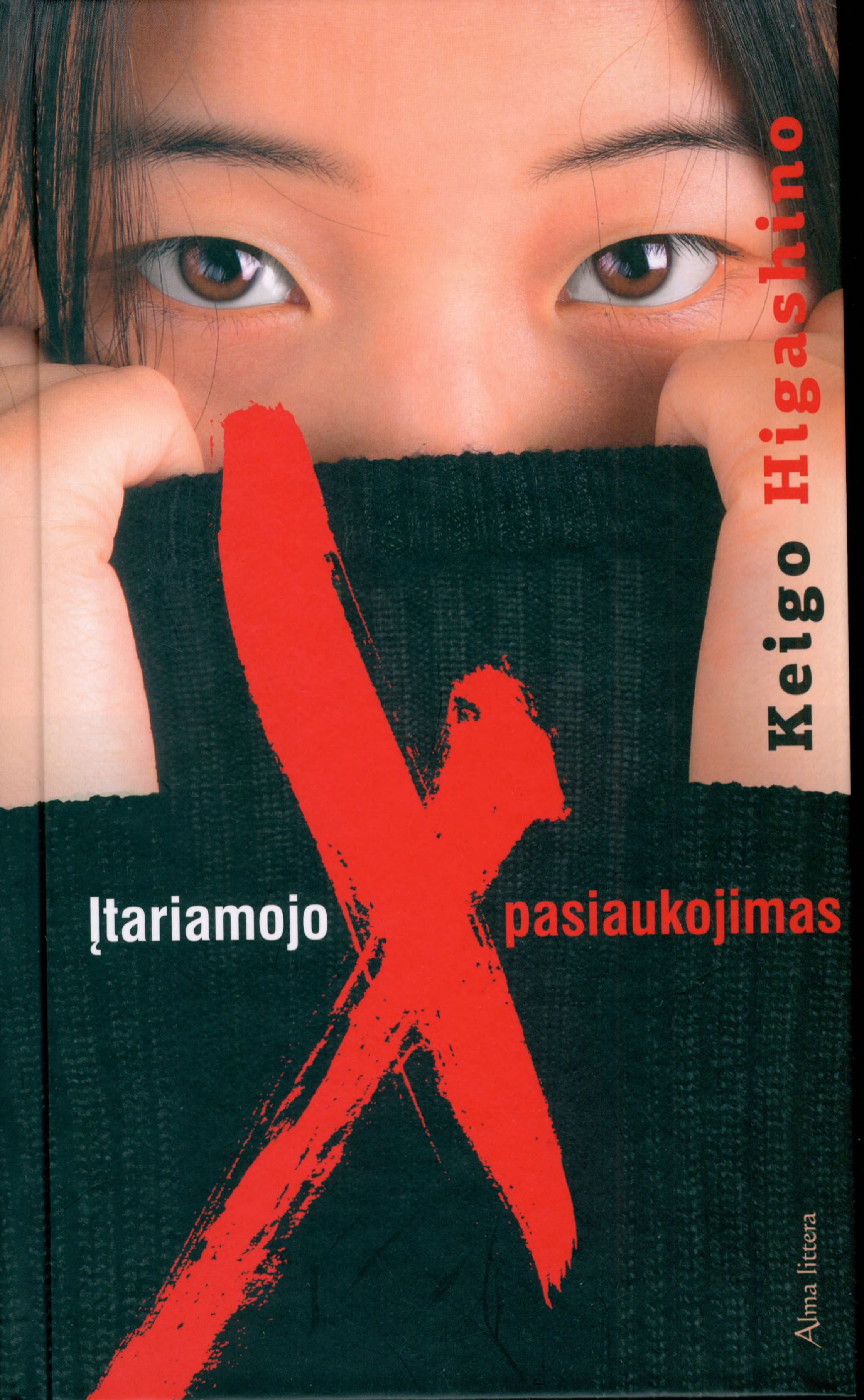

Keigo Higashino
Įtariamojo X pasiaukojimas
Alma littera

Keigo Higashino

Įtariamojo X pasiaukojimas

ROMANAS

Iš japonų kalbos vertė
Jurgita Polonskaitė

Alma littera

VILNIUS / 2014

UDK 821.521-31
Hi28

Versta iš:
Keigo Higashino
YÔGISHA X NO KENSHIN
Bungeishunju Ltd., Tokyo, 2005

Ši knyga yra grožinės literatūros kūrinys. Vardai, personažai, vietos ir nutikimai yra arba autoriaus vaizduotės kūriniai, arba naudojami kaip meninė priemonė. Bet koks panašumas į tikrus įvykius, vietoves ar asmenis yra visiškai atsitiktinis.

ISBN 978-609-01-1519-0

1 SKYRIUS

Rytą, septintą valandą trisdešimt penkios minutės, Išigamis kaip visada išėjo iš namų. Buvo kovo pradžia, bet vėjas vis dar pūtė žvarbus. Jis įkišo smakrą į šaliką. Prieš sukdamas į pagrindinę gatvę, užmetė akį į dviračių aikštelę. Ten rikiavosi keletas dviračių, bet žaliojo, kuris jam rūpėjo, nebuvo.

Paėjėjęs gal dvidešimt metrų į pietus, pasiekė didžiąją gatvę. Šinohašio – Naujojo Tilto – gatvę. Jeigu suktum į kairę, kitaip tariant, į rytus, prieitum Edogavos rajoną, jeigu į vakarus – patektum į Nihonbašį. Prieš pat Nihonbašį teka Sumida, o per ją ir nutiestas Naujasis tiltas.

Šitaip leistis tiesiai į pietus – trumpiausias kelias į Išigamio darbovietę. Už kelių šimtų metrų driekiasi Kijosumio parkas. Privati gimnazija priešais parką – jo darbovietė. Jis – mokytojas. Matematikos.

Pamatęs užsidegant raudoną šviesoforo signalą, Išigamis pasuko į dešinę. Link Naujojo tilto. Priešinis vėjas plaikstė palto skvernus. Žingsniavo rankas susikišęs į kišenes, linktelėjęs į priekį.

Dangų dengė stori debesys. Atspindėdama jų spalvą Sumida irgi atrodė drumzlina. Aukštyn upe plaukė mažas laivelis. Sekdamas jį akimis, Išigamis perėjo Naująjį tiltą.

Perėjęs tiltą, nulipo laiptais žemyn. Pralindo pro tilto apačią ir patraukė Sumidos krantine. Abipus upės driekėsi pėsčiųjų takai. Šeimos ir įsimylėjėlių porelės mėgdavo vaikščioti kiek toliau – prie Kijosu tilto, bet prie Naujojo net ir per poilsio dienas žmonės beveik nesiartindavo. Kodėl, supràsi iš karto, vos čia apsilankęs: viena prie kitos rikiavosi mėlynomis plėvelėmis dengtos benamių lūšnos. Tiesiai virš galvos – greitkelis, tikriausiai todėl ši vieta atrodė tinkama pasislėpti nuo vėjo ir lietaus. Kad tokia užuobėga pranašumas, rodė ir kitas upės krantas, aname nematei nė vienos mėlynos lūšnos. Galbūt pirmieji benamiai čia įsikūrė atsitiktinai, bet kitiems prie pirmųjų prisišlieti buvo ir patogu, ir dėl upės saugu.

Išigamis ramiai ėjo pro tas mėlynas lūšnas. Dauguma jų buvo sulig žmogaus ūgiu, bet kai kurios nesiekė nė liemens. Būtų buvę daug tiksliau jas vadinti ne lūšnomis, o dėžėmis. Bet jeigu jose tik miegama, tai gal vietos ir užtenka. Kad čia gyvenama, bylojo ištemptos virvės skalbiniams, tarsi priderintos prie lūšnų ir dėžių.

Vienas benamis, persisvėręs per pylimo turėklus, valėsi dantis. Išigamis jį dažnai matydavo. Vyresnis nei šešiasdešimties, žilstelėję plaukai surišti ant sprando. Neatrodo, kad ruoštųsi į darbą. Jeigu ketintų imtis kokio fizinio darbo, nesišlaistytų be vietos: darbai paprastai skirstomi anksti rytais. Kažin ar trauks ir į darbo biržą. Nors jeigu ten kas ir būtų pasiūlyta, su tokiais plaukais nė į pokalbį su darbdaviu nenueisi. Žinoma, tikimybė, kad kas nors tokio amžiaus vyriškiui duotų bent menką darbelį, lygi nuliui.

Dar matė vyrą, prie savo lūšnos lamdantį tuščias skardines. Išigamis jau keletą kartų regėjo šitokį vaizdą, slapčia praminė tą vyrą Skardininku. Šis atrodė gal penkiasdešimties. Tvarkingai apsirengęs, net dviratį turėjo. Juo važinėdamas ir rinko skardines. Jo lūšna buvo pačiame kvartalo pakrašty, šiek tiek nuošaliau. Todėl Išigamis ir spėjo, kad Skardininkas šios bendruomenės senbuvis.

Kiek paėjėjus, ten, kur baigėsi mėlynomis plėvelėmis dengtų lūšnų eilė, ant suoliuko sėdėjo vyras. Jo paltas, kadaise tikriausiai smėlio spalvos, buvo toks purvinas, kad atrodė beveik pilkas. Po paltu jis vilkėjo švarką, o po šiuo – baltus marškinius. Kaklaraištis, spėjo Išigamis, tikriausiai sugrūstas į palto kišenę. Mintyse Išigamis jį buvo pavadinęs Inžinieriumi. Mat neseniai matė jį skaitant kažkokį žurnalą apie pramonę. Plaukai trumpi, barzda irgi nuskusta. Inžinierius dar neatrodė praradęs viltį rasti darbą. Gal ir šiandien ruošiasi į darbo biržą.

Bet darbo tikriausiai negaus. Tam, kad jį rastų, turėtų atsikratyti išdidumo. Išigamis pirmą kartą Inžinierių pamatė prieš kokias dešimt dienų. Šisai dar neprisitaikęs prie čionykščio gyvenimo. Tarp mėlynomis plėvelėmis dengto gyvenimo ir savęs jis dar norėtų nubrėžti liniją. Todėl ir sėdi čia nežinodamas, kaip gyventi benamio gyvenimą.

Išigamis toliau ėjo Sumidos krantine. Prie pat Kijosu tilto sutiko senyvą ponią su trimis šuniukais. Mažieji taksai buvo su antkakliais – raudonu, mėlynu ir rožiniu. Atrodo, ji irgi pamatė artėjantį Išigamį. Iš tolo nusišypsojo ir vos linktelėjo. Išigamis irgi atsakė linktelėdamas.

– Labas rytas, – pirmasis pasisveikino jis.

– Labas rytas. Ir kada gi atšils?

– Nežinia, – susiraukė jis.

Prasilenkdama senoji ponia palinkėjo:

– Geros dienos. Laimingai.

Tarsi sakydamas ačiū, jis energingai palinkčiojo.

Prieš kelias dienas Išigamis ją matė išeinančią iš parduotuvės su maišeliu. Jame, regis, buvo sumuštinis. Tikriausiai pusryčiams. Todėl Išigamis darė prielaidą, kad ji gyvena viena. Jos butas turėtų būti ne itin toli nuo čia, yra matęs ją avinčią šlepetėmis. Juk negali su šlepetėmis vairuoti. Palaidojusi vyrą veikiausiai su trimis šuneliais gyvena kuriame nors daugiabutyje netoliese. Butas turėtų būti gana erdvus, jeigu sutelpa su trimis augintiniais. Ir dėl tų trijų taksiukų negali persikraustyti į kitą,

šiek tiek mažesnį butą. Paskola jau gal ir išmokėta, bet komunaliniai mokesčiai irgi nemažai kainuoja. Todėl ji turi taupyti. Šią žiemą kirpykloje tikrai nesilankiusi, plaukų nebesidažo.

Priešais Kijosu tiltą Išigamis užlipo laiptais. Norint pasiekti gimnaziją, tiltą reikia pereiti čia. Tačiau jis pasuko priešinga kryptimi.

Jau matė iškabą su užrašu „Benten-tei". Nedidukė maisto išsineštinai krautuvėlė. Išigamis atidarė stiklines duris.

– Labas rytas, – iš už prekystalio atskriejo Išigamiui įprastas, bet vis tiek kiekvienąkart nuotaiką nuskaidrinantis balsas.

Užsidėjusi baltą kepuraitę šypsojosi Jasuko Hanaoka.

Pirkėjų parduotuvėje nebuvo. Tai jį dar labiau nudžiugino.

– Man, prašyčiau, ypatingąjį rinkinuką...

– Ypatingasis rinkinys, tuojau paruošime. Ačiū, kad perkate.

Jos balsas buvo giedras, bet veido Išigamis nematė. Žiūrėjo ne į ją, o į piniginę. Norėjo ir pakalbinti, ne tik pietus užsisakyti, bet į galvą neatėjo jokia pokalbio tema.

Kai reikėjo sumokėti, pagaliau išlemeno:

– Na ir šalta.

Tačiau pasirodė naujas pirkėjas, atidaromų stiklinių durų garsas užgožė tylų jo šnabždesį. Jasuko dėmesį iš karto nukreipė į naująjį pirkėją.

Išigamis išėjo iš parduotuvės su pietumis rankose. Ir dabar jau tikrai pasuko Kijosu tilto link. Tik dėl „Benten-tei" jis ir padarė lankstą.

Nurimus rytiniam bruzdesiui, kai visi išskuba į darbus, „Benten-tei" ištuštėja. Taigi sumažėja pirkėjų, tačiau virtuvėje prasideda ruoša pietums. Su keletu įmonių sudarytos sutartys – kasdien iki dvyliktos valandos į jas reikia pristatyti pietus. Tuo metu, kai pirkėjų nėra, Jasuko irgi padeda virtuvėje.

„Benten-tei" dirba keturi žmonės, įskaitant Jasuko. Maistą gamina krautuvėlės savininkas Jonedzava su žmona Sajoko. Išvežioti – Kaneko darbas, o prekyba parduotuvėje patikėta Jasuko.

Prieš tai Jasuko dirbo naktiniame klube Kinšičio rajone. Jonedzava buvo vienas iš nuolatinių klientų. Kad tame pačiame klube dirbanti Sajoko yra jo žmona, Jasuko sužinojo prieš pat šiai metant darbą. Sajoko pati pasipasakojo.

Girdėjot? Iš naktinio klubo mergužėlės ji ruošiasi tapti maisto išsinešti krautuvėlės šeimininke. Ko tik nebūna šiame pasaulyje, šnibždėjosi klubo lankytojai.

Tačiau, kaip sakė pati Sajoko, turėti tokią krautuvę – jos su vyru ilgus metus puoselėta svajonė, ir bare ji dirbusi tam, kad tą svajonę paverstų tikrove.

Kai „Benten-tei" buvo atidaryta, Jasuko irgi kartkartėmis užeidavo pažiūrėti, kaip jiems sekasi. Krautuvės

reikalai, atrodo, ėjosi neblogai. Pasiūlymą, ar nenorėtų dirbti kartu, gavo praėjus geriems metams parduotuvėlę atidarius. Priežastis – vieni du fiziškai nebepajėgiantys visko suspėti. „Juk ir tu, Jasuko, amžinai nedirbsi tame klube. Misato auga ir netruks ateiti laikas, kai ims gėdytis, kad jos mamytė – naktinio klubo padavėja." Sajoko dar pridūrė, kad gal ir kišanti nosį ne į savo reikalus.

Misato – vienturtė Jasuko duktė. Tėvo nėra. Išsiskyrė prieš penkerius metus. Jasuko ir be Sajoko suprato, kad toliau taip gyventi nebegalima. Pamąstyti verta, žinoma, ir dėl Misato, bet reikia atminti ir savo amžių, kiek ilgai ją laikys tame klube.

Galų gale gerą dieną pasvarsčiusi apsisprendė. Klube jos niekas nesulaikė. Tik sėkmės palinkėjo. Kuo aiškiausiai parodė, kad aplinkiniai numano, koks likimas laukia pagyvenusios padavėjos.

Praeitų metų pavasarį Misato kaip tik pradėjo lankyti pagrindinę mokyklą, ir jiedvi persikraustė į dabartinį butą. Iš to, kuriame gyveno anksčiau, iki „Benten-tei" buvo per toli. Čia, kitaip nei klube, darbas prasideda ankstų rytą. Ji keliasi šeštą ir pusę septintos išvažiuoja dviračiu. Žaliu.

– Ar tas mokytojas ir šįryt buvo atėjęs? – per pertrauką paklausė Sajoko.

– Buvo. Taigi kasdien ateina.

Jasuko atsakius, Sajoko susižvelgė su vyru ir išsišiepė.

– Ko šaipotės? Meskit iš galvos tas nesąmones.

– Mes nieko blogo ir negalvojam. Tik, žinai, vakar pasišnekėjom, ar nebus mokytojukas tavęs įsižiūrėjęs?

– Kąąą? – su puodeliu rankose suvirpėjo Jasuko.

– Paklausyk. Vakar tau buvo išeiginė, tiesa? Užtai mokytojas ir neužsuko. Ar neatrodo keista: kasdien ateina, o kai tik tavęs nėra – ne?

– Tik sutapimas.

– O mes vis dėlto manome, kad čia joks ne sutapimas... tiesa? – Sajoko pažvelgė į vyrą, kad šis pritartų.

Jonedzava juokdamasis palinksėjo.

– Jis sako, kad nuo pat pradžių taip buvo. Kai tik Jasuko laisvadienis, taip mokytojo ir nematom. Jau kurį laiką stebėjom, o vakar pasitvirtino.

– Betgi mano išeiginės, išskyrus valstybines šventes, keičiasi. Juk nenustatyta, kad sekmadieniais.

– Va todėl ir sakom, kad įtartina. Tas mokytojas gyvena kur nors tavo pašonėje. Spėjam, jis tikriausiai mato, kada tu išeini, ir sumeta, laisvadienis tau ar ne.

– Na jau, niekada nesu jo sutikusi išeidama iš namų.

– Negali jis tavęs sekti? Tarkim, pro langą.

– Nemanau, kad matytų pro langą.

– Ai, nesvarbu. Jeigu jam iš tikrųjų kritai į akį, ateis laikas ir pats pasakys. Šiaip ar taip, mes labai džiaugiamės, nes turim nuolatinį pirkėją. Štai kaip praverčia praktika Kinšičio klube, – baigė pokalbį Jonedzava.

Jasuko kreivai šyptelėjo ir išgėrė savo vandenį. Prisiminė mokytoją, apie kurį ką tik šnekėjosi.

Jo pavardė Išigamis. Tą patį vakarą, kai atsikraustė, nuėjo pas jį pasisveikinti. Tada ir sužinojo, kad jis – gimnazijos mokytojas. Stambokas, veidas irgi apskritas, didelis. Dėl to akys atrodo plonytės kaip siūlas. Plaukai trumpi ir reti, todėl galėtum jam duoti penkiasdešimt metų, nors iš tikrųjų gal ir jaunesnis. Išvaizda per daug nesirūpina, visada dėvi tuos pačius drabužius. Beveik visą šią žiemą vilkėjo rudą megztinį. Pietų nusipirkti visada ateina su paltu. Bet drabužius, regis, skalbiasi, nes balkone kartais mato padžiautus skalbinius. Jasuko spėjo, kad jis – viengungis, ir vedęs niekada nebuvo.

Sako, mokytojas ją įsižiūrėjo, bet ji pati neprisimena nieko, kas leistų taip manyti. Kaip įskilusi buto siena: net ir žinodamas dėmesio nekreipi, o ir kam reikia.

Kai susitinka, pasisveikina, teko tartis ir dėl namo reikalų. Tačiau Jasuko jo beveik nepažįsta. Net kad jis dėsto matematiką, irgi sužinojo visai neseniai – kai prie jo buto durų pamatė virve surištų senų matematikos vadovėlių stirtą.

Kad tik neateitų kviesti į pasimatymą, pamanė Jasuko. Tada šyptelėjo. Įdomu, kokį veidą nutaisęs pradėtų kalbą toks rimtuolis, jeigu sugalvotų pakviesti į pasimatymą?

Kaip įprasta, po priešpiečių vėl pats darbymetis, o išmušus vidurdienį plušėti reikėjo išsijuosus. Po pirmos valandos pirkėjų banga atslūgo. Ir taip visada.

Jasuko keitė kasos aparato juostą. O tada atsivėrė stiklinės durys ir kažkas įėjo. Sveikindamasi ji pažvelgė

į pirkėją ir iš karto sustingo. Išpūtė akis, nepajėgdama pralementi nė žodžio.

– Sveika gyva! – nusišypsojo vyras, nors akys atrodė padūmavusios.

– Tu?.. Kaip?

– Ko čia stebiesi? Panorėjęs galiu sužinoti, kur rasti buvusią žmoną.

Susikišęs rankas į tamsiai mėlynos striukės kišenes, vyras žvalgėsi po krautuvę, tarsi rinktųsi, ką čia nusipirkus valgyti.

– Ir ko tau prisireikė? – paklausė Jasuko piktai, bet tyliai. Nenorėjo, kad išgirstų virtuvėje dirbantys Jonedzavos.

– Ko išsigandai? Senokai matėmės, gal bent jau dirbtinę šypseną išspaustum, a? – Vyras vis dar bjauriai vypsojo.

– Jeigu neturi jokių reikalų, išeik.

– Dėl reikalų ir atėjau. Noriu pasikalbėti. Negalėtum trumpam išeiti?

– Ar tu kvailas, ar tik apsimeti toks esąs? Taigi matai, kad dirbu! – Jasuko pasigailėjo taip atrėžusi. Tarsi jeigu ne darbas, mielai būtų sutikusi pasišnekėti.

Vyras apsilaižė lūpas.

– Kada baigi darbą?

– Neturiu jokio noro klausytis tavo šnekų. Prašau išeiti. Būk geras. Ir daugiau nebeateik.

– Kokia tu šalta.

– O ko tikėjaisi?

Jasuko pažvelgė į lauką. Gal pasirodys koks pirkėjas, bet gatvėje buvo tuščia.

– Šaltokai mane sutinki, šaltokai. Gerai, tada eisiu ten, – vyras mostelėjo galva.

– Kur ten? – Jasuko nutvilkė bloga nuojauta.

– Jeigu su žmona negaliu pasišnekėti, nelieka nieko kito, tik susitikti su jos dukra. Mokykla, atrodo, čia netoliese, – paaiškino vyras.

Šito Jasuko ir bijojo.

– Nepainiok čia mergaitės.

– Tai ką nors daryk. Man jokio skirtumo, su katra kalbėtis.

Jasuko atsiduso. Tenorėjo buvusį vyrą išprašyti lauk.

– Dirbu iki šeštos.

– Nuo ankstaus ryto iki šešių? Ilgokai esi verčiama dirbti.

– Ne tavo reikalas.

– Vadinasi, susitinkame šeštą?

– Čia nesirodyk. Gatvėje priešais pasuk į dešinę ir eik tiesiai, kol pamatysi didelę sankryžą. Šalimais yra restoranėlis, jame ir susitikime pusę septintos.

– Supratau. Bet tik pamėgink neateiti. Jeigu nepasirodysi...

– Pasirodysiu, tik greičiau išeik.

– Gerai jau, gerai. Oi, kokia tu negailestinga, – vyras dar kartą apžvelgė parduotuvę ir išėjo trenkdamas stiklinėmis durimis.

Jasuko pridėjo ranką prie kaktos. Tuoj įsiskaus galvą. Krūtinę pamažu gniaužė neviltis.

Su Šindžiu Togašiu jie susituokė prieš aštuonerius metus. Tada Jasuko dirbo naktiniame klube Akasakoje. Jis buvo vienas iš klubo lankytojų.

Togašis prekiavo užsienietiškais automobiliais, buvo turtingas ir įtakingas. Apipylė ją brangiomis dovanomis, vesdavosi į prabangius restoranus. Todėl kai jai pasipiršo, pasijuto tarsi Džulijos Roberts veikėja iš filmo „Graži moteris". Pirmoji Jasuko santuoka nebuvo sėkminga, jautėsi pavargusi nuo darbų, sunku buvo išsilaikyti ir išlaikyti dukrą.

Vedybinio gyvenimo pradžioje jautėsi laiminga. Togašio pajamos buvo pastovios, ji metė darbą naktiniame klube. Dukrą jis irgi mylėjo, o Misato stengėsi priimti jį kaip tėvą.

Tačiau viskas sugriuvo staiga. Togašis buvo išmestas iš darbo. Priežastis – metų metus švaistomi firmos pinigai. Firma ieškinio nepateikė, vadovai, bijodami, kad niekam nekiltų klausimų dėl buhalterijos, viską meistriškai nuslėpė. Nieko nenutiko. Visi pinigai, kuriais Togašis švaistydavosi Akasakoje, buvo vogti.

Tuomet Togašis pasikeitė. O gal reikėtų sakyti – parodė tikrąjį veidą. Jis arba nieko neveikdamas ištisas dienas vartydavosi lovoje, arba eidavo lošti. Jeigu ji imdavo priekaištauti, vyras į darbą paleisdavo kumščius. Ėmė gerti. Visada būdavo apgirtęs ir ieškodavo priekabių.

Savaime suprantama, Jasuko ir vėl buvo priversta dirbti. Tačiau uždirbtus pinigus Togašis atimdavo. Kai ji pinigus ėmė slėpti, atlyginimų dieną jis nueidavo į klubą anksčiau už ją ir pasiimdavo pinigus.

Misato ėmė bijoti patėvio. Nemėgdavo viena su juo likti namie, kartais net ateidavo į klubą, kuriame dirbo Jasuko.

Jasuko paprašė skyrybų, bet Togašis liko kurčias jos maldavimams. Pareikalavus griežčiau, jis ir vėl puldavo švaistytis kumščiais. Po ilgų dvejonių ji pasitarė su vieno iš klubo lankytojų rekomenduotu advokatu. Advokatui pasistengus Togašis noromis nenoromis pasirašė skyrybų dokumentus. Matyt, suprato, kad jeigu byla pasieks teismą, vilties laimėti neturi, negana to, iš jo gali būti pareikalauta ir alimentus mokėti.

Tačiau ne taip paprastai bėdos išsprendžiamos. Net ir po skyrybų Togašis dažnai pasirodydavo prie Jasuko ir jos dukters namų. Visada tos pačios kalbos: aš pasikeisiu, daug dirbsiu, gal galėtume viską pradėti iš pradžių. Jeigu Jasuko jo vengdavo, jis pristodavo prie Misato. Kartais slapčia laukdavo jos prie mokyklos.

Matydama vyrą klūpantį ant kelių, net ir suprasdama, kad tai vaidyba, Jasuko jo pagailėdavo. Jausmai buvusiam sutuoktiniui nebuvo galutinai išblėsę. Jasuko net nepajusdavo, kaip duodavo jam pinigų. Kokia klaida. Pajutęs jų skonį, Togašis ėmė lankytis dažniau. Laikydavosi pataikūniškai, bet darėsi vis įžūlesnis.

Jasuko perėjo dirbti į kitą naktinį klubą, persikraustė į kitą butą. Nors ir gailestaudama, perkėlė Misato į kitą mokyklą. Nuo tada Togašis nebepasirodė. Ir jau bus bemaž metai, kai ji dar kartą persikraustė ir pradėjo dirbti „Benten-tei". Vylėsi, kad su ta vaikščiojančia nelaime reikalų nebeturės.

Negaliu pridaryti rūpesčių Jonedzavoms. Ir Misato neturi sužinoti. Bet kokia kaina pati savo jėgomis turiu pasistengti, kad tas vyras daugiau nebepasirodytų, dirsčiodama į laikrodį ant sienos tvirtai nusprendė Jasuko.

Atėjus sutartam laikui, moteris pasuko į restoranėlį. Togašis sėdėjo prie lango ir rūkė. Ant staliuko stovėjo puodelis kavos. Praeidama pro barą, Jasuko užsisakė kakavos. Gaiviųjų gėrimų būtų galėjusi pakartoti nemokamai, bet neturėjo jokio noro ilgiau čia užsibūti.

– Ir koks tas reikalas? – dėbtelėjo į Togašį.

– Kur taip skubi? – jo tonas sušvelnėjo.

– Tiesą sakant, aš labai užsiėmusi, todėl jeigu turi kokių reikalų, greičiau klok.

– Jasuko. – Togašis ištiesė į ją rankas. Norėjo paliesti. Kai Jasuko plaštakas greitai patraukė nuo stalo, jo veidas persikreipė. – Prasta nuotaika?

– Ir taip aišku. Ir kokie gi reikalai, kad vėl mane persekioji?

– Galėtum ir nerūstauti. Gal ir neatrodo, bet patikėk – reikalas rimtas.

– Ir kas tokio rimto?

Padavėja atnešė kakavą. Jasuko nieko nelaukusi paėmė puodelį. Norėjo kuo greičiau išgerti ir mauti.

– Tu vis dar viena? – spoksojo Togašis iš padilbų.

– O koks tau skirtumas?

– Sunku moteriai vienai auginti vaiką. Pinigų reikės vis daugiau. Dirbdama toje krautuvėlėje, ateities neužsitikrinsi. Gal dar apsigalvosi dėl mūsų? Žinok, aš pasikeičiau.

– Gerai, kad pasikeitei. Tada klausiu, ar turi darbą?

– Turiu. Jau susiradau.

– Vadinasi, dar nedirbi.

– Tai ir sakau, kad jį radau. Pradėsiu kitą mėnesį. Nauja įmonė, bet kai įsivažiuosim, judviem gyvenimas palengvės.

– Nereikia. Jeigu jau tiek uždirbsi, galėsi pasiieškoti kitos. Dėl mūsų nebesirūpink.

– Jasuko, aš negaliu be tavęs.

Togašis dar kartą siekė jos plaštakos, laikančios puodelį.

– Neliesk manęs! – staiga patraukė ranką Jasuko.

Kakava puodelyje suteliūskavo nuo staigaus judesio ir keletas lašų užtiško Togašiui ant rankos.

– Nudeginai! – Jis atsitraukė.

Kai vėl pažvelgė į Jasuko, jo akyse šmėkštelėjo neapykantos šešėlis.

– Nepaistyk nesąmonių. Manai, imsiu ir tavim patikėsiu? Jau kiek kartų esu sakiusi, ko jau ko, bet su tavim vėl viską pradėti iš naujo nedegu jokiu noru. Geriau taip ir baikime. Sutinki?

Jasuko atsistojo. Togašis be žodžių į ją stebeilijo. Nekreipdama dėmesio į jį, ant stalo padėjo pinigus už kakavą ir pasuko prie durų.

Išėjusi iš restoranėlio sėdo ant dviračio, jį buvo pasistačiusi netoliese, ir greitai numynė. Jeigu dels, iš paskos atsivys Togašis, o tada jau bus bėdos. Nuvažiavo tiesiai Kijosu gatve ir pervažiavusi Kijosu tiltą pasuko į kairę.

Viską, ką turėjo pasakyti, atrodo, pasakė, bet vis tiek nesitikėjo, kad Togašis taip lengvai pasiduos. Netrukus jis ir vėl pasirodys krautuvėlėje. Persekios Jasuko, trukdys jai dirbti. Galbūt pasirodys ir Misato mokykloje. Tas vyras siekia, kad Jasuko palūžtų. Laukia nesulaukia, kada ji nusileis ir duos jam pinigų.

Grįžusi namo ėmė ruošti vakarienę. Toks ten ir ruošimas – pašildė daržovių, parsineštų iš krautuvės. Ir vis tiek viskas krito iš rankų. Mintys klaidžiojo, prieš akis iškildavo nemalonūs vaizdai.

Netrukus turėjo grįžti Misato. Po badmintono treniruotės dar šiek tiek paplepėdavo su draugėmis, todėl namo pareidavo vėlai. Maždaug po septintos.

Staiga pasigirdo durų skambutis. Jasuko nerimaudama nuėjo prie buto durų. Raktus Misato turėtų turėti.

– Kas ten? – paklausė Jasuko ir netrukus išgirdo.

– Aš.

Jasuko aptemo akyse. Bjauri nuojauta pasitvirtino. Togašis jau suuodė, kur jos gyvena. Tikriausiai kokį vakarą pasekė ją grįžtančią iš „Benten-tei".

Jasuko tylėjo, todėl Togašis ėmė daužyti duris.

– Ei!

Palingavusi galvą jas atrakino. Tačiau grandinę paliko neatkabintą. Duris pravėrus gal dešimt centimetrų, pasirodė Togašio veidas. Stovėjo išsiviepęs, rodydamas pageltusius dantis.

– Eik iš čia. Ko tau reikia?

– Aš dar nebaigiau kalbos. Tu nė kiek nepasikeitei.

– Prašau mūsų nebepersekioti.

– Bent jau išklausytum. Gal įsileisi?

– Neturiu jokio noro. Keliauk sau sveikas.

– Jeigu neįsileisi, palauksiu čia. Misato jau tuoj turėtų grįžti. Jeigu ne su tavim, bent su ja pašnekėsiu.

– Nelįsk prie mergaitės.

– Tada įsileisk.

– Paskambinsiu policijai.

– Skambink. Tavo valia. Argi nusikaltimas ateiti susitikti su buvusia žmona? Policija vis tiek bus mano pusėj. Ponia, sakys, juk nieko blogo nenutiks, jeigu įsileisite vyrą į kambarį.

Jasuko prikando lūpą. Kad ir kaip apmaudu, Togašis teisus. Jau buvo kvietusi policiją. Nė karto nesulaukė iš jos pagalbos.

Be to, ji nenorėjo kelti triukšmo. Vien jau dėl to, kad joms leista gyventi be jokio laiduotojo; keli įtartini gandai, ir jos būtų išspirtos lauk.

– Bet ilgai neužsisėdėsi.

– Gerai jau, gerai. – Togašio veidas spindėjo pergalės džiaugsmu.

Ji atkabino grandinę, atidarė duris ir įleido Togašį. Įdėmiai apžiūrinėdamas butą, jis nusiavė batus. Dviejų kambarių butukas. Tik įėjus – šešių tatamių* dydžio japoniško stiliaus kambarys, dešinėje tarpduris į virtuvytę. Toliau – irgi japoniško stiliaus keturių su puse tatamių kambarys, iš jo – balkonas.

– Ankštokas ir senas butas, bet gal visai neblogas? – Togašis įžūliai pakišo kojas po kotacu** užtiesalu didesniame kambaryje. – Čia dabar kas? Šildytuvas neįjungtas! – Ir pats įkišo laidą į lizdą.

– Žinau, kokie tavo kėslai. – Jasuko stovėjo ir iš aukšto žiūrėjo į Togašį. – Sakyk ką nori, bet atėjai dėl pinigų, tiesa?

– Eik jau. Ką čia nusišneki? – Togašis iš švarko kišenės išsitraukė pakelį cigarečių.

Žiebtuvėliu prisidegęs cigaretę ėmė dairytis. Atrodo, ieškojo peleninės. Niekur nematydamas, tebesėdėdamas prie šildytuvo, iš šiukšlių maišo jis išsitraukė skardinę ir į ją nukrėtė pelenus.

– Juk nori iš manęs išvilioti pinigų. Na, prisipažink, taip ar ne?

– Jeigu jau taip galvoji, gerai.

– Iš manęs nė skatiko negausi.

– Negi tu rimtai?

---

*Maždaug 2 kv. m demblis. Japonijoje kambarių plotas dažniausiai nusakomas tatamių skaičiumi (*čia ir toliau – vert. past.*).
**Kotacu – krosnelė kambariui šildyti. Seniau žarijų dubuo, dabar elektriniai šildytuvai įtaisomi po stalviršiu, o iš kraštų užklojama užtiesalu, po šiuo šildomasi kojas. Atstoja ir stalą.

– Todėl išeik. Ir daugiau nebegrįžk.

Sulig šiais Jasuko žodžiais plačiai atsivėrė durys ir į kambarį įžengė Misato mokykline uniforma. Pamačiusi batus prie durų stabtelėjo, paskui išvydo ir svečią. Kai jį atpažino, veidu perbėgo baimė ir nusivylimo šešėlis. Iš rankos iškrito badmintono raketės.

– O, Misato, seniai matyta! Kaip išaugusi! – atsainiai tarė Togašis.

Misato žvilgtelėjo į motiną, nusiavė sportinius batelius, tylėdama pasuko į savo kambarį ir aklinai užsistūmė duris.

– Nežinau, ką galvoji, bet noriu vėl viską pradėti iš naujo. Manau, gera mintis, – prabilo po valandėlės Togašis.

– O aš sakau, kad neturiu jokio noro tavęs priimti ir nė neketinu. Juk ir pats nieko nesitiki. Čia tik dingstis mane persekioti.

Tikriausiai taiklus šūvis. Togašis nutylėjo, tik įjungė televizorių. Rodė animacinius filmukus.

Jasuko atsiduso ir nuėjo į virtuvę. Piniginė gulėjo stalčiuje prie kriauklės. Ištraukė iš piniginės du banknotus po dešimt tūkstančių jenų.

– Tikiuosi, užteks, – padėjo ant kotacu stalviršio.

– O čia kas? Sakei pinigų neduosianti?

– Paskutinis kartas.

– Man jų nereikia, pasiimk.

– Juk neketini išeiti tuščiomis? Suprantu, nori daugiau, bet mums irgi sunku.

Togašis pažiūrėjo į dvidešimt tūkstančių jenų, tada į Jasuko.

– Ką gi, jeigu jau taip, keliausiu. Bet primenu, man pinigų nereikia. Pati man juos grūdi.

Togašis pinigus įsikišo į švarko kišenę. Nuorūką įspraudęs į tuščią skardinę, ištraukė kojas iš po kotacu. Bet nėjo prie buto durų, pasuko į galinį kambarį. Vienu judesiu atstūmė duris. Pasigirdo išsigandęs Misato balsas.

– Ei, ką darai?! – pyktelėjo Jasuko.

– Negi negaliu atsisveikinti su podukra?

– Dabar tau jinai ne podukra.

– Gerai jau, gerai. Na tai ką, Misato, atsisveikinkim. – Togašis žengė į kambarį.

Ką daro Misato, Jasuko nematė.

Netrukus Togašis grįžo.

– Nebloga pupytė išaugs. Laukiu nesulaukiu.

– Ką čia kalbi?

– O kas? Dar kokie treji meteliai ir galės dirbti. Ją visur priims.

– Užsičiaupk! Nešdinkis greičiau!

– Einu jau, einu. Na, šiandien tiek.

– Daugiau akyse nesirodyk.

– Dar pažiūrėsim, kaip ten bus.

– Geriau ne...

– Perspėju iš anksto. Nuo manęs niekur nepabėgsi. Taigi neeikvok jėgų, – Togašis kimiai nusijuokė ir pasilenkė autis batų.

Tada tai ir įvyko. Jasuko išgirdo, kaip jai už nugaros kažkas krinta. Atsisukusi šalia pamatė Misato. Dukra laikė kažką iškėlusi.

Jasuko nespėjo nei jos sustabdyti, nei ką nors jai pasakyti. Misato jau buvo trenkusi Togašiui į pakaušį. Togašis dusliai žnektelėjo ant grindų.

2 SKYRIUS

Misato iš rankų kažkas iškrito. Bronzinė vaza. Ją Jasuko kaip viena pirmųjų pirkėjų atidarant „Benten-tei" gavo iš Jonedzavų dovanų.

– Misato... – Jasuko pažvelgė į dukrą.

Misato buvo bejausmė, suakmenėjusi, tarsi dvasią išleidusi.

Tačiau dukra tuoj pat išpūtė akis. Ji stebeilijo motinai už nugaros.

Atsisukusi Jasuko pamatė, kaip Togašis svirduliuodamas stojasi. Susiraukęs spaudė pakaušį.

– Kalės... – sudejavo, neslėpdamas neapykantos.

Jo akys buvo įsmeigtos į Misato. Pasvirduliavęs žengė prie jos.

Jasuko, norėdama apsaugoti Misato, pastojo Togašiui kelią.

– Liaukis.

– Traukis! – Vyras griebė Jasuko už rankos ir pastūmė į šalį.

Jasuko atsitrenkė į sieną ir stipriai užsigavo koją.

Togašis sučiupo sprunkančiai Misato už peties. Prispausta vyro jėgos, Misato suklupo. Tas ją apžergė. Sugriebęs mergaitei už plaukų, dešine ranka trenkė jai per veidą.

– Bjaurybe, užmušiu! – riaumojo.

Užmuš, pašiurpo Jasuko. *Tikrai užmuš...*

Vis dar klūpomis Jasuko apsidairė ir už akių užkliuvo elektrinio šildytuvo laidas. Ištraukė jį iš kištukinio lizdo. Vienas galas tebebuvo prijungtas prie šildytuvo po užtiesalu. Bet jai buvo nė motais; ji atsistojo.

Iš už nugaros prislinko prie riaumojančio, ant Misato užsėdusio Togašio ir padariusi kilpą užmetė vyrui ant kaklo, o tada iš visų jėgų timptelėjo.

Togašis suriko ir griuvo aukštielninkas. Supratęs, kas nutiko, stengėsi už laido užkišti pirštus. Ji paklaikusi tempė. Jeigu atleis laidą, kitos progos neturės. Kur jau ten, tas šėtonas jas abi pribaigs.

Jėgos buvo nelygios, Jasuko – per silpna. Laidas iš rankų slydo.

O tada Misato pasirito iš po vyro ir puolė padėti motinai – stvėrusi Togašiui už plaštakų, traukė jo pirštus iš po laido. Užvirtusi ant vyro ir prispaudusi prie grindų neleido jam išsivaduoti.

– Mama, greičiau! Greičiau! – šaukė Misato.

Nebuvo kada dvejoti. Jasuko užsimerkė ir sutelkė paskutines jėgas. Širdis pašėlusiai daužėsi. Klausydamasi, kaip muša kraujas, ji tebetempė laidą.

Ir pati nepasakytų, kiek laiko tai truko. Atsitokėjo tik išgirdusi tyliai šnibždant: „Mamyte... Mamyte..."

Pamažu aptemęs protas praskaidrėjo, ji atsimerkė. Rankose tebespaudė laidą.

Ant kelių gulėjo Togašio galva. Akys išvirtusios, pilkos, atrodė, tarsi žvelgtų į tuštumą. Veidas pamėlęs. Aplink kaklą apsivijęs laidas ant odos palikęs tamsią žymę.

Togašis nekrutėjo. Iš burnos buvo ištekėjusios putos. Ir iš nosies.

Jasuko sucypė ir nusviedė laidą. Togašio galva bilstelėjo ant grindų. Net ir tada jis nekrustelėjo.

Išsigandusi Misato nulipo nuo patėvio. Uniformos sijonėlis buvo susiglamžęs. Ji atsisėdo ir, atsirėmusi į sieną, žvelgė į Togašį.

Kurį laiką motina su dukra tylėjo. Jųdviejų žvilgsniai buvo įsmeigti į tysantį ant grindų vyrą. Tik zvimbianti lempa rėžė ausis.

– Ir kas dabar bus? – sudejavo Jasuko. Galva buvo tuščia. – Mes jį nužudėm.

– Mamyte...

Išgirdusi dukrą, Jasuko dirstelėjo į ją. Misato buvo baltut baltutėlė, o akys paraudusios, matyti ašarų pėdsakai. Kada ji verkė?

Jasuko vėl pažvelgė į Togašį. Krūtinėje grūmėsi prieštaringi jausmai: ji ir troško, kad Togašis imtų kvėpuoti, ir baiminosi to. Bet kam rūpi jos norai, vis tiek jis nebeatgis.

– Jis... pats kaltas. – Misato apsikabino kelius. Įspraudė tarp jų galvą ir ėmė sriūbauti.

Jasuko ir vėl suaimanavo:

– Ir ką dabar darysim?... – bet nebaigus sakinio suskambėjo durų skambutis.

Iš netikėtumo ją nukrėtė drebulys.

Misato pakėlė galvą. Jos skruostai buvo šlapi nuo ašarų. Motina ir dukra susižvelgė, tarsi klausdamos viena kitos, kas tokiu metu galėtų...

Paskui pasigirdo beldimas ir vyro balsas:

– Ponia Hanaoka!

Balsas girdėtas, tik niekaip neprisiminė kur. Jasuko nepajėgė nė krustelėti, sėdėjo tarsi surakinta. Tebežiūrėjo į dukterį.

Pabeldė dar kartą.

– Ponia Hanaoka! Ponia Hanaoka!

Atrodo, žmogus už durų žino, kad jos namie. Turi atsiliepti. Bet kaip atidaryti duris, kai čia vos... ne mūšio laukas?

– Eik į savo kambarį. Užsistumk duris ir nekišk iš ten nosies, – Jasuko pašnibždomis paliepė dukrai.

Pagaliau pajėgia mąstyti.

Netrukus ir vėl pabeldė. Jasuko giliai įkvėpė.

– Kas ten? – atsiliepė, nutaisiusi ramų balsą. Tvardėsi iš paskutiniųjų. – Ko norite?

– Čia aš, kaimynas Išigamis.

Jasuko krūptelėjo. Tikriausiai triukšmas iš jų buto buvo neįprastas. Nenustebtų, jeigu kaimynams pasirodė įtartina. Išigamis veikiausiai atėjo patikrinti, kas čia vyksta.

– Tuoj! Prašom palaukti, – tarėsi, kad atsakė įprastu balsu, bet ar pavyko, nenutuokė.

Misato nuėjo į savo kambarį ir užsistūmė duris. Jasuko žiūrėjo į Togašio kūną. Reikėjo ko nors griebtis.

Kotacu irgi ne vietoje. Su laidu bus jį nutempusi. Dar šiek tiek patraukė šildytuvą ir lavoną paslėpė po užtiesalu. Gal ir ne pati tinkamiausia vieta, bet kitos išeities neturėjo.

Pasitaisiusi drabužius, Jasuko nuėjo prie durų. Akys užkliuvo ties purvinais Togašio batais. Juos greitai pakišo po batų dėže.

Atsargiai, kad nekeltų triukšmo, užkabino durų grandinę. Durys buvo atrakintos. Kaip gerai, kad Išigamis jų nepravėrė, pamanė spausdama rankomis krūtinę, atrodė, širdis tuoj tuoj iššoks.

Pravėrus duris, už jų pasirodė didelis apskritas Išigamio veidas. Plonos tarsi siūlas akys buvo įsmeigtos į Jasuko. Bejausmės.

– Kas... kas atsitiko? – nusišypsojo Jasuko, nors pasijuto nejaukiai.

– Išgirdau triukšmą ir atėjau, – Išigamio veidas buvo sunkiai įskaitomas. – Kas nors nutiko?

– Ne, nieko baisaus, – atsainiai numojo ji ranka. – Atsiprašome, kad pridarėme rūpesčių.

– Jeigu nieko, tai gerai.

Jasuko matė, kaip siauros Išigamio akys žiūri vidun. Ją išmušė karštis.

– Tarakonai... – pasakė ji, kas užėjo ant seilės.

– Tarakonai?

– Aha. Priviso tarakonų tai... tai abi su dukra norėjome juos išvaikyti... Regis, triukšmavome?

– Užmušėt?

– Ką?.. – išgirdusi Išigamio klausimą Jasuko sustingo.

– Klausiu, ar įveikėt tarakonus?

– A... taip. Taip. Nesijaudinkit. Taip, – net kelis kartus palinksėjo Jasuko.

– Aišku. Jeigu galėčiau kuo pagelbėti, tik sakykite.

– Dėkoju. Atleiskite už triukšmą, – Jasuko dėkodama nulenkė galvą ir uždarė duris.

Ir jas užrakino. Išgirdusi, kad Išigamis grįžo į savo butą, sunkiai atsidūsėjo. Nė nepajuto, kaip atsitūpė.

Misato atstūmė savo kambario duris ir už nugaros Jasuko išgirdo dukros balsą:

– Mama.

Jasuko vangiai atsistojo. Pažvelgusi į pūpsantį šildytuvo užtiesalą, vėl pajuto neviltį.

– Juk nebuvo... kitos išeities, – šiaip ne taip išlemeno ji.

– Ką darysim? – Misato nedrąsiai žvelgė į motiną.

– O ką čia bepadarysi? Skambinu... į policiją.

– Tu pasiduosi?

– O kas belieka? Togašio neprikelsim.

– Mama, o kai pasiduosi, kas bus?

– Kas bus... – Ji palietė plaukus.

Kokia susivėlusi. Kaimynui matematikos mokytojui tikriausiai pasirodė keista. Bet argi dabar svarbu?

– Juk sėsi į kalėjimą, – neatstojo duktė.

– Tikriausiai, – šyptelėjo Jasuko. Pasidavimo šypsena. – Šiaip ar taip, juk nužudžiau žmogų.

Misato papurtė galvą.

– Taip nesąžininga.

– Kodėl?

– Tu juk nekalta, mama. Jis pats kaltas. Juk jis mums niekas, o vis tiek kankino... ir tave, ir mane. Dėl tokio niekšo neverta sėstis į kalėjimą.

– Žmogžudystė yra žmogžudystė.

Keista, aiškindamasi su Misato, Jasuko nurimo. Grįžo šaltas protas. Ji tikrai neturi kitos išeities. Ji nenorėjo, kad Misato augtų naktinio klubo padavėjos šeimoje, juolab nenori, kad būtų vadinama žmogžudės dukra, bet jeigu neišvengiama, bent jau rinksis kelią, kad kuo mažiau sukeltų viešų apkalbų.

Jasuko pažiūrėjo į telefoną kambario kampe. Ištiesė į jį ranką.

– Nė nemėgink! – staigiai prišoko Misato ir ėmė plėšti motinai iš rankų aparatą.

– Paleisk!

– Sakau, neliesk! – Misato sučiupo motinai už riešo. Badmintono treniruotės, štai iš kur tiek jėgos.

– Pasitrauk.

– Ne! Mama, neleisiu tau sėsti į kalėjimą. Kitaip ir aš pasiduosiu policijai.

– Nešnekėk kvailysčių!

– Juk pirma trenkiau aš. Tu tik gelbėjai mane. Paskui aš tau padėjau, taigi ir aš žmogžudė.

Jasuko nustebino dukros žodžiai. Tą akimirką telefoną spaudžiantys gniaužtai atsileido. Misato nežiopsodama iškart atėmė aparatą. Prispaudusi jį prie krūtinės nuėjo į kambario kampą ir atsisėdo nugara į motiną.

Policija, sukosi Jasuko mintyse.

Ar policininkai patikės jos pasakojimu? Ar jiems nesukels įtarimų liudijimas, kad viena pati nužudė Togašį? Ar bent kas taip lengvai ja patikės?

Jokių abejonių, policija viską tirs nuodugniai. Televizijos serialuose šimtus kartų girdėjusi frazę „surinkti įkalčius ir įrodymus“. Vadinasi, visais įmanomais būdais patikrinti, ar įtariamojo žodžiai tiesa, ar jis meluoja. Apklausos, medicinos ekspertizės ir taip toliau.

Akyse aptemo. Jasuko žino – kad ir kaip policininkai jai grasintų, neišgautų, kad čia ir Misato nagus prikišo. Bet jeigu policininkai prisikas iki tiesos, tada galas. Jie tikrai neklausys maldavimų paleisti dukrą.

Ar nebūtų galima visko užmaskuoti taip, kad atrodytų, jog pati viena nužudė Togašį? Šią mintį Jasuko grei-

tai nuvijo. Nemokšiškai suregztas melas labai greitai išlįstų kaip yla iš maišo.

Vis tiek Misato reikia apsaugoti, karštligiškai sukosi mintys galvoje. Vargšės mergaitės, kuri dėl niekam tikusios motinos kaltės nuo pat mažumės tiek prisikentėjo, nieku gyvu negalima dar labiau skriausti.

Bet ką daryti? Ar yra kokia išeitis?

O tada suskambėjo telefonas. Jį tvirtai tebespausdama, Misato išpūtusi akis pažiūrėjo į motiną.

Ši tylėdama ištiesė ranką. Misato, kiek padvejojusi, lėtai atidavė telefoną.

Giliai įkvėpusi, kad nusiramintų, Jasuko pakėlė ragelį.

– Alio, klausau. Hanaoka.

– Čia aš, kaimynas Išigamis.

– A... – Ir vėl tas mokytojas. Ko dar jam reikia? – Ką nors pamiršote?

– Ne, tik, kaip čia pasakius, svarstau, ką ruošiatės daryti.

Jasuko nesuprato, ko iš jos norima.

– Ką?

– Noriu pasakyti... – Išigamis šiek tiek patylėjo ir kalbėjo toliau: – Jeigu nusprendėte pranešti policijai, tai tada nieko. Bet jeigu ne, pamaniau, galbūt galėčiau kuo nors pagelbėti.

– Ką? – Jasuko sumišo. Ką čia tas vyras tauškia?

– Pirmiausia, ar galima dabar pas jus užeiti? – paklausė Išigamis prislopintu balsu.

– Ką? Ne... a... negalima. – Jasuko išmušė šaltas prakaitas.

– Ponia Hanaoka, – kreipėsi Išigamis. – Supraskite, dviese lavono neatsikratysite.

Jasuko neteko amo. Iš kur tas vyras žino?

Girdėjo, toptelėjo jai. Tikrai girdėjo, ką šnekėjomės su Misato. Galbūt netgi girdėjo, kai susikibome su Togašiu.

Viskas, suprato ji. Bėgti nėra kur. Liko tik vienas kelias – skambinti policijai. Tik reikia nieku gyvu neišsiduoti, kad ir Misato čia įsipainiojusi.

– Ponia Hanaoka, ar girdite?

– A, taip. Klausau jūsų.

– Ar galima pas jus užeiti?

– Betgi... – nenuleisdama ragelio Jasuko pažiūrėjo į dukrą.

Jos veide matė baimę ir neviltį. Tikriausiai svarsto, su kuo ir apie ką kalbasi motina.

Jeigu Išigamis klausėsi ištempęs ausis, vadinasi, žino, kad Misato irgi susijusi su žmogžudyste. Jeigu jis prasižiotų apie tai policijai, kad ir kaip įnirtingai Jasuko viską neigtų, ja niekas nepatikėtų.

Jasuko nusiteikė blogiausiam.

– Gerai. Aš irgi norėsiu jūsų kai ko paprašyti, užeikite trumpam.

– Taip, taip. Jau einu, – atsakė Išigamis.

Kai Jasuko padėjo ragelį, Misato paklausė:

– Kas skambino?

– Kaimynas mokytojas. Ponas Išigamis.

– O jam ko?

– Paaiškinsiu vėliau, sėdėk savo kambaryje. Ir užsistumk duris. Greičiau.

Misato, nesusigaudydama, kas vyksta, nupėdino į galinį kambarį. Beveik tuo pat metu, kai užsistūmė duris, pasigirdo, kaip iš gretimo buto išeina Išigamis.

Suskambėjo durų skambutis. Jasuko nupėdino prie jų, atrakino ir nukabino grandinę.

Už durų nutaisęs mįslingą išraišką stovėjo Išigamis. Keista, jau vilkėjo tamsiai mėlynos spalvos sportiniu kostiumu. Dar neseniai atrodė kitaip.

– Užeikit.

– Ačiū. – Išigamis įžengė.

Kol Jasuko rakino duris, jis numovė tiesiai į kambarį ir nė nemirktelėjęs nutraukė užtiesalą nuo šildytuvo. Elgėsi taip, tarsi žinotų, kad Togašio kūnas po juo.

Priklaupęs ant kelio apžiūrėjo lavoną. Kažką uoliai mąstė. Tik dabar Jasuko pamatė, kad kaimynas mūvi guminėmis pirštinėmis.

Jasuko nedrąsiai nukreipė akis į lavoną. Togašio veide gyvybės nė pėdsako. Po lūpomis kažkas pridžiūvę, gal putos, o gal purvas, neaišku.

– Vadinasi... buvo girdėti? – nedrąsiai paklausė Jasuko.

– Girdėti? Kas?

– Na, mūsų pokalbis. Todėl ir paskambinote.

Išigamis atsisuko į Jasuko. Jo veidas buvo bejausmis.

– Ne, negirdėjau jokio pokalbio. Kas jau kas, bet garso izoliacija šiame name nepriekaištinga. Dėl to ir gyvenu čia.

– Tai kaip tada?..

– Pamačiau ir supratau.

– Hm, – nuleido galvą Jasuko.

Išigamis pirštu parodė į kambario kampą. Ten mėtėsi tuščia skardinė. Iš jos buvo išbirę pelenai.

– Kai pirmą kartą pasibeldžiau, čia dar buvo justi tabako tvaikas. Pamaniau, gal turite svečių, bet nemačiau jokio apavo. Vis tiek atrodė, kad kažkas šildosi po kotacu. Bet laidas iš lizdo buvo ištrauktas. Jeigu kas būtų norėjęs jūsų namuose pasislėpti, kuo puikiausiai būtų tikęs galinis kambarys. Taigi padariau išvadą, kad žmogus po šildytuvo užtiesalu ne slepiasi, o pakištas. Šiokį tokį triukšmą vis dėlto girdėjau, be to, jūsų plaukai buvo kaip niekad susitaršę, taigi spėjau, kad kai kas įvyko. Ir dar – šiame name tarakonų nėra. Patikėkite, tai sakau aš, žmogus, čia pragyvenęs jau daug metų.

Jasuko spoksojo į Išigamio lūpas, šiam šaltai ir be jausmų vardijant prielaidas. Galėtų lažintis – jis ir per pamokas kalba tokiu tonu, atklydo pašalinė mintis.

Pajutusi Išigamio žvilgsnį, nusuko akis. Suprato, kad ir pati stebima.

Net baisu, koks šaltakraujis ir nuovokus šis žmogus, pamanė ji. Antraip argi galėtų, vos dirstelėjęs pro durų plyšį, taip tiksliai viską sudėlioti. Kita vertus, Jasuko palengvėjo. Nelaimės smulkmenų Išigamis, regis, nežino.

– Buvęs vyras, – paaiškino ji. – Jau kiek laiko praėjo po skyrybų, o jis mus vis dar persekiodavo. Kol neduodavai pinigų, tol neatstodavo... Šiandien irgi. Nebeištvėriau, trūko kantrybė ir... – tiek teprisivertusi išspausti ji nudelbė akis.

Nevalia prasitarti, kaip nužudė Togašį. Negali leisti jam suprasti, kad ir Misato rankas čia prikišo.

– Ketinate pasiduoti policijai?

– Manau, kitos išeities neturiu. Tik gaila Misato, ji čia niekuo dėta.

Daugiau nespėjo pasakyti, nes Misato triukšmingai atstūmė galines duris ir sustojo tarpduryje.

– Taip negalima! Girdi? Taip negalima!

– Misato, užsičiaupk.

– Netylėsiu! Sakiau, kad netylėsiu. Pone, paklausykit. Šitą vyrą nužu...

– Misato!

Misato nuleido smakrą ir piktai dėbtelėjo į motiną. Jos akys buvo raudonos.

– Ponia Hanaoka, – ramiu balsu kreipėsi Išigamis. – Nuo manęs galite nieko neslėpti.

– O aš nieko ir ne...

– Žinau, jūs ne viena darbavotės. Dukra juk irgi padėjo.

Jasuko nervingai papurtė galvą.

– Ką čia kalbate? Aš viena kalta. Mergaitė tik neseniai grįžo... Jau buvau jį pasmaugusi, kai dukra parėjo namo. Ji čia niekuo dėta.

Vargu ar Išigamis ja patikėjo. Atsidusęs pažiūrėjo į Misato.

– Dukrai turėtų būti nesmagu klausytis tokio melo.

– Čia ne melas. Patikėkite. – Jasuko uždėjo ranką Išigamiui ant kelio.

Jis pašnairavo į ranką ir nusuko akis į lavoną. Vos pakreipė galvą.

– Tik klausimas, kaip į tai pažiūrės policija. Nemanau, kad policininkai patikės šiuo melu.

– Kodėl? – nustebo Jasuko ir tuoj pat suprato, kad taip prisipažįsta meluojanti.

Išigamis pirštu parodė į dešinę lavono ranką.

– Matote mėlynes ant riešo ir plaštakos? Gerai įsižiūrėjus matyti ir pirštų žymės. Ko gero, šitam vyrui iš už nugaros buvo užveržtas kaklas ir jis stengėsi žūtbūt išsivaduoti. Šios žymės ant rankų – įrodymas, kad kai kas jam trukdė išsilaisvinti. Aiškių aiškiausia.

– Aš jam trukdžiau.

– Ponia Hanaoka, tai neįmanoma.

– Kodėl?

– Kaklas buvo užveržtas iš už nugaros. Neįmanoma būtų buvę dar ir jo plaštakų laikyti tuo pačiu metu. Tam reikėjo keturių rankų.

Jasuko neberado žodžių Išigamio argumentams atremti. Jautėsi patekusi į tunelį, iš kurio nėra kelio.

Ji bejėgiškai nunarino galvą. Jeigu Išigamis vos žvilgtelėjęs tiek suprato, ką jau kalbėti apie policiją, viską tirsiančią iki smulkmenų.

– Nenoriu į tai painioti Misato. Kad išgelbėčiau dukrą...

– Būtų baisu, jei mama sėstų į kalėjimą, – pravirko Misato.

Jasuko abiem rankom užsidengė veidą.

– Ir ką dabar daryti?..

Jautė, kaip oras aplink darosi vis sunkesnis. Atrodė, ją sutraiškys.

– Pone... – išsižiojo Misato. – Pone, jūs atėjote pasakyti mamai, kad ji turėtų pasiduoti, ar ne?

Šiek tiek patylėjęs Išigamis atsakė:

– Paskambinau pamanęs, kad gal galėčiau jums kuo nors pagelbėti. Jeigu nusprendėte pasiduoti, viskas suprantama, bet jeigu ne, pamaniau, susitvarkyti vienoms bus sunku.

Sulig tais žodžiais Jasuko patraukė rankas nuo veido. Tikrai, ji prisiminė, kad telefonu šitas vyras pasakė keistą dalyką: „Supraskite, vienos lavono neatsikratysite."

– O jeigu nepasiduotume, ar yra dar koks būdas? – paklausė Misato.

Jasuko pakėlė galvą. Išigamis vos grįžtelėjo į ją. Veide nebuvo nė kruopelytės jaudulio.

– Viena iš dviejų: arba reikia slėpti, kas įvyko, arba slėpti, kad jūs susijusios su nusikaltimu. Kad ir ką pasirinktumėte, pirmiausia turite atsikratyti lavono.

– Manote, pajėgsime?

– Misato! – sudraudė Jasuko. – Ką čia šneki?

– Mama, ir tu patylėk. Klausykit, tai kaip, pajėgsime, ar ne?

– Sunkoka. Bet įmanoma.

Išigamis ir toliau kalbėjo bejausmiu balsu. Vien dėl to Jasuko ausyse Išigamio žodžiai skambėjo logiškai.

– Mama, – neatstojo Misato. – Leiskim, kad kaimynas mums padėtų, gerai? Neturime iš ko rinktis.

– Bet kaip... – Jasuko pažiūrėjo į Išigamį.

Akis buvo nudelbęs į grindis. Atrodė, tyliai laukia, kada motina su dukra nuspręs.

Jasuko prisiminė pokalbį su Sajoko. Anot Sajoko, šitas matematikos mokytojas ją įsimylėjęs. Ir į krautuvę ateina tik žinodamas, kada ji darbe, kada ne.

Jeigu ne tas pokalbis, Jasuko būtų suabejojusi Išigamio psichika. Kur pasaulyje rasi žmogų, pasiryžusį gelbėti vos pažįstamą kaimyną? Juk rizikuotų ir savo laisve.

– Bet lavoną vis tiek kada nors ras, – suabejojo Jasuko.

Jai toptelėjo, kad šie žodžiai yra pirmasis žingsnis keičiant jų likimus.

– Dar neaišku, ar lavoną slėpsime, – atsakė Išigamis. – Kartais geriau neslėpti. Ką daryti su lavonu, nuspręsime tik viską sudėliojęs. Aišku tik viena, čia jo palikti negalima.

– O tas viskas, tai kas?

– Duomenys apie šitą žmogų. – Išigamis įbedė akis į lavoną. – Adresas, vardas ir pavardė, amžius, profesija, ko čia atėjo, kur paskui ketino eiti, ar turi šeimą. Pasakykit viską, ką apie jį žinot.

– Na...

– Bet pirmiausia perneškime lavoną. Šitą kambarį geriau būtų kuo greičiau sutvarkyti. Nusikaltimo pėdsakų čia nors vežimu vežk... – dar nebaigęs sakinio, Išigamis įsitvėrė lavono, lyg ruoštųsi jį pakelti.

– O kur jį pernešime?

– Į mano butą.

Pasakęs tonu, lyg ir taip būtų aišku, Išigamis užsikėlė lavoną ant pečių. Buvo nežmoniškai stiprus. Jasuko matė tamsiai mėlyno treningo apačioje prisiūtą emblemą „Dziudo klubas“.

Išigamis koja pastūmė ant grindų besimėtančius matematikos vadovėlius ir ton vieton paguldė lavoną. Numirėlio akys buvo atmerktos.

Išigamis pasisuko į motiną su dukra tarpduryje.

– Gal panelė tegul sutvarko jūsų kambarį. Tegul gerai pasidarbuoja dulkių siurbliu. Kuo rūpestingiau. O jūs, Jasuko, likite čia.

Misato išblyškusi linktelėjo ir dirstelėjusi į motiną išskubėjo namo.

– Uždarykite duris, – paprašė Išigamis moters.

– A... taip.

Ji padarė ką liepiama ir toliau stypsojo koridoriuje.

– Užeikite, užeikite. Ne taip tvarkinga kaip pas jus, atleiskit.

Išigamis nuėmė nuo kėdės pagalvėlę ir padėjo šalia lavono. Jasuko įžengė į kambarį ir, net nežvilgtelėjusi į pagalvėlę, įsitaisė kambario kampe, kad nematytų negyvėlio. Išigamis pagaliau susiprotėjo – moteris bijo lavono.

– Oi, atsiprašau, – paėmė pagalvėlę ir atkišo jai. – Prašom sėstis.

– Ačiū, nereikia, – nudelbusi akis ji vos papurtė galvą.

Išigamis pagalvėlę padėjo atgal ant kėdės, o pats įsitaisė prie lavono.

Ant aukos kaklo buvo likęs tamsiai raudonas, jau juoduojantis dryžis.

– Elektros laidas?

– Ką?

– Daiktas, su kuriuo pasmaugta. Tikriausiai griebėte elektros laidą.

– A... taip. Elektrinio šildytuvo laidas.

– To kotacu, ar ne? – Išigamis prisiminė užtiesalo, kuriuo buvo apklotas lavonas, raštą. – Kotacu reikėtų atsikratyti. Na, bet vėliau pats tuo pasirūpinsiu. Ar... – Išigamis vėl pažiūrėjo į lavoną. – Ar šiandien buvote susitarusi susitikti su šituo žmogumi?

Jasuko papurtė galvą.

– Nebuvau. Per pietus jis netikėtai pasirodė krautuvėje. Paskui vakare susitikome restoranėlyje, tame, kur netoli krautuvės. Pasikalbėjome ir išsiskyrėme, bet jis atsekė į namus.

– Sakote, restoranėlyje?..

Tikėtis, kad niekas porelės nematė, neverta, sumetė Išigamis.

Jis įkišo ranką į lavono švarko kišenę. Ištraukė du susuktus dešimties tūkstančių jenų banknotus.

– A, šituos aš...

– Davėte jam?

Pamatęs, kad ji linktelėjo, Išigamis atkišo pinigus, bet ji nė nekrustelėjo.

Išigamis atsistojo, iš kabančio ant sienos švarko vidinės kišenės išsitraukė piniginę. Iš jos išėmė dvidešimt tūkstančių jenų, o vietoj jų įsidėjo banknotus, rastus lavono švarko kišenėje.

– Šitie neturėtų būti bjaurūs, – atkišo jai iš piniginės ištrauktus pinigus.

Šiek tiek paabejojusi, Jasuko tyliai padėkojo ir paėmė pinigus.

– Tvarka.

Išigamis vėl ėmė raustis lavono drabužiuose. Kelnių kišenėje sužvejojo piniginę. Joje buvo šiek tiek pinigų, vairuotojo pažymėjimas, kvitų.

– Šindžis Togašis... ar ne? Adresas, čia rašoma Vakarų Šindžiuku, Šindžiuku rajonas. Ar ten tebegyveno? – paklausė Išigamis, pažiūrėjęs į vairuotojo pažymėjimą.

Ji suraukė antakius ir pakreipė galvą.

– Kažin, nemanau. Galbūt kadaise ir gyveno Vakarų Šindžiuku dangoraižiuose, bet, girdėjau, nebeišgalėjo mokėti nuomos ir buvo išmestas.

– Vairuotojo pažymėjimas atnaujintas pernai, taigi jis nepersiregistravo, nors gyveno kažkur kitur.

– Matyt, kraustėsi iš vietos į vietą. Neturėjo nuolatinio darbo ir negalėjo išsinuomoti buto.

– Atrodo, taip ir buvo. – Išigamio akys užkliuvo už kvito.

Jame buvo parašyta: „Ogijos kambarių nuoma. Dvi naktys – penki tūkstančiai aštuoni šimtai aštuoniasdešimt jenų." Sumokėta iš anksto. Išigamis atmintinai apskaičiavo, kad viena naktis viešbutėlyje kainuoja du tūkstančius aštuonis šimtus jenų.

Kvitą jis parodė ir Jasuko.

– Regis, buvo apsistojęs čia. Bet jeigu svečias dingo neišsiregistravęs, viešbutėlio darbuotojas vis tiek kada nors nueis į jo kambarį. Gal net policijai praneš. Nors, galimas daiktas, nenorės terliotis ir viską paliks likimo valiai. Tokių atvejų dažnai pasitaiko, todėl ir reikia už nakvynę sumokėti iš anksto. Žinoma, geriau nusiteikti blogiausiam.

Išigamis ir vėl pasirausė lavono kišenėse. Rado raktą. Prie jo buvo prisegtas apskritas skridinėlis, šiame įspaustas numeris – 305.

Jasuko apsiblaususiomis akimis dėbsojo į raktą. Vargu ar ji turėtų bent kokią protingesnę mintį, kaip elgtis toliau.

Iš gretimo buto atsklido duslus dulkių siurblio ūžesys. Misato stropiai tvarkėsi, apėjo kiekvieną kampelį ir plyšelį. Visiškai sutrikusi ir nenutuokdama, ko reikės

griebtis toliau, ji stengėsi gerai atlikti bent jau tai, kas jos jėgoms.

Išigamis ir vėl pamanė, kad privalo jas apsaugoti. Nes tikrai daugiau neturės progų priartėti prie šių gražių moterų. Jis turi sutelkti visą išmintį ir jėgas, kad užkirstų kelią prie jų sėlinančiai nelaimei.

Išigamis pažiūrėjo į nužudytojo veidą. Visi jausmai jau pradingę, vyras veikiau panėšėjo į tuščią kiautą. Vis dėlto Išigamiui nebuvo sunku įsivaizduoti, kad jaunystėje šitas priekabiautojas priklausė gražių berniukų klasei. Na taip, jau užsiauginęs pusamžio pilvuką, bet nekilo abejonių, kad jo veidas tebetraukė moteris.

Štai kokį vyrą mylėjo Jasuko, pamanė Išigamis, ir tarsi burbului sprogus jo širdį užliejo pavydas.

– Gal su kuo nors jis dažniau susisiekdavo ir bendraudavo? – vėl ėmė klausinėti Išigamis.

– Nežinau. Patikėkite, šiandien susitikome po ilgo laiko.

– Gal kartais klausėte, ką jis ketino veikti rytoj? Tarkim, su kuo ketino susitikti?

– Neklausiau. Labai atsiprašau. Aš tokia sutrikusi, mažai kuo galiu padėti, – atsiprašydama nunarino galvą Jasuko.

– Nieko tokio, tik dėl visa ko paklausiau. Suprantama, kad nieko nežinote, nesijaudinkite.

Išigamis pirštinėtomis rankomis pražiodė lavoną ir pažiūrėjo į burną. Ant kelių krūminių dantų buvo užmautos auksinės dantų karūnėlės.

– Taigi, bus ir įrašai apie dantis.

– Kai dar buvome susituokę, vaikštinėjo pas odontologą.

– Prieš kiek metų?

– Išsiskyrėme prieš penkerius.

– Prieš penkerius, sakote.

Neverta tikėtis, kad odontologo kabinete kortelė bus sunaikinta, suprato Išigamis.

– Jūsų buvęs vyras teistas?

– Kiek žinau, ne. Bent jau, kol buvome susituokę. O kai išsiskyrėme, nežinau.

– Vadinasi, galėjo būti ir teistas, tiesa?

– Galėjo...

Jeigu ir nebuvo, pirštų atspaudai galėjo būti paimti, tarkim, po kokio nors eismo įvykio. Išigamis nenutuokė, ar policija, tirdama nusikaltimus, lygina lavonų pirštų atspaudus su, pavyzdžiui, tais, kuriuos turi paėmę per eismo įvykius, būtų ne pro šalį tuo pasidomėti.

Reikia nepamiršti, kad nustatant tapatybę labai svarbu, kaip rastas lavonas atrodo. Negalima palikti pirštų atspaudų ir dantų. Bet ir laiko švaistyti nevalia.

Jasuko atsiduso. Atodūsis Išigamį sujaudino. Jis suprato – niekaip negali jos nuvilti.

Uždavinys sudėtingas. Kai bus nustatyta asmens tapatybė, policija tikrai ateis pas Jasuko. Išigamis abejojo, ar motina su dukra atlaikytų policininkams įkyriai klausinėjant. Neužtektų vien pasakėlės sukurpti; vos tyrėjai

užuostų, kad galai nesueina, prasidėtų griūtis ir jos išklotų tiesą.

Viskas, ko jiems reikia, nepriekaištinga gynyba, pagrįsta geležine logika. Negana to, pasistengti reikia dabar, nieko nelaukiant.

Ramiai, pats sau paliepė Išigamis. Karščiuodamasis nieko nelaimėsi. Visi uždaviniai išsprendžiami. Šitas irgi.

Išigamis užsimerkė. Visada užsimerkdavo, spręsdamas sudėtingus matematikos uždavinius. Kai užsiblokuodavo nuo išorinio pasaulio, formulės galvoje įgaudavo pavidalą ir susirikiuodavo. Tik šįkart jo galvoje ne skaičiai.

Jis atsimerkė. Pirmiausia pažiūrėjo į žadintuvą ant stalo. Buvo po pusės aštuonių. Tada atsisuko į Jasuko. Sulaikiusi kvapą, išsigandusi, ji stovėjo už nugaros.

– Padėkite nurengti.

– Ką?

– Nurengsime drabužius. Ne tik striukę – ir megztinį, ir kelnes. Jeigu nepaskubėsime, jis sustings. – Išigamis nieko nelaukdamas ėmėsi striukės.

– A, taip.

Jasuko norėjo padėti, bet jai buvo nemalonu liestis prie lavono, pirštai virpėjo.

– Tiek to. Pats susidorosiu. Eikite padėti dukrai.

– Atsiprašau, – nudelbusi akis Jasuko lėtai atsistojo.

– Ponia Hanaoka! – pavymui pašaukė Išigamis. – Jums reikia alibi. Gerai pagalvokite.

– Alibi? Bet aš neturiu alibi.

– Todėl dabar ir pasukite dėl jo galvą. – Išigamis apsigobė nuo lavono nuvilkta striuke. – Pasitikėkite manim ir mano mąstymo logika, ji mums pravers.

SKYRIUS

– Žinai, norėčiau kada nors nuodugniau panagrinėti, koks gi tas tavo logiškas mąstymas.

Manabu Jukava nuobodžiavo ranka pasirėmęs smakrą, paskui parodomai nusižiovavo. Nedideli akinukai metaliniais rėmeliais gulėjo ant stalo. Tarsi Jukava sakytų, kad jų nebeprireiks.

Galbūt iš tiesų neprireiks. Kusanagis jau daugiau nei dvidešimt minučių spoksojo į šachmatų lentą, niekaip nesugalvodamas, kaip išsisukti iš padėties. Karalius niekaip nepabėgs, atakuoti, kaip kartais daro į kampą užspeisti silpni padarai, irgi nepavyks. Kad ir kokie ėjimai šauna į galvą, visi veda į pralaimėjimą.

– Šachmatai ne man, – sumurmėjo Kusanagis.

– Tu ir vėl.

– Kas per nesąmonė, kad negalima eiti iš priešininko atimtomis figūromis? Juk kovos priemonė. Kodėl negaliu jų vėl naudoti?

– Nesikabinėk prie žaidimo taisyklių. Be to, figūros – ne kovos įrankiai, o kariai. Jas numušti – atimti gyvybę. Juk žuvusio kario į mūšį nepasiųsi.

– O kodėl žaidžiant japonų šachmatais galima? – neatstojo Kusanagis.

– Lenkiu galvą prieš žmogų, sugalvojusį šiogi, – dėl jo lankstumo. Numušti figūrą žaidžiant japonų šachmatais, reiškia ne nužudyti priešininko karį, o priversti jį pasiduoti. Paskui jį vėl galima siųsti į mūšį.

– Galima būtų ir šiais šachmatais žaidžiant taip daryti, – nepasidavė Kusanagis.

– Perbėgimas į priešo kariuomenę prieštarauja kario dvasiai. Nesek pasakų, o logiškai žiūrėk į aplinkybes. Pajudinti figūrą gali tik kartą. Figūrų, kurias gali perkelti, itin mažai, be to, nė viena iš jų nepakeistų kito mano ėjimo. Paeinu žirgu – ir tau matas.

– Gana. Nuobodybė tie šachmatai. – Kusanagis atsilošė ant kėdės.

Jukava užsidėjo akinius ir dirstelėjo į laikrodį ant sienos.

– Partija truko keturiasdešimt dvi minutes. Aišku, galvojai beveik vien tu. Ir kiek galima dykinėti? Negausi velnių nuo savo kietasprandžio viršininko?

– Ką tik išnarpliojau priekabiautojo žmogžudystę. Taigi galiu sau leisti valandėlę atsipūsti. – Kusanagis ištiesė ranką, siekdamas ne itin švaraus puodelio.

Jukavos užplikyta tirpi kava buvo atvėsusi.

Imperatoriškojo universiteto fizikos fakulteto tryliktoje laboratorijoje daugiau nieko nebuvo. Studentai pas-

kaitose. Kusanagis tai žinojo, todėl ir pasirinko šį laiką užsukti.

Kusanagio kišenėje suskambo mobilusis. Jukava, vilkdamasis chalatą, kreivai šyptelėjo.

– Žiūrėk, bene skubus iškvietimas?

Kusanagis susiraukęs pažiūrėjo į ekranėlį. Atrodo, Jukava teisus. Skambino jaunesnysis kolega.

Nusikaltimo vieta – Senosios Edogavos pylimas. Netoliese kanalo matyti vandens valymo įrenginiai. Kitoje upės pusėje – Čibos prefektūra. Kodėl negalėjo išmesti anoje pusėje? – statydamasis apsiausto apykaklę pamanė Kusanagis.

Lavonas buvo aptiktas ant pylimo. Buvo uždengtas mėlynu plastiku, toks paprastai naudojamas gamyklose. Jį pamatė paupiu bėgiodamas senukas. Iš po plastiko kyšojo kai kas, panašus į žmogaus koją, todėl jis atsargiai tą plastiką pakėlė ir pažiūrėjo, kas po juo.

– Kiek, sakei, tam senukui metų? Septyniasdešimt penkeri? Bėgioja tokioje žvarboje, neblogai, ar ne? Bet pamatyti šitokią šlykštynę... Nuoširdžiai jį užjaučiu.

Iš gerokai anksčiau įvykio vieton atvykusio jaunojo kolegos Kišitanio sužinojęs aplinkybes Kusanagis raukėsi. Vėjas plaikstė jo ilgo palto skvernus.

– Na, Kiši, matei lavoną?

– Mačiau, – Kišitanis liūdnai šyptelėjo, – viršininkas liepė kruopščiai apžiūrėti nusikaltimo vietą.

– Visą laiką taip. Nors pats niekada nė nedirsteli.

– Kusanagi, neapžiūrėsite?

– Ne. Į tokius žiūrėk nežiūrėjęs, niekas nepasikeis.

Anot Kišitanio, lavonas atrodo pasibaisėtinai. Nuogutėlis, nuauti batai, numautos net kojinės. Be to, veidas sumaitotas. Sudaužytas kaip arbūzas, pareiškė Kišitanis; vien tai išgirdus Kusanagiui pasidarė bloga. Negana to, lavono rankų pirštų pagalvėlės nudegintos, jų atspaudų niekaip nepaimsi.

Vyro lavonas. Matyti, kad pasmaugtas, ant kaklo žymė. Daugiau jokių išorinių smurto požymių.

– Tikiuosi, teismo medicinos ekspertai ką nors atkapstys, – vaikščiodamas po žolę aplinkui pasakė Kusanagis.

Šalimais buvo ir daugiau akių, todėl apsimetė, kad ieško nusikaltėlio paliktų pėdsakų. Po teisybei, tegul ieško profesionalai. Nemanė, kad pats rastų kokį dėmesio vertą įkaltį.

– Netoliese buvo numestas dviratis. Jis jau nugabentas į Edogavos policijos nuovadą.

– Dviratis? Gal tiesiog kas atsikratė, ir tiek?

– Per naujas. Abiejų ratų padangos kiauros. Matyt, tyčia pradurtos vinimi ar kuo panašiu.

– Hm... Aukos nuosavybė?

– Dar neaišku. Galbūt iš registracijos numerio paaiškės, kas savininkas.

– Geriau jau dviratis būtų aukos, – tarstelėjo Kusanagis. – Jei ne, bus sudėtinga. Tikra velniava.

– Kodėl?

– Kiši, negi dar neteko susidurti su rūpesčiais, kai neįmanoma nustatyti lavono asmens tapatybės?

– Ką turit omeny?

– O tu pagalvok. Veidas sumaitotas, pirštų atspaudų nepaimsi, vadinasi, nusikaltėlis norėjo nuslėpti aukos tapatybę. Kitaip tariant, jeigu ji bus nustatyta, nusikaltėlio motyvas irgi bus lengvai perprastas. Ar greitai nustatysime tapatybę, jau laimės dalykas. Savaime suprantama, mūsų laimės.

Suskambo Kišitanio mobilusis. Persimetęs keliais žodžiais, jis persakė Kusanagiui:

– Liepta važiuoti į Edogavos nuovadą.

– Ačiū Dievui, mes išgelbėti. – Kusanagis pasirąžė ir kelis kartus pliaukštelėjo sau per kojas.

Kai nuvyko į Edogavos nuovadą, žmogžudysčių skyriaus kabinete prie kotacu šildėsi Mamija, skyriaus viršininkas. Aplinkui zujo keli nuovados policininkai, ruošdamiesi pasitarimui dėl nusikaltimo tyrimo.

– Tu šiandien su mašina? – žiūrėdamas į Kusanagio pusę paklausė Mamija.

– Na taip. Traukiniu čia nepatogu.

– Pažįsti šitas vietas?

– Negaliu sakyti, kad gerai pažįstu, bet keletą kartų esu čia buvęs.

– Vadinasi, palydos nereikia. Pasiimk Kišitanį ir važiuokit ten. – Viršininkas padavė lapelį.

Lapelyje paskubomis buvo užrašytas adresas: Šinodzakis, Edogavos rajonas; ir vardas – Joko Jamabė.

– Kas ji?

– Ar užsiminei apie dviratį? – paklausė Mamija Kišitanio.

– Sakiau.

– Apie tą, kur rastas prie lavono? – Kusanagis pažiūrėjo į rūstų skyriaus viršininko veidą.

– Apie tą patį. Gautas pranešimas apie vagystę. Registracijos numeris sutampa. Savininkė – moteris. Su nukentėjusiąja jau susisiekta. Iš karto važiuojat ir išklausot, ką ji paporins.

– Ant dviračio buvo pirštų atspaudų?

– Kol kas nesuk dėl to galvos. Greičiau važiuok.

Lyg išsigandę pikto Mamijos, Kusanagis su jaunesniuoju kolega išlėkė iš Edogavos nuovados.

– Puikumėlis! Dviratis vogtas. Taip ir maniau, – kelissyk liežuviu caktelėjo Kusanagis, sukiodamas savo brangiosios mašinos vairą.

Juodu „Skyline“ jau beveik aštuoneri metai važinėja.

– Nusikaltėlis pavažiavo dviračiu ir jį nutrenkė?

– Gali būti. Net jeigu ir taip, kas iš to, kad apklausime savininkę? Ji tikrai nežinos, kas jį pavogė. Na, nebent žinant, kur jis buvo pavogtas, galima bus atsekti nusikaltėlio pėdsakus.

Turėdamas adresą ir vis dirstelėdamas į žemėlapį, Kusanagis suko ratus Šinodzakio apylinkėse. Pagaliau rado namą, kurio adresas sutapo su užrašytu lapelyje.

Prie namo durų kabojo lentelė su Jamabės pavarde. Pastatas baltomis sienomis buvo vakarietiško stiliaus.

Joko Jamabė, namų šeimininkė, atrodė įpusėjusi ketvirtą dešimtį. Gal dėl to, kad laukė policininkų, buvo rūpestingai pasidažiusi.

– Taip taip. Čia mūsų dviratis, – pasižiūrėjusi į nuotrauką, kurią pakišo Kusanagis, buvo tikra Joko Jamabė.

Dviračio nuotrauką Kusanagis paėmė iš tyrėjų.

– Būtume labai dėkingi, jeigu užeitumėte į nuovadą ir patvirtintumėte, kad čia tikrai jūsų transporto priemonė.

– Jokio vargo, o dviratį grąžinsite?

– Žinoma. Tiktai dar keletą dalykų reikia patikrinti, o paskui jį tikrai atgausite.

– Būtų gerai, jeigu grąžintumėte kuo greičiau. Be jo aš kaip be rankų. – Joko Jamabė nepatenkinta suraukė kaktą.

Papriekaištavo, tarsi detektyvai būtų kalti dėl jos dviračio vagystės. Regis, apie žmogžudystę ji dar negirdėjusi. Jeigu žinotų, kad dviratis vienas iš įkalčių, tikriausiai nebekiltų noras juo važinėti.

Ar tik nepradės reikalauti atlyginti nuostolių, kai pamatys, kad pradurtos padangos? – pamanė Kusanagis.

Anot moters, dviratis pavogtas vakar, kovo dešimtą dieną, tarp ryto vienuoliktos ir vakaro dešimtos. Vakar su drauge jos susitiko Gindzoje, ten apsipirko, pietavo ir į Šinodzakio stotį grįžo po dešimtos vakaro. Neradusi

dviračio, neturėjo kitos išeities, todėl namo parvažiavo autobusu.

– Buvote palikusi dviračių aikštelėje?

– Ne, ant šaligatvio.

– Bet prirakinusi juk buvote, ar ne?

– Buvau. Grandine buvau prikabinusi prie šaligatvio turėklų.

Kusanagis nebuvo girdėjęs, kad įvykio vietoje būtų buvusi rasta grandinė.

Paskui Kusanagis Joko Jamabę įsisodino mašinon ir pasuko į Šinodzakio stotį. Norėjo apžiūrėti dviračio vagystės vietą.

– Maždaug čia, – ji parodė į vietą šalikelėje, apie dvidešimt metrų nuo prekybos centro priešais stotį.

Šalikelėje ir dabar buvo pristatyta dviračių.

Kusanagis apsižvalgė. Šalimais kredito unijos pastatas, knygynas. Dieną ir vakare žmonių čia turėtų būti daug. Jeigu esi šio dalyko meistras, gal ir nesunku mikliai nupjauti grandinę ir nutaisius veidą, tarsi čia būtų tavo paties dviratis, jį nusivaryti, o gal dviratis pavogtas vėliau, praretėjus miniai?

Kartu su Joko Jamabe nuvyks ir į Edogavos nuovadą. Tegul moteris apžiūri dviratį.

– Na ir nesiseka. Tik praeitą mėnesį nusipirkau. Supratusi, kad pavogtas, susinervinau, prieš lipdama į autobusą nuėjau pranešti į stoties policijos skyrių, – sėdėdama ant užpakalinės sėdynės pasakojo ji.

– Ir registracijos numerį prisiminėte.

– Taigi ką tik pirktas. Iš čekis namie dar yra. Paskambinau, dukra padiktavo.

– O, suprantama.

– Bet paaiškinkite, kas čia per vagystė? Žmogus, su kuriuo kalbėjau telefonu, irgi nieko doro nepasakė. Labai smalsu.

– Matote, dar negalime pasakyti, ar tai nusikaltimas. Ir patys dar nežinome smulkmenų.

– Na jau, argi gali taip būti? Hm... Policininkai moka saugoti paslaptis.

Šalia kolegos sėdintis Kišitanis vos nęsusijuokė, o Kusanagis širdyje džiaugėsi, kad pas moterį atvažiavo šiandien. Jeigu būtų nuvykę jau paviešinus žinią apie žmogžudystę, jos klausimų būtų neatsigynę.

Joko Jamabė, Edogavos nuovadoje apžiūrėjusi dviratį, patvirtino, kad čia tikrai jos nuosavybė. Be to, pamačiusi, kad ir padangos pradurtos, ir pats dviratis subraižytas, Kusanagio paklausė, į ką reikėtų kreiptis dėl žalos atlyginimo.

Ant dviračio vairo, rėmo ir ant sėdynės – visur buvo rasta daugybė pirštų atspaudų.

Be dviračio, maždaug šimtas metrų nuo įvykio vietos, rasti, kaip manoma, ir aukos drabužiai. Sukišti į aštuoniolikos litrų talpos skardinę, apdegę. Striukė, megztinis, kelnės, kojinės ir apatiniai. Buvo spėjama, kad padegęs drabužius nusikaltėlis paspruko, bet ugnis

greitai užgeso, ir drabužiai nesudegė, kaip kad veikiausiai jis tikėjosi.

Drabužiai nei išskirtinio stiliaus, nei vienetinių drabužių gamintojo, nė neverta domėtis, kur jie pirkti. Tokiais dėvint matai ant kiekvieno kampo. Vis dėlto turint drabužius, kad ir apdegusius, ir lavoną buvo nupieštas eskizas, kaip auka galėjo atrodyti prieš ją nužudant. Keli policininkai, pasiėmę eskizus, paklausinėjo žmonių Šinodzakio stotyje ir jos prieigose. Galbūt kaip tik dėl to, kad drabužiai nebuvo išskirtiniai, nieko vertingo ir nepešė.

Piešinys buvo parodytas ir per vakaro žinias. Tada jau pasipylė skambučiai. Tačiau nė vienas skambintojas nieko doro, ką būtų buvę galima susieti su lavonu, rastu prie Senosios Edogavos ant pylimo, nepranešė.

Kartu buvo nuodugniai tiriama, ar kokia panaši auka įtraukta į dingusių ir ieškomų žmonių sąrašą. Irgi jokio siūlo galo, už kurio būtų galima užsikabinti ir pagaliau nustatyti neatpažinto asmens tapatybę.

Buvo nuspręsta nuodugniai patikrinti, ar negyveno Edogavos seniūnijoje vienišų vyrų, kurių pastaruoju metu kaimynai nebemato, ar staiga nepradingo koks viešbučio ar nakvynės namų svečias. Galiausiai tyrėjai rado už ko užsikabinti.

Iš nakvynės namų „Ogijos kambarių nuoma“ Kameido rajone buvo dingęs vyras. Kovo vienuoliktąją – tą pat dieną, kai buvo rastas lavonas. Svečiui laiku neišsiregistravus, po valandos nakvynės namų darbuotojas nuėjo

pažiūrėti į numerį. Kambaryje jis rado tik keletą daiktų, paties svečio nebuvo. Savininkui apie tai buvo pranešta, bet policijai niekas nepaskambino, nes pinigai buvo sumokėti iš anksto.

Nieko nelaukus nuo daiktų buvo paimti plaukai ir pirštų atspaudai. Rasti plaukai sutapo su lavono. Buvo patvirtinta, kad ir nuo pavogto dviračio paimti pirštų atspaudai sutampa su rastais nakvynės namų kambaryje.

Pradingėlis svečias nakvynės namų knygoje buvo įrašytas Šindžio Togašio vardu. Adresas: Vakarų Šindžiuku, Šindžiuku rajonas.

4 SKYRIUS

Iš Morišitos metro stoties jie nužingsniavo Naujojo tilto link ir įsuko į siaurą keliuką visai šalia upės. Tarp išsirikiavusių gyvenamųjų namų spraudėsi mažos krautuvėlės. Atrodė, jose prekiaujama jau nuo senų senovės. Kurioje kitoje miesto dalyje jas seniai būtų prariję prekybos centrai ir didieji prekybos tinklai, bet senamiesčio žavesys tikriausiai ir slypi šitose atsilaikiusiose krautuvėlėse, eidamas mąstė Kusanagis.

Buvo vakaras, po aštuonių. Kur nors netoliese tikriausiai yra pirtis: prasilenkė su senute, nešina prausimosi reikmenimis.

– Ir susisiekimas geras, ir apsipirkti patogu, atrodo, nebloga vieta gyventi, ar ne?, – sušnibždėjo šalimais žingsniuojantis Kišitanis.

– Ir kas iš to?

– Ne, nieko svarbaus. Tik pamaniau, tokioje vietoje būtų patogu gyventi motinai su dukra.

– Gal tu ir teisus.

Buvo dvi priežastys, verčiančios Kusanagį pritarti. Žmogus, su kuriuo dabar juodu ėjo susitikti, buvo moteris, gyvenanti viena su dukra, be to, ir patį Kišitanį užaugino tik motina.

Kusanagis žingsniavo tikrindamas adresą lapelyje su numeriais ant stulpų. Netrukus turėjo pasiekti tikslą. Lapelyje buvo užrašytas ir vardas: Jasuko Hanaoka.

Adresas, kurį prieš mirtį Šindžis Togašis buvo padiktavęs įrašyti viešbučio svečių knygoje, irgi buvo tikras. Jis iš tiesų ten buvo prisiregistravęs, tik pastaruoju metu negyveno.

Per televiziją ir laikraščiuose buvo paskelbta, kad lavono asmens tapatybė nustatyta. Ir nors pranešimo pabaigoje buvo sakinys: „Ką nors žinančius prašome kreiptis į artimiausią policijos nuovadą“, skambučių, kurie būtų vertingi, nesulaukta.

Iš nekilnojamojo turto agentūros, per kurią Togašis anksčiau nuomojosi butą Šindžiuku, dokumentų paaiškėjo jo ankstesnioji darbovietė. Senų automobilių salono Ogikubo rajone pardavėjas. Tačiau dirbo jame neilgai, metė darbą nepraėjus nė metams.

Vis daugiau smulkmenų aiškėjo iš Togašio gyvenimo. Didelei visų nuostabai, kadaise jis buvo dirbęs prabangių užsienietiškų automobilių salone, tačiau iškilus aikštėn, kad švaistė firmos pinigus, buvo išmestas. Vis dėlto baudžiamojon atsakomybėn patrauktas nebuvo. Ir apie pinigų švaistymą tyrėjas sužinojo tik atsitiktinai. Auto-

mobilių firma, žinoma, tebegyvuoja, tačiau asmenys, žinoję apie to meto įvykius, pakeitę darbą, bent jau taip buvo teisinamasi salone.

Tuo metu Togašis buvo vedęs. Anot jį pažinojusių senų bendradarbių, Togašis ir po skyrybų lankydavosi pas buvusią žmoną.

Žmona turinti dukrą (iš ankstesnės santuokos). Patikrinti jųdviejų gyvenamąją vietą detektyvams nebuvo sudėtinga. Netrukus motinos Jasuko Hanaokos ir dukters Misato adresas buvo žinomas. Morišita, Eto rajonas, kitaip tariant, adresas, kur dabar traukė Kusanagis su kolega.

– Na ir nepasisekė man, – dūsavo Kišitanis.

– Ką? Eiti su manim apklausti tau vargas?

– Ne, ne tai turėjau galvoj. Motina su dukra gyvena sau ramiai, o mes sudrumsime joms ramybę.

– Jeigu nesusijusios su įvykiu, niekas nieko joms ir nedrums.

– Argi? Atrodo, Togašis nebuvo nei geras vyras, nei geras tėvas. Gal bus nemalonu prisiminti?

– Jeigu taip, mus su džiaugsmu sutiks. Juk nešame žinią, kad tas blogas vyras nebegyvas. Bet kokiu atveju nereikia nutaisyti liūdnos minos. Neduokdie, dar ir aš pulsiu į neviltį... O, atrodo, čia, – Kusanagis sustojo priešais seną namą.

Pastatas buvo purvinos pilkos spalvos. Matyti remonto žymės. Dviaukštis, po keturis butus viršuje ir apačioje. Tik pusės jų languose degė šviesos.

– 2-04 butas, taigi, antras aukštas. – Kusanagis lipo laiptais.

Kišitanis sekė iš paskos.

2-04 butas buvo toliau nuo laiptų. Pro langą šalia durų plieskė šviesa. Kusanagis lengviau atsikvėpė. Jeigu būtų nieko neradę namie, būtų turėję ateiti dar kartą. Apie apsilankymą iš anksto moteriai jie nepranešė.

Paspaudė durų skambutį. Netrukus pasigirdo bruzdesys. Raktas pasisuko, durys atsidarė. Tačiau grandinė tebebuvo užkabinta. Jeigu motina su dukra gyvena tik dviese, atsargumas suprantamas, pamanė Kusanagis.

Pro durų plyšį moteris įtartinai nužvelgė Kusanagį ir jo kolegą. Įspūdingos didžiulės juodos akys ir smulkus veidelis. Atrodo ne vyresnė nei trisdešimties, bet veikiausiai kalta prieblanda, sumetė Kusanagis, nes duris pravėrė pati namų šeimininkė.

– Atsiprašome, ar jūs ponia Jasuko Hanaoka? – Kusanagis stengėsi nutaisyti kuo malonesnį veidą ir balsą.

– Taip, o kas? – Jos akys buvo nerimastingos.

– Mudu iš policijos. Tiesą sakant, turime jums žinią. – Kusanagis ištraukė detektyvo pažymėjimą su nuotraukėle ir parodė.

Šalimais Kišitanis parodė tyrėjo pažymėjimą.

– Iš policijos... – Jasuko išpūtė akis. Juodi vyzdžiai išsiplėtė.

– Ar galėtume valandėlę patrukdyti?

– Taip, žinoma. – Jasuko Hanaoka, trumpam uždariusi duris, patraukė ir nukabino grandinę ir vėl jas atidarė. – Ir kokia ta žinia?

Kusanagis žengė žingsnį ir įėjo. Kišitanis įsekė iš paskos.

Detektyvas nieko nelaukdamas paklausė:

– Ar jūs pažinojote Šindžį Togašį?

Kusanagiui neprasprūdo pro akis, kad Jasuko šiek tiek įsitempė. Turbūt nesitikėjo išgirsti buvusio vyro vardo.

– Jis buvęs mano vyras... Ar jis ką nors iškrėtė?

Regis, dar negirdėjusi, kad jis nužudytas. Tikriausiai nesiklauso televizijos naujienų ir neskaito laikraščių. Nors žiniasklaida ir nenušvietė įvykio plačiau. Net jeigu žinutę ji ir pražiūrėjo, nieko keisto.

– Tiesą sakant... – kai prasižiojo, Kusanagio akys užkliuvo už durų į kitą kambarį. Jos buvo aklinai užstumtos. – Ten kas nors yra? – paklausė jis.

– Dukra.

– Na taip, žinoma, – prie durų rikiavosi tvarkingai sudėti sportiniai bateliai. Kusanagis prabilo tyliau: – Ponas Togašis negyvas.

Jasuko taip ir liko stovėti išsižiojusi. Jokių kitų išraiškos pokyčių.

– Kaip? Kodėl? – paklausė ji.

– Prie Senosios Edogavos ant pylimo rasti palaikai. Dar negalime daryti išvadų, bet įtariame, kad jis buvo nužudytas, – pasakė tiesiai Kusanagis.

Nusprendė, kad bus paprasčiau klausinėti be jokių užuolankų.

Pirmą kartą Jasuko veidu perbėgo jaudulio šešėlis. Ji papurtė galvą.

– Jis... Bet už ką?

– Dabar ir aiškinamės. Kadangi Togašis šeimos neturėjo, tai atėjome pas jus, buvusią žmoną. Atsiprašome, kad trukdome taip vėlai, – linktelėjo Kusanagis.

– Suprantama, – Jasuko prie burnos pridėjo ranką, nuleido akis.

Kusanagiui parūpo vis dar užstumtos kito kambario durys. Ar dukra įdėmiai klausosi motinos ir svečių pokalbio? Jeigu klausosi, kaip priėmė žinią apie patėvio mirtį?

– Atleiskite, kai ką norėtume patikslinti. Jūs su ponu Togašiu išsiskyrėte prieš penkerius metus, tiesa? Ar paskui susitikdavote su Togašiu?

Jasuko papurtė galvą.

– Kai išsiskyrėme, beveik nesimatydavome.

Beveik, vadinasi, kartais vis dėlto susitikdavo.

– Paskutinį kartą matėmės senokai. Gal pernai, o gal užpernai...

– Ar kitaip kaip susisiekdavote? Telefonu, laiškais?

– Ne, – Jasuko greitai papurtė galvą.

Kusanagis, klausydamasis ir linksėdamas, tarsi nerūpestingai dairėsi po kambarį. Šešių tatamių dydžio japoniško stiliaus kambarys senokai remontuotas, bet tvarkingas, daiktai irgi turi savo vietas. Ant kotacu stal-

viršio vaza mandarinų. Pamatęs ant sienos kabančias raketes, ilgesingai atsidūsėjo. Kadaise universitete pats žaidė badmintoną.

– Manoma, ponas Togašis nužudytas kovo dešimtosios vakarą, – pasakė Kusanagis. – Gal išgirdusi šią datą ir vietą – jis rastas Senosios Edogavos pakrantėje, ką nors prisimenate? Praverstų ir pati menkiausia smulkmena.

– Nežinau. Mūsų namuose ta diena niekuo neypatinga, be to, visiškai nežinau, kaip pastaruoju metu jis gyveno.

– Suprantama.

Jasuko atrodė aiškiai susirūpinusi. Ir nekeista, niekas nenori būti klausinėjamas apie buvusį sutuoktinį. Kusanagis dar negalėjo nuspręsti, susijusi ji su nusikaltimu ar ne.

Šįkart galbūt ir pakaks, pamanė jis. Liko dar vienas dalykas, kurį reikia patikrinti.

– Ar kovo dešimtąją buvote namie? – brukdamas į kišenę užrašų knygelę paklausė jis, lyg teirautųsi tik šiaip sau.

Tačiau jo pastangos buvo neveiksmingos. Jasuko nepatenkinta suraukė kaktą.

– Gal būtų geriau, jeigu tiksliai prisiminčiau, ką veikiau tą dieną?

Kusanagis nusijuokė.

– Per daug nesijaudinkite, jei neprisimenate. Aišku, jeigu tiksliai pasakytumėte, palengvintumėte mums darbą.

– Luktelėkite, – Jasuko įsistebeilijo į sieną, kurios negalėjo matyti Kusanagis ir jo kolega, nes stovėjo į ją nugara.

Tikriausiai ten kabėjo kalendorius. Kusanagis norėjo atsisukti ir pažiūrėti, bet susilaikė.

– Dešimtą dieną nuo ryto dirbau, o paskui su dukra buvome išėjusios, – atsakė Jasuko.

– Kur?

– Vakare ėjome į kiną. Kino teatras „Rakutenči“, Kinšičio rajone.

– Kelintą maždaug valandą išėjote? Užtenka ir apytiksliai. Ir būtume labai dėkingi, jeigu pasakytumėte filmo pavadinimą.

– Išėjome apie pusę septintos. Filmo pavadinimas...

Tą populiarų Holivudo filmą buvo matęs ir Kusanagis. Šiuo metu rodoma trečia jo dalis.

– Ar po filmo iš karto grįžote namo?

– Dar pavalgėme ramenų kavinukėje tame pačiame pastate, o tada nuėjome į karaokę.

– Karaokę? Į karaokės barą?

– Taip. Duktė užsigeidė ir pristojo.

– Taip, taip... Ar dažnai dviese kur nors einate?

– Gal kartą per mėnesį ar du.

– Ir kiek laiko bare taip pramogaujate?

– Visą laiką kokią valandą su puse. Kitaip būtų vėlu grįžti.

– Taigi, pažiūrėjote filmą, pavalgėte, nuėjote į karaokės barą... Ir kelintą grįžote namo?

– Manau, jau buvo po vienuoliktos. Tiksliai neprisimenu.

Kusanagis palinksėjo. Bet neapleido jausmas, kad ji kai ką nutyli. Nors ir pats gerai nesuprato kodėl.

Pasitikslinę karaokės baro pavadinimą, jie padėkojo ir išėjo.

– Atrodo, su įvykiu ji neturi nieko bendro, – eidamas nuo 2-04 buto sušnibždėjo Kišitanis.

– Dar niekas neaišku.

– Motina su dukra vaikšto į karaokę, neblogai, ar ne? Regis, jos gerai sutaria. – Atrodė, Kišitanis nenori įtarti Jasuko Hanaokos.

Sutiko laiptais aukštyn lipantį vyriškį. Stambaus kūno sudėjimo, pusamžis. Kusanagis su kolega stabtelėjo ir jį praleido. Vyras atsirakino 2-03 buto duris ir įėjo.

Kusanagis susižvelgė su Kišitaniu ir abu grįžo atgal.

Prie 2-03 buto durų buvo lentelė su pavarde „Išigamis“. Paskambinus duris atidarė ką tik sutiktas vyras. Paltą jau buvo nusimetęs, vilkėjo megztinį.

Vyras abejingai pažvelgė pirma į Kusanagį, tada į Kišitanį. Dažniausiai į juos būdavo žiūrima įtariai arba atsargiai, o šito vyro veide nieko neįskaitei. Kusanagis nusistebėjo – gana keista.

– Atsiprašome, kad taip vėlai trukdome. Gal galėtumėte truputėlį pagelbėti? – maloniai šypsodamasis Kusanagis išsitraukė detektyvo pažymėjimą.

Net ir tada vyras nesuvirpino nė vieno veido raumenėlio. Kusanagis žengtelėjo į priekį.

– Ilgai netrukdysime. Norėtumėte kai ko paklausti.

Pamanęs, kad gal kartais nepamatė pažymėjimo, Kusanagis dar kartą iškėlė jį vyrui priešais akis.

– Apie ką? – paklausė tas, nė akies krašteliu nežvilgtelėjęs į pažymėjimą.

Tarsi ir taip žinotų, kad Kusanagis su kolega detektyvai.

Kusanagis iš vidinės švarko kišenės ištraukė nuotrauką. Iš laikų, kai Togašis dirbo automobilių salone.

– Gal ir senoka, bet ar pastaruoju metu nesate sutikęs asmens, panašaus į šį?

Vyras gerai įsižiūrėjo į nuotrauką, tada pakėlė akis į Kusanagį.

– Ne, nepažįstu jo.

– Tuo neabejoju. Bet gal esate matęs kokį panašų žmogų?

– Kur?

– Na, pavyzdžiui, kur nors čia, netoliese.

Vyras suraukė kaktą, dar kartą žvilgtelėjo į nuotrauką. Beviltiška, pamanė Kusanagis.

– Na ne, regis, jo nematęs, – pasakė vyras. – Neprisimenu žmonių veidų, su kuriais tik prasilenkiu gatvėje.

– Aišku, – klausti šito vyro buvo klaida, gailėjosi Kusanagis. – O namo visada grįžtate maždaug tokiu metu?

– Įvairiai, nelygu, kokia savaitės diena. Kartais dėl būrelio susivėlinu.

– Dėl būrelio?

– Turiu dziudo grupę. Po treniruočių turiu užrakinti sporto salės duris.

– A, tai jūs mokytojas?

– Taip, dirbu gimnazijoje.

– Mat kaip. Atleiskite, kad po sunkios darbo dienos dar ir mes trukdome, – atsiprašė Kusanagis.

Jo akis užkliuvo už sukrautų prie durų matematikos vadovėlių. Matematikos mokytojas. Na, šito tai jau per daug, pamanė Kusanagis. Ko ko, o šio dalyko mokykloje labiausiai nemėgo.

– O skaityti tikriausiai reikėtų Išigamis, ar ne? Vardą lentelėje.

– Taip, Išigamis.

– Taigi, pone Išigami, o kaip kovo dešimtąją? Maždaug kelintą valandą tądien grįžote?

– Kovo dešimtąją? Ar tą dieną kas nors nutiko?

– Ne, pone Išigami, jūs čia niekuo dėtas. Tiesiog renkame žinias apie tą dieną.

– Aišku. Sakot, kovo dešimtąją? – Išigamis pažiūrėjo į tolį, tada įbedė akis į Kusanagį. – Atrodo, tądien ėjau tiesiai namo. Apie kokią septintą, žiūrėk, jau ir buvau grįžęs.

– Ar negirdėjote nieko keisto pas kaimynes?

– Kaimynes?

– Ponios Hanaokos bute, – tyliau pasakė Kusanagis.

– Ar kas nors nutiko poniai Hanaokai?

– Ne, kol kas nieko nenutiko. Dėl to ir renkame žinias.

Išigamio veidu perbėgo smalsumo šešėlis. Tikriausiai spėlioja, kas gi galėjo nutikti kaimynėms – motinai su dukra. Kusanagis, peržvelgęs kambarį, nutarė, kad vyras – viengungis.

– Gerai neprisimenu, bet, atrodo, nieko keisto į akis nekrito, – atsakė Išigamis.

– Ar negirdėjote kokių neįprastų garsų ar balsų?

– Hm... – Išigamis pakreipė galvą. – Lyg ir nieko.

– Aišku. Ar artimai bendraujate su ponia Hanaoka?

– Mes kaimynai, prasilenkdami ar susitikę pasisveikiname, tik tiek.

– Supratau. Atleiskite, kad sutrukdėme.

– Nieko, – linktelėjo Išigamis, tiesdamas ranką prie durų. Ten buvo pašto dėžutė. Kusanagis užmetė akį ir nustebo. Tarp laiškų pamatė užrašą „Imperatoriškasis universitetas".

– Atleiskite, mokytojau, – Kusanagis šiek tiek varžėsi, – jūs baigėte Imperatoriškąjį universitetą?

– Taip, o kas? – Siauros Išigamio akys truputėlį išsiplėtė. Bet čia pat jis susizgribo, kad klausiamas dėl laiškų rankoje. – A, turite galvoj šitą? Tai kvietimas į alumnų susitikimą. Ar kas nors ne taip?

– Ne, tiesiog turiu pažįstamą, baigusį Imperatoriškąjį universitetą.

– Mat kaip.

– Atsiprašau, – atsisveikino Kusanagis ir išėjo.

– Imperatoriškasis universitetas, taigi ir jūs pats jį baigėte. Kodėl jam nepasakėte? – paklausė Kišitanis, kai jie jau buvo lauke.

– O kam? Dar būtų nejaukiai pasijutęs. Vis tiek jis tikriausiai mokėsi gamtos fakultete.

– Kolega, jums irgi gamtos mokslų kompleksas? – išsiviepė Kišitanis.

– Yra toks tipelis, man vis tai primenantis, – Kusanagiui prieš akis išplaukė Manabu Jukavos veidas.

Detektyvams apsilankius, po daugiau nei dešimties minučių Išigamis išėjo. Dirstelėjo į kaimynių butą. Įsitikinęs, kad 2-04 bute dega šviesa, nulipo laiptais.

Iki taksofono, kuris nekristų į akis, reikėjo paėjėti dar dešimt minučių. Jis turėjo ir mobilųjį, ir laidinį telefoną, bet pamanė, kad jais nereikėtų skambinti.

Žingsniuodamas prisiminė pokalbį su policininkais. Įsitikino, kad nedavė jokios užuominos, iš kurios būtų galima spręsti, kad jis kaip nors įsipainiojęs į nusikaltimą. Bet niekada negali būti tikras. Policija turėtų sumesti, kad aukai nužudyti ir lavonui išrengti reikėjo vyriškos rankos. Jie karštligiškai ieškos artimo Hanaokoms vyro, kuris dėl jų ryžtųsi susitepti rankas. Jie gali įtarinėti ir matematikos mokytoją Išigamį, ir vien dėl to, kad šis jų kaimynas.

Išigamis suprato, kad nuo šiol reikia vengti ne tik užeiti pas jas, bet ir stengtis su jomis susitikti. Dėl šios pačios priežasties ir iš namų neskambino. Pavojinga – iš rinktų numerių sąrašo policija sužinos, kaip dažnai skambinta Hanaokai.

O kaip „Benten-tei"?..

Dėl krautuvėlės dar nebuvo nusprendęs. Regis, kurį laiką protingiau būtų ten neiti. Bet policija anksčiau ar vėliau nuskubės apklausti ir tos krautuvėlės šeimininkų. Taigi, labai tikėtina, sužinos, kad Hanaokos kaimynas – matematikos mokytojas ir vos ne kasdien ten lankydavosi. Tokiu atveju tik sukeltų įtarimų, kad iš karto pranešus apie nusikaltimą jis staiga pradingo. Gal bus ne taip įtartina, jeigu lankysis krautuvėlėje kaip iki šiol?

Išigamis nepasitikėjo savo gebėjimu rasti logiškiausią atsakymą į šį klausimą. Nes giliai širdyje tebenorėjo lankytis „Benten-tei". Kodėl? Todėl, kad „Benten-tei" – vienintelė vieta, kur gali pamatyti Hanaoką. Jeigu neis į krautuvę, su ja nesusitiks.

Štai ir taksofonas. Įkišo telefono kortelę. Kortelė su bendradarbės mokytojos kūdikio nuotrauka.

Surinko Jasuko Hanaokos mobiliojo numerį – juk namų telefone policija gali būti įtaisiusi klausymosi aparatėlį. Nors policija tvirtina piliečių pokalbių nesiklausanti, jis nė kiek ja nepasitiki.

– Klausau, – pasigirdo Jasuko balsas.

Jie susitarė, kad Išigamis, jeigu skambins, tai tik iš taksofono.

– Išigamis.

– Taip, klausau.

– Pas mane ką tik buvo užsukę detektyvai. Manau, ir pas jus lankėsi.

– Taip, visai neseniai.

– Ko klausinėjo?

Išigamis atidžiai klausėsi Jasuko, mintyse viską dėliojo, analizavo, įsiminė. Bent jau kol kas policija Jasuko, atrodo, neįtaria. Tai, kad klausė, ar ji turi alibi, veikiausiai tik formalumas. Jeigu bus laisvų rankų, gal ir patikrins.

Bet jeigu sekant Togašio pėdomis paaiškės, kad šis buvo atėjęs pas Jasuko, policininkai ją užgrius – ir ne taip draugiškai. Pirmiausia ims kamantinėti, kodėl melavo, neva pastaruoju metu su Togašiu susitikusi nebuvo. Laimė, gynyba jau paruošta.

– Ar ir mergaitę detektyvai klausinėjo?

– Ne, Misato buvo savo kambaryje.

– Aišku. Bet kada nors vis tiek turėtų ir mergaitės ateiti paklausinėti. Jau šnekėjomės ir apie tai, ką daryti tokiu atveju, tiesa?

– Taip. Gerai klausiausi, ką sakėte. Misato irgi tikina, kad viskas bus gerai.

– Gal pasirodysiu įkyrus, bet vaidinti nėra reikalo. Užtenka tik mechaniškai atsakyti į jų klausimus.

– Taip, perduosiu ir dukrai.

– O bilietus detektyvams rodėte?

– Ne, šiandien nerodžiau. Nes sakėte nerodyti, kol neprašys.

– Taip. O kur tie bilietai?

– Stalčiuje.

– Įdėkite į programos lankstinuką. Visi dažniausiai išmeta senus bilietus. Kils įtarimų, kodėl juos laikote stalčiuje.

– Supratau.

– Ir dar... – Išigamis nurijo seiles ir tvirčiau suspaudė telefono ragelį. – Ar „Benten-tei" darbuotojai žino, kad aš dažnai ateinu pirkti pietų?

– Ką? – Jasuko sutriko, tarsi būtų išgirdusi netikėtą klausimą.

– Kitaip tariant, klausiu, ar šeimininkai nesistebi, juk jūsų kaimynas nuolatos ateina pirkti pietų padaręs gerą lankstą? Tai svarbu, todėl būkite atvira.

– A, krautuvės savininkai džiaugiasi, kad yra nuolatinių pirkėjų.

– Ir žino, kad aš jūsų kaimynas?

– Na taip... ar kas nors negerai?

– Ne, pasirūpinsiu tuo. O jūs veikite, kaip sutarėme. Supratote?

– Supratau.

– Tai tiek. – Išigamis ketino padėti ragelį.

– Pone Išigami, – kreipėsi Jasuko.

– Klausau jūsų.

– Labai jums ačiū už viską. Nežinau, kaip reikės atsidėkoti.

– Na ką jūs. Iki kito karto. – Išigamis padėjo ragelį.

Nuo paskutinių jos žodžių užkaito kraujas. Veidas degė, vėsus vėjas buvo malonus. Net prakaitas išpylė.

Apsvaigęs iš laimės Išigamis grįžo namo. Tačiau pakili nuotaika truko neilgai, nes prisiminė „Benten-tei".

Kalbėdamas su detektyvais padarė klaidą. Paklaustas apie ryšius su Jasuko Hanaoka, atsakė, kad su ja tik pa-

sisveikina, ir tiek, reikėjo pasakyti, kad perka ir pietus krautuvėje, kurioje ji dirba.

– Ir patikrinote, ar Jasuko Hanaoka turi alibi? – paklausė Mamija, išsikvietęs Kusanagį su Kišitaniu ir karpydamasis nagus.

– Karaokės barą patikrinome, – atsakė Kusanagis. – Darbuotojas prisiminė veidą. Yra ir įrašas. Dainavo pusantros valandos – nuo devintos valandos keturiasdešimties minučių.

– O prieš tai?

– Turint galvoj laiką, atrodo, kad filmas, kurį žiūrėjo Hanaokos, prasidėjo lygiai septintą. Baigėsi devintą valandą dešimt minučių. Jeigu paskui, kaip sakė, jos ėjo valgyti į ramenų kavinukę, pasakojimas sutampa, – pranešė Kusanagis, žiūrėdamas į užrašų knygelę.

– Aš neklausiu, atitinka ar ne. Aš klausiu, ar alibi patvirtintas.

Kusanagis užvertė knygelę ir trūktelėjo pečiais.

– Nepatvirtintas.

– Ir tai vadini darbu? – Mamija piktai dėbtelėjo.

– Viršininke, juk pats puikiausiai žinote, kad sunkiausia patvirtinti alibi, kai įtariamasis teigia buvęs kino teatre ir valgęs ramenų kavinukėje.

Girdėdamas Kusanagį bambant, Mamija ant stalo numetė vizitinę. *Klubas „Marian“, Kinšičio rajonas.*

– Kas čia?

– Naktinis klubas, kuriame anksčiau dirbo Jasuko. Kovo penktą dieną Togašis ten buvo pasirodęs.

– Penkios dienos iki nužudymo?..

– Sako, kuo smulkiausiai išsiklausinėjo apie Jasuko ir išėjo. Manau, net ir tokiems bukagalviams kaip jūs turėtų būti aišku, ką noriu pasakyti, – Mamija Kusanagiui ir jo kolegai pirštu parodė duris. – Judinkitės. Ir kad būtų patikrinta. Jeigu negalit patikrinti, vėl aplankykit Jasuko.

5 SKYRIUS

Iš keturkampės dėžės kyšojo maždaug trisdešimties centimetrų ilgio strypas. Ant jo buvo užmautas kelių centimetrų skersmens ratas. Jeigu ne laidas iš dėžės ir jungiklis, būtum pamanęs, kad čia žaislas žiedams mėtyti.

– Kas čia, po galais? – įdėmiai apžiūrinėdamas sumurmėjo Kusanagis.

– Geriau neliesti, – perspėjo Kišitanis.

– Eik jau. Jeigu būtų pavojinga, nebūtų taip palikta laboratorijoje ant stalo. – Kusanagis paspaudė jungiklį.

Ant strypo užmautas žiedas ėmė lėtai kilti.

Kusanagis net atšoko iš nuostabos. Žiedas plūduriavo ore ir virpėjo.

– Pabandyk paspausti žiedą žemyn, – pasigirdo balsas už nugaros.

Atsisukęs Kusanagis pamatė Jukavą, su knygomis žengiantį į kabinetą.

– Sveikas. Iš paskaitos? – Kusanagis kaip palieptas paspaudė ratą. Tačiau iš karto atitraukė ranką. – Ai! Karšta!

– Pavojingų liesti daiktų ant stalo nepalieku, be to, tas, kas jį liečia, turi būti skaitęs fizikos įvadą. – Jukava priėjo prie Kusanagio ir ištraukė laidą iš elektros. – Vidurinės fizikos kurso mokomoji priemonė.

– Vidurinėje mokykloje fizikos nesimokiau. – Kusanagis papūtė pirštus.

Šalimais krizeno Kišitanis.

– Čia tavo draugas? Nematytas veidas, – pažiūrėjęs į Kišitanį paklausė Jukava.

Kišitanis surimtėjęs atsistojo ir prisistatydamas linktelėjo.

– Kišitanis. Dirbame su Kusanagiu. Esu daug girdėjęs apie dėstytoją Jukavą. Girdėjau, kad ne kartą esate pagelbėjęs tiriant bylas. Nuovadoje jūs pravardžiuojamas Profesoriumi Galilėjumi.

Jukava susiraukė ir numojo ranka.

– Šitaip manęs prašyčiau nevadinti. Juk dažniausiai padedu ne iš didelio noro, tik neapsikęsdamas nelogiškų šito vyruko išvedžiojimų įkišu trigrašį, viso labo tiek. Tu irgi dirbdamas su tokiu kaip jis užsikrėsi smegenų skleroze.

Kusanagis piktai dėbtelėjo į prunkštelėjusį Kišitanį.

– Per daug neįsijausk. – Paskui vėl kreipėsi į fiziką: – Jukava, prisipažink, juk tau irgi patinka narplioti mįsles.

– Kas čia gali patikti? Pats žinai, kiek brangaus laiko, kurį būčiau galėjęs skirti fizikai, iššvaisčiau? Tikiuosi, šiandien neminsit jokių mįslių.

– Nesijaudink, šiandien – ne. Ėjome pro šalį, tai ir pamanėme, o kodėl gi neužsukus.

– Ak, kaip man palengvėjo.

Jukava nuėjo prie kriauklės, į arbatinį prileido vandens ir užkaitė ant viryklės. Kaip visada ruošėsi gerti tirpią kavą.

– Beje, ar jau išnarpliojot Senosios Edogavos nusikaltimą? – berdamas kavos į puodelį paklausė Jukava.

– Iš kur žinai, kad mes paskirti tirti tą žmogžudystę?

– Paprasta kaip dukart du. Tos dienos vakarą, kai buvai iškviestas, apie ją pranešė per žinias. Iš tavo nelaimingo veido sprendžiu, kad tyrimas iš vietos nepasistūmėjo.

Kusanagis, nutaisęs susirūpinusį veidą, pasikasė nosį.

– Na, negaliu sakyti, kad visiškai nepajudėjo. Turim ir kelis įtariamuosius. Viskas dar prieš akis.

– Oho, net kelis įtariamuosius, – nusivaipė Jukava, nerodydamas jokio dėmesio.

Šalimais Kišitanis nesusilaikė.

– Aš tai nemanau, kad einame tinkama linkme.

Jukava nustebęs žvilgtelėjo į jį.

– Turi priekaištų dėl tyrimo?

– Ne, ne priekaištų...

– Nešnekėk, ko nereikia, – suraukė antakius Kusanagis.

– Atsiprašau.

– Nebūtina atsiprašinėti, – tarė Jukava. – Mano manymu, jūs, vyrukai, privalot klausyti įsakymų, bet reikia turėti ir savo nuomonę. Jeigu nesivadovausit ir savo galva, kažin ar logiškus sprendimus priimsite.

– Kišitanis ne dėl to nepatenkintas tyrimo eiga, – neturėdamas išeities teisinosi Kusanagis. – Jis tik nori užstoti asmenį, į kurį dabar nukreiptos mūsų akys.

– Ne, visai ne dėl to, – išlemeno Kišitanis.

– Tik nereikia drovėtis. Prisipažink, tau juk gaila vienišos motinos su dukra. Po teisybei, aš irgi nenoriu įtarinėti tų dviejų moteriškių.

– Oho, kaip sudėtinga! – Jukava išsiviepęs lygino Kusanagį su Kišitaniu.

– Nieko čia painaus. Žmona su auka seniai buvo išsiskyrusi. Prieš pat vyrą nužudant senajame žmonos darbe jis klausinėjo, kur ši gyvena. Todėl dėl visa ko tikriname jos alibi, ir viskas.

– Suprantama. Na, ir turi ji alibi?

– Šiokį tokį turi. – Kusanagis pasikrapštė galvą.

– Na va, staiga reikalai pakrypo į blogąją pusę. – Jukava juokdamasis atsistojo. Iš arbatinuko veržėsi garai. – Ar gersit kavos?

– Gersiu.

– Aš ne. Tas alibi man kliūva.

– O man atrodo, kad jos nemeluoja.

– Nešnekėk, ko nežinai. Dar nė nepatikrinom.

– O kas šefui sakė, kad sunkiausia patvirtinti kino teatro ir ramenų kavinukės alibi, ar tik ne pats?

– Nesakiau, kad neįmanoma. Tik sakiau, kad sunku.

– Oho, pasirodo, įtariamoji tvirtina, kad tuo metu, kai vyras buvo nužudytas, buvo kine, – nešinas dviem puodeliais su kava grįžo Jukava.

Vieną padavė Kišitaniui. Dėkodamas Kišitanis iš nuostabos išpūtė akis. Tikriausiai dėl to, kad puodelis nebuvo pats švariausias. Kusanagis vos laikėsi nesusijuokęs.

– Įrodyti, kad žiūrėjo filmą, sunku. – Jukava atsisėdo ant kėdės.

– Bet paskui jos nuėjo į karaokę. Ir tai darbuotojas aiškiai patvirtino, – gal šiek tiek per garsiai pasakė Kišitanis.

– Dėl to į kino teatrą dar nereikėtų numoti ranka. Nes gali būti ir taip, kad į karaokę jos nuėjo jau padariusios nusikaltimą, – nepasidavė Kusanagis.

– Hanaokos filmą žiūrėjo apie septintą, gal aštuntą vakaro. Kad ir kiek mažai žmonių tame seanse būtų apsilankę, ne pats tinkamiausias metas kino teatre įvykdyti žmogžudystę. Juk ne tik nužudyti, bet auką dar ir išrengti reikėjo.

– Tiesa, bet, nepatikrinę visų versijų, negalime teigti, kad ji čia niekuo dėta. – *Ypač tam kietakakčiam Mamijai įrodyti,* pamanė Kusanagis.

– Gerai nesuprantu, bet klausydamasis judviejų pokalbio supratau, kad nusikaltimo laikas lyg ir numanomas, – įsiterpė Jukava.

– Per skrodimą nustatyta, kad mirtis ištiko dešimtą dieną, po šeštos valandos vakaro.

– Gal nereikėtų iškloti visų smulkmenų, kaip manai? – įspėjo Kusanagis.

– Bet argi dėstytojas nėra pagelbėjęs tiriant kitus nusikaltimus?

– Tiktai tais atvejais, kai reikėdavo įminti mistiškas mįsles. Šįkart tartis su mėgėju jokios prasmės.

– Tikrai, aš mėgėjas. Tik nepamirškite, kad leidžiu savo laboratorijoje jums plepėtis. – Jukava ramiai sriūbtelėjo kavos.

– Ačiū, nepamiršom. Jau metas skirstytis, – Kusanagis atsikėlė nuo kėdės.

– O kaip jos pačios? Ar negali įrodyti, kad lankėsi kino teatre? – tebelaikydamas puodelį paklausė Jukava.

– Siužetą lyg ir prisimena. Bet neaišku, kada jos ėjo žiūrėti to filmo.

– O bilietai?

Išgirdęs šį klausimą Kusanagis nejučia atsisuko į Jukavą. Jų akys susitiko.

– Turėjo.

– Hm. Iš kur ištraukė? – Jukavos akys sublizgėjo.

Kusanagis šyptelėjo.

– Puikiai suprantu, ką turi galvoj. Paprastai seni bilietai išmetami. Jeigu Hanaoka iš karto juos būtų ištraukusi iš stalčiaus, ir aš būčiau pamanęs, kad keista. Bet tik antrą kartą pas ją užsukus parodė.

– Juos ištraukė ne iš stalčiaus?

– Iš pradžių sakė, kad išmetusi. Bet paskui kiek pagalvojusi rado lankstinuką, o jame ir buvo įkišti bilietai.

– Lankstinuke? Na, neatrodo keista. – Jukava sunėrė rankas. – Data ant bilietų, aišku, sutapo su įvykio dienos data.

– O kaipgi. Bet vis tiek, tai dar neįrodo, kad jos kaip tik tą dieną žiūrėjo filmą. Bilietus galėjo išsitraukti iš šiukšlių dėžės arba juos nusipirkti, bet į kiną taip ir nenueiti.

– Bet kokiu atveju įtariamoji bent prie kino teatro buvo nuėjusi arba kur nors netoliese sukiojosi.

– Mes irgi taip pamanėme, todėl rytą kino teatre paklausinėjome, gal kas nors jas matęs. Mergaitė, tą dieną tikrinusi ir plėšiusi bilietų šakneles, šiandien nedirbo, turėjom trenktis pas ją į namus. O grįždami čia užsukome.

– Iš veidų neatrodo, kad ta mergaitė jums suteikė naudingų žinių, – šyptelėjo Jukava.

– Ir kelios dienos jau praėjusios, ir visų žiūrovų ji tikrai neprisimenanti. Na, iš pat pradžių per daug nesitikėjau, tai ne itin ir nusivyliau. Ką gi, regis, trukdome dėstytojui, trauksime savais keliais. – Kusanagis pliaukštelėjo per nugarą dar geriančiam kavą Kišitaniui ir jau pasisuko į duris.

– Nepasiduok, detektyve. Teks šiek tiek pavargti, jeigu įtariamoji ir yra tikroji nusikaltėlė, – perspėjo Jukava.

Kusanagis atsisuko.

– Ką turi galvoj?

– Juk ką tik pats sakei. Paprastai žmonės per daug nesirūpina, kur kišti senus bilietus, o čia paruoštas alibi.

Ir jeigu į lankstinuką juos įdėjo galvodama apie policijos vizitą, tada bus kietas riešutėlis. – Iš Jukavos akių šypsena išnyko.

Supratęs, ką draugas pasakė, Kusanagis linktelėjo.

– Turėsiu galvoj.

Atsisveikinęs ruošėsi išeiti, tačiau prieš darydamas duris kai ką prisiminė ir vėl atsigręžė.

– Įtariamosios kaimynas – kiek vyresnis jūsų kolega.

– Vyresnis kolega? – Jukava klausiamai pakreipė galvą.

– Aukštesniųjų klasių matematikos mokytojas, Išigamis. Baigęs Imperatoriškąjį universitetą, tai ir pamaniau, kad bus iš gamtos fakulteto.

– Išigamis... – tyliai pakartojo ir akys už akinių stiklų išsipūtė. – Buda Išigamis?

– Buda Išigamis?

Paprašęs lukteléti Jukava pradingo gretimame kambaryje. Kusanagis susižvelgė su Kišitaniu. Netrukus Jukava grįžo. Rankose laikė segtuvą juodu viršeliu. Atvertė jį Kusanagiui tiesiai priešais nosį.

– Šitas?

Puslapyje rikiavosi studentų veidai. Viršuje buvo išspausdinta: *Trisdešimt aštuntosios laidos magistrantai.*

Jukava pirštu bakstelėjo į apskritaveidžio magistranto nuotrauką. Neišraiškingos siauros akys žiūri į objektyvą. Tecuja Išigamis.

– Aha, šitas, – pasakė Kišitanis. – Čia gerokai jaunesnis, bet, be jokios abejonės, tai jis.

Kusanagis pirštu uždengė žmogaus nuotraukoje viršugalvį ir palinksėjo.

– Tikrai taip. Plaukai daug retesni, iš karto ir nesupratau, bet tikrai tas pats. Ar jį pažįsti?

– Jis už mane nė kiek ne vyresnis, mokėmės tame pačiame kurse. Tais laikais mūsų universitete specializaciją reikėdavo pasirinkti trečiame kurse. Aš pasirinkau fiziką, o Išigamis – matematiką. – Jukava užvertė aplanką.

– Vadinasi, tam diedui tiek pat metų kiek man. Eik sau, negali būti.

– Jis ir tada atrodė daug vyresnis, – išsišiepė Jukava, o paskui netikėtai nutaisė nustebusio išraišką. – Mokytojas? Aukštesniųjų klasių, sakei?

– Aha. Neva mokantis matematikos vietos gimnazijoje. Dar sakė, kad turi dziudo būrelį.

– Esu girdėjęs, kad dziudo jis treniravosi nuo vaikystės. Ar tik senelis nebuvo dziudo meistras? Tiek to, nesvarbu, bet kad tas Išigamis dirbtų mokytoju... Tu tikrai čia nieko nepainioji?

– Ne, tikrai nesuklydau.

– Aišku. Jeigu jau taip sakai, tikriausiai tiesa. Paskalų nesiklausau, tai įsivaizdavau, kad kokiame privačiame universitete atsidėjęs matematikos studijoms, bet kad Išigamis matematikos mokytojas... ne, nė sapne nesapnavau... – Jukava susimąstęs kažkur įsmeigė akis.

– Tai jis taip gerai mokėsi? – paklausė Kišitanis.

Jukava atsikvėpė.

– Nenorėčiau neapdairiai vartoti žodžio „genijus“, bet jis toks. Kai kurie dėstytojai sakydavo, kad jis – nepaprastas talentas, sutinkamas kartą per penkiasdešimt ar šimtą metų. Mudu pasirinkome skirtingus dalykus, bet ir fizikos fakultete sklandė kalbos apie jo nuostabų protą. Išigamis sakydavo, kad jo nedomina sprendimai kompiuteriu. Iki išnaktų užsidaręs laboratorijoje, turėdamas tik pieštuką ir popieriaus lapą, jis narpliodavo sunkiausius uždavinius. Iš nugaros vaizdelis būdavo toks įspūdingas, kad greitai jam buvo prilipdyta Budos pravardė. Be jokios abejonės, rodant pagarbą.

Klausantis Jukavos Kusanagiui toptelėjo, kad virš tų, kurie aukštai, yra tokių, kurie iškilę dar aukščiau. Juk pats priešais dabar stovintį draugą irgi laikė genijumi.

– Ar universitetas genijų, šiems baigus mokslus, negriebia ir taip lengvai juos paleidžia? – paklausė Kišitanis.

– Na, ir universitetuose visko pasitaiko, – atsakymas buvo nebūdingas Jukavai.

Kusanagis pamanė, kad ir jo draugas fizikas dėl konkurencijos veikiausiai dažnai patiria įtampą darbe.

– Kaip jis laikosi, sveikas? – Jukava pažvelgė į Kusanagį.

– Kaip čia pasakius, ligonis neatrodė. Nors kai kalbėjomės, sunkoka buvo jį perprasti, taip ir nepasakyčiau, malonus jis ar nemalonus...

– Nesuprasi, ką toks galvoja, tiesa? – kreivai šyptelėjo Jukava.

– Gerai apibūdinta. Paprastai žmonės apsilankius policijai arba šiek tiek nustemba, arba sutrinka, na, kaip nors reaguoja, o Išigamis nerodė jokių jausmų. Tarsi jo daugiau niekas nedomintų, išskyrus jį patį.

– Žinok, jo daugiau niekas ir nedomina – tik matematika. Todėl jis ir žavus. Negalėtum pasakyti jo adreso? Kai turėsiu daugiau laisvo laiko, norėčiau su juo susitikti.

– Keista iš tavęs tai girdėti.

Kusanagis išsitraukė užrašų knygelę ir Jukavai padiktavo namo, kuriame gyvena Jasuko Hanaoka, adresą. Fizikos profesorius jau atrodė pamiršęs žmogžudystę.

Vakare, šeštą valandą dvidešimt aštuonios minutės, Jasuko Hanaoka dviračiu grįžo namo. Išigamis ją matė pro savo buto langą. Šalia jo gulėjo milžiniška šūsnis lapų, primargintų formulėmis. Galynėtis su formulėmis buvo jo kasdienybė grįžus iš mokyklos. Dziudo treniruotės šiandien nebuvo, tačiau darbas nė kiek nepasistūmėjo. Ir ne tik šiandien, pastarąsias keletą dienų šitaip. Tampa įpročiu tyliai sėdėti kambaryje ir klausytis, kas vyksta gretimame bute. Gal vėl užsuko detektyvai.

Regis, ir praeitą vakarą jie buvo užsukę. Tie du, kurie prieš tai lankėsi ir pas Išigamį. Pavardę detektyvo pažymėjime jis prisiminė: Kusanagis.

Kaip ir tikėtasi, jie, sakė Jasuko, atėjo patikrinti alibi, ar tikrai jos buvusios kine. Ar kino teatre neįvyko nie-

ko keisto? Ar nebuvo su kuo nors susitikusi prieš įeidama į kino teatrą, išeidama iš jo arba pačiame teatre? Ar turinti bilietus? Jeigu prie gėrimų prekystalio ką nors pirko, ar turi čekį? Apie ką buvo filmas? Kas vaidino pagrindinius veikėjus, ir taip toliau, ir taip toliau.

Apie karaokės barą neklausinėjo, todėl dėl šio alibi įtarimų nekilo. Savaime suprantama. Tą vietą juk sąmoningai joms parinko.

Jasuko bilietus ir lankstinuko kvitą detektyvams parodžiusi tokia tvarka, kokia liepęs Išigamis. Į klausimus, nesusijusius su filmo turiniu, atsakydavo nieko neprisimenanti. Irgi iš anksto buvo pamokęs Išigamis.

Policininkai išėjo, bet kažin ar jie taip lengvai pasiduos. Jei jau užsuko patikrinti šio alibi, veikiausiai ką nors atkapstė ir to kažko užtenka, kad įtartų Jasuko Hanaoką. Įdomu, ką atkapstė?

Išigamis atsistojo, apsivilko striukę, pasiėmė telefono kortelę ir piniginę, buto raktus ir išėjo pro duris.

Laiptų apačioje pasigirdo žingsniai. Jis sustojo ir pasilenkęs žvilgtelėjo.

Laiptais lipo Jasuko. Ne iš karto suprato, kad priešais ją ateina Išigamis. Prasilenkiant tarsi nusigandusi stabtelėjo. Net ir nudelbęs akis Išigamis suprato, kad Jasuko nori jam kai ką pasakyti.

Prieš jai prasižiojant Išigamis pasisveikino:

– Labas vakaras.

Jis stengėsi kalbėti žemu balsu, tokiu pat tonu kaip bendraudamas su kitais. Ir visaip vengė, kad nesusitiktų jų akys. Nesulėtino ir žingsnio. Laiptais lipo tylėdamas.

„Neaišku, kur policininkai budi, todėl net ir susitikus reikia elgtis taip, tarsi būtume paprasčiausi kaimynai", – toks buvo vienas iš nurodymų, kuriuos Išigamis davė Jasuko. Tai prisiminusi, ji tyliai pasisveikino ir nepridūrusi daugiau nė žodžio užlipo laiptais.

Nuėjęs prie taksofono, iš kurio visada skambindavo, Išigamis nieko nelaukęs stvėrė ragelį ir įkišo kortelę. Už maždaug trisdešimties metrų buvo bakalėjos prekių parduotuvė, vyras, tikriausiai parduotuvės savininkas, ją uždarė. Daugiau aplink nė gyvos dvasios.

– Klausau jūsų, – netrukus atsiliepė Jasuko, tarsi būtų žinojusi, kad skambina Išigamis.

Jį tai nudžiugino.

– Išigamis. Kas naujo?

– Į krautuvę buvo atėję detektyvai.

– Į „Benten-tei"?

– Taip. Tie patys kaip aną kartą.

– Ko šįkart klausinėjo?

– Ar Togašis nebuvo užsukęs į „Benten-tei".

– Ir ką atsakėt?

– Aišku, atsakiau, kad nebuvo. Tada vienas detektyvas pasakė, kad gal buvo atėjęs, kai manęs nebuvo, ir nuėjo į virtuvę. Kai paskui paklausiau savininkų, jie sakė, kad rodė jiems Togašio nuotrauką. Atseit, ar nebuvo užėjęs toks žmogus. Tas detektyvas mane įtaria.

– Viskas pagal planą. Nereikia nieko bijoti. Ar jis daugiau nieko neklausė?

– Dar klausė apie naktinį klubą, kuriame anksčiau dirbau. Klubą Kinšičio rajone. Klausinėjo, ar ten kartais

nueinu, ar su to baro darbuotojais palaikau ryšius. Kaip ir liepėte, atsakiau, kad ne, ten nesilankau. Tada ir jų pasiteiravau, kodėl klausinėja apie senąją mano darbovietę? Paaiškino, kad Togašis pastaruoju metu ten lankėsi.

– Aišku, – palinksėjo nuo ausies neatitraukdamas ragelio Išigamis. – Vadinasi, Togašis tame klube iššniukštinėjo apie jus.

– Regis, taip. Veikiausiai ir apie „Benten-tei" ten sužinojo. Detektyvas tvirtino, kad jeigu Togašis manęs ieškojo, tikrai turėjo ateiti ir į „Benten-tei". Tada atsakiau, kad gal ir norėjo, bet ką man daryti, jeigu atėjęs nebuvo.

Išigamis prisiminė detektyvą Kusanagį. Kad ir kaip ten būtų, atrodė malonus. Kalbėjo mandagiai, nebuvo justi jokio spaudimo. Bet jeigu dirba žmogžudysčių skyriuje, turi reikiamų gebėjimų rinkti žinias. Jis ne iš tų, kurie žmogų priverčia žiaukčioti iš baimės, veikiau iš tų, kurie tiesą ištraukia lyg niekur nieko. Jo įžvalga, kurią parodė iš laiškų išskirdamas Imperatoriškojo universiteto voką, reikalauja budrumo.

– Ar dar ko nors klausėte?

– Pasiteiravau tik šito. Bet Misato...

Išigamis stipriai suspaudė ragelį.

– Ar ir su ja kalbėjosi policija?

– Taip. Tik neseniai sužinojau, kad užkalbino išėjusią iš mokyklos. Manau, tie patys detektyvai, kurie ir pas mane buvo atėję.

– Ar Misato dabar šalia?

– Taip, duodu jai telefoną.

Dukra buvo visai šalia, nes tuoj pat pasigirdo Misato balsas.

– Ko klausinėjo detektyvai?

– Parodė to žmogaus nuotrauką ir paklausė, ar nebuvo užsukęs į mūsų namus...

Tas žmogus – tikriausiai Togašis.

– Atsakei, kad nebuvo, ar ne?

– Aha.

– O ko dar klausinėjo?

– Apie filmą. Ar tikrai dešimtą dieną buvome kine? Gal ką nors painiojame? Aš pasakiau, kad tikrai dešimtą dieną, kitaip būt negali.

– O ką jie?

– Klausė, ar kam pasakojau, o gal kam nors parašiau žinutę, kad žiūrėjau filmą.

– Ir ką atsakei?

– Atsakiau, kad žinučių niekam nerašiau, bet papasakojau draugei. Tada paklausė, ar nepasakyčiau tos draugės vardo.

– Ir pasakei?

– Pasakiau, kad Mika.

– Mika – draugė, su kuria apie filmą kalbėjaisi kovo dvyliktą dieną, ar ne?

– Taip.

– Aišku. Gerai. Ar detektyvai dar ko nors klausė?

– Daugiau lyg ir nieko svarbaus. Ar patinka mokykloje, ar varginančios badmintono treniruotės. Įdomu,

iš kur tas detektyvas žino, kad lankau badmintoną. Rakečių neturėjau.

Išigamis spėjo, kad Kusanagis jas tikriausiai bus matęs pakabintas kambaryje. Kaip ir manyta, į skvarbią detektyvo akį ir įžvalgą negalima žiūrėti pro pirštus.

– Na, kaip? – telefone ir vėl pasigirdo Jasuko balsas.

– Jokių rūpesčių, – tvirtu balsu atsakė Išigamis. Tik norėjo ją nuraminti. – Viskas, kaip numatyta. Detektyvai greičiausiai dar ne kartą ateis, bet jeigu laikysitės mano nurodymų, viskas bus gerai.

– Ačiū. Jūs vienintelė mūsų viltis.

– Nepasiduokite. Dar truputėlį kantrybės. Taigi iki rytdienos.

Padėjęs ragelį ir imdamas telefono kortelę, Išigamis gailėjosi dėl paskutinių savo žodžių. *Dar truputėlį kantrybės* – per daug neatsakinga. *Dar truputėlį* – kiek konkrečiai? Negalima tik šiaip vapalioti, reikėtų tiksliai apibrėžti.

Bet kokiu atveju tai, kad viskas einasi pagal planą, tiesa. Anksčiau ar vėliau paaiškės, kad Togašis ieškojo Jasuko, todėl ir buvo nuspręsta, kad ji turėtų pateikti alibi. Kad tas alibi policijai pasirodys įtartinas, irgi numanyta. Kaip ir tai, kad policija apsilankys Misato mokykloje. Veikiausiai detektyvai mano, kad norint atmesti alibi greičiausias būdas – priremti prie sienos dukrą. Dėl to Išigamis ėmėsi priemonių, bet gal neprošal dar kartą patikrinti, ar nepaliko kokių spragų.

Apie tai mąstydamas Išigamis grįžo namo ir pamatė prie buto durų vyrą. Aukštas, vilkėjo plonu juodu paltu. Gal dėl to, kad girdėjo Išigamio žingsnius, buvo pasisukęs į jį. Blizgėjo akinių stiklai.

Ar ne detektyvas? – šmėkštelėjo pirma mintis. Tačiau iš karto ją nuvijo. Vyro batai švietė it nauji.

Kai atsargiai prisiartino prie jo, šis užkalbino:

– Išigami?

Išigamis pažiūrėjo į vyriškį. Veide švietė šypsena. Kažkur matyta šypsena.

Išigamis giliai įkvėpė ir išpūtė akis.

– Manabu Jukava?

Daugiau nei dvidešimties metų senumo atsiminimai grįžo.

6 SKYRIUS

Ir tądien kaip visada auditorija buvo tuštutėlė. Auditorijoje, kurioje galėtų tilpti kone šimtas studentų, daugių daugiausia galėjai priskaičiuoti tik dvidešimt. Ir tie bemaž visi sėdėjo gale, kad baigus žymėti lankomumą kuo greičiau išspruktų arba imtųsi pašalinių darbų.

Matematiką studijuoti pasirinko itin mažai studentų. Galima sakyti, kad Išigamis savo grupėje buvo vienintelis. Ir taikomosios fizikos istorijos kursas tarp studentų populiarumo nesulaukė.

Išigamis šiomis paskaitomis irgi ne itin domėjosi, bet priekinėje eilėje, antroje vietoje iš kairės, sėdėjo iš įpratimo. Kad ir kokia paskaita būtų, jis stengėsi sėstis į tą pačią vietą arba kur nors netoliese. Per vidurį nesėsdavo sąmoningai, nes norėjo klausytis paskaitų išlaikydamas objektyvumą. Juk net per pačią nepriekaištingiausią paskaitą gali būti pateikta klaidinančių žinių.

Paprastai jis sėdėdavo it koks vienišius, bet tądien, kaip reta, tiesiai už jo įsitaisė dar vienas studentas. Jis nekreipė dėmesio. Iki pasirodant dėstytojui jis turėjo ką veikti. Išsitraukęs sąsiuvinį kibo į uždavinį.

– O, atrodo, tu irgi Palo Erdošo gerbėjas.

Iš pradžių Išigamis nesuprato, kad kreipiamasi į jį. Bet vis dėlto parūpo pakelti galvą, nes buvo smalsu, kas gi čia mini Erdošo vardą. Jis atsigręžė.

Vyrukas sėdėjo pasirėmęs galvą – plaukai iki pečių, marškiniai prasagstyti. Ant kaklo pasikabinęs auksinę grandinėlę. Veidas matytas. Vienas iš fizikų kurso.

Negi mane jis čia kalbino? – vis dar abejojo Išigamis, o ilgaplaukis vaikinas ir toliau sėdėjo parimęs.

– Popieriaus ir pieštuko galimybės, žinok, ribotos. Na, bet pamėginti galbūt ir verta.

Balsas buvo tas pats, todėl Išigamis truputėlį nustebo.

– Ar žinai, ką čia darau?

– Netyčia pamačiau. Tikrai nenorėjau šnipinėti. – Ilgaplaukis vaikinukas pirštu parodė į Išigamio stalą.

Išigamis vėl pažiūrėjo į savo užrašus. Formulių prirašyta, bet čia tik vienas darbo puslapis. Jeigu vaikinukas vos užmetęs akį suprato, kas sprendžiama, tai ir pats bus plušėjęs prie šio uždavinio.

– Tu irgi jį esi sprendęs? – paklausė Išigamis.

Ilgaplaukis pagaliau nuleido rąnką iš po smakro ir išsiviepė.

– Paprastai negaištu laiko ne savo sričiai. Aš gi fizikas. Mes tik taikome matematikų teoremas. Įrodyti jas paliekame jums.

– Bet tave jos vis tiek domina. – Išigamis parodė į savo užrašus.

– Tai jau įrodyta. Nekenkia žinoti to, kas įrodyta. – Jis žvelgė Išigamiui į akis. – Keturių spalvų teorema jau įrodyta. Visus žemėlapius galima nuspalvinti keturiomis spalvomis.

– Ne visus.

– Na taip, tiesa. Yra ir sąlyga, kad tai turi būti plokštumos žemėlapis arba gaublys, tarkim, Žemės.

Tai buvo vienas garsiausių uždavinių matematikos pasaulyje. 1879 metais jį uždavė Arturas Keilis: „Ar įmanoma keturiomis skirtingomis spalvomis nuspalvinti bet kurį plokštumos žemėlapį arba gaublį, kad gretimos šalys būtų skirtingų spalvų?“ Reikėjo arba įrodyti, kad galima nuspalvinti, arba pateikti tokį žemėlapį, kurio niekaip nenuspalvinsi, bet tam prireikė beveik šimto metų. Kenetas Apelis ir Volfgangas Hakenas iš Ilinojaus universiteto kompiuteriu apskaičiavo, jog visų įmanomų žemėlapių variantų tėra tik apie šimtas penkiasdešimt, ir įrodė, kad visus juos galima nuspalvinti keturiomis spalvomis taip, kad gretimos šalys būtų skirtingų spalvų. Tai buvo įrodyta 1976 metais.

– Nemanau, kad jų įrodymas galutinis.

– Sutinku. Juk dėl to jį ir sprendi pasiėmęs tik popieriaus lapą ir pieštuką.

– Patikrinti rankomis – milžiniškas darbas. Štai kodėl jie griebėsi kompiuterio ir ne taip lengva nustatyti,

ar jų įrodymas tikslus, ar ne. Jeigu įrodymui reikia kompiuterio, tai nėra tikroji matematika.

– O tu tikrai Erdošo sekėjas, – šyptelėjo ilgaplaukis.

Palas Erdošas – vengrų matematikas. Įžymus tuo, kad klajodamas po visą pasaulį dirbo kartu su įvairių šalių matematikais. Jis buvo įsitikinęs, kad gera teorema būtinai turi būti įrodoma paprastai. Ir dėl keturių spalvų teoremos, net tikriausiai ir pripažindamas, kad Apelio ir Hakeno įrodymas yra teisingas, sakydavo, kad tas įrodymas kerėpliškas.

Ilgaplaukis vaikinas perprato Išigamį. Šis iš tikrųjų buvo Erdošo šalininkas.

– Užvakar buvau nuėjęs pas dėstytoją paklausti dėl matematinės analizės egzamino užduoties, – pakeitė temą ilgaplaukis. – Pats sprendimas be klaidų, bet gautas atsakymas ne itin dailus. Kaip ir reikėjo tikėtis, jo užduotyje buvo nedidelė spausdinimo mašinėle klaidelė. Bet mane nustebino tai, kad buvo ir daugiau studentų, kurie atėjo pas jį dėl tos pačios bėdos. Tiesą sakant, nusivyliau. Aš didžiavausi, kad tikriausiai būsiu vienintelis tą uždavinį išsprendęs nepriekaištingai.

– Tas uždavinys... – išsižiojo Išigamis, bet nebaigė sakinio.

– Nieko rimto, Išigamis būtų gražiai išsprendęs... Dėstytojas taip ir pasakė. Vis dėlto visada atsiranda geresnių už tave patį. Pamaniau, kad matematika – ne man.

– Sakei, pasirinkai fiziką, ar ne?

– Jukava. Malonu susipažinti... – ištiesė ranką Išigamiui, siekdamas pasisveikinti.

Išigamis, pamanęs, kad tas vyrukas keistas, ranką paspaudė. Ir jam pasidarė nežinia kodėl juokinga. Nes prisiminė: juk apie jį patį visada sakoma, kad jis keistas.

Su Jukava jie netapo gerais draugais, bet kai susitikdavo, būtinai persimesdavo keliais žodeliais. Jukava buvo labai apsiskaitęs ir domėjosi ne vien matematika ir fizika. Daug išmanė ir apie dailę, literatūrą, o Išigamis giliai širdyje į menus žvelgė su panieka. Savaime suprantama, Išigamis negalėjo žinoti, ar patikimos Jukavos žinios iš tų sričių. Jis pats jokių vertinimo kriterijų neturėjo, todėl ilgainiui, Jukavai tikriausiai supratus, kad Išigamis daugiau niekuo, išskyrus matematiką, nesidomi, juodu nebešnekėdavo kitomis temomis.

Vis dėlto Jukava buvo pirmasis Išigamio pašnekovas universitete, žmogus, kurio gabumus jis pripažino.

Galiausiai jų keliai išsiskyrė. Vienas pasuko į matematiką, kitas – į fiziką. Tarp šių dviejų specialybių buvo galima migruoti; jei turėjai gerus pažymius, apsigalvojęs galėdavai pereiti į kitą, tačiau nė vienas iš jųdviejų nenorėjo nieko keisti. Išigamis manė, kad tai jiems abiem teisingas pasirinkimas. Ir vienas, ir kitas pasirinko sau tinkamą kelią. Abu buvo įsitikinę, kad viskas šiame pasaulyje paremta formulėmis, tik priėjimo prie jų ir teorijos būdas abiejų buvo visiškai skirtingas. Išigamis vieną ant kito dėdavo matematikos formulių blokus, o Juka-

va puldavo į laboratoriją. Rasdavo mįslę ir ją spręsdavo. Išigamis mėgo modeliavimą – kurti modelius, o Jukava buvo praktikas, nusiteikęs viską pats išbandyti.

Nors susitikdavo retai, gandai apie Jukavą kartkartėmis pasiekdavo Išigamio ausis. Jis buvo nuoširdžiai sužavėtas, kai antrame magistrantūros kurse rudenį išgirdo kalbant, kad Jukavos sukurtų magnetinių krumpliaračių atvyko pirkti viena amerikiečių bendrovė.

Ką Jukava veikė baigęs magistrantūrą, Išigamis nežinojo. Jis pats iš universiteto tada pasitraukė. Ir nuo tada jau nutekėjo daug laiko, praėjo daugiau nei dvidešimt metų.

– O tu nepasikeitei, – įžengęs į kambarį ir pažvelgęs į knygų lentynas pasakė Jukava.

– Iš ko sprendi?

– Nagi iš įvairiausių matematikos knygų. Mano galva, mūsų universitete nėra nė vieno matematiko, kuris galėtų pasigirti tokia didžiule asmenine biblioteka.

Išigamis nutylėjo. Lentynose gulėjo ne tik paprasti su matematika susiję leidiniai, bet ir stirtos segtuvų su medžiaga iš įvairiose šalyse vykusių konferencijų. Dauguma pranešimų buvo įsigyta internetu, bet jis vis tiek didžiavosi daug nuodugniau už kokį vidutinioką mokslininką susipažinęs su tuo, kas vyksta šiandieniniame matematikos pasaulyje.

– Na, tai sėskis. Bent jau kavos pasiūlysiu.

– Kava irgi neblogai, bet atsinešiau štai tokį dalykėlį. – Jukava iš popierinio maišelio ištraukė dėžę su geros sakės buteliu.

– Gal nereikėjo?

– Šitaip ilgai nesimatėm, eiti tuščiomis buvo nepatogu.

– Taip jau susiklostė likimas. Tai gal tada sušio? Juk dar nevakarieniavęs, ar ne?

– Oi, dėl manęs gali nesirūpinti.

– Aš irgi dar nevalgęs.

Paėmęs telefoną atsivertė aplanką su maisto į namus siūlymais. Tačiau permetęs akimis sušių pasiūlą šiek tiek sudvejojo. Visada užsisakydavo rinkinį vienam.

Šįkart paprašė dvigubo rinkinio ir dar sašimio prie jo. Pardavėjas atrodė nustebęs. Ir suprantama, Išigamis neatsimena, kada šiuose namuose lankėsi koks padoresnis svečias.

– Na ir nustebinai. Nė į galvą neatėjo, kad galėtum užsukti, – pasakė sėsdamasis.

– Visai atsitiktinai sužinojau apie tave iš pažįstamo ir panorau susitikti.

– Iš pažįstamo? Ar turime bendrų?

– Na, čia tokia keista istorija. – Jukava pasikasė nosį. – Pas tave buvo atėjęs tyrėjas iš policijos, ar ne? Toks Kusanagis?

– Tyrėjas?

Išigamis nustebo, bet stengėsi to neparodyti. Pažvelgė į draugą iš universiteto laikų. Įdomu, jis ką nors žino?

– Mes visi kartu mokėmės.

Tai, ką pasakė Jukava, buvo netikėta.

– Kartu mokėmės?

– Taigi badmintono būrelį kartu lankėme. Aišku, pažiūrėjęs į jį, negalėtum patikėti, kad jis baigė tą patį Imperatoriškąjį universitetą kaip mes. Jis iš socialinių mokslų fakulteto.

– O, matai, kaip čia viskas. – Nerimas Išigamio krūtinėje akimirksniu išsisklaidė. – Štai kodėl detektyvas spoksojo į laišką iš universiteto, kai buvo pas mane užėjęs. Dėl to ir klausinėjo apie Imperatoriškąjį universitetą. Galėjo iš karto prisistatyti.

– Imperatoriškojo universiteto gamtos fakulteto alumnų susitikimas jam visai nerūpi. Jis netgi mano, kad priklausome kitai padermei.

Išigamis linktelėjo. Ir pats buvo tokios nuomonės. Buvo keista, kad tuo pačiu metu tą patį universitetą lankęs jaunuolis dabar detektyvas.

– Kusanagis minėjo, kad dirbi matematikos mokytoju. – Jukava nenuleido nuo Išigamio akių.

– Mokykloje netoliese.

– Regis, taip ir sakė.

– O tu, Jukava, tikriausiai dirbi universitete?

– Aha, tryliktoje laboratorijoje, – paaiškino Jukava lyg šiaip.

Išigamis tai suprato ne kaip svečio vaidybą, o kaip nuoširdų nenorą girtis.

– Profesorius?

– Ne, vis dar sukiojuosi aplinkui, laukiu savo eilės. Pats žinai, viršuje nemenka spūstis, – nerinkdamas žodžių pripažino Jukava.

– O aš maniau, kad dėl magnetinių krumpliaračių jau tikrai būsi profesorius.

Išgirdęs šiuos žodžius, Jukava nusijuokė ir pasitrynė veidą.

– Gal tik tu vienas tą pavadinimą ir prisimeni. Gyvenime niekas jų nepritaikė, ir dabar tai tik sausa teorija. – Jis griebė atkimšti atsinešto sakės butelio.

Išigamis atsistojo ir iš lentynėlės paėmė dvi taureles.

– Aš irgi maniau, kad jau kas kas, o Išigamis tikrai profesoriauja kokiame nors universitete ir bando jėgas, pavyzdžiui, trokšdamas patvirtinti Rymano hipotezę, – pasakė Jukava. – Ir kas gi nutiko Budai Išigamiui? O gal tikrai pasekei Erdošo pavyzdžiu ir įsivaizduoji esąs klajojantis matematikas?

– Anaiptol, – Išigamis lengvai atsiduso.

– Na, vis tiek išgerkim po taurelę. – Jukava nieko nelaukdamas į taureles įpylė sakės.

Žinoma, Išigamis irgi svajojo savo gyvenimą skirti matematikos studijoms. Po magistrantūros, kaip ir Jukava, buvo apsisprendęs likti universitete ir siekti daktaro laipsnio.

Bet jam nebuvo lemta įgyvendinti svajonės, nes reikėjo slaugyti tėvus. Abu buvo seni, ligoti. Magistrantūroje dar galėjo dirbti ir mokytis, bet prasimanyti tiek pinigų, kad galėtų išlaikyti ir tėvus, buvo sunku.

Kaip tik tada vienas profesorius pasakė, kad naujai įsteigtas universitetas ieško asistento. Važinėti į naująjį universitetą būtų galėjęs iš namų, be to, būtų galėjęs jame toliau studijuoti matematiką, todėl nusprendė pažiūrėti, kas iš viso to išeis. Tai ir sujaukė jam gyvenimą.

Apie tiriamąjį darbą naujajame universitete nebuvo nė minties. Dauguma profesorių galvojo tik apie tai, kaip išsikovoti vietą po saule ar išsaugoti savo kėdę, o noro išauginti puikių mokslininkų ar ambicijų padaryti istorinį atradimą jie neturėjo. Per vargus Išigamio parašytas pranešimas taip ir liko dūlėti profesoriaus stalčiuje. Negana to, studentų lygis buvo toks žemas, kad laikas, kurio Išigamis tikėjosi ištaikyti saviems tyrimams, buvo iššvaistytas prižiūrint net vidurinės mokyklos lygio matematikos neįkandančius tipus. O atlyginimas, palyginti su tuo, kiek reikėdavo kantrybės, buvo graudžiai mažas.

Bandė ieškotis darbo kitame universitete – beviltiška. Pirmiausia, universitetų, kuriuose būtų matematikos fakultetas, ne tiek ir daug. O jeigu matematikos fakultetas ir yra, jo biudžetas toks varganas, kad priimti asistentą niekaip neišgalima. Verslas, kitaip nei technikos mokslų srityje, savo paramos irgi nesiūlė.

Priartėjo lemiamo apsisprendimo metas. Išigamis nutarė, kad jo pragyvenimo šaltinis bus studijų laikais įgyta pedagogo specialybė. Taip jis ir atsisakė matematiko karjeros.

Argi turėtų Jukavai pasakoti šią istoriją? Žmonių, kurie buvo priversti atsisakyti mokslininko kelio, istorijos panašios. Išigamis žino: jis – ne išimtis.

Atkeliavo sušis ir sašimis, jie valgė toliau užgerdami sake. Sakės butelis, atsineštas Jukavos, ištuštėjo, todėl Išigamis ištraukė viskio. Gerdavo retai, bet mėgdavo po truputėlį pasiurbčioti; kai išspręsdavo kokį sunkų matematikos uždavinį, taip atsikratydavo nuovargio.

Nepasakytum, kad pokalbis liejosi laisvai, bet buvo smagu įpinant studijų laikų prisiminimus pasikalbėti apie matematiką. Išigamis suprato, kaip seniai taip nesikalbėta. Tikriausiai nuo tada, kai baigė universitetą. Žvelgdamas į Jukavą Išigamis pamanė, kad daugiau niekas, išskyrus šitą vyruką, jo nesuprato, be to, ir nebuvo tokių, kuriuos jis laikytų lygius sau.

– O taip, pamiršau svarbų dalyką. – Staiga prisiminęs Jukava iš popierinio maišo ištraukė didžiulį rudą voką ir padėjo priešais Išigamį.

– Kas čia?

– Pažiūrėk, – išsišiepė Jukava.

Voke buvo A4 formato lapai, primarginti matematikos formulėmis. Permetęs akimis pirmąjį lapą, Išigamis bemat nušvito.

– Vadinasi, nori paneigti Rymano hipotezę.

– Oho, supratai iš pirmo žvilgsnio!

Manoma, kad Rymano hipotezė – vienas iš sunkiausių ir įdomiausių uždavinių, su kuriais galynėjasi šių dienų matematikai. Visi trokšta įrodyti matematiko Ry-

mano iškeltą hipotezę, tačiau iki šiol dar niekam nėra pavykę.

Pranešime, kurį atsinešė Jukava, buvo siekiama įrodyti, kad Rymano hipotezė klaidinga. Išigamis žinojo, kad daug pasaulio mokslininkų bando ją ir paneigti. Žinoma, ir šitai dar nė vienam nepasisekė.

– Profesorius iš matematikos fakulteto leido padaryti kopiją. Dar niekur neskelbta. Dar ir nepaneigta galutinai, bet, mano manymu, einama tinkama linkme, – tarė Jukava.

– Tai Rymano hipotezė klaidinga?

– Aš tik sakau, kad dirbama šia linkme. Jeigu Rymano hipotezę galima įrodyti, šiame pranešime veikiausiai yra klaida.

Jukavos akys žybsėjo lyg mažo išdykėlio, tikrinančio, ar niekšybė pavyko. Tai pamatęs, Išigamis suprato jo ketinimus. Jukava provokuoja. Ir kartu siekia įsitikinti, kaip žemai Buda Išigamis galbūt nusirito.

– Ar galėčiau žvilgtelėti?

– Tam ir atnešiau.

Išigamis pažiūrėjo į straipsnį. Paskui pakilo ir nuėjo prie stalo. Išskleidė naują popieriaus lapą ir pasiėmė pieštuką.

– Tu, aišku, girdėjęs apie $P = NP$, arba $P \neq NP$, uždavinį? – už nugaros paklausė Jukava.

Išigamis atsigręžė.

– Jeigu kalbėsime apie matematikos uždavinius, kas paprasčiau: pačiam pateikti atsakymą ar patikrinti pateiktą kito žmogaus? Koks šis atsakymas – teisingas ar

klaidingas? Kitaip pasakius – reikia įvertinti, kuris iš šių dviejų dalykų sudėtingesnis... Tai vienas iš uždavinių, kurį išsprendusiam mokslininkui Klėjaus matematikos institutas skirs solidžią premiją.

– Taip ir maniau, kad žinai. – Juokdamasis Jukava maktelėjo taurelę.

Išigamis vėl palinko prie stalo.

Jo manymu, matematika primena lobio ieškojimą. Pirmiausia turi nuspręsti, kur kasti, o tada sugalvoti, kaip kasti, kad prieitum atsakymą. Pagal tą planą dėlioji skaičius ir randi užuominas. Jeigu nieko negauni, suki kitu keliu. Tik kantriai ir drąsiai kartodamas šiuos veiksmus prieisi dar niekieno nerastą lobį, tai yra teisingą atsakymą.

Taip palyginus, galima įsivaizduoti, kad patikrinti kito žmogaus sprendimą nesudėtinga, tereikia sekti jau pramintu taku. Tačiau iš tikrųjų anaiptol. Kartais įrodyti, kad einant klaidingu keliu buvo rastas netikras lobis, daug sunkiau nei rasti tikrąjį. Štai kodėl buvo užsiminta apie tą sudėtingą $P = NP$ uždavinį.

Išigamis pamiršo laiką. Jį audrino kovos dvasia ir atradimų troškimas, didžiavimasis savimi. Jo akys nė trumpam neatsitraukė nuo skaičių, visos smegenų ląstelės buvo sutelktos formulėms pritaikyti.

Staiga Išigamis pakilo. Paėmęs į rankas straipsnį atsisuko. Jukava miegojo susirangęs po paltu. Išigamis pajudino jam už peties.

– Ei, kelkis! Radau.

Jukava dar užsimiegojęs vangiai atsikėlė. Pasitrynęs veidą, pakėlė akis į Išigamį.

– Ką sakei?

– Radau klaidą. Deja, šiame sprendime ji yra. Bandymas įdomus, bet padaryta esminė klaida skirstant pirminius skaičius.

– Pala pala, – iškėlė ranką Jukava. – Ir kas, jeigu pusmiegis klausysiuosi tavo sudėtingo aiškinimo, vis tiek jo nesuprasiu. Oi ne, net ir blaivia galva, vis tiek beviltiška. Prisipažinsiu – Rymano hipotezė ne man. Pamaniau, tave ji sudomins, tai ir atnešiau.

– Argi nesakei, kad einama tinkama linkme?

– A, matematikos profesoriaus plepalai. Iš tikrųjų žinojo, kad čia yra klaida, dėl to ir nespausdino.

– Vadinasi, nieko čia ypatingo, kad tą klaidą radau? – Išigamis nusiminė.

– Ne, kodėl? Aš tavim žaviuosi. Anot to profesoriaus, net ir neprastas matematikas ne iš karto pamatys klaidą. – Jukava dirstelėjo į laikrodį. – Tau užteko šešių valandų. Nuostabu.

– Šešių valandų? – Išigamis žvilgtelėjo pro langą. Lauke švito. Žadintuvas rodė beveik penkias ryto.

– Nepasikeitei. Dabar aš ramus, – pasakė Jukava. – Buda Išigamis gyvas ir sveikas. Tokią mintį varinėjau žvelgdamas į tavo nugarą.

– Atsiprašau. Pamiršau, kad tu čia.

– Nieko. Mažiau jaudinkis, geriau valandėlę nusnūsk. Juk ir šiandien į mokyklą eini, ar ne?

– Aha. Bet susijaudinęs tikrai neužmigsiu. Jau seniai buvau taip susikaupęs. Ačiū, – ištiesė ranką Išigamis.

– Gerai, kad atėjau, – paspaudė ranką Jukava.

Iki septintos Išigamis vis dėlto šiek tiek nusnūdo. Ar dėl to, kad galva buvo pavargusi, ar dėl to, kad dvasinis pasitenkinimas buvo didelis, tą trumpą laiką Išigamis miegojo kaip užmuštas. Kai nubudo, galva kaip niekad buvo blaivi.

Išigamiui besiruošiant Jukava tarė:

– Tavo kaimynė ankstyva.

– Kokia kaimynė?

– Girdėjau kažką išeinant. Gal šiek tiek po pusės septynių.

Atrodo, Jukava nemiegojo.

Kol Išigamis galvojo, ką čia atsakius, Jukava kalbėjo toliau:

– Anot Kusanagio, na, to detektyvo, apie kurį vakar kalbėjau, tavo kaimynė – įtariamoji. Dėl to pas tave jis ir buvo atėjęs paklausinėti.

Išigamis, dėdamasis ramus, apsivilko švarką.

– Ar jisai tau pasakoja apie nusikaltimus?

– Retkarčiais. Užbėga, paburba, ir tiek.

– Įdomu, kas per nusikaltimas. Kuo vardu, sakei, detektyvas, – Kusanagis? Ar jis smulkiai nepasakojo?

– Regis, nužudytas kažkoks vyras. Auka – tavo kaimynės buvęs sutuoktinis.

– Matai, kaip... – Išigamis nerodė jokių jausmų.

– Ar tu bendrauji su kaimynais? – paklausė Jukava.

Išigamis pagalvojo. Jeigu spręstum vien iš balso tono, neatrodo, kad Jukava paklausė turėdamas kokių nors įtarimų. Todėl atsakyti galima laisvai. Tačiau Jukava – artimas detektyvo draugas, to pamiršti nederėtų. Jis gali papasakoti Kusanagiui apie jųdviejų susitikimą. Atsakyti reikia turint tai galvoj.

– Nebendrauju, bet į krautuvėlę, kurioje dirba ponia Hanaoka, tokia kaimynės pavardė, kartkartėmis užeinu. Kai kalbėjau su Kusanagiu, nepasakiau, visiškai buvo išgaravę iš galvos.

– Hm, krautuvėlė, sakai? – palingavo galvą Jukava.

– Einu pirkti ne dėl to, kad joje dirba kaimynė, tiesiog krautuvėje, į kurią kartą atsitiktinai užėjau nusipirkti pietų, dirbo ji. Man pakeliui į mokyklą.

– Suprantu. Bet vis tiek ne itin malonu, kai įtariamoji – kaimynė, nors ir nelabai pažįstama.

– Man tai kas. Ne mano daržas, ne mano pupos.

– Kas tiesa, tas tiesa.

Neatrodė, kad Jukava įtarinėtų.

Septintą trisdešimt juodu išėjo. Jukava nepasuko į artimiausią stotį – Morišitos, o pasišovė kartu su Išigamiu paėjėti iki mokyklos. Taip neva mažiau kartų reikėsią persėsti.

Jukava apie žmogžudystę ir Jasuko Hanaoką daugiau neužsiminė. Iš pradžių Išigamis pasvarstė, ar tik ne Kusanagio prašymu Jukava atėjo pašnipinėti, bet paskui nusiramino – bus per daug prisigalvojęs. Kusanagis neturi jokios priežasties – ir dar taip – šnipinėti Išigamio.

– Visai įdomus kelias į mokyklą, – tarė Jukava, kai jie pralindo Šinohašio patilte ir lėtai žingsniavo tekančios Sumidos krantine.

Tikriausiai turėjo omeny, kad kelias įdomus dėl išsirikiavusių benamių lūšnų.

Žilstelėjusius plaukus ant sprando susirišęs vyriškis džiaustė skalbinius. Šiek tiek tolėliau Išigamio Skardininku pramintas vyras kaip visada lamdė tuščias skardines.

– Kasdien vis tas pats, – pasakė Išigamis. – Per mėnesį niekas nepasikeitė. Čia gyvenama tiksliai kaip pagal laikrodį.

– Kai žmogui nereikia laikrodžio, taip ir nutinka.

– Visiškai sutinku.

Priešais Kijosu tiltą užlipo laiptais. Šalimais rikiavosi biurų pastatai. Pirmo aukšto stiklinėse duryse pamatęs savo paties atspindį Išigamis nusipurtė.

– Ne, tu visai nesensti. O pažiūrėk į mane, į mano galvą – tavo nė plaukas nenukritęs.

– Ką tu, aš irgi suvargau. Plaukai dar kaip plaukai, o galva jau nebe ta.

– Tik jau nesikuklink.

Šnekučiavosi nerūpestingai, bet Išigamis jautėsi šiek tiek įsitempęs. O jeigu Jukava eis kartu iki pat „Bententei“? Darėsi neramu, įžvalgusis fizikos genijus gali pastebėti, kad tarp jo ir Jasuko Hanaokos kažkas yra. Be to, Jasuko gali sutrikti pamačiusi Išigamį, užeinantį su nematytu vyriškiu.

Akiratyje pasirodžius parduotuvės iškabai Išigamis parodė:

– Va ten ta krautuvė, apie kurią šnekėjau.

– Hm... „Benten-tei". Įdomus pavadinimas.

– Šiandien irgi užeisiu.

– Aišku. Tada čia ir atsisveikinsiu, – sustojo Jukava.

Jau nesitikėjau, kokia laimė, pamanė Išigamis.

– Atsiprašau, neturėjau nė kuo pavaišinti.

– Tik nereikia atsiprašinėti, – maloniai atsakė Jukava. – Ar negalvoji grįžti į universitetą ir atsidėti moksliniam darbui?

Išigamis papurtė galvą.

– Tai, ką daryčiau universitete, galiu ir pats vienas. Be to, nėra tokio universiteto, kuris priimtų mane tokių metų.

– Niekada negali būti tikras, bet per prievartą nesiūlau. Sėkmės tau.

– Tau irgi.

– Kaip gerai, kad susitikome.

Kai paspaudė vienas kitam ranką, Išigamis žvilgsniu nulydėjo tolstantį Jukavą. Ne dėl to, kad buvo liūdna išsiskirti. Jis nenorėjo, kad Jukava matytų, kaip jis žengia į „Benten-tei".

Kai Jukava išnyko iš akių, Išigamis apsigręžė ir paskubomis nuėjo.

7 SKYRIUS

Pamačiusi Išigamio veidą Jasuko lengviau atsikvėpė, nes jis atrodė ramus. Praeitą naktį kaip niekad jo bute buvo svečių, iki vėlumos girdėjo balsus. Nerimavo, ar tik nebus detektyvai.

– Ypatingąjį rinkinuką, – kaip visada nuobodžiu balsu užsisakė jis.

Ir kaip visada stengėsi nežiūrėti į Jasuko.

– Vienas ypatingasis. Ačiū, kad pas mus perkate, – atsakė ji ir tyliai sušnibždėjo. – Vakar turėjote svečių?

Išigamis, pakėlęs akis, iš nuostabos sumirksėjo. Tada apsižvalgė ir vos girdimai tarė:

– Geriau nesikalbėti. Neaišku, iš kur nosį gali kyštelėti pareigūnai.

– Atsiprašau, – susigūžė Jasuko.

Kol buvo pakuojami pietūs išsinešti, abu stovėjo tylėdami. Ir į akis vienas kitam stengėsi nežiūrėti.

Jasuko nukreipė akis į gatvę, bet nematė, kad kas nors pro langą sektų. Žinoma, jeigu policija iš tikrųjų imtų sekti, jie pasistengtų likti nepastebėti.

Pietūs išsinešti buvo paruošti. Ji padavė juos Išigamiui.

– Bendrakursis, – sumurmėjo jis, mokėdamas pinigus.

– Ką?

– Į svečius buvo užsukęs universiteto laikų draugas. Atsiprašau, kad priverčiau jaudintis, – stengėsi nejudinti lūpų Išigamis.

– Tik neatsiprašinėkite. – Jasuko veidu perbėgo šypsena. Ji nuleido galvą, kad iš lauko nebūtų matyti jos lūpų. – Mat kaip. Pamaniau, keista, juk ne taip dažnai pas jus lankosi svečiai.

– Vos ne pirmas kartas. Aš irgi nustebau.

– Malonus netikėtumas, tiesa?

– Malonus. – Išigamis pasiėmė maišelį. – Na, tai iki vakaro.

Matyt, paskambins. Jasuko tarstelėjo „taip“ .

Išlydėdama akimis pro duris išeinantį šiek tiek gunktelėjusį Išigamį, ji nusistebėjo, kad net ir toks vienišius turi draugų.

Nuslūgus rytinės skubos bangai, Jasuko visada eidavo į virtuvę su Sajoko ir jos vyru gerti arbatos. Sajoko – smaližė. Ant stalo lėkštutėje buvo padėti du pyragaičiai. Jonedzava saldumynų nemėgo, todėl abejingas siurbčiojo arbatą. Kaneko vežiojo maistą į namus.

– Ar vakar daugiau ko neklausinėjo? – gurkštelėjusi arbatos paklausė Sajoko.

– Kas?

– Taigi tie policininkėliai, – susiraukė Sajoko. – Gana įkyriai klausinėjo apie tavo vyrelį, tai ir nutarėm, ar tik nebus vakare vėl pas tave užsukę. Nebuvo užėję? – taip smalsaudama ji laukė pritarimo iš Jonedzavos.

Nekalbusis Jonedzava vos vos linktelėjo.

– A, vakar? Ne, nebuvo.

Iš tikrųjų, palūkėję prie mokyklos Misato, du detektyvai vėl klausinėjo dukros, bet Jasuko nutarė, kad šito sakyti nebūtina.

– Jeigu taip, gerai. Detektyvai, sakoma, būna įkyrūs.

– Atėjo paklausti, ir tiek, – pasakė Jonedzava. – Nebūtinai dėl to, kad jie įtaria Jasuko. Policininkai turi laikytis visokiausių formalumų.

– Na taip, policininkas irgi valstybės tarnautojas. Bet vis tiek gerai, kad Togašis pas mus nebuvo užėjęs. O jeigu būtų prieš jį nužudant pas mus pasirodęs, tada ir mūsų Jasuko policija, žiūrėk, imtų įtarinėti.

– Eik jau, neprisigalvok, – kreivai šyptelėjo Jonedzava.

– O ką gali žinot? Taigi pats girdėjai, kaip detektyvai sakė, kad Togašis buvo klube „Marian“ ir klausinėjo apie Jasuko. Tikriausiai jis ketino ir čia užeiti. Vienas detektyvas buvo itin nepatiklus.

„Marian“ – naktinis klubas Kinšičio rajone, jame kadaise dirbo ir Jasuko su Sajoko.

– Na ir kas, kad sakė? Neatėjo, vadinasi, neatėjo, tai ko čia dabar?

– Aš ir sakau, gerai, kad neatėjo. Įsivaizduok, jeigu Togašis būtų nors kartą pasirodęs, policininkai tikrai nuo Jasuko nebeatstotų.

Jonedzava klausiamai pakreipė galvą. Iš jo išraiškos neatrodė, kad šitam klausimui teiktų daug reikšmės.

Įdomu, kokią išraišką jis nutaisytų, jeigu sužinotų, kad Togašis iš tikrųjų buvo atėjęs į krautuvę? Jasuko jautė kylant nerimą.

– Na, gal ir nelabai malonu, bet truputėlį pakentėk, Jasuko, – nerūpestingai čiauškėjo Sajoko. – Keistokai tavo buvęs vyras baigė gyvenimą, kur tau neateis policija. Vis tiek išauš diena, kai ji tave paliks ramybėje, o tada tikrai lengviau atsikvėpsi. Juk per Togašį tiek skausmo patyrei.

Jasuko išspaudė dirbtinę šypseną.

– Po teisybei, tai ir gerai, kad Togašis gavo galą, – niekaip neužsičiaupė Sajoko.

– Ei!

– Kas gi čia blogo? Tik sakau, ką galvoju. O tu nežinai, kiek Jasuko dėl to vyro privargo.

– O tu tai žinai!

– Savo akimis nemačiau, bet iš Jasuko daug prisiklausiau. Bėgdama nuo to vyro, ji pradėjo dirbti klube „Marian“. Vien pagalvojus, kad tas bjaurybė vėl ieškojo Jasuko, šiurpas nukrečia. Nežinau, kas jį nužudė, bet žemai tam lenkiuosi.

Jonedzava klausiamai kilstelėjo antakius ir atsistojo. Nepatenkinta nulydėjusi jį akimis, Sajoko atsisuko į Jasuko.

– Bet vis tiek smalsu, kas ten nutiko. Gal kokie skolų išieškotojai prispaudė?

– Ką ten supaisysi... – patraukė pečiais Jasuko.

– Na, svarbiausia, kad tik tavęs nekliudytų, o visa kita man nerūpi, – greitakalbe išbėrė Sajoko ir įsidėjo į burną paskutinį pyragaičio gabalėlį.

Jasuko grįžo prie prekystalio, bet nuotaika buvo slogi. Jonedzavos nieko neįtaria. Netgi priešingai, jaudinasi, kad dėl žmogžudystės Jasuko nukentės. Pagalvojus, kad juos abu apgaudinėja, suspaudžia širdį. Bet jeigu policija Jasuko sulaikytų, šeimininkai turėtų dar didesnių nemalonumų. „Benten-tei" verslas irgi nukentėtų. Ji neturi jokio kito pasirinkimo, tik viską apgalvotai slėpti.

Taip mintydama ji dirbo toliau. Kai tik mintys nuklysdavo, tuojau pat save sutramdydavo; jeigu tuoj pat neįsitrauks į darbą, bus visai blogai. Ji greitai susitelkdavo ir mandagiausiai aptarnaudavo klientus.

Artėjo šešta valanda ir kai atrodė, kad niekas nebeateis, atsivėrė parduotuvės durys.

– Labas vakaras, – automatiškai pasisveikino ji ir pakėlė akis į pirkėją. Jasuko akys išsipūtė iš nuostabos. – Oi...

– Sveika, – nusijuokė vyras. Akių kampučiuose susimetė raukšlelės.

– Kudo! – Jasuko užsidengė pražiotą burną delnu. – Kokiais vėjais?

– Kaip, kokiais vėjais? Atėjau nusipirkti vakarienės. Oho, nemenkas pasirinkimas! – žiūrėdamas į nuotraukas valgiaraštyje nusistebėjo Kudo.

– Ar klube „Marian“ sužinojai, kur mane rasti?

– Gal, – šyptelėjo jis. – Vakar po ilgo laiko buvau į jį užsukęs.

Jasuko šūktelėjo virtuvės pusėn:

– Sajoko, greičiau! Nepatikėsi!

– Kas nutiko?! – nustebo Sajoko.

– Kudo. Kudo atėjo, – juokėsi Jasuko.

– Kas toks? Kudo?! – rišdamasi prijuostę iš virtuvės išlindo Sajoko. Pamačiusi besišypsantį vyrą su paltu, iš nuostabos net išsižiojo. – Oi, Kudo!

– Kaip matau, abidvi sveikos ir gyvos. Kaipgi sekasi naktinio klubo mergaitei ir jos vyrui? Nors vien čia apsižvalgius aišku, kad viskas klostosi kuo puikiausiai.

– Krutam po truputį. Kam reikia dėkoti, kad mus aplankei?

– Na, tiesiog panorau judvi pamatyti, ir tiek. – Kasydamasis nosį Kudo žvilgtelėjo į Jasuko.

Šis jo įprotis susigėdus kasytis nosį nesikeitė jau daug metų.

Kudo – senasis lankytojas dar iš tų laikų, kai Jasuko dirbo naktiniame klube Akasakoje. Klube jis visada laiką leisdavo su ja, keletą kartų prieš Jasuko išeinant į darbą jie drauge vakarieniavo. Jasuko baigus darbą dažnai abu eidavo kur nors išgerti.

Apie tai, kad bėgdama nuo Togašio pereina dirbti į „Marian“ Kinšičio rajone, Jasuko pranešė vieninteliam Kudo. Tada jis iš karto tapo nuolatiniu naujojo klubo lankytoju. Kad išeina ir iš „Marian“, irgi jam pačiam pir-

mam pasakė. Nusiminęs tada jis palinkėjo kuo didžiausios sėkmės.

Tada buvo paskutinis kartas, kai jie matėsi.

Iš virtuvės išlindo Jonedzava ir pasipylė senų laikų istorijos. Jonedzava ir Kudo buvo nuolatiniai klubo „Marian“ lankytojai, todėl vienas kitą neblogai pažinojo.

Po valandėlės Sajoko pasiūlė Jasuko nueiti išgerti arbatos su Kudo. Tikriausiai buvo permačiusi tikrąją jo apsilankymo dingstį. Jonedzava irgi pritariamai linktelėjo.

Kai Jasuko pažvelgė į Kudo, šis paklausė, ar ji turinti laiko. Tikriausiai nuo pat pradžių ketino ką nors pasiūlyti, jeigu atėjo baigiantis darbui.

Ji nusišypsojo: taip, laiko ji turinti.

Išėję iš krautuvės pasuko Šinohašio gatvės link.

– Tiesą sakant, norėčiau ramiai pavakarieniauti, bet gal ne šiandien. Tavęs tikriausiai dukra laukia? – kalbino Kudo.

Kad Jasuko turi dukterį, jis žinojo dar nuo Akasakos laikų.

– O kaip sekasi tavo sūnui?

– Gerai. Šiemet jau dvyliktokas. Kai prisimenu artėjančius egzaminus, net galvą įsiskausta, – susiraukė jis.

Kudo turėjo nedidelę spaustuvę. Jasuko buvo girdėjusi, kad gyvena trise su žmona ir sūnumi Osakio rajone.

Pakeliui į Šinohašio gatvę jie užsuko į kavinukę. Prie pat sankryžos buvo savitarnos restoranėlis, bet Jasuko sąmoningai jo vengė. Ten ji buvo susitikusi su Togašiu.

– Į „Marian“ užsukau apie tave paklausinėti. Išeidama iš to klubo, atsimenu, sakei, kad dirbsi kartu su Sajoko jos krautuvėje, bet nežinojau, kur ji, nieko nežinojau.

– Staiga mane prisiminei?

– Na, galima ir taip sakyti. – Kudo prisidegė cigaretę. – Tiesą sakant, per žinias išgirdau apie žmogžudystę ir susirūpinau. Buvęs vyras, tiesa? Užjaučiu.

– O... Stebiuosi, kad jį atpažinai.

Pūsdamas dūmus Kudo liūdnai šyptelėjo.

– Kur jau nepažinsi. Ir vardas Togašis, ir tas veidas.

– Atleisk...

– Tik nereikia atsiprašinėti, – juokdamasis ranka numojo Kudo.

Ji, žinoma, suprato, kad Kudo jai neabejingas. Jis jai irgi patiko. Tačiau tarp jų niekada nieko nėra buvę. Gal keletą kartų yra kvietęs Jasuko į viešbutį. Ji mandagiai atsisakydavo. Neturėjo drąsos užmegzti romano su vedusiu vyru, be to, nors tada dar slėpė nuo Kudo, irgi buvo ištekėjusi.

Su Togašiu Kudo susitiko kartą lydėdamas Jasuko namo. Ji visada išlipdavo šiek tiek atokiau nuo namų, tąkart irgi taip padarė, bet taksi automobilyje netyčia išmetė cigarečių pakelį. Kudo, norėdamas jį atiduoti, nusekė iš paskos ir pamatė, kaip ji išnyksta už vienų daugiabučio durų. Jis ir nusekė iš paskos į jos butą. Tačiau duris atidarė ne Jasuko, o nepažįstamas vyriškis – Togašis.

Togašis buvo girtas. Jis nusprendė, kad prieš akis netikėtai išdygęs Kudo yra įkyrus Jasuko gerbėjas, naktinio

klubo lankytojas. Togašis įsiuto ir, Kudo dar nespėjus pasiaiškinti, į darbą paleido kumščius. Jeigu ne Jasuko, atbėgusi iš vonios jų išskirti, neaišku, kuo viskas būtų baigęsi.

Kitą dieną Jasuko pripraše Togašį eiti kartu atsiprašyti Kudo. Tąkart Togašis buvo malonus. Tikriausiai pamanė, kad baigsis blogai, jeigu reikalas nukeliaus į policiją. Kudo nepyko. Tiktai perspėjo Togašį, kad negerai visą laiką žmoną versti dirbti naktiniuose klubuose. Togašis atrodė aiškiai nepatenkintas, bet tylėdamas tik galvą linksėjo.

Kudo ir toliau lankydavosi klube. Su Jasuko jis elgėsi visai kaip anksčiau, tačiau už klubo sienų jie daugiau nebesusitikdavo.

Labai retai, kai aplinkui nebūdavo žmonių, jis paklausdavo apie Togašį. Dažniausiai, ar vyras susirado darbą. Viskas, ką ji galėdavo atsakyti, tik papurtyti galvą.

Pirmasis, kuris pastebėjo Togašio smurto pėdsakus, irgi buvo Kudo. Nors mėlynes ant veido ir kūno ji gudriai paslėpdavo po storu kreminės pudros sluoksniu, jo akių apgauti nepavyko.

„Siūlyčiau pasikonsultuoti su advokatu, išlaidas aš padengsiu“, – taip tada pasakė Kudo.

– Na, tai kaip tu laikaisi? Kas nauja?

– Klausi, kas nauja?.. Policija buvo.

– Vis dėlto buvo. Taip ir pamaniau. – Kudo atsidūsėjo.

– Nieko baisaus, nėra ko jaudintis, – nusišypsojo Jasuko.

– Ar tik policija? Žiniasklaida neužgriuvo?

– Ne, niekas nesilankė.

– Tada gerai. Taip ir maniau, kad korespondentai dėl tokių paprastų piliečių per daug nesivargina, bet ką gali žinoti? Pamaniau, galėčiau pagelbėti, jeigu kartais turėtum su jais vargo.

– Ačiū. Tu kaip visada malonus.

Kudo paraudo. Nuleido akis ir ištiesė ranką prie puodelio.

– Juk tu su tuo nusikaltimu neturi nieko bendro, tiesa?

– Aišku, neturiu. Negi ką pagalvojai?

– Pažiūrėjęs žinias pirmiausia prisiminiau tave. Ir staiga apėmė nerimas. Vis dėlto žmogžudystė. Nežinau, kas ir dėl ko tavo buvusįjį nužudė, bet iškart smilktelėjo, kad tik tavęs kaip nors nepaliestų.

– Sajoko irgi taip sako. Visų mintys vienodos, ar ne?

– Bet kai dabar žiūriu į tokį žvalų tavo veidą, suprantu, vis dėlto būsiu per daug prisigalvojęs. Juk tu su vyru jau prieš amžinybę išsiskyrusi! Gal ir nebesusitikdavai pastaruoju metu?

– Su juo?

– Aha, su Togašiu.

– Ne, ką tu, – atsakė Jasuko ir pajuto, kaip įsitempia veido raumenys.

Paskui Kudo ėmė pasakoti apie savo gyvenimą. Nors ir ekonomikos krizė, jo įmonė šiaip ne taip kruta. Kal-

bėdamas apie šeimą, užsiminė tik apie vienturtį sūnų. Taip būdavo visada. Jasuko ničnieko nežinojo apie jo santykius su žmona, bet įsivaizdavo, kad jie sutaria. Dirbdama naktinio klubo padavėja Jasuko suprato, kad vyrų, kurie geba kitus išklausyti ir kitais pasirūpinti, šeimos paprastai būna taikios.

Kai pravėrė kavinės duris, lauke lijo.

– Prisipažįstu – kaltas. Jeigu būtum grįžusi iš karto, būtum išvengusi lietaus, – atsiprašydamas Kudo atsisuko į Jasuko.

– Nešnekėk taip.

– Ar toli nuo čia?

– Gal apie dešimt minučių dviračiu.

– Dviračiu? Tu su dviračiu? – Kudo prikando lūpą ir pažiūrėjo į dangų.

– Nesijaudink. Turiu skėtį, o dviratį paliksiu krautuvėje. Tiek tos bėdos, rytoj rytą anksčiau išeisiu, ir viskas.

– Na, tai tave parvešiu.

– Ačiū, tikrai nesivargink.

Tačiau Kudo jau buvo išėjęs į gatvę ir stabdė taksi.

– Gal pavakarieniaukim kada nors neskubėdami? – pajudėjus taksi pasiūlė Kudo. – Jeigu norėsi, tavo dukra irgi galės eiti kartu.

– Dėl jos gali nesirūpinti, jei tau pačiam taip tinka?

– Aš galiu bet kada. Dabar nesu labai užsiėmęs.

– Tikrai?

Jasuko galvoj turėjo žmoną, bet antrą kartą nebeperklausė. Jis irgi tai suprato, tik apsimetė.

Kudo paprašė telefono numerio, ji davė. Nebuvo priežasčių išsisukinėti.

Taksi privežė prie pat namų. Jis irgi trumpam išlipo, išleisdamas Jasuko.

– Sušlapsi, greičiau lįsk atgal, – sudraudė ji.

– Na, tada iki.

– Iki, – Jasuko vos linktelėjo.

Įlipęs atgal į taksi Kudo įsmeigė akis Jasuko už nugaros. Ji apsigręžė ir pamatė prie laiptų vyrą su skėčiu. Buvo tamsu, veido gerai nematyti, bet iš kūno sudėjimo spėjo, kad ten – Išigamis.

Išigamis lėtai nuėjo. Jasuko svarstė, ar tik ne dėl to, kad mokytojas spoksojo į juodu, Kudo atkreipė dėmesį į jos kaimyną.

– Paskambinsiu, – pasakė Kudo ir liepė vairuotojui važiuoti.

Jasuko akimis nulydėjo tolstančius mašinos žibintus. Tik tada pajuto, kad iš jaudulio virpa. Įdomu, kiek metų bus praėję, kai paskutinį kartą spurdėjo širdis pasimačius su vyru, spėliojo ji.

Matė, kaip taksi aplenkia Išigamį.

Kai grįžo namo, Misato žiūrėjo televizorių.

– Kas nauja? – paklausė Jasuko.

Savaime suprantama – ne mokykloje. Tai ir Misato turėjo suprasti.

– Nieko. Mika irgi nieko nepasakojo, tikriausiai policija jos dar neklausinėjo.

– Aišku.

Netrukus suskambo Jasuko mobilusis. Ekrane rodė, kad skambinama iš taksofono.

– Klausau.

– Išigamis, – kaip ir tikėjosi, pasigirdo žemas balsas. – Kas šiandien naujo?

– Nieko. Misato irgi sako, kad mokykloje detektyvai nesilankė.

– Aišku. Bet būkit apdairi. Policija jus vis dar įtaria. Dabar ji tikriausiai nuodugniai tikrina viską, kas susiję su jumis.

– Supratau.

– Daugiau nieko?

– Ką?.. – Jasuko sutriko. – Tai ir sakau, kad daugiau lyg ir nieko nenutiko.

– A... taip. Atleiskite. Tada iki rytdienos. – Išigamis padėjo ragelį.

Jasuko pasijuto keistai. Pirmą kartą Išigamis toks – sumišęs.

Ar tik ne dėl to, kad pamatė Kudo? – spėliojo Jasuko. Gal Išigamiui kilo abejonių, kas gi tas žmogus, su ja taip maloniai šnekėjęsis? Ar dėl noro sužinoti, kas jis per vienas, tas paskutinis klausimas toks keistas?

Jasuko supranta, kodėl Išigamis joms padeda. Tikriausiai ji mokytojui patinka, net Sajoko ir jos vyrui pro akis neprasprūdo.

Bet jeigu ji suartėtų su kitu vyru, kas tada? Ar kaimynas vis tiek joms padėtų? Ar ir toliau dėl jų suktų galvą?

Jasuko pamanė, kad su Kudo tikriausiai geriau daugiau nesusitikti. O jeigu susitiktų, to neturi pamatyti ar apie tai sužinoti Išigamis.

Susierzinusi pajuto, kaip krūtinę ėmė spausti nerimas.

Ir kiek tai dar truks? Kiek dar reikės slapstytis nuo Išigamio? Ar kol tirs nusikaltimą ji negalės susitikinėti su jokiu kitu vyru?

8 SKYRIUS

Trepsėjo sportiniai bateliai. O grindims kaskart sugirgždėjus pasigirsdavo ir nestiprus į duslų pokštelėjimą panašus garsas. Kusanagis prisiminė senus gerus laikus.

Stabtelėjęs prie sporto salės durų, pažiūrėjo vidun. Aikštelėje su rakete lakstė Jukava. Kojų raumenys, palyginti su jaunystėje, nebeatrodė stangrūs. Bet forma vis dar gera.

Jo priešininkas buvo studentas. Stiprus varžovas – atremdavo net suktus Jukavos smūgius.

Studentas kirto lemiamą smūgį. Žaidimas baigtas, Jukava čia pat atsisėdo. Šypsodamasis kažką pasakė nugalėtojui.

Tada jo žvilgsnis užkliuvo už Kusanagio. Atsisveikinęs su studentu, rankose laikydamas raketę Jukava priėjo prie Kusanagio.

– Na, o šiandien kokie reikalai atpūtė?

Kusanagis net loštelėjo iš netikėtumo.

– Štai čia klausimas, kurį norėjau tau pačiam užduoti. Mačiau, kad skambinai, tai ir užėjau.

Kusanagis mobiliajame buvo radęs praleistą Jukavos skambutį.

– A, tikrai. Bet nieko svarbaus, tai ir nepalikau jokios žinutės. Pamaniau, būsi kaip reikiant užsiėmęs, jeigu net telefonas išjungtas.

– Kine buvau.

– Kine? Darbo metu? Sekasi gi kai kam.

– Gerai būtų, aš su reikalu ėjau – motinos ir dukters alibi tikrinau. Pamaniau, vis dėlto reikėtų pažiūrėti, kas ten per filmas. Kaip kitaip sužinosiu, ar įtariamosios sako tiesą?

– Bet esmės tai vis tiek nekeičia.

– Juk ne savo malonumui jį žiūrėjau, nereikia painioti. Ir ko čia atsitrenkiau, jeigu nieko svarbaus? Skambinau į laboratoriją, bet pasakė, kad pats dabar sporto salėje.

– Tai gal bent papietaukim, jei jau užsukai? O reikalas tikrai yra, – paaiškino Jukava, prie salės durų persiaudamas sportbačius kasdieniais batais.

– Ir koks gi?

– Taigi dėl to paties, – jau eidamas pasakė Jukava.

– Dėl ko to paties?

Jukava sustojo ir rakete mostelėjo Kusanagio pusėn.

– Dėl ko ir į kino teatrą ėjai.

Įlindo į užkandinę šalia universiteto. Kusanagio studijų laikais jos dar nebuvo. Abu prisėdo prie stalelio pačioje gilumoje.

– Įtariamoji tvirtina, kad į kino teatrą su dukra ėjo tą pačią dieną, kai buvo padarytas nusikaltimas, tai yra šio mėnesio dešimtą dieną. O įtariamosios duktė klasės draugei apie tai papasakojo dvyliktą dieną, – pildamas alų Jukavai į bokalą klostė Kusanagis. – Tai ką tik patvirtinta. Dėl to ir ėjau į kiną.

– Supratau, supratau, nebesiteisink. Na, o ką sakė bendraklasė?

– Jokios naudos. Anot mergaitės, nieko čia keisto.

Mika Ueno – toks bendraklasės vardas. Tikrai dvyliktą dieną Misato Hanaoka jai pasakojo, kad su motina buvusios kine. Mika irgi buvo mačiusi tą filmą, todėl abi smagiai paplepėjusios.

– Bet kodėl praėjus dviem dienoms? – nusistebėjo Jukava.

– Kaip tik dėl to ir man kilo įtarimas. Juk paprastai, jeigu nori pasidalyti įspūdžiais apie matytą filmą, nieko nelaukęs jau kitą dieną jį ir aptari. Taigi tada kilo įtarimas: o gal kine jos buvo vienuoliktą dieną?

– Ar tai įmanoma?

– Negaliu sakyti, kad ne. Įtariamoji dirba iki šeštos vakaro, be to, jeigu duktė namo grįžta iš karto po badmintono treniruotės, jos suspėja į septintos valandos seansą. Dabar jos tvirtina, kad taip ir dariusios, tik dešimtą dieną.

– Badmintonas? Tai duktė lanko badmintono būrelį?

– Iš karto supratau, kai apsilankęs pas jas pirmą kartą pamačiau raketes. Beje, badmintonas man irgi neduoda ramybės. Tu gi pats puikiai žinai, kiek ištvermės reikalauja šis sportas. Gal tai ir mokyklos treniruotės, bet po jų vis tiek turėtum jaustis pavargęs kaip šuo.

– Bet jeigu ji moka apsimesti ir žaidžia atmestinai, – juk ir pats buvai tinginys, – jau kita šneka, – priminė Jukava, ant daržovių drebučių tepdamas garstyčias.

– Nepertraukinėk. Taigi trumpai tariant...

– Kad pavargusi treniruotėje mokinukė eitų į kiną, dar galima suprasti, bet kad paskui iki vėlumos dainuotų karaokę – jau keista. Tu tai nori pasakyti?

Kusanagis nustebęs pažiūrėjo į draugą. Kaip tik tai jis ir norėjo pasakyti.

– Bet negalima taip apibendrinti. Sutik, būna ir ištvermingų merginų.

– Nesiginčiju, bet ji tokia laibutė. Vos užmetęs akį pasakysi, kad apie ištvermę nėra ko kalbėti.

– O gal tądien treniruotėje nenuvargo? Be to, jau patvirtinote, kad dešimtos dienos vakarą su mama abi buvo karaokės bare.

– Na taip.

– Kelintą valandą jos nuėjo į karaokės barą?

– Devintą keturiasdešimt.

– Darbas krautuvėje, sakei, baigiasi šeštą, tiesa? Jeigu nusikaltimo vieta – Šinodzakis, atėmus kelionės laiką pirmyn atgal, nusikaltimui padaryti lieka geros dvi va-

landos. Visai įmanoma. – Nepaleisdamas valgymo lazdelių Jukava sunėrė rankas.

Kusanagis žvelgdamas į jį suabejojo, ar yra minėjęs, kad įtariamoji dirba maisto išsineštinai krautuvėje.

– Klausyk, kodėl staiga susidomėjai šiuo nusikaltimu? Juk retai kada pats prašai papasakoti apie tyrimo eigą.

– Nepasakyčiau, kad domiuosi. Šiaip neišeina iš galvos. Mėgstu istorijas, kuriose sugriaunamas tvirčiausias alibi.

– Tvirčiausias, nepaneigiamas, bet šis alibi – tikras vargas.

– Tai dar neturite įrodymų, kad įtariamoji čia niekuo dėta?

– Gal ir neturime, bet dar nėra ir jokio kito nors kiek įtartinesnio tipo. Be to, ar tau neatrodo, kad viskas per daug gražu: visai atsitiktinai dienos, kai buvo padaryta žmogžudystė, vakarą ji eina į kino teatrą, o paskui dar ir į karaokę?

– Suprantu tave, bet reikia daryti logiškus sprendimus. Gal vertėtų pažvelgti toliau, ne tik dėl alibi rypuoti?

– Patikėk, ir be tavo patarimo darome ką galime, – Kusanagis iš kišenės palto, kabančio ant kėdės, ištraukė popieriaus lapą ir išlankstęs padėjo ant stalo.

Vyro portretas.

– O čia kas toks?

– Dailininkas pamėgino nupiešti aukos, kai dar buvo gyva, eskizą. Keli policininkai, jį rodydami, apklausė žmones Šinodzakio stotyje ir prie jos.

– Tiesa, minėjai, kad drabužiai nesudegė. Tamsiai mėlynos spalvos striukė, pilkas megztinis, juodos kelnės, ar ne? Ant kiekvieno kampo tokių pilna.

– Tai va. Tokių liudytojų, kad kažkur panašų vyrą lyg ir matė, nors vežimu vežk. Net nežinome, nuo kurio galo pradėti.

– Vadinasi, bent jau kol kas naudingesnės informacijos nėra?

– Deja. Tiesa, viena tarnautoja pranešė prie stoties mačiusi ne tik taip apsirengusį, bet ir įtartiną vyrą, vaikščiojantį pirmyn atgal. Šis piešinys buvo pakabintas stotyje, tad pamačiusi ji iš karto pranešė.

– Pasirodo, dar yra geros valios žmonių. O jeigu ją dar paklausinėjus?

– Mes, žinoma, taip ir padarėme. Bet, regis, tai buvęs kitas vyras, ne nužudytasis.

– Kaip supratot?

– Stotis tai stotis, bet ne Šinodzakio, o Midzujės – viena stotele arčiau. Be to, ir veidas kitoks. Parodžius aukos nuotrauką, moteris sakė, kad vyras lyg ir apskritesnio veido buvo.

– Sakai, apskritesnio...

– Mūsų, tyrėjų, darbas – nuolatinis šaudymas tuščiais šoviniais. Ne taip, kaip pas jus, jeigu atitinka logikos dėsnius, tai ir tvarka, viskas patvirtinta, – lazde-

lėmis kabindamas sutrupėjusias bulves guodėsi Kusanagis.

Bet iš Jukavos nesulaukė jokio atsako. Kai pakėlė akis, pamatė, kad šis, sudėjęs rankas, kažkur spokso, bet nieko nemato.

Kusanagis gerai pažįsta Jukavą: kai šis fizikas paskęsta mintyse, nutaiso štai tokią miną.

Pagaliau Jukavos akys vėl sumirksėjo. Jis pažvelgė į Kusanagį.

– Sakei, lavono veidas buvo sumaitotas, ar ne?

– Taip. Negana to, dar ir pirštų pagalvėlės nudegintos. Tikriausiai, kad nepatikrintume jų atspaudų ir nenustatytume tapatybės.

– O įrankis, su kuriuo buvo sumaitotas veidas?

Kusanagis, pažiūrėjęs, ar niekas aplinkui nesiklauso, užsikvempė ant stalo.

– Nieko nerasta, bet, atrodo, nusikaltėlis turėjo plaktuką ar kažką panašiai. Spėjama, kad su tuo daiktu keletą kartų trinktelėjo aukai per veidą ir suknežino kaukolę. Lavono dantys ir žandikauliai visiškai sutrupinti, net neįmanoma palyginti su dantų gydytojo įrašais kortelėje.

– Plaktuku, sakai... – sumurmėjo Jukava lazdelėmis iš troškinio kabindamas ridiką.

– Kas nors ne taip? – paklausė Kusanagis.

Jukava padėjo lazdeles ir atsirėmė į stalą alkūnėmis.

– Kaip manai, jeigu ta moteris iš krautuvės yra žudikė, ką ji tą dieną veikė? Juk netiki, kad ėjo į kiną.

– Na, dar negaliu teigti, kad ji meluoja.

– Tiek to, palikim tai ramybėje, geriau klok man savo versiją, – Jukava viena ranka paragino jį kalbėti, o kita pakėlė bokalą prie lūpų.

Kusanagis susiraukė.

– Anokia čia versija, bet aš galvoju taip. Maisto išsineštinai krautuvės ponia... – ai, kol pasakai, geriau trumpinkime ponia A. Taigi ponia A baigė darbą ir iš krautuvės išėjo po šeštos valandos vakaro. Nuo ten iki Hamamacu stoties pėstute apie dešimt minučių kelio. Iki Šinodzakio stoties važiuojant metro – apie dvidešimt minučių. Jeigu ji iki Senosios Edogavos apylinkių iš stoties važiavo autobusu arba taksi, nusikaltimo vietą turėjo pasiekti apie septintą.

– O ką tuo metu veikė auka?

– Taip pat važiavo nusikaltimo vietos link. Tikriausiai buvo susitaręs susitikti su ponia A. Tačiau auka iš Šinodzakio stoties mynė dviračiu.

– Dviračiu?

– Taip. Netoli lavono buvo rastas dviratis, o pirštų atspaudai ant jo sutampa su aukos.

– Pirštų atspaudai? Argi jie nebuvo nudeginti?

Kusanagis linktelėjo.

– Kai nustatėme lavono tapatybę, galėjome patikrinti, kokie jie buvo. Ir pirštų atspaudai, paimti iš kambario, kuriame buvo apsistojusi auka, sutapo. Taip taip, jau žinau, ką nori pasakyti: net jeigu ir turi įrodymų, kad kambario nuomininkas važiavo tuo dviračiu, dar nereiš-

kia, kad jis ir yra lavonas. O gal kambario nuomininkas yra nusikaltėlis, nes galbūt jis važiavo dviračiu? Galbūt, bet... Mes patikrinome kambaryje rastus plaukus. Sutapo su lavono. Negana to, padarėme ir DNR tyrimą.

Jukava nusišypsojo, klausydamasis Kusanagio greitakalbės.

– Man ir į galvą nešovė, kad ekspertizė šiais laikais galėtų klysti nustatydama tapatybę. Mane kur kas labiau stebina, kad buvo važiuota dviračiu. Ar auka dviratį buvo palikusi Šinodzakio stotyje?

– Na, tiesą sakant...

Kusanagis papasakojo Jukavai apie dviračio vagystę.

Jukava išpūtė akis už akinių metaliniais rėmeliais.

– Nejaugi nori pasakyti, kad auka vien tam, kad nuvyktų į nusikaltimo vietą, tyčia pavogė dviratį? Nesėdo į autobusą ar taksi?

– Lyg ir taip. Patikrinome, tas vyrukas buvo bedarbis, pinigų neturėjo. Todėl išlaidauti autobusui ar taksi tikriausiai nenorėjo.

Jukava nepatenkintas sunėrė rankas ir suprunkštė.

– Gerai, nesvarbu. Bet kokiu atveju ponia A ir auka susitiko nusikaltimo vietoje. Pasakok toliau.

– Jeigu juodu ir buvo susitarę susitikti, manau, ponia A laukė kur nors pasislėpusi. Pamačiusi, kad auka atvažiavo, patyliukais prisėlino iš už nugaros. Aukai ant kaklo užnėrė virvę ir iš visų jėgų užveržė.

– Pala, – pakėlė ranką Jukava. – Koks aukos ūgis?

– Metras septyniasdešimt su trupučiu. – Kusanagis vos susilaikė necaktelėjęs liežuviu. Suprato, ką nori pasakyti Jukava.

– O ponios A?

– Gal koks metras šešiasdešimt..

– Daugiau nei dešimties centimetrų skirtumas. – Jukava pasirėmė galvą ir šyptelėjo. – Juk supranti, ką turiu galvoj.

– Taip, tu visiškai teisus, pasmaugti už save aukštesnį žmogų būtų sunkoka. Smaugimo ant kaklo žymė rodo, kad kilpa buvo užveržta iš už nugaros. Bet galima daryti prielaidą, kad auka tuo metu sėdėjo arba buvo pasirėmusi ant dviračio.

– Kaip matau, jau viskam turi apgailėtinai klaidingus aiškinimus.

– Kodėl klaidingus? – Kusanagis trinktelėjo delnu į stalą.

– O kas paskui? Išrengia nuogai, atsineštu plaktuku suknežina veidą, žiebtuvėliu nudegina pirštų pagalvėles? Tada padega drabužius ir pabėga iš nusikaltimo vietos... Ar toks scenarijus?

– Betgi pats matai. Juk įmanoma iki devintos valandos nuvykti į Kinšičio rajoną?

– Teoriškai taip. Bet, man atrodo, tu griebiesi šiaudo. Tikiuosi, ne visi kolegos tavo versijai pritaria.

Kusanagis nepatenkintas susiraukė ir baigė gerti alų. Pro šalį einančio padavėjo paprašė dar vieno bokalo, tada vėl atsisuko į Jukavą.

– Darbe daug nuomonių, daug kam atrodo, kad moteris tokiomis aplinkybėmis nepajėgtų pasmaugti stambesnio vyro.

– Ir tavo kolegos teisūs. Pasipriešinus vyrui, kad ir kaip netikėtai užklupto, moteris jo tikrai nepasmaugtų. Galiu galvą guldyti, vyras lengvai nepasiduotų. Net ir nužudžius sutvarkyti lavoną vienai moteriškei būtų per daug sudėtinga. Gaila, bet ir aš, detektyve Kusanagi, tavo nuomonei nepritariu.

– Nieko kito iš tavęs ir nesitikėjau. Aš ir pats kol kas nesu dėl to tikras, kol kas tai tik prielaida. Viena iš daugybės versijų.

– Kalbi taip, tarsi turėtum ir dar kokių minčių. Na, nesivaržyk, turi puikią progą iškloti ir kitas savo mintis.

– Tai kad aš nieko neslepiu. Ką tik paminėta versija tinka tuo atveju, jeigu Togašis nužudytas ten pat, kur rastas lavonas. Bet visai gali būti, kad jis nužudytas kitur, o ant pylimo tik išmestas. Dabar žmogžudysčių skyriuje dauguma sutinka su pastarąja versija. Nesvarbu, ponia A yra nusikaltėlė ar ne.

– Aš irgi būčiau linkęs pritarti šiam spėjimui. Tačiau tyrėjas Kusanagis šitos versijos pirmu numeriu nepateikė. Kodėl?

– Viskas paprasta. Tiesiog neįmanoma, kad žudikė yra ponia A. Ji neturi mašinos. Net nemoka vairuoti. Taigi kaip būtų nugabenusi lavoną.

– Suprantama. Geras argumentas.

– Be to, turime nusikaltimo vietoje paliktą dviratį. Žinoma, galbūt tai tik priemonė priversti policiją manyti, kad viskas įvyko kaip tik ten, bet kam tada ant dviračio palikti pirštų atspaudus? Juk lavono pirštų pagalvėlės nudegintos.

– Taip, dviratis tikra mįslė. Visais atžvilgiais. – Jukava pabarbeno pirštais į stalo kraštą tarsi skambintų pianinu. Tada nurimo ir pasakė: – Bet kokiu atveju, ar nereikėtų galvoti, kad šią žmogžudystę padarė vyras?

– Dauguma tyrimų skyriuje laikosi šios nuomonės. Bet aš vis tiek manau, kad ir ponia A čia įsipainiojusi.

– Nori pasakyti, kad ponia A turėjo bendrininką?

– Dabar kaip tik ir ieškome, kas jai galėjo padėti. Buvusi naktinio klubo padavėja pažįstamų vyriškių tikrai turi.

– Jeigu tik išgirstų, tokia prielaida įžeistų visos šalies naktinių klubų padavėjas. – Jukava išsišiepęs gurkštelėjo alaus ir vėl surimtėjo. – Ar negalėtum dar kartą parodyti piešinio?

– Šito? – Kusanagis ištraukė aukos portretą.

Jukava, žiūrėdamas į piešinį, sumurmėjo:

– Kodėl žudikas išrengė lavoną?

– Tikriausiai tam, kad nuslėptų aukos asmens tapatybę. Dėl tos pačios priežasties sumaitojo veidą ir nudegino pirštų pagalvėles.

– Bet ar ne geriau pasmaugus ir nurengus auką drabužius buvo nusinešti? Žudikas norėjo juos sudeginti,

bet iki galo jie nesudegė, todėl ir buvo sukurtas va šitas piešinys.

– Gal žudikas skubėjo?

– Sutinku, kad piniginė, vairuotojo pažymėjimas gali padėti nustatant tapatybę, bet kaip aukos tapatybę nustatyti iš drabužių ir batų? Nurengti lavoną per didelė rizika. Juk žudikas norėtų kuo greičiau pabėgti iš nusikaltimo vietos.

– Ką nori pasakyti? Kad yra dar kokia nors priežastis, dėl kurios nelaimėlis buvo išrengtas?

– Nesu šimtu procentų įsitikinęs. Bet jeigu tokia priežastis yra, kol jos nesužinosite, nusikaltėlio prie sienos nepriremsite, – tai pasakęs Jukava ant piešinio pirštu parašė didžiulį klaustuką.

11 c klasės mokinių matematikos baigiamojo egzamino pažymiai buvo apgailėtini. Ir ne tik jų, visų vienuoliktokų rezultatai buvo prasti. Išigamiui atrodė, kad kasmet mokinių gebėjimas mąstyti vis labiau prastėja.

Išdalijęs atsakymų lapus, Išigamis paskelbė egzamino perlaikymo datą. Šioje mokykloje nustatyti kuklūs kiekvieno dalyko reikalavimai, o kol jie neįvykdomi, mokiniai pereiti į aukštesnę klasę negali. Pakartotinai egzaminus laikyti leidžiama tiek kartų, kiek tik reikia, todėl retai kas iš šios mokyklos iškrenta.

Išgirdus apie pakartotinį egzaminą, pasigirdo nepasitenkinimo balsai. Taip būdavo visada, todėl Išigamis į

pasipiktinusius mokinius nekreipė dėmesio, bet vienas jų paklausė:

– Klausykit, mokytojau, juk yra universitetų, į kuriuos stojant matematikos nereikia, tai gal tiems, kas juos rinksis, matematikos rezultatai visiškai nesvarbu?

Išigamis pažiūrėjo ton pusėn, iš kurios pasigirdo balsas. Mokinys Morioka, kasydamasis pakaušį, prašė aplinkinių pritarimo. Išigamis, nors ir nebuvo klasės auklėtojas, žinojo, kad tas mažius – klasės lyderis. Į mokyklą slapčiomis važinėdavo motociklu ir jau daugybę kartų buvo įspėtas.

– Ar tu, Morioka, ketini stoti į tokį universitetą? – paklausė Išigamis.

– Jeigu ir stosiu, tai tik į tokį, kur matematikos nereikalauja. Kol kas neturiu jokio noro toliau mokytis, bet vis tiek dvyliktoje klasėje matematikos nesirinksiu, tai kuriems galams man tie matematikos pažymiai? Mokytojau, taigi jums irgi sunku, na, dirbti su tokiais kvailiais kaip mes. Gal susitarkim kaip suaugę žmonės?

„Kaip suaugę žmonės“ tikriausiai nuskambėjo juokingai, nes visa klasė prapliupo juoktis. Išigamis irgi kreivai šyptelėjo.

– Jeigu jau manai, kad ir man sunku, tai būk malonus ir egzaminą išlaikyk. Tik integralinis ir diferencialinis skaičiavimas. Nieko sunkaus.

Morioka garsiai caktelėjo liežuviu. Tarpueilin iškištas kojas užsikėlė vieną ant kitos.

– Ir kam man integralinis ir diferencialinis skaičiavimas? Laiko švaistymas.

Išigamis nusisuko į lentą, norėdamas paaiškinti baigiamojo egzamino užduotis, bet išgirdęs paskutinius Moriokos žodžius vėl atsisuko. Neprisivertė šių žodžių praleisti pro ausis.

– Morioka, girdėjau, tau patinka motociklai, tiesa? Ar esi kada nors matęs lenktynes?

Klausimas buvo netikėtas, Morioka sutrikęs linktelėjo.

– Ar lenktynininkai visą laiką važiuoja vienodu greičiu? Ne, juk svarbu, koks trasos reljefas, vėjo kryptis, net kokia taktika, todėl jie nuolat keičia greitį. Per akimirką turi nuspręsti, kur šiek tiek pakentėti, kur paspausti, ir tavo sprendimas jau lemia, ar laimėsi, ar pralaimėsi. Supranti?

– Suprast tai suprantu, bet kuo čia dėta matematika?

– Taigi, kiek padidinti greitį vienu ar kitu metu, yra greičio konkrečiu laiku integralas. Negana to, atstumas, kurį nuvažiuoja lenktynininkas, – tai kiekvieną minutę ar net sekundę kintančio greičio diferencialas. Savaime suprantama, per lenktynes visi motociklininkai nuvažiuoja tą patį atstumą, todėl norint laimėti itin svarbu žinoti, kas yra greičio integralas. Na, kaip, ar ir dabar atrodo, kad integralinio ir diferencialinio skaičiavimo tau niekada neprisireiks?

Gal dėl to, kad nesuprato, ką pasakė Išigamis, Morioka sumišo.

– Bet vis tiek, lenktynininkai tai jau tikrai negalvoja, ar čia integralai, ar diferencialai. Manau, pergalę lemia patirtis ir nuojauta.

– Patys lenktynininkai apie integralus ir diferencialus gal ir negalvoja. Bet visa komanda – dar ir kaip dėl jų suka galvą. Jie daugybę kartų nuodugniai taiko simuliaciją ir sukuria strategiją, kur ir kiek spustelėjus greitį būtų galima laimėti. Tada ir taiko integralinį ir diferencialinį skaičiavimą. Patys vairuotojai gal ir nenutuokia, kaip šitai veikia, bet kad niekaip neapsieisi be praktiškai tokį skaičiavimą taikančios kompiuterinės sistemos – irgi tiesa.

– Gerai, tada tegu ir mokosi matematiką tie, kas norės kurti tokias programas.

– Gal tu ir teisus, bet kas žino, kad tu netapsi programuotoju.

Morioka net atsilošė.

– Aš tai jau tikrai ne.

– Jeigu ne tu, tai gal kas nors iš klasės draugų. Tam ir yra matematikos pamokos. Tai, ko jus mokau, tėra ledkalnio viršūnė, tik durys į matematikos pasaulį. Jeigu nežinosite, kur tos durys, į jį nepakliūsite. Aišku, tie, kas nenori, gali į tą pasaulį neiti. O egzaminai yra tam, kad patikrinčiau, ar supratote, kur tos durys, ar ne.

Kalbėdamas Išigamis nužvelgė klasę. Kiekvienais metais būtinai kas nors paklausia, kuriems galams jiems matematika. Kiekvienais metais jis kartoja tą patį. Šįkart žinojo, kad klausėjui patinka motociklai, todėl pateikė

lenktynių pavyzdį. Pernai mokiniui, norėjusiam tapti muzikantu, papasakojo apie matematiką, taikomą garsų pasaulio technologijose. Rasti tinkamų pavyzdžių Išigamiui vieni niekai.

Kai po pamokos nuėjo į mokytojų kambarį, ant stalo rado raštelį. Jame buvo mobiliojo numeris ir kerėpliškomis raidėmis pakraigaliota žinutė: „Paskambinkite ponui Jukavai." Kolegos matematikos mokytojo rašysena.

Ko dar tam Jukavai prireikė? – nežinia kodėl sukirbėjo krūtinėje.

Su mobiliuoju išėjo į koridorių. Surinko numerį iš lapelio ir jau po pirmojo signalo išgirdo Jukavos balsą.

– Atsiprašau, kad trukdau, – iš karto pasakė Jukava.

– Kas nors skubaus?

– Aha. Galima sakyti ir taip. Ar šiandien, dabar, negalėtume susitikti?

– Dabar?.. Dar turiu padirbėti. Jeigu po penkių, gal ir galėčiau.

Ką tik pasibaigusi pamoka buvo šeštoji, o visi mokiniai jau sėdėjo klasės valandėlėse.

Išigamis auklėjamosios klasės neturėjo, o dziudo salės raktus galėjo palikti kitam mokytojui ir išeiti kiek anksčiau.

– Gerai, tada penktą lauksiu prie mokyklos. Tinka?

– Tinka, tik... O kur pats dabar esi?

– Netoli mokyklos. Ką gi, greitai pasimatysime.

– Iki.

Net ir baigęs pokalbį Išigamis mobiliojo iš rankos nepaleido. Kas per skuba, jeigu Jukava net pats ateina?

Kai baigė skaičiuoti egzaminų taškus ir susiruošė namo, buvo lygiai penkios. Išigamis išėjo iš mokytojų kambario ir trumpindamas kelią per stadioną pasuko pagrindinių vartų link. Už vartų prie pėsčiųjų perėjos šmėžavo juodu paltu vilkintis Jukava. Pamatęs Išigamį džiugiai pamojavo ranka.

– Atsiprašau, kad trukdau, – šypsodamasis tarė Jukava.

– Koks reikalas taip skubiai atvijo? – šiek tiek atsipalaidavęs paklausė Išigamis.

– Pasikalbėkime eidami, gerai?

Jukava žingsniavo Kijosu Tilto gatve.

– Ne, sukim čia, – Išigamis parodė į šalutinę gatvelę. – Šituo keliu bus tiesiau ir arčiau iki mano namų.

– O aš noriu ten, į tą krautuvę, – lyg niekur nieko pareiškė Jukava.

– Į krautuvę?.. O ko? – Išigamis jautė, kaip įsitempia veidas.

– Ko gi dar? Taigi vakarienės nusipirkti. Juk ir taip aišku. Šiandien dar turiu reikalų, laiko pavalgyti mažai, tai ir pamaniau, o kodėl nepasirūpinus vakariene. Tos krautuvės maistas skanus, ar ne? Turėtų būti, juk kiekvieną rytą ten užsuki.

– A... štai kaip. Gerai, tada eime. – Išigamis nusekė iš paskos.

Abu pasuko Kijosu tilto link. Pro šalį važiavo didžiuliai sunkvežimiai.

– Vakar buvau susitikęs su Kusanagiu. Na, su tuo detektyvu, apie kurį aną kartą kalbėjom, tuo pačiu, kuris pas tave buvo užėjęs.

Jukavos žodžiai Išigamį privertė nervintis. Apėmė bloga nuojauta.

– Ir ką jis?

– Ai, nieko svarbaus. Vos užstringa ką nors tirdamas, tuoj pas mane atlekia skųstis. O blogiausia, visada ateina tik su painiais klausimais. Kartą net norėjo, kad padėčiau išspręsti poltergeisto mįslę. Ar patikėsi?

Jukava papasakojo poltergeisto istoriją. Tikrai, įvykis įdomus. Bet negalėjo jis ateiti susitikti su Išigamiu vien tam, kad papasakotų šią istoriją.

Kol Išigamis suko galvą, kaip paklausti, ko iš tikrųjų Jukava atsitrenkė, išvydo „Benten-tei" iškabą.

Įžengiant į parduotuvę Išigamis buvo neramus. Kažin kaip reaguos Jasuko, juos pamačiusi? Neįprasta vien tai, kad Išigamis pasirodo tokiu laiku, o dar su palydovu. Jai daug kas gali šauti į galvą. Mintyse meldė, kad tik ji elgtųsi įprastai.

Visiškai nekreipdamas dėmesio į tokias jo mintis Jukava atidarė stiklines „Benten-tei" duris ir žengė vidun. Išigamiui nieko kito neliko, kaip tik sekti iš paskos. Jasuko tuo metu aptarnavo pirkėją.

– Labas vakaras, – pasisukusi į Jukavą Jasuko maloniai nusišypsojo, tada pažvelgė į Išigamį.

Tą akimirką jos veidu perbėgo nuostabos ir sumišimo šešėlis. Šypsena sustingo.

– Ar kas negerai mano draugui? – tikriausiai pastebėjęs, kad ji sutriko, paklausė Jukava.

– Ne, nieko – vis dar dirbtinai šypsodamasi papurtė galvą Jasuko. – Mano kaimynas. Visada ateina pirkti...

– Taip, žinau. Jis ir pasiūlė apsipirkti jūsų krautuvėje.

– Dėkoju, – mandagiai nulenkė galvą Jasuko.

– Jis mano bendrakursis. – Jukava pasisuko į Išigamį. – Visai neseniai buvau pas jį į svečius užsukęs.

Jasuko linktelėjo.

– Ar jums užsiminė?

– Taip, kažką minėjo.

– Mat kaip. Ir ką galėtumėte pasiūlyti vakarienei? Ką jis visąlaik perka?

– Ar ponas Išigamis? Dažniausiai užsisako ypatingąjį rinkinuką, bet šiandien visus jau išpardavėm...

– Kaip gaila. Gerai, tada dar pagalvosiu. Viskas atrodo skaniai.

Kol Jukava rinkosi, Išigamis žiūrėjo, kas vyksta už stiklinių durų. Jis vis dar baiminosi – gal kur nors pasislėpę stebi policininkai. Kam ne kam, bet jiems nereikia matyti, kaip maloniai jis kalbasi su Jasuko.

Išigamis žvilgtelėjo į Jukavą. Ar šituo vyru galima pasitikėti? Ar nereikėtų būti atsargiam? Būdamas artimas detektyvo Kusanagio draugas, jis viską, kas čia vyksta, gali jam perpasakoti.

Atrodo, Jukava pagaliau išsirinko, ko pageidautų, ir Jasuko nuėjo pranešti į virtuvę.

O tada atidaręs stiklines duris įžengė vyriškis. Pažvelgęs to pusėn, Išigamis nejučiomis susičiaupė.

Nekilo jokių abejonių, kad tamsiai rudu švarku vilkintis vyras – tas pats žmogus, kurį prieš keletą dienų matė netoli namų. Jis taksi parlydėjo Jasuko. Maloniai besišnekučiuojančius juos Išigamis stebėjo iš po skėčio.

Atrodo, vyriškis neatpažino Išigamio. Laukė, kada iš virtuvės grįš Jasuko.

Pagaliau Jasuko pasirodė. Pamačiusi naują pirkėją, ji nustebo. Vyras tylėjo. Tik šypsodamasis linktelėjo galvą. Tarsi sakytų – pašnekėsime, kai išeis pirkėjai.

Kas jis per vienas? – svarstė Išigamis. – *Iš kur atsirado, ar juodu su Jasuko Hanaoka artimi?*

Išigamis dar ir dabar ryškiai prisiminė Jasuko veidą, kai ši išlipo iš taksi, tokios laimingos nebuvo iki tol matęs. Ne motinos ir ne pardavėjos veidas. Gal toks ir yra tikrasis jos veidas? Trumpai tariant – moters.

Veidas, kurį ji rodo šiam vyrui. Į mane ji taip niekada nežvelgs...

Išigamis spoksojo tai į paslaptingąjį vyriškį, tai į Jasuko. Jautė tarp jųdviejų virpant orą. Ir suirzo.

Jukavos vakarienė buvo supakuota. Jis pasiėmė dėžutę, sumokėjo pinigus ir tarė Išigamiui:

– Dėkui, kad palaukei, eime.

Išėję iš „Benten-tei“, Kijosu tilto laiptais nulipo žemyn prie Sumidos. Ir abu žingsniavo krantine.

– Ar pažįsti tą vyrą? – paklausė Jukava.

– Kokį?

– Nagi tą, kuris po mūsų atėjo. Ar man pasirodė, ar tu tikrai susijaudinai?

Išigamis nustebo. Kartu senam draugui dėl įžvalgos pajuto pagarbą.

– Nejaugi taip atrodžiau? Ne, jo nepažįstu. – Išigamis stengėsi apsimesti esąs ramus.

– Na, jeigu taip, gerai, – neatrodė, kad Jukava įtarinėtų.

– Ir kokiu reikalu pas mane atėjai? Tik nesakyk, kad nusipirkti vakarienės.

– Tikrai, dar nepasakiau svarbiausio dalyko. – Jukava surimtėjo. – Jau pasakojau, kad Kusanagis, jei tik kas, iškart pas mane su savo klausimais atlekia. Ir dabar, žinodamas, kad tu tos moters, dirbančios maisto išsineštinai krautuvėje, kaimynas, tuoj prisistatė. Ir dar paprašė išties nemalonios paslaugos.

– Ir kokios gi?

– Policija ją vis dar tebeįtaria. Tačiau įrodymų, kurie patvirtintų, kad ji susijusi su žmogžudyste, jie neranda. Tai ir nutarė iš arčiau pasekti, kaip ji gyvena. Bet, žinai, juk viskam yra ribos. Detektyvų akys užkliuvo už ko? Už tavęs.

– Tik nesakyk, kad man reikės ją sekti.

Jukava pasikrapštė pakaušį.

– Kaip tik to jie ir norėtų. Nors tau nereikėtų sekioti paskui ją visą parą. Viskas, ko jie pageidautų, kad atkreiptum dėmesį į gretimą butą ir pastebėjęs kokius įtartinesnius pokyčius jiems praneštum. Kitaip tariant,

jie nori, kad pabūtum sekliu. Nežinau, kaip tai pavadinti – čia įžūlumas ar netaktas?

– Tai dėl to atėjai?

– Oficialiai, žinoma, to prašyti turėtų policija. Manęs teprašė paklausti, ar tu sutiktum. Man juk tas pats, sutiksi ar ne, bet aš tavo vietoj nesivelčiau, tik nesmagu buvo atsakyti draugui.

Jukava atrodė nuoširdžiai susirūpinęs, tačiau Išigamis abejojo, ar policija paprastų piliečių galėtų prašyti tokios paslaugos.

– Ar mūsų apsilankymas „Benten-tei" irgi su tuo susijęs?

– Tiesą sakant, taip. Savo akimis norėjau pamatyti įtariamąją. Bet nemanau, kad jinai galėtų nužudyti žmogų.

Aš irgi taip nemanau, buvo besakąs Išigamis, bet apsigalvojo.

– Ką gali žinoti. Ne viskas auksas, kas auksu žiba, – pasakė jis.

– Tu teisus. Na, tai kaip? Jeigu policija paprašytų, sutiktum?

Išigamis papurtė galvą.

– Tiesą sakant, norėčiau atsisakyti. Nemėgstu kišti nosies į svetimą gyvenimą, o ir laiko tam neturiu. Gal iš šalies ir neatrodo, bet esu gerokai užsiėmęs.

– Suprantu. Kusanagiui taip ir pasakysiu. Tada ir baikim šią temą. Nepyk, jei sugadinau nuotaiką.

– Nesugadinai.

Priėjo Šinohašio tiltą. Netoliese rikiavosi benamių lūšnelės.

– Pranešama, kad žmogžudystė įvykdyta kovo dešimtąją, – tarė Jukava. – Anot Kusanagio, tą dieną namo grįžai palyginti anksti.

– Kad nebuvo kur daugiau eiti. Tam detektyvui sakiau, kad parėjau apie septintą valandą.

– Ir paskui kaip visada puolei prie sudėtingų matematikos uždavinių?

– Tokie visi mano vakarai.

Atsakydamas Išigamis pamanė, ar tik Jukava netikrina jo alibi. Jeigu taip, tai ir jis įtariamas.

– Niekada nesu klausęs, kokie kiti tavo pomėgiai. Vien matematika ar dar kuo domiesi?

Išigamis prunkštelėjo.

– Jokių kitų pomėgių neturiu. Matematika man atstoja viską.

– O ką darai norėdamas prasiblaškyti? Nevažiuoji, pavyzdžiui, pasivažinėti? – Jukava ranka pavaizdavo, kad vairuoja.

– Ir norėdamas negalėčiau – net mašinos neturiu.

– Bet vairuotojo pažymėjimą turi.

– Stebiesi?

– Ne, visai ne. Juk nesi toks užsiėmęs, kad nerastum laiko pasimokyti eismo taisyklių ir išlaikyti vairavimo egzamino.

– Išsilaikiau iš karto, kai atsisakiau minties likti universitete. Pamaniau, gal pravers ieškant darbo. Bet iš

tikrųjų tai niekam neprireikė, – pasakė Išigamis ir pažvelgė į Jukavą. – Norėjai patikrinti, ar moku vairuoti, ar ne?

Jukava sumirksėjo.

– Ne. Kodėl?

– Toptelėjo tokia mintis.

– Nieko blogo neturėjau galvoj. Tik norėjau sužinoti, ar patinka važinėti. Be to, pamaniau, kartais norisi pasikalbėti ne vien apie matematiką.

– Turi galvoj ne vien apie matematiką ir žmogžudystes, ar ne?

Ironizavo, bet Jukava nusikvatojo.

– Aha, kaip tik tai turėjau galvoj.

Praėjo Šinohašio patilte. Žilagalvis varguolis ant viryklės užkaitęs puodą kažką virė. Šalia jo mėtėsi skardinė. Lauke sukiojosi dar keletas benamių.

– Na, tai atsisveikinsiu. Atsiprašau, jeigu sugadinau nuotaiką, – užlipus laiptais prie Šinohašio tilto pasakė Jukava.

– Atsiprašyk detektyvo Kusanagio, kad negalėsiu jiems pagelbėti.

– Nesijaudink, nereikia atsiprašinėti. Geriau pasakyk, ar galėtume dar kada susitikti?

– Galėtume, tik...

– Gurkšnodami sakę pasikalbėtume apie matematiką.

– Ir apie žmogžudystę?

Jukava gūžtelėjo pečiais ir suraukė nosį.

– Visko gali nutikti. Beje, prisiminiau vieną naują matematikos uždavinį. Ar negalėtum pagalvoti, kai turėsi laiko?

– Klok.

– Kas sunkiau, sugalvoti sunkiai išsprendžiamą uždavinį, ar tokį uždavinį išspręsti? Patikėk, atsakymas yra. Na, kaip, įdomu, tiesa?

– Netgi labai įdomu. – Išigamis pažiūrėjo į Jukavą. – Pagalvosiu.

Jukava linktelėjo atsisveikindamas ir apsisuko. Nuėjo gatvės link.

9 SKYRIUS

Baigus valgyti krevetes ištuštėjo ir butelis. Jasuko, išgėrusi paskutinį vyno lašą, atsiduso. Kada paskutinį kartą ji valgė tikro itališko maisto?

– Gal dar ko nors gersi? – paklausė Kudo.

Jo paakiai buvo šiek tiek paraudę.

– Man jau gana. Tu sau ko nors užsisakyk.

– Ne, aš irgi susilaikysiu. Geriau pasimėgausiu desertu, – nusišypsojo valydamasis lūpas servetėle.

Tais laikais, kai dar dirbo naktiniame klube, Jasuko su Kudo keletą kartų buvo vakarieniavusi. Ar būtų buvusi prancūzų, ar italų virtuvė, jis niekada nepasitenkindavo vienu buteliu vyno.

– Nebegeri?

Kudo susimąstęs linktelėjo.

– Bent mažiau. Tikriausiai senstu.

– Gal taip ir geriau. Sveikata reikia rūpintis.

– Ačiū, – nusijuokė Kudo.

Vakarienės Kudo ją pakvietė per pietus – paskambino Jasuko į mobilųjį. Nors ir gerokai dvejodama, kvietimą priėmė. Žinoma, žmogžudystė ramybės vis dar nedavė. Pirmiausia suveikė savisauga: tokiu atsakingu metu ne laikas lakioti padebesiais ir vaikščioti po restoranus. Jautėsi kalta ir prieš dukterį; ši, nereikia nė sakyti, daug labiau už Jasuko bijojo detektyvų ir apklausų. O svarbiausia – krūtinę gniaužė dėl Išigamio, padedančio slėpti žmogžudystę.

Tačiau kaip tik dabar svarbu elgtis įprastai, toliau svarstė Jasuko. Juk jeigu ją vakarienės pakviečia vyras, iš kurio sulaukdavo pagalbos dirbdama naktiniame klube, tai sutikti ir eiti į restoraną, jeigu tik netrukdo kokia nors ypatinga priežastis, ir yra „įprasta“. Keista būtų, jeigu ji atsisakytų, o jeigu dar apie tai sužinotų Sajoko su vyru, jiems pasirodytų netgi įtartina.

Bet Jasuko kuo puikiausiai suprato, kad iš tikrųjų tik ieško dingsties, kaip pasiteisinti. Didžiausia ir vienintelė priežastis, dėl kurios sutiko eiti vakarieniauti, buvo noras susitikti su Kudo – vien tik tai, ir nėra čia ko slėpti.

Nors ir pati gerai nesuvokė, ką jaučia Kudo. Juk jo beveik neprisimindavo, kol nepasirodė. Tiesa, Kudo jai patinka, bet kol kas tik tiek.

Ir niekaip nenuneigsi, kad kai buvo pakviesta vakarienės, jos nuotaika pasitaisė. Jautėsi taip, lyg eitų į pasimatymą su mylimuoju. Gal net karštis šiek tiek pakilo.

Iš to jaudulio paprašė Sajoko išleisti anksčiau, kad užsukusi namo persirengtų.

Gal čia troškimas nors trumpą valandėlę pabėgti iš skaudžios tikrovės ir užsimiršti? O galbūt nubudo ilgą laiką slopintas noras vėl pasijusti tikra moterimi?

Bet kokiu atveju Jasuko nesigaili priėmusi Kudo kvietimą. Ir nors nerimas, kad elgiasi ne taip, kaip reikėtų, visą laiką tūnojo širdies gilumoje, jautėsi laiminga.

– O ką dukrai paruošei vakarienės? – laikydamas kavos puoduką paklausė Kudo.

– Palikau žinutę, kad ką nors nusipirktų parduotuvėje. Manau, valgys picą. Jos mėgstamiausias valgis.

– Hm. Gaila mergaitės. Mes čia puotaujame, o ji valgys picą.

– Kaip pažiūrėsi. Ji vis tiek būtų sakiusi: geriau pica ir televizorius negu restoranas. Jai nepatinka, kai reikia sėdėti įsitempus.

Kudo nepatenkintas linktelėjo, tada pasikasė nosį.

– Gal tu ir teisi. O dar su nepažįstamu seniu – tikrai menkas malonumas. Kitą sykį reikėtų pagalvoti. Gal sušių baras labiau tiktų?

– Ačiū, bet dėl mūsų nesirūpink.

– Aš ir nesirūpinu. Tik noriu susitikti. Su tavo dukra. – Gurkšnodamas kavą Kudo nedrąsiai dirstelėjo į ją.

Kviesdamas vakarienės primygtinai prašė kartu atsivesti ir dukrą. Jasuko jautė, kad kviečia nuoširdžiai. Ir jai buvo malonu.

Bet Misato vestis kartu vis tiek negalėjo. Taip, restoranų dukra nemėgsta, tiesa. Bet kur kas svarbiau kas kita – Jasuko nenorėjo, kad Misato dabar bendrautų su svetimais žmonėmis. Nežinojo, ar Misato pavyktų išlikti ramiai, jeigu kalba pasisuktų apie žmogžudystę. Ir dar ji nenorėjo, kad dukra pamatytų, kaip jos širdyje atbunda moteris.

– Geriau papasakok, kaip pats gyveni. Ar nieko, kad vakarieniauji ne su šeima?

– Ar aš? – Kudo padėjo puodelį ir ant stalo susikėlė alkūnes. – Apie tai ir norėjau pasikalbėti, todėl šiandien ir pakviečiau vakarienės.

Jasuko kilstelėjo antakius ir pažvelgė į jį.

– Iš tikrųjų tai dabar aš vienišas.

– Ką?! – išsprūdo Jasuko.

– Žmonai buvo vėžys. Kasos. Padarė operaciją, bet pavėluotai. Pernai vasarą ji mus paliko. Buvo jauna, todėl liga greitai paūmėjo. Viskas įvyko akimirksniu.

Jo balse nebuvo girdėti jaudulio. Gal dėl to Jasuko nepajėgė suvokti, kokie reikšmingi jo žodžiai. Sutrikusi žvelgė į jį.

– Tu rimtai? – tik tiek išlemeno.

– Ar galėčiau tokia tema juokauti? – nusišypsojo jis.

– Ak, ne, net nežinau, ką tau pasakyti. – Ji nulenkė galvą, apsilaižė lūpas ir vėl pakėlė akis. – Nuo... nuoširdžiai užjaučiu. Turėjo būti sunku.

– Visaip buvo. Bet, kaip ir sakiau, iš tikrųjų viskas įvyko akimirksniu. Čia ji pasiskundžia, kad maudžia

juosmenį ir nuvažiuoja į ligoninę, paskui staiga ją iškviečia daktaras ir praneša apie ligą. Ligoninės, operacijos, slaugymas – viskas kaip greituoju konvejeriu. Laikas prabėgo kaip sapne, o tada ji numirė. Ar ji pati žinojo, kas per liga ją suėdė, jau amžinai bus mįslė. – Kudo gurkštelėjo vandens.

– Kada sužinojote apie ligą?

Kudo pagalvojo.

– Užpraeitų metų pabaigoje... prieš dvejus metus.

– Tada dar dirbau klube „Marian“, ateidavai ir tu.

Kudo liūdnai nusijuokė, jo pečiai sudrebėjo.

– Skamba apgailėtinai. Vyras neturėtų vaikščioti po naktinius klubus, kai žmona vaduojasi mirtimi.

Jasuko sėdėjo sustingusi. Į galvą neatėjo nė vienas žodelis. Atmintyje iškilo linksmas Kudo veidas, kurį tada matydavo.

– Na, jeigu leisi pasiteisinti, tada buvau pavargęs ir norėdamas nors kiek atsipalaiduoti eidavau susitikti su tavim. – Jis susiraukęs pasikasė pakaušį.

Jasuko ir toliau nepajėgė pratarti nė žodžio. Ji prisiminė dieną, kai metė darbą klube.

Paskutinė diena, ta proga Kudo atnešė gėlių puokštę.

Sėkmės, būk laiminga...

Įdomu, ką jis tada jautė? Pats buvo užsikrovęs daug sunkesnę naštą, bet apie savo vargus neužsimindamas nė žodeliu šventė naujo Jasuko gyvenimo pradžią.

– Atleisk, sugadinau nuotaiką. – Norėdamas nuslėpti jaudulį Kudo išsitraukė cigaretę. – Tokie tad reikalai, todėl nerimauti, ką pasakys mano namiškiai, nereikia.

– Kodėl nereikia? O sūnus? Juk ant nosies stojamieji?

– Sūnumi rūpinasi mano tėvai. Iš ten ir į mokyklą arčiau, man nė vakarienės nereikia gaminti. Močiutė laiminga galėdama rūpintis vaikaičiu.

– Tai dabar gyveni vienas?

– Namo grįžtu tik permiegoti. Jeigu tai vadinsime gyvenimu, tada taip, gyvenu vienas.

– Praeitą kartą apie tai nė neužsiminei.

– Pamaniau, nėra reikalo. Norėjau susitikti su tavim, nes buvau susirūpinęs. Kai pakviečiau vakarienės, žinojau, kad jaudinsiesi dėl mano šeimos. Taigi nutariau, kad geriau viską papasakoti.

– Nieko nebuvau girdėjusi... – Jasuko nudelbė akis.

Dabar ji suprato Kudo ketinimus. Jis norėtų susitikinėti viešai. Galvoja apie bendrą ateitį. Tikriausiai ir su Misato norėjo susitikti dėl tos pačios priežasties.

Išėjus iš restorano, Kudo, kaip ir praeitą kartą, ją parlydėjo iki namų taksi.

– Ačiū už vakarienę, – prieš išlipdama padėkojo Jasuko.

– Tikiuosi, dar ne kartą susitiksime?

Jasuko šiek tiek palaukusi tarstelėjo „taip“ ir nusišypsojo.

– Labanakt. Linkėjimai dukrai.

– Labos nakties, – atsisveikino galvodama, kad būtų sunku apie šį vakarą pasakoti Misato.

Atsakiklyje ji paliko žinutę, kad eina vakarieniauti su Sajoko šeimyna.

Akimis nulydėjusi taksi, Jasuko nuėjo namo. Misato, pakišusi kojas po kotacu užtiesalu, žiūrėjo televizorių. Ant stalviršio mėtėsi tuščia picos dėžutė.

– Sveika sugrįžusi. – Misato pakėlė akis į Jasuko.

– Sveika. Atsiprašau už šiandien.

Jasuko negalėjo žiūrėti dukrai į akis. Jautėsi kalta, kad vakarieniavo su svetimu vyru.

– Ar tau skambino? – paklausė Misato.

– Skambino? Kas?

– Kaimynas... Išigamis, – tyliai pridūrė Misato, turėdama galvoj kasdienius mokytojo skambučius.

– Mobilusis buvo išsikrovęs.

– Hm... – Misato pažiūrėjo nepatenkinta.

– Ar kas nutiko?

– Ne, nieko, tik šiaip. – Misato užmetė akį į laikrodį ant sienos. – Išigamis jau kelintą kartą tai išeina, tai vėl pareina. Pažiūrėjusi pro langą mačiau, kad eina taksofono link, tai ir pamaniau, ar tik ne tau skambint ruošiasi.

– Aaa...

Galbūt ir norėjo, pamanė Jasuko. Tiesą sakant, Išigamis jai iš galvos neišėjo per visą vakarienę su Kudo. Jaudinosi dėl skambučio, bet dar labiau nerimavo, kad Išigamis su Kudo kaktomuša susidūrė „Benten-tei“. Aišku, Kudo pamanė, kad Išigamis tik dar vienas pirkėjas.

Ir kodėl būtinai šiandien Išigamis turėjo ateiti į krautuvę? Ir dar su draugu. Juk niekada neužsukdavo su draugais – ir dar po pietų.

Ji net neabejojo, kad Išigamis prisiminė Kudo. Kai „Benten-tei" pamatė vyrą, praeitą kartą parvežusį Jasuko namo taksi, tikriausiai ką nors įtarė. Atsiliepti į tikrai netrukus pasigirsiantį Išigamio skambutį ji neturėjo jokio noro.

Nespėjo apie tai nė gerai pagalvoti kabindama ant pakabo paltą, nes suskambo durų skambutis. Jasuko nustebusi susižvelgė su Misato. Akimirką toptelėjo – negi Išigamis? Bet tuoj suabejojo – vargu ar ryžtųsi.

– Tuojau, – eidama prie durų pasakė Jasuko.

– Atsiprašau, kad trukdau jus taip vėlai, ponia. Ar galėčiau užduoti keletą klausimų? – pasigirdo vyriškas balsas. Nepažįstamas.

Jasuko nenuėmusi grandinės pravėrė duris. Už durų stovėjo vyriškis. Matytas. Iš švarko kišenės išsitraukė policininko pažymėjimą.

– Tyrėjas Kišitanis. Buvau atėjęs su detektyvu Kusanagiu.

– A, – prisiminė Jasuko.

Šįvakar Kusanagis nesivargino užsukti.

Ji uždarė duris ir dėbtelėjo į Misato. Misato ištraukė kojas iš po šildytuvo užtiesalo ir tylėdama nudūlino į galinį kambarį. Įsitikinusi, kad kambario durys užstumtos, Jasuko nuėmė grandinę ir plačiai atvėrė duris.

– Ir kuo galėčiau pagelbėti?

Kišitanis nuleido galvą.

– Atsiprašau, aš dar kartą dėl to filmo...

Jasuko nejučiomis susiraukė. Išigamis perspėjo, kad apie kino teatrą policija klausinės, bet kad taip įkyriai, nesitikėjo.

– Ir vėl apie jį? Kad jau viską išpasakojau, daugiau neturiu ko bepridurti.

– Mes dėkingi už jūsų parodymus. Tiesiog šiandien pamanėme, kad norėtume tų bilietų.

– Kokių bilietų? A, tų senų?

– Taip. Kai praeitą kartą rodėte, Kusanagis, atrodo, prašė jų neišmesti.

– Luktelėkite.

Jasuko atitraukė spintos stalčių. Kai praeitą kartą bilietus rodė detektyvams, buvo lankstinuke, paskui juos padėjo atgal į stalčių.

Sudėjusi abu bilietus kartu, padavė tyrėjui. Kišitanis dėkodamas paėmė. Mūvėjo baltomis pirštinėmis.

– Pagrindinė įtariamoji esu aš, tiesa? – sukaupusi visą drąsą paklausė Jasuko.

– Ką jūs, – papurtė galvą Kišitanis. – Tikrai ne, mums tik niekaip nepavyksta prisikasti arčiau nusikaltėlio. Todėl norime iš sąrašo išbraukti visus, nesusijusius su žmogžudyste. Tam ir paprašiau bilietų.

– Ir ką gi galima iš jų sužinoti?

– Na, negaliu nieko pasakyti, bet gal pravers. Būtų geriausia, jeigu galėtume įrodyti, kad tą dieną buvote kine. Gal dar ką nors prisiminėte po ano mūsų apsilankymo?

– Ne, nieko daugiau, nei pasakojau praeitą kartą.

– Aišku. – Kišitanis žvalgėsi po kambarį.

– Ir kada baigsis šalčiai? Ar per juos įsijungiate elektrinį šildytuvą?

– A, kotacu. Na taip... – Jasuko nusisuko, norėdama nuo policininko nuslėpti jaudulį.

Jis neatsitiktinai užsiminė apie elektrinį šildytuvą.

– Ar jau seniai turite šį kotacu?

– Na... gal jau kokius ketverius ar penkerius metus. Ar kas negerai?

– Ne, ne, – papurtė galvą Kišitanis. – Beje, ar šiandien po darbo kur nors buvote? Gana vėlokai grįžote.

Jasuko net sumirksėjo iš netikėtumo. Suprato, kad tyrėjas bus laukęs jos priešais namą. Tikriausiai matė ją išlipančią iš taksi.

Geriau nemeluoti, suprato.

– Su senu pažįstamu buvau pavakarieniauti.

Stengėsi neprišnekėti daugiau nei reikia, tačiau nekviestas svečias neatrodė patenkintas tokiu atsakymu.

– Su vyru, kuris jus parlydėjo namo taksi? Koks pažįstamas? Jeigu neprieštaraujate, gal galėtumėte pasakyti? – nedrąsiai paklausė Kišitanis.

– Ar būtina?

– Aš ir sakau, jeigu neprieštaraujate. Suprantu, lyg ir nemandagu, bet, matot, jeigu išeisiu nieko nepaklausinėjęs, paskui viršininkas burbės. Galite būti tikra, tam žmogui nepridarysime jokių bėdų. Gal bent pavardę pasakysite?

Jasuko giliai atsiduso.

– Jo pavardė Kudo. Nuolatinis naktinio klubo, kuriame anksčiau dirbau, lankytojas. Sužinojęs apie žmogžudystę pamanė, kad būsiu susijaudinusi, norėjo pažiūrėti, kaip laikausi.

– Kuo jis užsiima?

– Girdėjau, turi spaustuvę, bet tiksliai nežinau.

– Ar turite jo telefono numerį?

Išgirdusi šį Kišitanio klausimą Jasuko vėl susiraukė. Pamatęs jos išraišką tyrėjas nuolankiai nulenkė galvą.

– Supraskite, be reikalo jam tikrai neskambinsime, o jeigu ir skambinsime, patikėkite, būsime mandagūs.

Jasuko, nė nesistengdama nuslėpti nepasitenkinimo, tylėdama paėmė mobilųjį ir išbėrė numerį, kurį jai buvo padiktavęs Kudo. Tyrėjas skubiai užsirašė.

Kišitanis, nors ir nutaisęs nekalto ėriuko veidą, toliau klausinėjo apie Kudo. Viskas baigėsi tuo, kad Jasuko papasakojo ir apie dieną, kai Kudo pirmą kartą pasirodė „Benten-tei“.

Išėjus Kišitaniui, Jasuko užrakino duris ir atsisėdo ant grindų. Jautėsi išsunkta.

Pasigirdo atstumiamos durys. Iš galinio kambario išėjo Misato.

– Dėl filmo jie kažką įtaria, tiesa? – paklausė ji. – Viskas taip, kaip nuspėjo Išigamis. Tas mokytojas kietas.

– Žinau. – Jasuko atsistojo ir kedendama kirpčius nuėjo į kambarį.

– Mama, o aš maniau, kad tu su „Benten-tei“ bendradarbiais buvai vakarieniauti.

Jasuko nustebusi pakėlė galvą. Dukra į ją žiūrėjo priekaištingai.

– Girdėjai?

– Aišku, girdėjau.

– Taip... – Jasuko nepakeldama akių pakišo kojas po šildytuvo užtiesalu. Prisiminė, kad detektyvas klausė apie kotacu.

– Kaip gali tokiu metu su kuo nors vaikščioti po restoranus?

– Negalėjau atsisakyti. Jis man seniau yra labai pagelbėjęs. Be to, jis susirūpinęs dėl mūsų, atėjo pažiūrėti, kaip mes laikomės. Atsiprašau, kad nepasakiau...

– Man tai kas, aš tik...

Tuo metu pasigirdo, kaip trinktelėjo gretimo buto durys. Tada žingsniai prie laiptų. Jasuko ir Misato susižvelgė.

– Mobilusis, – ištarė Misato.

– Įjungtas, – atsakė Jasuko.

Praėjus kelioms minutėms mobilusis suskambėjo.

Išigamis skambino iš to paties taksofono. Šįvakar – jau trečią kartą. Pirmuosius du Jasuko mobilusis buvo išjungtas. Jis jaudinosi, ar nebus kas nutikę, nes iki šiol ji visada atsiliepdavo, bet vos išgirdęs Jasuko balsą suprato nerimavę be reikalo.

Išigamis girdėjo skambant Hanaokų buto durų skambutį, kaip ir manė, buvo atėjęs policininkas. Anot

Jasuko – bilietų. Išigamis suprato, kam jų prireikė. Tikriausiai lygins juos su šaknelėmis, galbūt likusiomis ir rastomis kino teatre. Jeigu ras šakneles, kurių plėšimo juostelė sutaps su jos atiduotais bilietais, tikrins pirštų atspaudus. Jeigu ras Jasuko ir dukters pirštų atspaudus, nesvarbu, žiūrėjo jos filmą ar ne, bus patvirtinta, kad bent jau į kino teatrą jos buvo atėjusios. Bet jeigu pirštų atspaudų neras, jas dar labiau įtars.

Be to, pasak Jasuko, tyrėjas klausinėjo apie kotacu. Tai Išigamis irgi buvo numatęs.

– Tikriausiai jau nustatė, koks nužudymo įrankis, – tarė Išigamis į ragelį.

– Nužudymo įrankis?

– Elektrinio šildytuvo laidas. Jūs gi juo pasmaugėte, ar ne?

Jasuko tylėjo. Galbūt prisiminė, kaip smaugia Togašį.

– Kai smaugiama, ant kaklo neabejotinai lieka žudymo įrankio pėdsakų, – toliau aiškino Išigamis. Laiko rinkti aptakioms frazėms jis neturėjo. – Medicinos ekspertizė pasistūmėjusi į priekį, iš žymės ant kaklo dabar galima apytikriai nustatyti, kokiu daiktu auka buvo pasmaugta.

– Tai štai kodėl tas tyrėjas klausinėjo apie elektrinį šildytuvą.

– Manau, kad dėl to. Tačiau jaudintis nereikia. Tai jau sutvarkyta.

Išigamis spėjo, kad policija nustatys, kuo žudikas pasmaugė auką. Todėl kotacu iš Hanaokų buto jis sukeitė

su savuoju. Jų kotacu dabar stovi jo buto spintoje. Be to, gerai ir tai, kad jo elektrinio šildytuvo laidas kitoks nei jų. Jeigu policininkas atkreipė dėmesį į elektros laidą, turėjo iš karto tai pastebėti.

– Ko dar tyrėjas klausinėjo?

– Dar... – Jasuko nutilo.

– Alio, ponia Hanaoka.

– A, taip.

– Ar kas nutiko?

– Ne, nieko. Stengiuosi prisiminti, ko dar klausinėjo. Daugiau lyg ir nieko. Tik sakė, jeigu pavyks įrodyti, kad buvome kino teatre, įtarimai atkris.

– Jie užkibo už kino teatro alibi, ar ne? Nieko keisto, toks ir buvo mano planas. Bijoti tikrai nereikia.

– Ačiū, man ramiau, kai taip sakote.

Jasuko žodžiai Išigamio krūtinėje įžiebė šviesą. Atrodė, įtampa nuslūgo. Gal dėl to staiga šovė mintis paklausti apie tą pirkėją, užėjusį į „Benten-tei", kai juodu su Jukava ten buvo. Išigamis žino, kad ir šįvakar ją tas vyras parlydėjo taksi. Matė pro savo kambario langą.

– Iš manęs tiek žinių, o kas pas jus nauja? – paklausė Jasuko.

Tikriausiai dėl to, kad jis tylėjo.

– Nieko naujo. Gyvenkite kuo įprastesnį gyvenimą. Esu tikras, policininkai kurį laiką dar nepaliks jūsų ramybėje, bet svarbiausia – neišsigąsti.

– Supratau.

– Linkėjimai dukrai. Labanaktis.

Išgirdęs Jasuko „labos nakties“, Išigamis padėjo ragelį. Taksofonas lėtai išstūmė telefono kortelę.

Išklausęs Kusanagio ataskaitą, Mamija atrodė akivaizdžiai nepatenkintas. Trindamas pečius jis sukiojosi krėsle.

– Jeigu gerai supratau, tas Kudo su Jasuko Hanaoka susitiko jau po žmogžudystės, ar ne? Tu tikras?

– Taip aiškino pietų išsineštinai krautuvės savininkai, vyras su žmona. Nemanau, kad melavo. Jie sakė, kad kai Kudo pirmą kartą atėjo į parduotuvę, Jasuko buvo nustebusi visai kaip jie. Aišku, galima įtarti, kad ji tik suvaidino nustebusią.

– Nepamiršk, kad ji dirbo naktiniame klube. Vaidyba – jos duona. – Mamija pakėlė akis į Kusanagį. – Būtinai patikrinkim tą Kudo, kas jis per diegas. Tai, kad staiga išdygo po žmogžudystės, irgi įtartinas sutapimas.

– Bet, anot Jasuko Hanaokos, kaip tik dėl to, kad sužinojo apie nelaimę, Kudo ir norėjo su ja susitikti. Mano manymu, čia nėra jokio keisto sutapimo, – nedrąsiai įsiterpė šalia Kusanagio stovintis Kišitanis. – Be to, jeigu, tarkim, jie kartu įvykdė nusikaltimą, argi galėtų taip viešai susitikinėti, lyg niekur nieko vakarieniauti?

– Ką tu žinai, o gal tai drąsus būdas nukreipti dėmesį?

Kišitanis susiraukė.

– Gal, bet...

– O ką, jeigu pamėgintume susitikti su pačiu Kudo? – Kusanagis kreipėsi į Mamiją.

– Gera mintis. Jeigu prikišęs ir jis nagus, gal ką lептelės. Pamėginkit.

Atsakę, kad suprato, Kusanagis su Kišitaniu išėjo.

– Klausyk, kada liausiesi taip atvirai rodęs savo palankumą? Nusikaltėliai gali tuo pasinaudoti, – perspėjo jaunesnįjį kolegą Kusanagis.

– Ką turi galvoj?

– Tavo komentarus apie Kudo ir Jasuko Hanaoką. Juk visai tikėtina, kad juodu jau seniai palaiko draugiškus santykius, tik juos slėpė. Gal jie tuo ir pasinaudojo nužudydami Togašį. Kur rasi parankesnį bendrininką, apie santykius su kuriuo niekas nežino?

– Jeigu taip, kodėl jie dabar nebesislepia?

– O kam? Vyro ir moters santykiai vis tiek kada nors iškyla aikštėn, todėl jie ir pamanė, kodėl nepasinaudojus šia proga ir neapsimetus, kad susitiko po ilgo laiko.

Kišitanis linktelėjo, bet širdyje nepritarė Kusanagiui.

Išėję iš Edogavos nuovados, Kusanagis su Kišitaniu įsėdo į mašiną.

– Anot teismo medicinos ekspertų, didelė tikimybė, kad auka buvo pasmaugta elektros laidu. Dar tiksliau – medžiaga aptrauktu laidu, – paaiškino Kišitanis segdamasis diržą.

– Aha, tokiu, kokie dažnai naudojami šildytuvams įjungti. Pavyzdžiui, elektriniams.

– Ant aukos kaklo buvo rasta audinio plaušelių.

– Na ir?..

– Apžiūrėjau kotacu Hanaokų namuose, jų laidas ne medžiaginis, o pintas guminis.

– Hm... Ir?

– Tik tiek.

– Kišitani, juk būna ir daugiau elektrinių prietaisų, laido ne tik šildytuvui reikia. Be to, negi žudikas galėjo naudotis tik buityje naudojamu daiktu. Juk galėjo griebti bet kokį po ranka pasitaikiusį elektros laidą.

– Gal... – nepatenkintas sumurmėjo Kišitanis.

Kusanagis su Kišitaniu vakar visą dieną sekė Jasuko Hanaoką. Jų tikslas – rasti, kas galėjo būti jos bendrininkas.

Todėl kai ji, išėjusi iš krautuvės, su kažkokiu vyru įsėdo į taksi, jie nusekė iš paskos. Prie restorano Šiodomėje kantriai laukė, kol porelė iš jo išeis.

Po vakarienės pora vėl įsėdo į taksi. Važiavo į Jasuko namus. Nematė, kad vyras būtų kur nors išlipęs. Kusanagis Jasuko apklausą patikėjo Kišitaniui, o pats nusekė paskui taksi. Laimė, nebuvo pastebėtas.

Vyriškis gyveno Osakyje, daugiabutyje. Kusanagis dar suspėjo sužinoti vyro vardą – Kuniakis Kudo.

Kusanagis laikėsi nuomonės, kad šios žmogžudystės viena moteris negalėjo padaryti. Buvo įsitikinęs – jeigu Jasuko Hanaoka ir prikišusi nagus prie šio nusikaltimo, be jokios abejonės, jai turėjo pagelbėti vyras, kurį ir reikėtų vadinti tikruoju žmogžudžiu.

Ar tas bendrininkas Kudo? Kišitanį jis išbarė, bet ir pats tuo netikėjo. Jautė, kad jie knisasi ne ten.

Kusanagiui ramybės nedavė kas kita. Vakar, dairydamasis prie „Benten-tei“, visai netikėtai ten pamatė du pažįstamus – Manabu Jukavą su Jasuko Hanaokos kaimynu, matematikos mokytoju.

10 SKYRIUS

Vakare, šiek tiek po šeštos, į požeminę daugiabučio automobilių aikštelę įriedėjo žalios spalvos mersedesas. Kad tai Kuniakio Kudo mašina, Kusanagis įsitikino dar per pietus, apsilankęs jo spaustuvėje. Dabar Kusanagis krapštė monetas už du puodelius kavos, ją gėrė kavinėje kitapus gatvės. Tiesa, antrasis puodelis taip ir liko nepaliestas.

Perbėgęs skersai gatvę, Kusanagis nuskubėjo į požeminę aikštelę. Šiame name buvo dvejos durys: pirmame aukšte ir rūsyje. Abu užraktai automatiniai. Tie, kas naudodavosi požemine aikštele, į butus eidavo pro rūsio duris. Kusanagis norėjo Kudo pagauti dar prieš šiam išeinant iš rūsio. Nes jeigu paskambintų vidaus telefonu ir prisistatytų šiam spėjus užlipti į butą, suteiktų progą pamąstyti.

Laimė, Kusanagis prie durų iš rūsio į laiptinę suspėjo pirmas. Kai ranka pasirėmęs į sieną mėgino atsikvėpti, pasirodė Kudo. Jis vilkėjo kostiumu, nešėsi portfelį.

Kudo išsitraukė raktą ir ruošėsi rakinti duris, tada Kusanagis ir kreipėsi į jį už nugaros.

– Atleiskite, ponas Kudo?

Kudo nustebęs išsitiesė, iš spynos ištraukė raktą. Atsisukęs pažiūrėjo į Kusanagį. Veide šmėstelėjo įtarimo šešėlis.

– Taip, o kas?.. – Žvilgsniu nuo galvos iki kojų jis greitomis perbedė Kusanagį.

Kusanagis iš švarko kišenės išsitraukė detektyvo pažymėjimą.

– Atsiprašau, taip netikėtai jus užklupau. Aš iš policijos. Pamaniau, gal galėsite šiek tiek pagelbėti?

– Iš policijos?.. Detektyvas? – Kudo nuleido balsą ir klausiamai pažiūrėjo.

Kusanagis linktelėjo.

– Taip. Pamaniau, gal galėtume šnektelėti apie Jasuko Hanaoką?

Kusanagis įdėmiai žiūrėjo, kaip reaguos Kudo, išgirdęs Jasuko vardą. Būtų įtartina, jeigu nustebtų arba apsimestų, kad nieko apie ją nežino. Nes apie žmogžudystę jis turėjo būti girdėjęs.

Tačiau Kudo tik susiraukė ir mostelėjo galva.

– Žinoma. Gal užeisime į butą? O gal geriau pasišnekėti kavinėje?

– Ne, jeigu galima, pasikalbėkime jūsų bute.

– Gerai. Tik namie netvarka. – Kudo vėl įkišo raktą į spyną.

Kudo svečių kambarys atrodė veikiau negyvenamas negu netvarkingas. Be spintų, čia dar buvo dvi sofos – vienvietė ir dvivietė. Daugiau jokių baldų. Kusanagiui buvo pasiūlyta atsisėsti ant dvivietės.

– Gal arbatos? – paklausė Kudo nenusivilkęs nė kostiumo švarko.

– Ne, nesirūpinkite. Ilgai netrukdysiu.

– Kaip norite. – Kudo vis tiek nuėjo į virtuvę ir grįžo nešinas dviem stiklinėmis ir arbatinuku.

– Būsiu nemandagus, o kur jūsų šeima? – paklausė Kusanagis.

– Žmona pernai mirė. Vienturtis sūnus dėl įvairių priežasčių dabar gyvena su mano tėvais, – paprastai atsakė Kudo.

– Aišku. Tai dabar gyvenate vienas?

– Taip. – Kudo išraiška sušvelnėjo, į stiklines jis įpylė arbatos. Vieną padėjo priešais Kusanagį. – Jūs dėl Togašio... ar ne?

Kusanagis jau tiesė ranką prie stiklinės, bet atitraukė. Jeigu jau pats pašnekovas pradėjo kalbą, kam švaistyti laiką.

– Taip. Dėl buvusio Jasuko Hanaokos sutuoktinio žmogžudystės.

– Ji nekalta.

– Argi?

– Juk buvo išsiskyrusi. Su juo nebepalaikė jokių ryšių. Dėl ko jį žudyti?

– Na, mes irgi laikomės tokios nuomonės, bet...

– Ką turite galvoj?

– Šiame pasaulyje tiek daug porų ir jos visos tokios skirtingos, kad vargu ar skyrybų atveju įmanoma viską aiškinti pagal kokį vieną pavyzdį. Išsiskyrė – tai nuo rytdienos jokio ryšio. Nebesikiša vienas į kito reikalus. Susvetimėja. Šitaip niekas nieko nepersekiotų. Vis dėlto tikrovė kitokia. Pasitaiko gana daug atvejų, kai viena pusė nori nutraukti santykius, o kita šalis niekaip nesutinka. Net ir tada, kai įteikiami skyrybų dokumentai.

– Ji sakė su Togašiu nesusitikdavusi. – Kudo akys išdavė priešiškumą.

– Ar kalbėjotės su ponia Hanaoka apie žmogžudystę?

– Kalbėjomės. Juk dėl žmogžudystės ir važiavau su ja susitikti.

Sutampa su Jasuko Hanaokos parodymais, pamanė Kusanagis.

– Jūs poniai Hanaokai buvote neabejingas dar iki žmogžudystės, tiesa?

Kudo susiraukė.

– Nelabai suprantu, ką reiškia *neabejingas*. Jeigu jau prisikasėte iki manęs, vadinasi, žinote apie mudviejų santykius, ar aš klystu? Kadaise buvau nuolatinis naktinio klubo, kuriame ji dirbo, lankytojas. Su jos vyru, nors ir atsitiktinai, taip pat yra tekę susidurti. Apie Togašį kaip tik tada ir sužinojau. Todėl kai po žmogžudystės buvo parodyta Togašio nuotrauka, susirūpinau ir nuvažiavau pažiūrėti, kaip ji laikosi.

– Žinome, kad buvote nuolatinis klubo lankytojas. Bet sunku patikėti, kad vien dėl to nuvažiavote jos aplankyti. Pone Kudo, jūs juk įmonės direktorius, tiesa? Turėtumėte būti labai užimtas žmogus? – Kusanagis tyčia paklausė su ironija.

Darbe dažnai tekdavo nutaisyti tokį toną, nors šiaip to nemėgo. Kusanagio taktika šįkart, regis, suveikė. Kudo išbalo.

– Jeigu gerai prisimenu, jūs atėjote sužinoti apie Jasuko Hanaoką. Bet klausimai vien apie mane. Negi ir mane įtariate?

Kusanagis nusišypsojo ir papurtė galvą.

– Tikrai ne. Atleiskite, jeigu sugadinau nuotaiką. Tiesiog pasirodė, kad pastaruoju metu su ponia Hanaoka tapote itin artimas, todėl pamaniau, kodėl nepasinaudojus proga ir kartu nepaklausinėjus apie jus.

Kusanagis kalbėjo ramiai, tačiau Kudo ir toliau piktai dėbsojo. Giliai įkvėpęs linktelėjo.

– Suprantu. Labai nejauku, kai tau lenda į širdį, bet pasakysiu tiesiai. Mane ji domina. Taip, tai meilė. Todėl, sužinojęs apie žmogžudystę, pamaniau, kad dabar puiki proga su ja suartėti, ir nutariau susitikti. Na, kaip? Ar dabar jau viskas aišku?

Kusanagis šyptelėjo. Ne, čia nei vaidyba, nei taktika.

– Nebūkite toks priešiškas.

– Juk tai ir norėjote išgirsti, ar klystu?

– Mes tik norime apibrėžti Jasuko Hanaokos pažįstamų ratą.

– Va šito aš ir negaliu suprasti. Kodėl policija ją įtaria?.. – Kudo klausiamai pakreipė galvą.

– Prieš pat nužudymą Togašis jos ieškojo. Ir labai tikėtina, kad paskutinis žmogus, su kuriuo jis matėsi, buvo ponia Hanaoka. – Kusanagis nusprendė, kad Kudo tai sakyti galima.

– Tai todėl manote, kad ji nužudė Togašį? Koks primityvus policininkų mąstymas, – sušvokštė Kudo ir patraukė pečiais.

– Atleiskite, kad mes tokie neišmanėliai. Be abejo, įtariame ne tik ponią Hanaoką. Tačiau kol kas jos išbraukti iš įtariamųjų sąrašo negalime. Jeigu ne ji pati, tai, tikėtina, kas nors iš jos pažįstamų čia prikišęs nagus.

– Iš jos pažįstamų? – Kudo kilstelėjo antakius, paskui lyg ką supratęs pakinkavo galvą. – Cha cha cha, štai kur šuo pakastas!

Kusanagis klausiamai į jį pažiūrėjo.

– Jūs manote, kad ji ko nors paprašė ir tas kažkas nužudė jos buvusį vyrą?! Todėl ir atėjot pas mane. Tai aš pirmas žudikų sąraše?!

– Mes dar ne... – Kusanagis tyčia nebaigė sakinio. Jeigu Kudo įsikarščiavęs dar ką leptelės, tegu šneka, jis išklausys.

– Jeigu jau taip, tai reikėtų taikyti ne tik į mane, bet ir į daugybę kitų vyrų. Tikrai ne vienas naktinio klubo lankytojas buvo pametęs dėl jos galvą. Ir nieko keisto, juk ji tikra gražuolė. Ir kalbu ne tik apie tuos laikus, kai ji dirbdavo naktiniuose klubuose. Anot Jonedzavų, ir

šiandien yra tokių, kurie vien ją norėdami pamatyti ateina pirkti pietų į jų krautuvėlę. Klausykit, o kodėl nesusitikus su visais jos gerbėjais, ką?

– Jeigu sužinosime jų vardus, pavardes ir kontaktus, be abejo, juos apklausime. Gal ką nors pažįstate?

– Nieko nepažįstu ir pažint nenoriu. Be to, laikausi nuostatos nekišti nosies į svetimus reikalus, – sumosikavo Kudo rankomis. – Aišku, galite tikrinti, tik kam tas vargas? Ji ne toks žmogus, kad prašytų tokios pagalbos. Nei ji ragana, nei kvailė. Ir jeigu jau apie tai prakalbome, aš irgi nesu toks kvailas, kad tepčiausi rankas žmogžudyste, net jeigu to paprašytų mylima moteris. Taigi, detektyve, koks, sakėte, jūsų vardas, Kusanagis? Taigi, detektyve Kusanagi, deja, šįkart jūs nieko nepešėte, – išbėręs greitakalbe jis atsistojo duodamas pareigūnui ženklą greičiau nešdintis.

Kusanagis pakilo nuo sofos. Rankoje vis dar spaudė rašiklį.

– Ar kovo dešimtąją buvote darbe?

Tarsi iš pasalų užkluptas Kudo pirmiausia išpūtė akis, tada piktai dėbtelėjo.

– Tai dabar jau klausiate, ar turiu alibi?

– Taip.

Kusanagis pamanė, kad nėra ko tuščiai švaistyti laiko. Šiaip ar taip, Kudo susierzinęs.

– Luktelėkit. – Iš portfelio Kudo ištraukė storą užrašų knygelę. Ją pervertęs atsiduso. – Nieko neužrašyta, vadinasi, kaip visada buvau darbe. Manau, iš spaustuvės

išėjau apie šeštą vakaro. Jeigu abejojate, galite paklausti darbuotojų.

– O kai išėjote iš spaustuvės?

– Tai ir sakau, jeigu nieko neįrašyta, vadinasi, veikiau tą patį, ką ir kiekvieną dieną. Grįžau namo, pavalgiau ir nuėjau miegoti. Esu vienas, niekas nepaliudys.

– Ar negalėtumėte dar šiek tiek pagalvoti? Mes juk irgi norime sutrumpinti įtariamųjų sąrašą.

Kudo, neslėpdamas irzulio, vėl užmetė akį į užrašų knygelę.

– A, taip. Dešimtą dieną, sakot? Tą dieną... – murmėjo pats sau po nosimi.

– Kas tą dieną?

– Tądien vykau susitikti su užsakovu. Vakare... Taip, valgėme vištieną.

– Gal prisimenate, kelintą valandą?

– Tiksliai neprisimenu. Gal iki kokios devintos. Paskui – tiesiai namo. Štai su šituo žmogumi. – Kudo atkišo vizitinę, ištrauktą iš užrašų knygelės. Ten buvo užrašyta pavardė ir dizaino biuro adresas.

– Nereikia. Ačiū, – padėkojęs Kusanagis pasuko į koridorių.

Kai apsiavė batus, Kudo jo paklausė:

– Detektyve, kiek dar ketinate ją sekti?

Kusanagis tylėdamas atsisuko, Kudo vis dar buvo nusiteikęs priešiškai.

– Juk jūs sekate, tiesa? Todėl ir pamatėte mudu kartu. O tada ir man iš paskos tikriausiai atsekėte.

Kusanagis pasikrapštė galvą.

– Atrodo, įkliuvau.

– Prašau atsakyti. Iki kada ketinate paskui ją sekioti?

Kusanagis atsiduso, vis tiek nenusišypsos. Jis pažiūrėjo į Kudo.

– Iki tol, kol nebus reikalo sekti.

Atsukęs nugarą dar kažką norinčiam pasakyti Kudo, Kusanagis atsisveikino ir atidarė duris.

Išėjęs iš daugiabučio susistabdė taksi.

– Į Imperatoriškąjį universitetą.

Kai automobilis pajudėjo, Kusanagis išsitraukė užrašų knygelę. Žiūrėdamas į savo keverzones, mintyse atkartojo pokalbį su Kudo. Alibi patikrinti reikėtų. Tačiau jam pačiam išvados jau aiškios.

Tas vyras čia niekuo dėtas. Jasuko sako tiesą.

Be to, jis iki ausų įsimylėjęs Hanaoką. Dar pamanė, kad vyrų, galėjusių patalkinti Jasuko Hanaokai, kaip sakė Kudo, – daugybė.

Pagrindiniai Imperatoriškojo universiteto vartai buvo uždaryti. Kai kur pastate degė šviesos, todėl nebuvo visiškai tamsu, bet vakarais universitete tvyrodavo nejauki nuotaika. Kusanagis įėjo pro tarnybinius vartus ir, sargui pranešęs atvykimo tikslą, nuskubėjo prie pastato. Iš tikrųjų nesitarė susitikti, bet sargui pasakė: „Pas profesoriaus asistentą Jukavą, gamtos fakultetas, trylikta laboratorija.“

Universiteto koridoriuose buvo tylu, bet pro kai kurių durų plyšius apačioje sklindanti šviesa išdavė, kad

žmonių čia esama. Tikriausiai keletas mokslininkų ir studentų užsiėmę savo bandymais. Kusanagis buvo girdėjęs gandų, kad Jukava irgi dažnai lieka nakvoti universitete.

Susitikti su Jukava nutarė dar prieš eidamas pas Kudo. Universitetas buvo netoli, be to, norėjo šį tą išsiaiškinti.

Kodėl Jukava pasirodė „Benten-tei"? Ir kaip tai susiję su jo kurso draugu, matematikos mokytoju? Jeigu jis ką nors išsiaiškino dėl žmogžudystės, kodėl nieko nesako Kusanagiui? O gal jis su matematikos mokytoju prisiminė senus gerus laikus ir į „Benten-tei" užsuko tik maisto nusipirkti.

Bet Kusanagis nemanė, kad Jukava šiaip, be jokio tikslo, būtų ėjęs į parduotuvę, kurioje dirba dar neištirto nusikaltimo įtariamoji. Jukava buvo sau aiškiai prisakęs nesikišti į Kusanagio tiriamas bylas, jeigu nėra kokio ypatingo reikalo. Ne dėl to, kad vengtų į jas veltis, o dėl to, kad gerbė Kusanagį.

Ant tryliktos laboratorijos durų kabojo lentelė, kurioje būdavo pažymėta, kas joje vienu ar kitu metu dirba. Šalia bakalaurų ir magistrantų vardų buvo įrašytas ir Jukavos vardas. O prie jo – *Išvykęs*. Kusanagis caktelėjo liežuviu. Jeigu taip vėlai jo čia nėra, vadinasi, sutvarkęs reikalus išėjo namo.

Bet vis tiek nutarė pabelsti į duris. Jeigu iškaba nemeluoja, laboratorijoje turėtų būti du magistrantai.

Kažkas žemu balsu sušuko: „Įeikit!“ ir Kusanagis pravėrė duris. Iš gerai pažįstamos laboratorijos gilumos išlindo akiniuotas jaunuolis sportiniais treningais. Keletą kartų matytas magistrantas.

– Jukava jau tikriausiai išėjo?

Magistrantas tarsi teisindamasis linktelėjo.

– Taip, ką tik, prieš kelias minutes. Gal jums jo mobiliojo numerį duoti?

– Ačiū, nereikia. Turiu. Ne bėda. Turėjau reikalų netoliese tai ir užsukau.

– Aišku, – magistranto veidas atsileido.

Šios laboratorijos studentai pratę, kad detektyvas Kusanagis kartkartėmis užsuka paplepėti su Jukava.

– Pamaniau, jis tai jau tikrai sėdės iki vėlumos laboratorijoje.

– Taip visada ir būdavo, tik pastarąsias kelias dienas jis anksti dingsta. Šiandien itin anksti. Sakė, kad reikia kažkur užsukti.

– Kur? – paklausė Kusanagis. *Nejaugi ir vėl bus nuėjęs pas tą matematikos mokytoją?*

Tačiau iš magistranto lūpų išgirdo tai, ko visai nesitikėjo.

– Tiksliai nežinau, lyg ir minėjo Šinodzakį.

– Šinodzakį?

– Taip. Jis klausė, kaip greičiausiai nuvažiuoti į Šinodzakio stotį.

– Gal prasitarė, ko jam ten prisireikė?

– Ne. Pasmalsavau, bet atsakė, neva nieko svarbaus...

– Hm.

Padėkojęs magistrantui Kusanagis išėjo iš laboratorijos. Jautė kylantį nepasitenkinimą. Kokie reikalai Jukavą nuvijo į Šinodzakio stotį? Juk arti jos tiriamo nusikaltimo vieta.

Išėjęs iš universiteto išsitraukė telefoną. Bet radęs Jukavos numerį vėl įsikišo mobilųjį į kišenę. Nusprendė, kad draugą kamantinėti dabar būtų ne pati geriausia mintis. Jeigu Jukava visiškai nepasitaręs su Kusanagiu nusprendė įsitraukti į tyrimą, tikrai turi kokią nors rimtą priežastį.

Bet vis tiek...

Tikriausiai nieko neatsitiks, jeigu kai ką patikrinsiu, pamanė pats sau.

Įpusėjęs taisyti pakartotinio egzamino darbus, Išigamis atsiduso. Rezultatai siaubingi. Užduotis, jam atrodė, sugalvojo lengvas (daug lengvesnes nei ano egzamino), jas turėjo išspręsti visi, bet darbų krūvoje nerado nė vieno nors kiek padoresnio sprendimo. Galėjai pamanyti, kad mokiniai visiškai nesiruošė. Tikriausiai nusprendė, kad mokyklos valdžia vis tiek, nesvarbu, kokie prasti pažymiai būtų, perkels juos į aukštesnę klasę. Dar niekas šioje mokykloje nebuvo paliktas antriems metams. Net ir tuos, kurie neišlaikydavo egzaminų, sugalvoję kokią pateisinamą priežastį, galop perkeldavo į aukštesnę klasę.

Tai kam tada reikalingas matematikos egzaminas? Jeigu taip, galima jo ir visai atsisakyti, niūrojo Išigamis. Tik maža saujelė išrinktųjų pajėgi perprasti matematiką. Kokia prasmė visus mokyti tokio žemo – vidurinės mokyklos – lygio matematikos. Jo galva, užtektų tik papasakoti, kad šiame pasaulyje egzistuoja toks sudėtingas mokslas kaip matematika.

Baigęs taisyti darbus, pažiūrėjo į laikrodį. Buvo aštuonios.

Patikrinęs, ar užrakintos sporto salės durys, pasuko pagrindinių vartų link. Kai išėjęs pro vartus sustojo prie pėsčiųjų perėjos laukdamas, kada užsidegs žalia šviesoforo akis, prie jo priėjo vyriškis.

– Ar tik dabar baigėte darbus? – Vyras maloniai šypsojosi. – Namie jūsų neradau, todėl, pamaniau, būsite čia.

Veidas matytas. Detektyvas.

– Atleiskite...

– A, tikriausiai mane pamiršote.

Jis jau tiesė ranką į vidinę švarko kišenę, bet Išigamis jį sulaikė.

– Ponas Kusanagis, ar ne? Aš jus prisimenu.

Užsidegė žalias šviesoforo signalas ir Išigamis žengė per gatvę. Kusanagis sekė iš paskos.

Ko dar prisireikė šitam policininkėliui? – eidamas per gatvę spėliojo Išigamis.

Prieš porą dienų buvo atėjęs Jukava, ar tai kaip nors susiję? Jukava kažką kalbėjo apie pagalbą tiriant žmogžudystę, bet jis juk atsisakė.

– Jukavą Manabu tikriausiai pažįstate, ar ne? – paklausė Kusanagis.

– Pažįstu. Sakė, kad apie mane iš jūsų sužinojo, todėl ir atėjo susitikti.

– Atrodo, taip ir bus. Sužinojęs, kad jūs Imperatoriškojo universiteto gamtos fakulteto absolventas, ėmiau ir išpliurpiau. Gerai, jeigu nepridariau bėdos.

– Ne, buvo smagu su juo po tiek metų susitikti.

– Apie ką kalbėjotės?

– Na, daugiausia prisiminėm studijų laikus. Pirmą kartą beveik vien apie tai ir šnekėjomės.

– Pirmą kartą? – Kusanagis nustebo. – Tai kiek kartų judu buvote susitikę?

– Du. Antrąjį sakė, kad atėjo jūsų paprašytas.

– Mano paprašytas? – Kusanagis išpūtė akis. – Ir ką jis sakė?

– Kad jūs prašėte jo paklausti, ar nesutikčiau pagelbėti tiriant bylą.

– Hm... Pagelbėti tiriant bylą, sakote? – Kusanagis pasikasė kaktą.

Išigamis pajuto, kad čia kažkas ne taip. Detektyvas atrodo sutrikęs. Jis tikriausiai nieko nenutuokia apie Jukavos apsilankymus.

Kusanagis šyptelėjo.

– Tiek daug su juo šnekam, tai truputėlį susipainiojau, apie kurį nusikaltimą dabar kalbame. Apie kokią pagalbą jis kalbėjo?

Išgirdęs tokį policininko klausimą Išigamis susimąstė. Dvejojo, sakyti Jasuko Hanaokos vardą ar ne. Bet vaidinti kvailio nėra prasmės. Kusanagis vis tiek paklaus Jukavos.

Išigamis atsakė, kad dėl Jasuko Hanaokos sekimo. Kusanagis išpūtė akis.

– Matai kaip. Cha cha, na, žinoma. Tikra tiesa, buvau jam apie tai užsiminęs. Na, ar negalėtų mums Išigamis pagelbėti? O jis iš karto, nieko nelaukęs, kaip tikras draugas numovė pas jus. Ak, dabar man viskas aišku.

Šį detektyvo paaiškinimą Išigamis suprato kaip paskubomis suvaidintą spektaklį. Vadinasi, Jukava pats vienas sumanė jo paklausinėti. Koks buvo jo tikslas?

Išigamis sustojo ir pasisuko į Kusanagį.

– Ar šiandien atėjote tik dėl to?

– Ne, atleiskite. Čia tik įžanga. Reikalas kitas. – Kusanagis iš švarko kišenės ištraukė nuotrauką. – Gal esate matęs šį vyrą? Fotografavau pasislėpęs, todėl kokybė ne itin kokia...

Pažiūrėjęs į nuotrauką Išigamis sulaikė kvapą.

Žmogus nuotraukoje ir jam pastaruoju metu rūpėjo. Vardo nežinojo. Kaip nežinojo, ir kuo jis verčiasi. Aišku buvo tik tiek, kad artimai bendrauja su Jasuko.

– Na, kaip? – perklausė Kusanagis.

Išigamis galvojo, kaip čia nekalčiau atsakius. Jeigu pasakytų, kad nėra jo akyse matęs, viskas tuo ir pasi-

baigtų. Bet tada negalėtų nieko ištraukti apie šitą vyriškį.

– Atrodo, kažkur matytas, – neskubėdamas atsakė Išigamis. – Kas jis per vienas?

– Ar negalėtumėte dar šiek tiek pagalvoti, kur jį esate matęs?

– Pagalvoti tai galiu, bet kasdien sutinku daugybę žmonių. Būtų lengviau, jeigu bent vardą ir kur dirba pasakytumėte.

– Jo pavardė Kudo. Jis – spaustuvės savininkas.

– Kudo?

– Taip, rašoma su *u* trumpąja.

Aha, Kudo, žiūrėjo į nuotrauką Išigamis. Ir vis tiek, kodėl detektyvas klausinėja apie tą vyrą? Aišku, dėl sąsajų su Jasuko Hanaoka. Taigi šitas policininkas mano, kad Jasuko Hanaoka ir Kudo yra glaudžiai susiję.

– Na, kaip? Ar prisiminėte ką nors?

– Hm, kažkur matytas, bet... – Išigamis pakreipė galvą. – Atleiskite. Vis dėlto neprisiminsiu. Gali būti, kad su kuo nors painioju.

– Aišku. – Kusanagis nusivylęs įsidėjo nuotrauką į kišenę ir išsitraukė vizitinę. – Negalėtumėte paskambinti, jeigu kartais ką prisimintumėte?

– Žinoma. Atleiskite, o tas žmogus kaip nors susijęs su žmogžudyste?

– Kol kas nieko konkretaus negaliu pasakyti. Kaip tik tikriname.

– Ar jis susijęs su ponia Hanaoka?

– Galbūt, – neaiškiai numykė Kusanagis. Parodė, kad nenori atskleisti tyrimo smulkmenų. – Beje, su Jukava jūs buvote „Benten-tei“, tiesa?

Išigamis pažvelgė į detektyvą. Klausimas buvo netikėtas, todėl akimirką prarado amą.

– Užvakar atsitiktinai judu mačiau. Buvau užsiėmęs, negalėjau pasisveikinti.

Aišku, sekė prie „Benten-tei“, suprato Išigamis.

– Jukava panoro ką nors nusipirkti vakarienei. Aš ir parodžiau kur.

– Kodėl į „Benten-tei“? Juk buvo galima užeiti į bet kurį artimiausią kioskelį.

– O šito tai jau jo paklauskit. Manęs paprašė, aš ir nuvedžiau.

– Ar Jukava nieko nekalbėjo apie Hanaoką ir žmogžudystę?

– Jau sakiau. Klausė, ar nesutikčiau pagelbėti tiriant...

Kusanagis papurtė galvą.

– O daugiau? Jis tikriausiai minėjo, kad kartais duoda man vertingų patarimų. Jis ne tik stiprus fizikas, būtų įžvalgus ir detektyvas. Aš tik pamaniau, kad gal pasidalijo su jumis kokiais spėjimais.

Išigamis šiek tiek sutriko. Jeigu Jukava ir detektyvas susitinka taip dažnai, kaip jam atrodo, turėtų ir informacija keistis. Bet kodėl tada šis klausinėja tokių dalykų?

– Kad lyg ir viskas, – neturėjo ko bepridurti Išigamis.

– Aišku. Supratau. Atleiskite, kad sutrukdžiau.

Detektyvas linktelėjo galvą ir patraukė keliu, kuriuo buvo atėjęs. Žvelgdamas Kusanagiui pavymui, Išigamis pajuto kylant nerimą. Jausmas panašus į tą, kai formulės, kurią, manė, galima puikiausiai pritaikyti, reikia atsisakyti, nes nelauktai išlenda dar vienas nežinomasis.

11 SKYRIUS

Išėjęs iš Šinodzakio stoties Kusanagis išsitraukė mobilųjį. Adresų langelyje surado Manabu Jukavos numerį ir paspaudė mygtuką skambinti. Pridėjo telefoną prie ausies ir apsižvalgė. Metas nei šioks, nei toks, trečia valanda po pietų, bet žmonių palyginti daug. Priešais prekybos centrą, kaip įprasta, rikiuojasi dviračiai.

Pasigirdo jungimo signalas. Kusanagis laukė, kada atsilieps, bet dar prieš pasigirstant balsui mobilųjį išjungė. Akiratyje pasirodė tas, kuriam ir skambino.

Prisėdęs ant turėklų priešais knygyną Jukava laižė ledus. Mūvėjo baltomis kelnėmis, vilkėjo juodais marškinėliais. Buvo užsidėjęs nedidelius akinukus nuo saulės.

Kusanagis perėjo gatvę ir pasuko prie Jukavos. Šis nenuleido akių nuo prekybos centro.

– Profesoriau Galilėjau! – šūktelėjo Kusanagis, tikėdamasis, kad Jukava pašoks.

Draugas nė nekrūptelėjo. Laižydamas ledus, tarsi sulėtintuose kadruose jis lėtai atsisuko.

– Nieko neprikiši, tavo uoslė gera. Dabar suprantu, kodėl jus vadina šunimis, – pasakė abejinga išraiška.

– Ką čia veiki? Ir manęs tikrai netenkina atsakymas, kad valgai ledus.

Jukava šyptelėjo.

– To paties norėčiau tavęs paklausti, bet atsakymas ir taip aiškus. Ieškai manęs, ar ne? O gal būtų geriau sakyti, atvažiavai patikrinti, ką čia veikiu?

– Jeigu jau žinai, tiesiai ir atsakyk. Ką čia darai?

– Laukiau tavęs.

– Manęs? Neapsimesk!

– Nė neketinu. Ką tik skambinau į laboratoriją. Magistrantas pasakė, kad buvai užėjęs. Vakar vakare irgi manęs ieškojai, tiesa? Tad ir nutariau, jeigu čia palauksiu, turėtum greitai pasirodyti. Magistrantas tau gi pasakė, kad aš Šinodzakio stotyje.

Jukava greitai sumetė, kas ir kaip. Kai Kusanagis šiandien užsuko į Imperatoriškojo universiteto laboratoriją, taip pat kaip vakar jam buvo pasakyta, kad jo draugas jau išėjęs. Kad galbūt jis ir vėl išvyko į Šinodzakio stotį, spėjo iš vakarykščio pokalbio su magistrantu.

– Aš klausiu, ko čia atvažiavai? – Kusanagis pakėlė balsą.

Lyg ir turėtų būti pratęs prie fiziko saviveiklos, bet vis tiek nepajėgė nuslėpti irzulio.

– Nesikarščiuok, nusiramink. Gal kavos? Iš aparato, bet turėtų būti skanesnė už mūsų laboratorijos tirpiąją. – Jukava atsistojo ir vaflinį ledų kaušelį nusviedė šiukšliadėžėn.

Nusipirkęs kavos iš aparato prie prekybos centro, Jukava užsilipo ant šalimais stovinčio dviračio ir gurkšnojo.

Kusanagis atsidarė puodelį ir vis dar stačiomis apsižvalgė.

– Nelaipiok ant svetimų dviračių.

– Nesibaimink. Šito savininkas negreitai pasirodys.

– Iš kur žinai?

– Paliko dviratį čia ir nuėjo į stotį. Net jeigu važiuos vos vieną stotelę, kol sutvarkys reikalus ir grįš, praeis mažiausiai pusvalandis.

Kusanagis gurkštelėjo kavos ir nepatenkintas dėbtelėjo.

– Tai valgydamas ledus stebi žmones, ar ne?

– Toks slaptas mano pomėgis. Įdomu.

– Užteks savireklamos, greičiau pasiaiškink. Kodėl tu čia? Gali nesivarginti ir nemeluoti, kad tai nesusiję su žmogžudyste.

Jukava nusisuko ir pažiūrėjo į dviračio, ant kurio sėdėjo, užpakalinio rato purvasargį.

– Pastaruoju metu vis mažiau žmonių ant dviračio užrašo savo vardą. Tikriausiai nenori, kad kiti sužinotų, kas savininkas. Visai neseniai vos ne ant kiekvieno dvi-

račio matydavai vardą; nieko nepadarysi, keičiasi laikai, keičiasi papročiai.

– Parūpo dviračiai? O, tikrai – apie juos jau buvai užsiminęs.

Iš Jukavos žodžių ir veiksmų Kusanagis pagaliau suprato, ką turi galvoj draugas.

Jukava linktelėjo.

– Anksčiau esi sakęs, neva maža tikimybė, kad tas dviratis šalimais buvo numestas tyčia.

– Ne visai taip. Tik stebėjausi kodėl. Jeigu tyčia ant dviračio paliekami aukos pirštų atspaudai, kam nudeginti lavono pirštų pagalvėles. Tiesą sakant, juk iš pirštų atspaudų ant dviračio ir pavyko nustatyti aukos tapatybę.

– Taip. Bet jeigu ant dviračio nebūtų buvę pirštų atspaudų? Ar nebūtumėte nustatę lavono tapatybės?

Išgirdęs tokį Jukavos klausimą, Kusanagis pamąstė. Apie tai jis nebuvo pagalvojęs.

– Ne, – atsakė jis. – Tie pirštų atspaudai sutapo su vyro, be žinios dingusio iš svečių namų kambario, ir jo asmens tapatybė buvo nustatyta, bet net ir be pirštų atspaudų nebūtų buvę sunku tai padaryti. Apie DNR, atrodo, esu tau sakęs.

– Esi. Taigi atrodytų, kad kvaila buvo deginti lavono pirštų pagalvėles. O jeigu nusikaltėlis to ir siekė, kas tada?

– Turi galvoj, nudeginti pirštų pagalvėles, net ir žinant, kad tai tuščias vargas?

– Mano galva, nusikaltėlis tai darydamas turėjo tikslą. Bet pirštus jis nudegino ne tam, kad nuslėptų lavono tapatybę. Galbūt jis siekė priversti policiją galvoti, kad šalimais dviratis numestas ne pėdas mėtant.

Tai buvo netikėta, Kusanagis akimirką užsičiaupė apstulbęs.

– Nori pasakyti, kad čia buvo triukas?

– Bet vis tiek nesuprantama, ko siekta. – Jukava nulipo nuo dviračio. – Aišku, žudikas norėjo policijai parodyti, kad auka pati atmynė į nusikaltimo vietą. Bet kam toks spektaklis?

– Tam, kad nuslėptų, jog auka iš tikrųjų pati ten atvažiuoti negalėjo, – pasakė Kusanagis. – Nes jau buvo pasmaugta, o atvežtas tik lavonas. Šitaip aiškina mūsų vadas.

– Betgi pats taip nemanei. Tau ši versija kliuvo todėl, kad pagrindinė įtariamoji Jasuko Hanaoka neturi vairuotojo pažymėjimo.

– Jeigu ji turėjo bendrininką, tada jau kita kalba, – atsakė Kusanagis.

– Na gerai, palikim jūsų įtariamąją ramybėj. Mane daug labiau domina laikas, kada dviratis buvo pavogtas. Išgirdęs, kad tarp ryto vienuoliktos ir vakaro dešimtos, aš suklusau. Kaip taip tiksliai nustatėte laiką?

– Savininkė taip sakė, o mums neliko nieko kito, kaip ja patikėti. Čia daug išmonės nereikėjo.

– Būtent! – Jukava mostelėjo puodeliu. – O kodėl taip lengvai radote pavogto dviračio savininkę?

– Irgi paprasta. Ji pranešė apie vagystę. Todėl mums tereikėjo palyginti dviračio registracijos numerį su tuo, kurį ji padiktavo.

Išgirdęs Kusanagio atsakymą, Jukava žemu balsu suurzgė. Net pro akinių nuo saulės stiklus matei rūsčias jo akis.

– Kas dar negerai?

Jukavos žvilgsnis ir toliau skrodė Kusanagį.

– Ar žinai, kur buvo pavogtas dviratis?

– Žinau. Juk pats apklausiau savininkę.

– Gerai, tada parodyk man tą vietą. Kažkur čia, tiesa?

Kusanagis dėbtelėjo į Jukavą. Norėjo paklausti, kam to reikia. Bet susilaikė. Draugo akys blizgėjo kaip visada, kai baigdavo spręsti kokį uždavinį.

– Štai ten, – mostelėjo Kusanagis ir ėmė eiti.

Vagystės vieta buvo vos už penkiasdešimties metrų. Kusanagis atsistojo prie išrikiuotų dviračių.

– Buvo prirakintas prie šito turėklo.

– Ir vagis užraktą nupjovė?

– Taip.

– Aha, turėjo atsinešęs reples... – numykė Jukava ir nužvelgė išrikiuotus dviračius. – Ar tau neatrodo, kad neprirakintų dviračių čia kur kas daugiau? Kodėl reikėjo taip vargintis?

– O man iš kur žinoti? Gal prirakintas dviratis tiesiog krito į akį, ir tiek?

– Krito į akį, sakai, – po nosim sumurmėjo Jukava. – Ir kodėl jis galėjo kristi į akį, a?

– Klausyk, kur čia lenki? – jau irzo Kusanagis.

Jukava vėl atsisuko.

– Kaip žinai, ir vakar čia buvau atvažiavęs. Kaip ir šiandien, viską stebėjau. Dviračiai čia stovi kiaurą dieną. Daug dviračių. Vieni patikimai užrakinami, kitų šeimininkai tarsi susitaikę, kad jų dviratis gali būti pavogtas. Taigi kodėl nusikaltėlis pasirinko kaip tik gerai prirakintą?

– Dar nepatvirtinta, kad jį pavogė žudikas.

– Gerai. Galima galvoti, kad pavogė auka. Nesvarbu, bet kodėl kaip tik tą dviratį?

Kusanagis palingavo galvą.

– Nelabai suprantu, kur vėl suki. Pavogtas buvo niekuo neišsiskiriantis dviratis. Vagis čiupo pirmą pasitaikiusį.

– O čia tu klysti. – Jukava iškėlė smilių ir jį pakrutino. – Gerai, pasakysiu tau savo versiją. Tas dviratis buvo naujas arba apynaujis. Ar aš teisus?

Kusanagis pasidavė. Prisiminė pokalbį su namų šeimininke, dviračio savininke.

– Taip, – sutiko jis. – Tiesą sakant, anot moters, tik praeitą mėnesį pirktas.

Jukava patenkintas palinksėjo.

– Tai va. Kaip tik todėl gerai jį prirakino, o kai neberado, nieko nelaukusi pranešė policijai. Kitaip tariant, nusikaltėlis ir norėjo kaip tik tokio dviračio. Net matydamas, kad neprirakintų dviračių į valias, tyčia atsinešė reples.

– Sąmoningai ieškojo naujo dviračio?

– Taip.

– O kam?

– Kam? Peršasi tik viena mintis. Nusikaltėlis norėjo, kad dviračio savininkas apie vagystę praneštų policijai. Tikriausiai žudikui tai buvo naudinga. O jeigu dar tiksliau, jis norėjo, kad policija pasuktų klaidinga linkme.

– Nori pasakyti, jog mes suklydome nutarę, kad dviratis pavogtas tarp ryto vienuoliktos ir vakaro dešimtos? Bet juk nusikaltėlis nežinojo, kada ir ką liudys dviračio savininkas.

– Dėl laiko aš nesiginčiju, visko gali būti. Bet kad dviračio savininkas puls skambinti policijai, jam nekilo abejonių. Kaip ir dėl to, kad bus įvardyta vagystės vieta – Šinodzakio stotis.

Kusanagis atsidūsėjo ir įsispoksojo į fiziką.

– Tai nori pasakyti, čia buvo triukas, kad policininkų akys nukryptų į Šinodzakio stotį?

– Galima ir taip galvoti.

– Mes tikrai nemažai laiko išeikvojome visų klausinėdami Šinodzakio stoties prieigose. Jeigu spėji teisingai, tai visos mūsų pastangos veltui?

– Ne, kodėl? Juk tiesa, kad dviratis buvo pavogtas čia. Bet šitas nusikaltimas ne toks paprastas, kad iš to ką nors peštum. Viskas sunarpliota daug meistriškiau, tikslingiau. – Jukava ėmė eiti.

Kusanagis suskubo vytis.

– Kur eini?

– Namo. Ir taip aišku.

– Pala, – Kusanagis griebė Jukavai už peties. – Nepaklausiau svarbiausio. Kodėl tave taip domina ši žmogžudystė?

– O ką, negalima ja domėtis?

– Tu neatsakei.

Jukava numetė nuo peties Kusanagio ranką.

– Tai gal jau ir mane įtari?

– Įtariu? Ką čia nusišneki?

– Tada galiu daryti ką panorėjęs. Jums trukdyti tikrai neketinu.

– Gerai, būsiu atviras. Matematikos mokytojui, Jasuko Hanaokos kaimynui, pasakęs mano vardą primelavai, tiesa. Juk pririetei jam, neva noriu, kad jis mums pagelbėtų tiriant bylą? Tikriausiai turiu teisę klausti, kodėl taip pasielgei.

– Tai vėl buvai pas jį? – Jukava kaip reta šaltai dėbtelėjo į Kusanagį.

– Buvau, nes tu nieko nepasakojai.

– Ar Išigamis ką nors sakė?

– Pala. Dabar klausinėju aš. Ar manai, kad ir matematikos mokytojas bus čia įsipainiojęs?

Jukava nieko neatsakęs nusuko akis. Tada vėl ėmė eiti stoties link.

– Ei, gal palauktum?! – pavymui pašaukė Kusanagis.

Jukava sustojo ir atsisuko.

– Gerai, būsiu atviras. Šįkart prie tyrimo eigos prisidėti negalėsiu. Turiu asmeninių priežasčių domėtis šia žmogžudyste, todėl iš manęs nieko nesitikėk.

– Jeigu taip, ir aš negalėsiu teikti tau žinių.

Tai išgirdęs Jukava nuleido akis, paskui palinksėjo.

– Na, tada nieko nepadarysi. Šį kartą veikime atskirai.

Kaip kirviu nukirtęs jis nuėjo. Iš eisenos galėjai suprasti, kad Jukava nusiteikęs ryžtingai. Kusanagiui teliko užsičiaupti.

Surūkęs cigaretę Kusanagis irgi pasuko į stotį. Tempė laiką, nes geriau jau nelipti į tą patį traukinį su Jukava. Neaišku kaip, bet šį nusikaltimą Jukava siekia išnarplioti dėl nežinia kokių asmeninių priežasčių. Na ir tegul, netrukdys jam.

Sūpuojamas metro traukinio Kusanagis svarstė, kas slegia Jukavą.

Žinoma, matematikos mokytojas Išigamis. Tačiau Kusanagiui su kolegomis tiriant šią žmogžudystę Išigamis nesukėlė įtarimų. Jis – tik Jasuko Hanaokos kaimynas. Tai kodėl tada Jukava taip dėl jo susirūpino?

Kusanagio galvoje atgijo pietų išsineštinai krautuvės vaizdas. Vakaras, kai Jukava joje pasirodė su Išigamiu. Anot Išigamio, Jukava panoro eiti į „Benten-tei".

Jukava ne iš tų, kurie dirbtų tuščiomis apsukomis. Kartu su Išigamiu nuėjo į krautuvę, nes turėjo tikslą. Bet kokį?

Netrukus ten įžengė ir Kudo. Tačiau neatrodo, kad Jukava būtų tai numatęs.

Detektyvas prisiminė pokalbį su Kudo. Ir šiam Išigamis neužkliuvo. Ką jau ten, jis neminėjo jokių vardų. Kudo aiškiai pasakė, kad į svetimus reikalus nosies nekiša.

Staiga Kusanagis krūptelėjo. *Laikausi nuostatos nekišti nosies į svetimus reikalus...* – kuriuo gi metu buvo pasakyta ši frazė? *Kalbama, kad yra pirkėjų, kurie vien ją norėdami pamatyti ateina pirkti pietų.* – Akyse taip ir regėjo tramdančio irzulį Kudo veidą.

Kusanagis giliai įkvėpė ir ištiesė nugarą. Priešais jį mergina piktai dėbtelėjo.

Jis pažiūrėjo į metro žemėlapį. Išlipsiu Hamamačyje, nutarė.

Jau senokai rankose buvo spaudęs vairą, bet nereikėjo nė pusvalandžio įgūdžiams prisiminti. Tiesa, šiek tiek pavargo, kol pastatė automobilį prie šaligatvio. Vis atrodė, kad ir kur įsitarpuos, trukdys kitoms mašinoms. Laimė, pamatė nerūpestingai paliktą sunkvežimiuką ir nusprendė sustoti už jo.

Automobilį nuomojasi antrą kartą. Pirmą kartą buvo išsinuomojęs, kai dar dirbo asistentu universitete ir studentus vežėsi apžiūrėti elektrinės, tada nori nenori jo reikėjo, kad galėtų kuo daugiau aprodyti. Tąkart tai buvo septynvietis autobusiukas, o šiandien – mažytė japoniška mašinytė, todėl vairuoti gana paprasta.

Išigamis pažiūrėjo į mažą pastatą dešinėje kelio pusėje. Iškaba skelbė: „Šviesos grafika“. Kuniakio Kudo spaustuvė.

Surasti šią įmonę nebuvo sunku. Iš detektyvo Kusanagio gavo nuorodas, kad vyriškio pavardė Kudo ir kad jis – spaustuvės savininkas. Išigamis internete surado puslapį su Tokijo spaustuvių adresais ir peržiūrėjo visas aliai vienos. Vienintelės spaustuvės „Šviesos grafika“ savininko pavardė buvo Kudo.

Pasibaigus pamokoms Išigamis iš karto pasuko į automobilių nuomos punktą ir pasiėmė iš anksto rezervuotą automobilį. Ir atvažiavo čia.

Nuomotis automobilį, žinoma, rizikinga, nes lieka daugybė įrodymų. Bet veiksmų jis ėmėsi tik viską gerai apgalvojęs.

Kai elektroninis automobilio laikrodis rodė penkias valandas penkiasdešimt minučių, pro pagrindines pastato duris išėjo keletas vyrų ir moterų. Pamatęs tarp jų ir Kuniakį Kudo, Išigamis sustingo.

Jis pasiėmė fotoaparatą nuo keleivio sėdynės. Įjungė, pažiūrėjo pro akutę. Nutaikęs objektyvą į Kudo priartino.

Kudo vilkėjo skoningais drabužiais. Išigamis net neįsivaizduoja, kur tokie parduodami. Štai kokie vyrai patinka Jasuko, pamanė Išigamis. Jeigu kas lieptų rinktis tarp jo ir Kudo, ne tik Jasuko, bet ir dauguma pasaulio moterų, be abejonės, pasirinktų spaustuvės savininką.

Gniauždamas pavydą, nuspaudė mygtuką. Fotografavo be blykstės, bet skystųjų kristalų ekrane Kudo vis tiek atrodė įspūdingai.

Kudo pasuko į vidinį kiemą. Išigamis jau buvo apžiūrėjęs spaustuvės automobilių aikštelę. Dabar laukė, kol pasirodys mašina.

Pagaliau pro vartus išsuko mersedesas. Žalias. Pamatęs, kad vairuoja Kudo, Išigamis skubiai paleido variklį.

Važiavo žiūrėdamas į mersedeso galą. Tiek mažai vairavęs – sekti iš paskos ne taip paprasta. Į tarpą vis įlenda kokia mašina ir nieko nematyti. O dar tie šviesoforai. Laimė, Kudo vairavo atsargiai. Neskuodė greitai, užsidegus geltonai šviesoforo šviesai tvarkingai sustodavo.

Išigamis net ėmė nerimauti, kad privažiavęs per arti bus pastebėtas. Bet liautis sekti negalima. Jis apgalvojęs ir blogiausią variantą, jei būtų pastebėtas.

Vairuodamas Išigamis kartkartėmis užmesdavo akį į navigacijos prietaisą. Gatvės, kuriomis važiavo, buvo nematytos, bet atrodė, kad Kudo mersedesas traukia Šinagavos link.

Mašinų daugėjo, sekti darėsi vis sunkiau. Menka klaidelė ir į priekį užlindo sunkvežimis. Mersedesas pradingo. Negana to, svarstant, važiuoti į kitą juostą ar ne, šviesoforas mirktelėjo kitą akį. Sunkvežimis eilėje, regis, pirmas. Mersedesas nuvažiavo.

Nejaugi viskas? – Išigamiui durstelėjo širdį.

Tačiau kai užsidegus žaliai šviesoforo akiai jis vėl pajudėjo, netrukus prie kito šviesoforo pamatė dešinio posūkio žibintą įjungusį mersedesą. Kudo mašina.

Dešinėje kelio pusėje stovėjo viešbutis. Kudo, regis, suks prie jo.

Išigamis nedvejodamas kirto juostą paskui mersedesą. Gali pasirodyti įtartinas, bet nebebuvo kur trauktis.

Užsidegus šviesoforo signalui, kad galima sukti į dešinę, mersedesas pajudėjo. Išigamis pasuko iš paskos. Įriedėjus pro viešbučio vartus, kairėje leidosi nuovaža į požeminę automobilių aikštelę. Išigamis nuvažiavo įkandin mersedeso.

Imdamas talonėlį Kudo šiek tiek pasisuko. Išigamis įtraukė galvą. Kažin ar Kudo jį pastebėjo?

Aikštelė buvo apytuštė. Mersedesas sustojo netoli durų į viešbutį. Išigamis nuvairavo mašiną atokiau. Vos išjungęs variklį iš karto čiupo aparatą.

Kudo išlipo iš mersedeso. Dar vienas kadras. Kudo pažiūrėjo Išigamio pusėn. Spaustuvininkas vis dėlto kažką įtaria. Išigamis įtraukė galvą.

Paskui Kudo nuėjo prie durų į viešbutį. Įsitikinęs, kad jo nebematyti, Išigamis įjungė variklį.

Pradžioje dviejų nuotraukų galbūt užteks...

Aikštelėje buvo trumpai, todėl išvažiuojant mokėti nereikėjo. Išigamis susikaupęs suko vairą ir kilo siaura užvaža.

Kokie žodžiai tiktų prie šių dviejų nuotraukų? Mintyse sukurptas tekstas skambėjo maždaug taip:

Nupaveikslavau tikrąjį vyro, su kuriuo jūs, ponia, taip dažnai susitinkate, veidą. Štai nuotraukos.

Norėčiau ponios paklausti, kokie jūsų santykiai su šiuo vyru?

Jeigu judu vienas kitą mylite, tai didžiausia išdavystė.

Kaip manote, ką aš dėl jūsų padariau?

Aš turiu teisę jums įsakinėti. Nedelsdama su juo išsiskirkite.

Jeigu ne, savo pyktį nukreipsiu į tą vyrą.

Man būtų vieni niekai jį nusiųsti ten, kur dabar Togašis. Esu tam pasiruošęs, būdą irgi turiu numatęs.

Gal ir kartojuosi, bet jeigu su šiuo vyru esate pora, išdavystės neatleisiu. Atkeršysiu.

Išigamis tyliai vis kartojo tekstą. Ar skamba grasinamai?

O tada, kai pasikeitus šviesoforo šviesai ketino išvažiuoti pro viešbučio vartus, pamatė ją.

Išvydęs į viešbutį įeinančią Jasuko Hanaoką, Išigamis iš nuostabos išsprogino akis.

12 SKYRIUS

Įžengusi į viešbučio kavinę, Jasuko pamatė jai mojuojant ranka iš gilumos. Kudo vilkėjo tamsiai žaliu švarku. Maždaug trečdalis kavinės staliukų buvo apsėsti. Buvo ir porelių, bet dauguma lankytojų – dėl sutarčių derėtis susitikę verslininkai. Ji šiek tiek nulenkusi galvą praėjo pro juos.

– Atsiprašau, kąd taip netikėtai panorau susitikti, – nusišypsojo Kudo. – Na, bet pirmiausia gal užsakyti tau kokio nors gėrimo?

Priėjo padavėja, Jasuko paprašė arbatos su pienu.

– Ar kas nutiko? – paklausė ji.

– Ne, nieko svarbaus. – Jis pakėlė puodelį. Prieš gurkštelėdamas kavos pasakė: – Vakar pas mane buvo detektyvas.

Jasuko išpūtė akis.

– Vadinasi...

– Tu papasakojai policijai apie mane?

– Būk geras, nepyk. Kai tądien vakarieniavome, grįžus prie durų laukė detektyvas ir įkyriai ėmė klausinėti, su kuo ir kur buvau. Pamaniau, jeigu tylėsiu, kils nereikalingų...

Kudo numojo ranka.

– Na ką tu, nereikia atsiprašinėti. Tavęs nekaltinu. Priešingai, jeigu ketiname toliau susitikinėti kaip laisvi žmonės, netgi gerai, kad policija sužinojo.

– Tikrai taip manai? – Jasuko nedrąsiai pažvelgė į jį.

– Žinoma. Bet gali būti, kad dar kurį laiką atidžiai būsiu sekamas. Ir visą kelią, kol čia važiavau, neatstojo uodega.

– Tave sekė?

– Iš pradžių neatkreipiau dėmesio, tik paskui supratau. Ta pati mašina visą laiką važiavo iš paskos. Nemanau, kad pasivaideno. Atsekė į pat požeminę aikštelę.

Jasuko sėdėjo įsmeigusi akis į Kudo, pasakojantį tokiu tonu, tarsi nieko nebūtų nutikę.

– Ir? Kas paskui?

– Nežinau, – patraukė jis pečiais. – Buvo toli, vairuotojo veido neįžiūrėjau, tada staiga jis pradingo. Tiesą sakant, iki tau pasirodant vis žvalgiausi, regis, dabar niekas neseka. Žinoma, galbūt slapta iš kur nors mus ir stebi, tik nematome.

Jasuko apsidairė aplinkui, atidžiai nužvelgė lankytojus prie staliukų. Įtartinų nematyti.

– Tai tave įtaria?

– Mano galva, jie turi sukurpę scenarijų, kad tu – Togašio žmogžudystės užsakovė, o aš – tavo bendrininkas. Detektyvas vakar tiesiai paklausė, ar turiu alibi.

Atėjo padavėja, nešina arbata su pienu. Kol ji stovėjo šalia, Jasuko dar kartą žvilgsniu apmetė kavinę.

– Jeigu ir dabar seka, pamatę, kad su tavim susitinku, ir vėl gali ką nors įtarti.

– Man nesvarbu. Jau sakiau – su tavim noriu matytis atvirai. Kiltų kur kas daugiau įtarimų, jeigu susitikinėtume slapčia. Mums nereikia bijoti svetimų akių. – Nusiteikęs ryžtingai Kudo atsirėmė į minkštasuolio atlošą ir gurkštelėjo kavos.

Jasuko irgi pakėlė puodelį su arbata.

– Man smagu tai girdėti, bet atsiprašau, jeigu tau pridariau nemalonumų. Ir vis tiek man atrodo, kad kurį laiką būtų geriau nesusitikinėti.

– Spėjau, kad taip pasakysi. – Kudo padėjo puodelį ir pasilenkė arčiau jos. – Kaip tik todėl ir norėjau susitikti. Supratau, kad anksčiau ar vėliau vis tiek sužinosi apie detektyvo vizitą į mano namus, nenorėjau, kad prisigalvotum būtų ir nebūtų dalykų. Dėl manęs jaudintis nereikia. Paklausė alibi, na ir kas, laimė, yra žmonių, kurie jį patvirtins. Juk policininkai vis tiek greitai mane paliks ramybėje.

– O jeigu ne?

– Labiausiai man neramu dėl tavęs, – atsakė Kudo. – Kad aš čia niekuo dėtas, netruks išaiškėti. Bet tu vis tiek

būsi įtariama. Kai pagalvoju, kad policija ir toliau tave persekios, darosi liūdna.

– Nieko nepadarysi. Togašis, regis, manęs tikrai ieškojo.

– Sąžinės reikia turėt. Ir ką tas vyras galvojo? Sekioti tave prabėgus tiek laiko... Kankinti tave net po mirties – to jau per daug. – Kudo nutaisė rūškaną veidą. Paskui vėl pažiūrėjo į Jasuko. – Juk tu niekaip nesusijusi su tuo nusikaltimu, tiesa? Aš tavęs neįtarinėju, bet jeigu, tarkim, turėjai nors kokių ryšių su Togašiu prieš jo žūtį, norėčiau, kad bent man pasakytum.

Jasuko pažvelgė į dailų Kudo veidą. Veikiausiai šis klausimas ir buvo jo tikslas, kodėl taip staiga pakvietė ją susitikti. Jis irgi ją įtaria.

Jasuko išspaudė šypseną.

– Nesijaudink. Su žmogžudyste aš tikrai niekaip nesusijusi.

– Taip ir maniau, bet man daug ramiau, kai išgirdau aiškiai iš tavo lūpų. – Kudo linktelėjo, tada žvilgtelėjo į laikrodį ant rankos. – Jeigu jau susitikome, gal drauge pavakarieniaukime? Žinau jaukią vietelę, kur galima gauti skanios vištienos.

– Atleisk. Šį vakarą Misato nieko nepasakiau.

– Suprantu. Negaliu versti. – Kudo paėmė sąskaitą ir atsistojo. – Eime?

Kol jis mokėjo pinigus, Jasuko dar kartą greitomis apsižvalgė. Nė vieno, panašaus į policininką, nematyti.

Nemalonu dėl Kudo, bet kol jis įtariamas bendrininkavimu, viskas turėtų būti gerai, šmėstelėjo jai mintis. Kol kas policija gana toli nuo tiesos.

Vis dėlto ji dvejojo, ar reikėtų toliau susitikinėti su Kudo. Labiau suartėti ji norėjo, tik nerimavo, ar tokie santykiai galutinai neišmuštų jos iš pusiausvyros ir neatimtų šios vienintelės paguodos gyvenime. Prieš akis iškilo bejausmis Išigamio veidas.

– Parvešiu namo, – eidamas nuo kasos pasisiūlė Kudo.

– Nereikia. Šiandien grįšiu traukiniu.

– Kodėl? Parvešiu.

– Tikrai nereikia. Norėčiau apsipirkti...

– Hm... – sumurmėjo nepatenkintas Kudo, bet paskui nusišypsojo. – Šiandien tiek. Paskambinsiu.

– Ačiū už arbatą, – pasakė Jasuko ir nuskubėjo.

Einant per pėsčiųjų perėją į Šinagavos stotį suskambėjo mobilusis. Išsitraukusi iš rankinės telefoną pažiūrėjo į ekranėlį, skambino Sajoko iš „Benten-tei“.

– Klausau.

– Jasuko? Čia Sajoko. Ar gali kalbėti? – balse buvo justi jaudulys.

– Galiu, ar kas atsitiko?

– Tau išėjus vėl pasirodė detektyvas. Klausinėjo keisčiausių dalykų, tai pamaniau, kad dėl viso pikto reikia ir tau pasakyti.

Spausdama telefoną Jasuko užsimerkė. Ir vėl detektyvai. Jie kaip vorai raizgo aplink ją savo tinklą.

– Kokių keistų dalykų? – sunerimusi paklausė Jasuko.

– Apie tą žmogų. Gimnazijos mokytoją Išigamį, ar kokia ten jo pavardė.

Išgirdusi šiuos Sajoko žodžius, Jasuko vos neišmetė mobiliojo iš rankų.

– Kas jam nutiko? – balsas drebėjo.

– Policija sužinojo, kad yra pirkėjų, kurie ateina tik tam, kad tave pamatytų. Detektyvas klausė, kas jie tokie ir iš kur. Neva sužinojęs iš Kudo.

– Iš Kudo?

Ir kaip tai susiję?

– Buvau apie tai užsiminusi Kudo. Na, kad yra pirkėjų, kurie ateina kiekvieną rytą į tave pažiūrėti. Veikiausiai Kudo mano žodžius ir persakė pareigūnui.

Štai kur šuo pakastas, pagaliau paaiškėjo Jasuko. Detektyvas, lankęsis pas Kudo, norėdamas patikrinti, ar šis sako tiesą, vėl užsuko į „Benten-tei".

– Ir ką jam atsakei, Sajoko?

– Pamaniau, būtų keista slėpti, ir pasakiau kaip yra. Kad jis tavo kaimynas, kad matematikos mokytojas. Ir dar patikinau, kad mes tik pliauškiam taip, o ar tu jam iš tikrųjų patinki, nežinom.

Jasuko pajuto, kaip džiūsta burna. Į policijos akiratį pakliuvo ir Išigamis. Ar tik Kudo leptelėjus? O gal ir dar dėl kokių nors priežasčių į jį atkreiptas dėmesys?

– Alio! Jasuko! – sunerimo Sajoko.

– Klausau.

– Ar gerai jiems pasakiau? Gal kas ne taip?

Nors persiplėšk, bet ji negali pasakyti, kad negerai.

– Ne, viskas gerai. Tas mokytojas vis tiek čia niekuo dėtas.

– Tai va. Na, tik pamaniau, kad pirmiausia reikia tau pasakyti.

– Ačiū, Sajoko, už skambutį.

Jasuko išjungė telefoną. Atrodė, tuoj apsivems. Ją net pykino.

Krūtinę gniaužė visą laiką, kol grįžo namo. Pakeliui užsuko į prekybos centrą apsipirkti, bet ir pati gerai neprisiminė, ką išsirinko.

Kai išgirdo rakinant gretimo buto duris, Išigamis sėdėjo prie kompiuterio. Ekrane buvo trys nuotraukos. Dvi Kudo ir viena į viešbutį einančios Jasuko. Labai norėjo nufotografuoti juos kartu, bet susilaikė pamanęs, kad esant reikalui Kudo rasti bus paprasta, o jeigu kartais pamatytų Jasuko, gali kilti bėdų.

Išigamis buvo apgalvojęs blogiausią scenarijų. Tuo atveju šios nuotraukos praverstų, bet, žinoma, geriau jau tegul jų neprisireikia.

Žvilgtelėjęs į stalinį laikrodį, Išigamis atsistojo. Beveik aštuonios vakaro. Regis, Jasuko ir Kudo susitikimas truko neilgai. Nenuneigsi, jam dėl to palengvėjo.

Į kišenę įsikišo telefono kortelę ir išėjo. Kaip visada nužingsniavo tamsiu nakties keliu. Vis dairėsi, ar kas neseka.

Prisiminė detektyvą Kusanagį. Keista. Atrodė, net klausinėdamas apie Jasuko Hanaoką jis siekė iškvosti ką nors apie Manabu Jukavą. Įdomu, apie ką gi detektyvas su fiziku kalbasi. Išigamiui buvo sunku imtis kitų veiksmų, kol neperprato, jis įtariamas ar ne.

Iš to paties kaip visada taksofono surinko Jasuko numerį. Po trečio signalo ji atsiliepė.

– Čia aš, – pasakė Išigamis. – Ar dabar galite šnekėti?

– Galiu.

– Šiandien yra naujienų?

Norėjo paklausti, apie ką juodu kalbėjosi su Kudo, bet nerado tinkamų žodžių. Nes jau vien tai, kad Išigamis žino apie jųdviejų susitikimą, Jasuko pasirodytų keista.

– Tiesą sakant... – pasakė ji ir sudvejojusi nutilo.

– Kas? Ar kas nutiko? – Išigamis pamanė, kad Kudo bus prišnekėjęs kokių nesąmonių.

– Krautuvės... na, „Benten-tei“ šeimininkė sakė, kad buvo užsukęs detektyvas. Ir... na... ir klausinėjo apie jus.

– Apie mane? Ko? – Išigamis nurijo seiles.

– Ilga istorija, bet, tiesą sakant, parduotuvės šeimininkai jau ir anksčiau šnibždėjosi apie jus... Tik neįsižeiskite, bet...

Na ir lėtai viskas, susinervino Išigamis. Nekokia būtų matematikė.

– Neįsižeisiu, todėl kalbėkite greitai ir aiškiai. Kas per gandai? – paklausė Išigamis, spėjo, kad iš jo buvo šaipomasi.

– Aš sakiau, kad taip nėra, bet kiti tai... Na, juokavo, neva ateinate pirkti pietų, nes norite mane pamatyti...

– Ką?.. – Išigamio galva akimirką ištuštėjo.

– Atleiskite. Jie taip kalba iš dyko buvimo, tik neturėdami ką veikti, dėl juoko. Jokio piktumo, ir niekas nesuka galvos, kaip ten yra iš tikrųjų, – kaip įmanydama stengėsi sušvelninti padėtį Jasuko.

Tačiau ir pusė jos žodžių nepasiekė Išigamio ausų. Nes taip pagalvojo ne ji pati, o kažkas kitas... Ir visi jie neklydo.

Beveik kasryt į krautuvę jis eina norėdamas pamatyti Jasuko, tikrų tikriausia tiesa. Meluotų, jeigu sakytų nesitikėjęs, kad Jasuko perskaitys slapčiausias jo mintis. Tačiau sužinojus, kad kitiems jo jausmai kaip ant delno, užkaito visas kūnas. Net neabejojo, kad tie kiti šaipėsi pamatę, kaip iš meilės gražiai moteriai džiūsta tokia baidyklė.

– Atsiprašau, jūs įsižeidėte? – paklausė Jasuko.

Išigamis paskubomis atsikrenkštė.

– Ne... na, o policija ką?

– Tai va, išgirdo tas paskalas ir atsiuntė detektyvą į krautuvę paklausinėti, kas tas pirkėjas. O šeimininkai ir paminėjo jūsų vardą.

– Viskas aišku. – Išigamis vis dar degė. – Įdomu, iš ko policija išgirdo šituos gandus?

– Aš... aš nelabai žinau.

– Ar policija daugiau nieko nebeklausė?

– Kiek supratau, ne.

Spausdamas ragelį Išigamis palinksėjo. Negalima sutrikti. Neaišku kodėl, bet tiesa ta, kad policija taikosi ir į jį. Jeigu taip, reikia tinkamo atsako.

– Ar dukra šalia? – paklausė jis.

– Misato? Namie, o kas?

– Gal galėtumėte pakviesti prie telefono?

– A, taip.

Išigamis užsimerkė. Susikaupęs svarstė, ką Kusanagis sumanė ir kokių veiksmų imsis toliau. Bet kai iškilo Manabu Jukavos veidas, jis sudrebėjo. Kas sukasi fiziko galvoje?

Tada jo ausis pasiekė mergaitės balsas. Ragelį perėmė Misato.

Prisistatęs jis kalbėjo toliau:

– Mikai apie filmą pasakojai dvyliktą dieną, tiesa?

– Taip. Apie tai pasakiau ir detektyvui.

– Aha, jau esi minėjusi. Ir dar turi vieną draugę – Haruką, atrodo, tokiu ji vardu?

– Taip. Haruka Tamaoka.

– Ar tik kartą su ja kalbėjaisi apie filmą, ar ir dar kada vėliau?

– Ne, atrodo, kad tik kartą. Na, gal dar paskui iš kalbos išėjo.

– Apie ją detektyvams nepasakojai, ar ne?

– Nepasakojau. Tik apie Miką. Juk sakėte, kad apie Haruką kol kas geriau neužsiminti.

– Taip, sakiau. Bet dabar jau atėjo laikas ir apie ją pasakyti.

Išigamis žvalgėsi į šalis ir smulkiai aiškino Misato Hanaokai, kaip ši turinti elgtis.

Nuo tuščio plotelio šalia teniso aikštyno kilo pilki dūmai. Kai prisiartino, pamatė, kad baltu chalatu vilkintis Manabu Jukava pasiraitęs rankoves lazda daužo skardinėje statinėje. Dūmai veržėsi iš jos.

Išgirdęs žingsnius Jukava atsisuko.

– Tu mane persekioji.

– Įtartinus žmones policija visada persekioja.

– Oho, tamsta, nori pasakyti, kad ir aš jau įtartinas? – Jukava prisimerkė. – Seniai tau nebuvo šovusi tokia protinga mintis. Būdamas toks lankstus padarysi puikią karjerą.

– Tai nepaklausi, kodėl aš manau, kad tu įtartinas?

– Nėra reikalo. Visais laikais į mokslininkus buvo žvelgiama įtariai. – Jukava dar įnirtingiau ėmė baksnoti lazda skardinėje statinaitėje.

– Ir ką čia degini?

– Nieko slapto. Visokius senus referatus, popierius. Nepasitikiu dokumentų naikikliu. – Jukava paėmė šalimais stovintį kibirą ir supylė vandenį į statinaitę. Sušnypštė ir pakilo dar tirštesni, tik dabar balti dūmai.

– Noriu pasikalbėti su tavim. Paklausti kaip detektyvas.

– Oho, jūs tik paklausykit, ką jis šneka. – Įsitikinęs, kad ugnis statinėje užgeso, Jukava pasiėmė kibirą ir nuėjo.

Kusanagis nusekė jam iš paskos.

– Vakar dar kartą buvau užsukęs į „Benten-tei". Krautuvėlėje išgirdau įdomų pasakojimą. Nenori išgirsti?

– Man nesvarbu.

– Vis tiek klausykis. Tavo draugužis Išigamis įsimylėjęs Jasuko Hanaoką.

Dideliais žingsniais žirgliojantis Jukava sustojo. Atsisuko ir įsmeigė į Kusanagį skvarbias akis.

– Ar taip šneka krautuvės darbuotojai?

– Na taip. Pasikalbėjus su tavim į galvą šovė mintis ir nuėjau jos patikrinti į „Benten-tei". Logika gal ir svarbu, bet nuojauta taip pat nepamainoma tyrėjų darbe.

– Na ir? – Jukava nusisuko. – Kokią įtaką jūsų tyrimui padarys žinia, kad jisai įsimylėjęs Jasuko Hanaoką?

– Neapsimesk, kad nieko nesupranti. Juk ir pats, nežinau kodėl, nujautei, kad Išigamis gali būti Jasuko Hanaokos bendras, ir ar tik ne dėl to veiki vienas, slapčia nuo manęs?

– Nepamenu, kad būčiau slėpęsis.

– Na, nesvarbu, dabar turiu motyvą, kodėl ir Išigamį galima įtarti. Jo vardą apibrauksiu raudonai. Va taip. Vakar nedraugiškai išsiskyrėme, gal sudarykime taikos sutartį? Trumpai tariant, aš tau teiksiu mūsų turimą informaciją, o tu pasidalysi su manim savo įžvalgomis. Na, kaip? Juk neblogas pasiūlymas, tiesa?

– Tu mane pervertini. Aš dar nieko neužčiuopiau. Tik spėlioju.

– Tada pasidalyk spėlionėmis. – Kusanagis žiūrėjo tiesiai draugui į akis.

Jukava nusisuko ir vėl ėmė eiti.

– Pirmiausia užsukime į laboratoriją.

Stalas tryliktoje laboratorijoje, prie kurio Kusanagis prisėdo, buvo keistai apsvilęs. Jukava ant jo padėjo du puodelius. Sunkiai būtum pasakęs, katras iš jų bent kiek švaresnis.

– Jeigu Išigamis bendrininkas, tai koks galėjo būti jo vaidmuo? – nieko nelaukęs paklausė Jukava.

– Tai aš pirmas kalbėsiu?

– Juk tu pasiūlei taiką ir jos sąlygas. – Jukava atsisėdo ant kėdės ir oriai siurbtelėjo kavos.

– Na, gerai jau, gerai. Šefui dar neužsiminiau apie Išigamį, kol kas čia tik mano spėlionės, bet jeigu Togašis buvo pasmaugtas kitur, jo lavoną prie Senosios Edogavos nugabeno Išigamis.

– Oho, regis, pats nesutikai su versija, kad lavonas buvo pervežtas?

– Sakiau, kad jeigu yra bendrininkas, tada kita kalba. Bet tikroji žudikė, pakėlusi ranką prieš auką, yra Jasuko Hanaoka. Galbūt ir Išigamis jai padėjo, bet, nėra abejonės, jinai ten buvo.

– Tu kategoriškas.

– O jeigu Togašį pasmaugė ir lavoną išrengęs išmetė Išigamis, jis ne bendrininkas. Tada jis svarbiausias nusikaltėlis, veikęs pats vienas. Bet kad ir kaip jis būtų įsimylėjęs Hanaoką, nemanau, kad būtų taip dėl jos au-

kojęsis. Jeigu kaimynė jį išduotų, jam būtų galas. Todėl manau, kad vienaip ar kitaip ir ji čia įsipainiojusi.

– Gerai, o negalėjo taip būti, kad Togašį nužudė Išigamis, o lavono jie atsikratė abu?

– Negaliu sakyti, kad ši galimybė lygi nuliui, bet, mano manymu, vargu. Jasuko Hanaokos kino teatro alibi miglotas, bet dėl karaokės gana tvirtas. Tikriausiai juodu veikė sutarę laiką. Jeigu taip, vargiai įmanoma, kad jinai būtų prisidėjusi atsikratant lavono, tai turėjo užimti nemažai laiko.

– Kodėl Jasuko Hanaokos alibi dėl filmo miglotas?

– Ji sako kino teatre sėdėjusi nuo septintos iki dešimt minučių po devintos. Kad vėliau lankėsi ramenų kavinukėje ir karaokės bare, patvirtinta. Veikiausiai ir kino teatre pasisukiojo. Kino teatre tarp nuplėštų bilietų šaknelių buvo rastos ir su Hanaokų pirštų atspaudais.

– Manai, kad per tas dvi valandas dešimt minčių Jasuko su Išigamiu ir pasmaugė Togašį?

– Gali būti, jog ir lavoną išrengė, bet dėl laiko labiau tikėtina, kad Jasuko anksčiau už Išigamį pasitraukė iš nužudymo vietos.

– O nužudymo vieta kur?

– Šito negaliu pasakyti. Kad ir kur ji būtų, ten Togašį tikriausiai pasikvietė Jasuko.

Jukava tylėdamas gurkštelėjo kavos. Kaktą vagojo raukšlelės. Neatrodė, kad pritartų tokiai versijai.

– Matau, nori dar ką nors pasakyti.

– Ne, nieko.

– Jeigu nori, sakyk greičiau. Aš savo nuomonę jau išklojau, dabar tavo eilė.

Jukava atsiduso.

– Automobiliu jie nevažiavo.

– Ką?

– Sakau, kad Išigamis negalėjo važiuoti automobiliu. Nugabenti lavonui juk reikia automobilio, tiesa? Pats jis mašinos neturi, būtų reikėję iš kur nors ją gauti. Nemanau, kad būtų galėjęs greitai pasirūpinti mašina ir nepalikti jokių įkalčių ar dar kokių pėdsakų. Paprasti žmogeliai nežino būdų, kaip tokiais atvejais veikti.

– Patikrinęs visus iki vieno automobilių nuomos punktus, tikrai rasčiau už ko užsikabinti.

– Sėkmės. Esu tikras, nieko nerasi.

Gudrus velnias, pamanė šnairuodamas į draugą Kusanagis, bet Jukava nekreipė dėmesio.

– Aš tik sakau, kad jeigu nužudymo vieta kur kitur, Išigamiui galėjo tekti lavono gabentojo vaidmuo. Nors nemaža tikimybė, kad vieta, kur rastas lavonas, yra ir nusikaltimo vieta. Kad ir kaip ten buvo, dviese jie galėjo nuveikti bet ką.

– Nori pasakyti, kad abu nužudė Togašį, sumaitojo lavono veidą, nudegino pirštų pagalvėles, nurengė drabužius, juos sudegino ir tada pėstute ramiausiai dingo iš įvykio vietos?

– Galbūt vienas dingo anksčiau, kitas – vėliau, nebūtinai drauge ir tuo pačiu laiku. Bet kokiu atveju Jasuko reikėjo suspėti į kino teatrą iki filmo pabaigos.

– Taigi, remiantis tavo versija, įvykio auka dviračiu atvažiavo pati.

– Matyt.

– Tik Išigamis pamiršo nuvalyti nuo jo pirštų atspaudus. Ar galėtų Išigamis padaryti tokią vaikišką klaidą? Buda Išigamis?

– Juk ir genijai daro klaidų.

Jukava lėtai pakraipė galvą.

– Tik ne jis.

– Gerai, tai kodėl, tavo nuomone, pirštų atspaudai ant dviračio nenuvalyti?

– Dėl to ir suku galvą. – Jukava sunėrė rankas. – Bet prie išvados dar nepriėjau.

– Ar ne per daug ilgai galvoji? Gal jis ir matematikos genijus, bet kaip žudikas – tik pradinukas.

– Tai visiškai tas pats, – šaltai atsakė Jukava. – Tokiam gal net paprasčiau tapti žudiku.

Kusanagis lėtai palingavo galvą ir pažiūrėjo į nešvarų puodelį.

– Bet kokiu atveju Išigamį apsibrauksiu. Jeigu versija, kad buvo bendrininkas vyras, įmanoma, tyrimo ribos prasiplečia.

– Anot tavęs, žmogžudystė turėjo būti įvykdyta gana aplaidžiai. Nuo dviračio pamiršti nuvalyti pirštų atspaudai, aukos drabužiai tik apdegę – per daug žioplų klaidų. Norėčiau paklausti, ar nusikaltimas buvo suplanuotas? O gal dėl kokių nors neaiškių priežasčių įvyko netikėtai?

– A... – išsižiojo Kusanagis spoksodamas į kažkuo susidomėjusį Jukavą. – Tikriausiai žmogžudystė nebuvo planuota. Tarkim, Jasuko, norėdama pasikalbėti apie kokius nors reikalus, pasikvietė Togašį. Išigamis, kaip jos asmens sargybinis, buvo kartu. Tačiau įsiplieskė ginčas ir galiausiai jie abu nužudė Togašį. Nutiko kas nors panašiai.

– O kaip tada kino teatras? – paklausė Jukava. – Jeigu susitiko tik pasikalbėti, tai nebuvo reikalo pasirūpinti alibi. Kad ir miglotu.

– Nori pasakyti, kad čia suplanuota žmogžudystė? Kad Jasuko su Išigamiu iš pat pradžių tykojo Togašio, norėdami jį nužudyti?

– Irgi vargiai tikėtina.

– Ei, ką visa tai reiškia? – Kusanagis nutaisė nepatenkintą miną.

– Jeigu planą būtų kūręs Išigamis, jų taktika nebūtų tokia netikusi. Išigamis negalėtų sudaryti skylėto plano.

– Kas, kad tu taip šneki... – nebaigus minties suskambėjo Kusanagio mobilusis. – Atsiprašau, – tarė jis ir atsiliepė.

Skambino Kišitanis. Žinios buvo svarbios. Kusanagis kažką rašėsi.

– Turime dar vieną siūlo galą, – padėjęs mobilųjį pasakė Jukavai. – Jasuko turi dukrą Misato, va, tos dukters bendraklasė pateikė įdomius parodymus.

– Kokius?

– Nusikaltimo dieną per pietus Misato klasės draugei sakiusi, kad vakare su motina ruošiasi į kiną.

– Tikrai?

– Kišitanis patvirtino. Atrodo, abejonių nėra. Vadinasi, Jasuko su dukra eiti į kiną buvo sutarusios jau dieną. – Kusanagis, pasisukęs į fiziką, kinkavo galvą. – Gal čia tikrai buvo suplanuotas nusikaltimas?

Tačiau atsisukusio Jukavos žvilgsnis buvo šaltas.

– Neįmanoma, – nukirto.

13 SKYRIUS

Naktinis klubas „Marian“ buvo kokios penkios minutės kelio pėstute nuo Kinšičio stoties. Pastato, kuriame įsikūrusios dar kelios kavinės, penktame aukšte. Senas pastatas ir toks pat senas liftas.

Kusanagis žvilgtelėjo į laikrodį. Lygiai septynios vakaro. Spėjo, kad lankytojų dar neturėtų būti daug. Norėjo išvengti grūsties ir pasikalbėti ramiai. O ir šiaip neaišku, kiek lankytojų tokiuose klubuose susirenka, pamanė žiūrėdamas į rūdimis apėjusią lifto sieną.

Tačiau vos įžengęs į „Marian“ buvo nustebintas. Iš daugiau nei dvidešimties staliukų koks trečdalis buvo apsėsti. Iš aprangos matyti, kad čia daug tarnautojų, bet buvo ir tokių, apie kurių veiklą negalėjai nuspėti.

– Anksčiau yra tekę eiti apklausti į klubą Gindzoje, – Kusanagiui į ausį sušnibždėjo Kišitanis. – To klubo padavėjų vyresnioji skundėsi, kurgi dabar geria visi

tie, kas ekonominio burbulo laikais jų klube lankydavosi kiekvieną vakarą? Tai štai kur jie susibėgo.

– Atrodo, tu klysti, – nesutiko Kusanagis. – Vieną kartą gyvenime paragavęs prabangos, vargu ar nusileisi iki tokio lygio. Šitie su Gindzos klubų lankytojais neturi nieko bendro.

Pasikvietę padavėją juodais drabužiais, detektyvai pasakė norintys pasikalbėti su atsakingu asmeniu. Jaunikaičio šypsena užgeso ir jis pradingo gilumoje.

Galop atėjo kitas vyrukas juodais drabužiais ir palydėjo Kusanagį su Kišitaniu prie baro.

– Ko nors gersite? – paklausė jis.

– Prašyčiau alaus, – užsisakė Kusanagis.

– Ar galima? – nuėjus padavėjui paklausė Kišitanis. – Mes dirbame.

– Jeigu nieko negersime, aplinkiniai ims įtariai šnairuoti.

– Gal užtektų ir šaltos arbatos?

– Ar du suaugę vyrai eina į tokias vietas išgerti šaltos arbatos?

Jiems ginčijantis pasirodė maždaug keturiasdešimties metų moteris sidabrinės spalvos kostiumėliu. Makiažas ryškus, plaukai sukelti aukštyn. Liekna, daili.

– Labas vakaras. Regis, turite reikalą? – paklausė dusliai, lūpose buvo sustingusi šypsena.

– Mes iš policijos, – bosu prisistatė Kusanagis. Kišitanis, sėdintis šalimais, jau norėjo kišti ranką į vidinę

švarko kišenę, bet Kusanagis užbėgo jam už akių žvelgdamas į moterį. – Ar reikia įrodymų?

– Ne, nereikia. – Moteris prisėdo šalia Kusanagio ir padėjo ant baro vizitinę.

Joje buvo užrašyta: *Sonoko Sugimura.*

– Tai jūs šio klubo madam, tiesa?

– Lyg ir taip, – nusišypsojo Sonoko Sugimura ir linktelėjo.

Neatrodė, kad prieštarautų taip vadinama.

– Lankytojų nemažai, – žvalgydamasis tarė Kusanagis.

– Taip tik atrodo. Klubą savininkas laiko, galima sakyti, tik norėdamas susigrąžinti mokesčius. Dauguma klubo lankytojų vienaip ar kitaip jam įsiskolinę.

– Šit kaip.

– Visiškai neaišku, koks šito klubo likimas. Galbūt Sajoko buvo teisi, pasirinkdama maisto išsineštinai krautuvėlę.

Kusanagis įtarė, kad ne viskas taip blogai, jam netgi pasirodė, kad moteris, tardama pirmtakės vardą, didžiuojasi dirbanti čia, šiame klube.

– Mūsų kolegos jus jau keletą kartų trukdė.

Ji palinksėjo galvą.

– Buvo keletą kartų dėl Togašio. Kalbėjosi su manim. Šiandien jūs irgi dėl to paties?

– Atsiprašome, kad taip įkyriai.

– Prieš tai buvusiam policininkui irgi sakiau, kad jeigu įtariate Jasuko, mano manymu, klystate. Juk jinai neturėjo jokio motyvo.

– Nesakyčiau, kad įtariame. – Kusanagis dirbtinai nusišypsojo ir pamosavo ranka. – Kadangi tyrimas niekaip nejuda į priekį, nutarėme vėl viską patikrinti nuo pradžių. Dėl to ir užėjome.

– Nuo pradžių, sakote. – Sonoko Sugimura atsidūsėjo.

– Girdėjome, kad Šindžis Togašis čia lankėsi kovo penktąją.

– Taip. Seniai buvau mačiusi, nesitikėjau, kad kada apsilankys, net nustebau, kai pasirodė.

– Ar jį pažinojote?

– Gal keletą kartų buvau mačiusi. Seniau aš, kaip ir Jasuko, taip pat dirbau klube Akasakoje. Dar tada buvau su juo susitikusi. Tuomet jis buvo įtakingas, atrodydavo pasitempęs...

Sonoko Sugimura kalbėjo taip, tarsi po ilgo laiko sutiktas Togašis pasitempęs toli gražu nebuvo.

– Ar Šindžis Togašis teiravosi, kur Hanaoka dabar gyvena?

– Pamaniau, tikriausiai nori susitaikyti, bet vis tiek nepasakiau adreso. Gerai žinau, kiek jis prikankino Jasuko. Bet jis ir kitų mergaičių paklausinėjo. Maniau, tarp čia dirbančių mergaičių nebėra pažįstančių Jasuko, bet viena jų kaip tyčia buvo lankiusis Sajoko krautuvėje. Ta mergaičiukė Togašiui ir bus išplepėjusi, kad Jasuko ten dirba.

– Aišku, – linktelėjo Kusanagis.

Ilgą laiką dirbus tokį darbą, kai daug ką lemia pažintys, bemaž neįmanoma nuslėpti savo gyvenamosios vietos.

– Ar Kuniakis Kudo čia dažnai lankosi? – pakeitė temą jis.

– Kudo? Iš spaustuvės?

– Taip, jis.

– Dažnai matydavau. Bet pastaruoju metu, atrodo, užsukęs nebuvo. – Sonoko Sugimura pakreipė galvą. – Ar Kudo ką nors iškrėtė?

– Girdėjome, kad dar tada, kai Jasuko Hanaoka dirbo klubuose, Kudo ją globojo.

Sonoko Sugimura tonas sušvelnėjo, ji linktelėjo.

– Na taip. Ją lepindavo.

– Ar jie susitikinėjo?

Kusanagiui šito paklausus, ji pakreipė galvą ir neaiškiai numykė.

– Kai kas įtarė, bet, mano nuomone, ne, už klubo sienų jie nesusitikinėdavo.

– O kodėl?

– Labiau jie susidraugavo Jasuko dirbant Akasakoje. Tačiau kaip tik tuo metu Jasuko turėjo bėdų dėl Togašio. Kudo irgi tai žinojo. Ir nuo tada jis tapo Jasuko patarėju, bet kaip vyras ir moteris suartėję jie nebuvo.

– Bet vėliau Hanaoka išsiskyrė, juk po skyrybų jie galėjo susitikinėti.

Sonoko Sugimura papurtė galvą.

– Kudo ne toks. Visaip pagelbėti Jasuko ir po skyrybų kviesti į pasimatymus, kad ši pagalvotų, jog tai ir buvo tikrasis jo tikslas? Ne. Todėl net ir po jos skyrybų abu nusprendė likti tik geri draugai. Be to, Kudo turi žmoną.

Sonoko Sugimura tikriausiai nežino, kad Kudo žmona mirusi. Pamanęs, kad nėra reikalo jai sakyti, Kusanagis šią naujieną nutylėjo.

Jos pasakojimas tikriausiai atitinka tikrovę. Vertinant vyrų ir moterų santykius naktinio klubo madam nuojauta toli pranoksta policininkų uoslę.

Kudo švarus, dar kartą įsitikino Kusanagis. Jeigu taip, reikėtų pereiti prie kito reikalo.

Iš kišenės jis išsitraukė nuotrauką ir parodė Sonoko Sugimurai.

– O gal kartais pažįstate šitą vyriškį?

Jis padavė jai Tecujos Išigamio nuotrauką. Kišitanis slapta nufotografavo matematiką išeinantį iš mokyklos. Fotografuota iš šono, Išigamis nieko nepastebėjo, žvelgė kažkur į tolį.

Sonoko Sugimura klausiamai pažiūrėjo.

– Kas čia per vienas?

– Nepažįstate?

– Ne. Ir tikrai jau ne mūsų lankytojas.

– Jo pavardė Išigamis.

– Išigamis...

– Ar nesate šio vardo girdėjusi iš Hanaokos?

– Atleiskite, nepamenu.

– Jis gimnazijos mokytojas. Ar iš Jasuko Hanaokos lūpų neišsprūdo kokia su juo susijusi istorija?

– Hm. – Sonoko Sugimura pakreipė galvą. – Su ja ir dabar kartais pasikalbame telefonu, tačiau apie jį nieko nesu girdėjusi.

– Gerai, o kaip Jasuko meilės reikalai? Ar nesitarė su jumis dėl jų, ar ko nors nesipasakojo?

Sonoko Sugimura liūdnai šyptelėjo.

– Jau sakiau prieš tai čia buvusiam policininkui, kad iš jos apie meilės reikalus nieko nesu girdėjusi. Gal ir buvo žmogus, su kuriuo susitikinėjo, bet nuo manęs slėpė. Jasuko iš visos širdies atsidavusi Misato, nemanau, kad turi laiko lakstyti paskui vyrus. Ir Sajoko yra taip sakiusi.

Kusanagis tylėdamas linktelėjo. Iš pat pradžių nesitikėjo, kad apie Išigamio ir Jasuko santykius šiame bare gaus vertingų žinių, todėl pernelyg nenusiminė. Bet išgirdęs tvirtinant, jog apie Jasuko nesisukiojo joks vyriškis, turės atmesti versiją, kad Išigamis galėtų būti Jasuko bendrininkas.

Atėjo naujas lankytojas. Sonoko Sugimura žiūrėjo į jį susidomėjusi.

– Sakėte, kad su Hanaoka dažnai kalbatės telefonu. Kada pastarąjį kartą šnekėjotės?

– Jeigu neklystu, tą dieną, kai apie Togašį buvo pranešta per žinias. Nustebau ir jai paskambinau. Apie tai jau minėjau ir anam policininkui.

– Kaip reagavo Hanaoka?

– Ramiai, užsiminė, kad jau buvo atėję iš policijos.

Kusanagis neprasitarė, kad tie policininkai – jie patys.

– Ar Hanaokai nesakėte, kad Togašis jos pėdsakų ieškoti buvo atėjęs į šį klubą?

– Nesakiau. Kitaip tariant, negalėjau pasakyti. Nenorėjau jos jaudinti.

Vadinasi, Jasuko Hanaoka nežinojo, kad Togašis jos ieško. Taigi negalėjo ir numatyti, kad buvęs vyras ruošiasi ją aplankyti, ir, savaime suprantama, laiko nužudymo planui suregzti taip pat neturėjo.

– Pamaniau, kad gal reikėtų pasakyti, bet tada ji taip linksmai kažką pasakojo, kad, tiesą sakant, net neturėjau kaip įsiterpti.

– Kada tada? – Kusanagiui užkliuvo šie Sonoko Sugimuros žodžiai. – Tada, tai kada? Neatrodo, kad tai... laikas, kai patį paskutinį kartą šnekėjotės.

– Ak taip, atleiskite. Tai buvo dar prieš tai. Gal praėjus kokioms trims ar keturioms dienoms po Togašio apsilankymo mūsų klube. Ji atsiuntė balso žinutę, todėl jai atskambinau.

– Kuri diena buvo?

– Kuri diena tai galėjo būti? – Sonoko Sugimura iš kostiumėlio kišenės išsitraukė telefoną. Kusanagis pamanė, kad ji patikrins savo ir gautus skambučius, bet ji paspaudė kalendorių. Pažiūrėjusi pakėlė galvą. – Kovo dešimta diena.

– Kelinta? Dešimta? – Kusanagis pakėlė balsą ir dirstelėjo į Kišitanį. – Ar tikrai?

– Na taip, tikrai.

Dešimta – diena, kurią, manoma, buvo nužudytas Togašis.

– Maždaug kelintą valandą?

– Paskambinau grįžusi į namus, todėl tikriausiai apie pirmą nakties. Jos buvo skambinta apie dvyliktą nakties, bet tada dar nebuvau baigusi darbo, negalėjau atsiliepti.

– Kiek maždaug laiko kalbėjotės?

– Gal kokį pusvalandį. Dažniausiai maždaug tiek šnekamės.

– Ar skambinote jūs? Į jos mobilųjį?

– Ne, ne į mobilųjį. Skambinau namų telefonu.

– Gal pasirodysiu smulkmeniškas, bet tada tai nebe dešimtos, o vienuoliktos dienos pirmą valandą nakties, ar ne?

– A, čia jūs apie tai. Jeigu tiksliai, tada taip.

– Iš Hanaokos gavote balso žinutę, koks buvo jos turinys? Jeigu nesunku, gal galėtumėte pasakyti?

– Aš ir sakau, ji parašė: *Turiu reikalą, kai baigsi darbą, paskambink.*

– O tas reikalas?

– Nieko svarbaus. Prašė pasakyti akupresūros klinikos, į kurią anksčiau vaikščiodavau dėl juosmens skausmų, adresą.

– Akupresūros klinikos, sakote... Ar ir iki tol ji paskambindavo dėl tokių reikalų?

– Tie reikalai visą laiką – nieko svarbaus. Norisi paplepėti, ir tiek. Tiek man, tiek jai.

– Ar kad skambino taip vėlai naktį, irgi įprasta?

– Nieko čia keisto. Mano toks darbas, todėl nori nenori ateina naktis. Na, dažniausiai susiskambiname laisvą dieną, tąkart jinai paskambino darbo dieną.

Kusanagis linktelėjo. Įtarimai neišsisklaidė.

Kai išėjo iš klubo, žingsniuodamas Kinšičio stoties link Kusanagis mąstė. Paskutiniai Sonoko Sugimuros žodžiai jam nedavė ramybės. Kovo dešimtosios naktį į vienuoliktąją Jasuko Hanaoka kalbasi telefonu. Negana to, namų telefonu. Vadinasi, tada jau buvo grįžusi namo.

Tiesą sakant, tarp kolegų policininkų buvo manančių, kad nusikaltimas įvykdytas kovo dešimtąją, po vienuoliktos valandos vakaro. Žinoma, tuo atveju, jeigu žudikė Jasuko Hanaoka. Net ir turėdama alibi, kad vėlai vakare ji buvo karaokėje, Togašį pasmaugti ji galėjo vėliau.

Tačiau atkakliai peršančiųjų šią nuomonę nebuvo. Net jeigu iš karaokės baro ji nieko nelaukusi būtų nulėkusi tiesiai į žmogžudystės vietą, ten ji būtų atsiradusi prieš dvyliktą. Jeigu ten būtų nužudžiusi auką, nebūtų radusi, kuo grįžti namo – tokiu laiku jau niekas nevažinėja. Nusikaltėliai nakčia nesėda į taksi automobilius, nes juose liktų pėdsakų. Be to, apylinkėse, kur buvo padaryta žmogžudystė, taksi beveik nevažinėja.

Kliūva ir dviračio pavogimo laikas. Jis pavogtas iki dešimtos vakaro. Jeigu tai buvo padaryta tyčia, vadinasi, Jasuko iki to laiko jau turėjo būti nuvykusi į Šinodzakio stotį. Jeigu netyčia, jeigu jį pavogė pats Togašis, tai kyla klausimas, ką ir kur jis veikė iki tariamo susitikimo su Jasuko apie dvyliktą valandą.

Dėl visų šių aplinkybių Kusanagis ir jo kolegos nematė reikalo tikrinti, ką Jasuko veikė po vidurnakčio. Bet,

pasirodo, net jei ir būtų patikrinę, Jasuko Hanaoka alibi būtų turėjusi. Tai jam ir kliuvo.

– Klausyk, ar atsimeni, kai mudu pirmą kartą susitikome su Jasuko Hanaoka? – eidamas Kusanagis paklausė Kišitanio.

– Prisimenu, o kas?

– Jos paklausiau, ar turi alibi. Ar klausiau, kur ji buvo kovo dešimtąją?

– Smulkmenų neprisimenu, bet, atrodo, kažkaip panašiai klausei.

– Ir tada jinai atsakė: „Dieną buvau darbe, vakare su dukra išėjome į miestą. Nuėjome į kiną, tada valgėme makaronų, o paskui užsukome į karaokės barą. Manau, namo grįžome po vienuoliktos valandos." Ar maždaug taip?

– Atrodo, taip.

– Remiantis ką tik girdėtu Sonoko Sugimuros liudijimu, po visko Jasuko skambina telefonu. Negana to, nors reikalas ir nesvarbus, ji palieka žinutę prašydama, kad toji atskambintų. Sugimura atskambina po pirmos ir jos kalbasi apie pusvalandį.

– Ar kas nors negerai?

– Kodėl tada, kai paklausiau alibi, Jasuko to nepasakė?

– Kodėl, kodėl... gal pamanė, kad tai nesvarbu.

– Kodėl nesvarbu? – Kusanagis sustojo ir atsisuko į jaunesnįjį kolegą. – Juk tai, kad namų telefonu kalbėjo su trečiu asmeniu, puikiai įrodo, kad ji buvo namie.

Kišitanis irgi sustojo. Perkreipė lūpas.

– Tiesa. Bet gal Jasuko Hanaoka pamanė, kad pakanka pasakojimo, kad buvo karaokėje. Jeigu tu būtum paklausęs, ką ji darė grįžusi namo, tikriausiai būtų papasakojusi ir apie skambutį.

– Ar tikrai vien tik dėl to?

– O ką dar galima galvoti? Ji juk nutylėjo apie šį alibi patvirtinantį skambutį, o ne jį slėpė ar sakė, kad jo neturi. Gal kaip tik būtų buvę keista pokalbį sureikšminti?

Nusukęs akis nuo nepatenkinto Kišitanio, Kusanagis vėl ėmė eiti. Jaunesnysis kolega nuo pat pradžių užjautė Hanaokas. Galbūt jam ir sunku viską objektyviai vertinti.

Kusanagio atmintyje iškilo pokalbis su Jukava šiandien per pietus. Fizikas laikosi nuomonės, kad jeigu Išigamis prisidėjęs prie nusikaltimo, žmogžudystė turėjusi būti neplanuota.

„Jis nebūtų pasirinkęs kino teatro kaip alibi, – pirmiausia pabrėžė Jukava. – Nes, kaip jūs ir sakote, liudijimas, kad jos buvo kino teatre, nėra tvirtas. Išigamis būtų turėjęs apie tai pagalvoti. Ir dar vienas svarbus klausimas. Dėl kokių priežasčių Išigamis, talkindamas Jasuko Hanaokai, būtų galėjęs nužudyti Togašį? Net jeigu Togašis ją ir persekiodavo, Išigamis būtų sugalvojęs kitokį sprendimą. Nieku gyvu nebūtų pasirinkęs žmogžudystės."

„Ar todėl, kad Išigamis nėra žiaurus žmogus?" – tada paklausė Kusanagis. Jukava, šaltai žvelgdamas, papurtė

galvą. „Ne jausmai esmė. Nes žudyti norint išvengti kančios nelogiška. Kodėl? Todėl, kad dėl žmogžudystės tik dar labiau turėtum kankintis. Išigamis tokios kvailystės neiškrėstų. Priešingai, šis žmogus galėtų padaryti net patį žiauriausią dalyką, jei tik šis neprieštarautų logikai."

Kai jis paklausė, kaip, Jukavos nuomone, Išigamis būtų galėjęs prisidėti prie nusikaltimo, draugo atsakymas buvo toks: „Mano galva, jeigu Išigamis kaip nors čia ir įsipainiojęs, prie pačios žmogžudystės rankų jis neprikišo. Kai viską sužinojo, žmogžudystė jau buvo įvykdyta. Kas jam liko? Jeigu buvo įmanoma ją nuslėpti, tikriausiai šitai ir stengėsi padaryti. Kūrė įvairiausius planus, kad policijos tyrimo būtų išvengta. Pavyzdžiui, pamokė Hanaokas, kaip atsakinėti į tyrėjų klausimus, kada ir kokius įrodymus pateikti."

Trumpai tariant, Jukava spėjo, kad visi parodymai, kuriuos iki šiol Kusanagiui ir kitiems tyrėjams davė Jasuko Hanaoka ir Misato, yra ne jų pačių, o Išigamio sugalvoti. Baigdamas Jukava dar tyliai pridūrė: „Be jokios abejonės, tai tik mano spėjimas. Jis paremtas prielaida, kad Išigamis galbūt prisidėjo prie nusikaltimo, todėl yra tikimybė, kad jis iš esmės klaidingas. Nors ne, aš tik norėčiau, kad šis spėjimas būtų klaidingas, giliai širdyje meldžiu, kad tai būtų tik mano vaizduotė", – fiziko išraiška kaip reta buvo skausminga, netgi liūdna. Atrodė, nenori vėl prarasti seno draugo.

Kodėl pradėjo įtarinėti Išigamį, Jukava Kusanagiui taip ir nepasakė. Fizikas kažkaip permatė, kad Išigamiui

patinka Jasuko, bet kas jį pastūmėjo taip manyti, neketino pasakoti.

Kusanagis pasitiki Jukavos įžvalga ir gebėjimu daryti prielaidas. Netgi mano, kad jeigu jau Jukavai kas toptelį, draugas pataiko tiesiai į dešimtuką. Štai kodėl klube „Marian“ išgirstas pasakojimas jį vertė suklusti.

Kodėl Jasuko Kusanagiui nepapasakojo apie kovo dešimtosios nakties alibi? Jeigu ji žudikė ir buvo sugalvojusi alibi, jį policijai turėjo pateikti iš karto. O gal taip elgtis buvo liepęs Išigamis? Gal jis liepė sakyti tik pačius svarbiausius dalykus? Kusanagis prisiminė žodžius, kuriuos lyg niekur nieko pasakė Jukava, kai dar nebuvo susidomėjęs žmogžudyste. Kai draugui papasakojo, kad Jasuko Hanaoka iš lankstinuko ištraukė kino teatro bilietus su nuplėštomis šaknelėmis, šis maždaug taip pasakė: „Paprastai žmonės nesirūpina, kur dėti senus kino teatro bilietus. O jeigu jie buvo lankstinuke, jūsų priešininkas kaip reikiant stiprus.“

Truputį po šeštos, kai Jasuko ruošėsi nusirišti prijuostę, kažkas įėjo. Kaip visada nesąmoningai nusišypsojo ir pasilabino, tačiau pamačiusi lankytojo veidą sutriko. Žmogus matytas, bet nepažįstamas. Tesuvokė, kad čia senas Išigamio draugas.

– Ar prisimenate mane? – paklausė jis. – Neseniai buvau atėjęs su Išigamiu.

– Taip, prisimenu, – vėl nusišypsojo ji.

– Vaikščiojau netoliese ir panorau užsukti į jūsų krautuvę. Anąkart pirkti pietūs buvo labai skanūs.

– Malonu girdėti.

– Šiandien... Taip, šiandien norėčiau ypatingojo rinkinuko. Išigamis sakė, kad visada jį perka, bet aną kartą jų nebebuvo. O šiandien kaip?

– Dar yra. – Perdavusi užsakymą į virtuvę, Jasuko nusirišo prijuostę.

– Oi, jau baigiate darbą?

– Taip. Dirbu iki šeštos.

– Mat kaip. Ar namo eisite?

– Taip.

– O gal galėčiau paėjėti kartu? Norėčiau truputėlį šnektelėti.

– Su manim?

– Taip. Gal geriau būtų sakyti – norėčiau pasitarti. Dėl Išigamio. – Vyras šyptelėjo.

Jasuko be jokios priežasties sunerimo.

– Bet aš Išigamio beveik nepažįstu.

– Ilgai neužtruksime. Pasikalbėsime eidami, – tonas buvo švelnus, bet kartu griežtas.

– Gerai, bet neilgai, – neturėdama kitos išeities sutiko ji.

Vyras prisistatė esantis Jukava. Universitete, kurį baigė Išigamis, dabar esąs profesoriaus asistentas. Abu palaukė, kol bus supakuotas užsakymas, ir kartu išėjo iš krautuvės.

Jasuko kaip visada buvo atvažiavusi dviračiu. Kai ketino jį stumtis, Jukava pasisiūlė pagelbėti ir jį paėmė.

– Ar jūs nepasikalbate su Išigamiu? – paklausė Jukava.

– Ne. Kai ateina į krautuvę, tik pasisveikinam.

– Mat kaip, – pasakė jis ir nutilo.

– O apie ką jūs norėjote pasikalbėti? – neiškentusi paklausė ji.

Tačiau Jukava ir toliau tylėjo. Kai Jasuko krūtinėje pajuto dar didesnį nerimą, pagaliau jis pravėrė burną:

– Jis doras vyras.

– Ką?

– Sakau, jis doras – Išigamis. Atsakymas, kurio jis nori, labai paprastas. Kelių dalykų vienu metu jis nesiekia, – aiškino Jukava. – Jo būdai, kaip gauti atsakymą, paprasti. Todėl jis nedvejoja. Nedejuoja dėl menkiausių smulkmenų. Bet tai ne pats geriausias gyvenimo būdas. Gauna arba viską, arba nieko. Dažniausiai lieka prie suskilusios geldos.

– Pone Jukava...

– Atleiskite. Na taip, jūs juk negalite suprasti, ką čia noriu pasakyti. – Jukava liūdnai šyptelėjo. – Ar su Išigamiu susipažinote tik atsikrausčiusi į dabartinį butą?

– Taip, buvau nuėjusi pasisveikinti.

– Tada ir pasakėte, kad dirbate šioje krautuvėje?

– Taip, o kas?

– Ir nuo tada jis ateina į „Benten-tei“ apsipirkti, tiesa?

– Gal, nežinau.

– Ar niekas neįstrigo atmintyje iš pokalbių su juo? Tiktų net menkiausia smulkmena.

Jasuko sutriko. Koks netikėtas klausimas.

– Kodėl klausinėjate tokių dalykų?

– Nes, – Jukava eidamas stebeilijo į ją, – nes jis mano draugas. Brangus draugas, todėl noriu žinoti, kas nutiko.

– Betgi pokalbiai su manim visai ne...

– Jam tai turėjo būti svarbu, – pasakė Jukava. – Labai svarbu. Ir turėtumėte tai suprasti.

Nuo įdėmaus žvilgsnio Jasuko pašiurpo oda. Suprato – šitas vyras žino, kad ji patinka Išigamiui. Todėl nori išgirsti, kodėl ir nuo kada.

Tiesą sakant, Jasuko apie tai nė karto nebuvo pamąsčiusi. Ji kuo puikiausiai suprato nesanti tokia gražuolė, dėl kurios pamestum galvą iš pirmo žvilgsnio.

– Nieko išskirtinio negaliu prisiminti. – Jasuko papurtė galvą. – Iš tikrųjų su Išigamiu mažai šnekamės.

– Tikrai? Nors galbūt ir taip, – Jukavos tonas šiek tiek suminkštėjo. – Kaip jis jums?

– Ką?..

– Juk negalėjote nepastebėti jo jausmų. Ką manote apie juos?

Toks tiesmukas klausimas ją suglumino. Juokais jo nuleisti negalėjo, ne tokios aplinkybės.

– Aš pati nieko... Manau, jis geras žmogus... Ir protingas.

– Jūs žinote, kad jis ir protingas, ir geras, ar ne? – Jukava sustojo.

– Taip man atrodo, ir tiek.

– Aišku. Atsiprašau, kad gaišinu jums laiką, – Jukava atkišo jai dviračio vairą. – Išigamiui perduokite linkėjimus.

– Bet aš nežinau, ar su Išigamiu susitiksiu, ar...

Tačiau Jukava tik linktelėjo šypsodamasis ir apsisuko. Žiūrint jam pavymui, Jasuko per kūną perėjo baugulys.

14 SKYRIUS

Klasėje matė nepatenkintas išraiškas. Kai kurių mokinių veidai rodė ne tik nepasitenkinimą, buvo iškreipti ir skausmo. O dar treti sėdėjo nutaisę abejingas minas. Tarkim, Morioka – nuo pat egzamino pradžios jis nesiteikė nė pažiūrėti į užduočių lapus, tik sėdėjo parimęs ir spoksojo pro langą. Šiandien giedra, begalinė žydrynė virš viso miesto. Tikriausiai gailestauja – jeigu ne šita nesąmonė, lakstytų motociklu.

Mokykloje jau prasidėjusios pavasario atostogos. Tačiau daliai mokinių dar reikėjo įveikti liūdnus išbandymus. Tų, kas neišlaikė net pakartotinio trimestro pabaigos egzamino, buvo pernelyg daug, todėl vyko papildomos pamokos. Klasėje, kuriai dėstė Išigamis, kartoti medžiagą teko lygiai trisdešimčiai mokinių. Palyginti su kitais dalykais, itin didelis skaičius. O po papildomų pamokų dar kartą egzaminas. Šiandien ta diena.

Kai Išigamis rengė egzamino užduotis, mokyklos direktorius jam prisakė neduoti per daug sunkių.

„Man nemalonu sakyti, bet nepamirškite – čia tik formalumas. Negalime mokinių su neigiamais įvertinimais perkelti į aukštesnę klasę. Tik tiek. Juk ir jūs, mokytojau Išigami, nenorite dar kartą viso to kartoti, tiesa? Jau ir anksčiau buvo sakoma, kad jūsų užduotys per sunkios. Todėl prašau jūsų, kad šis perlaikymas būtų paskutinis."

Pačiam Išigamiui neatrodė, kad jo pateikiamos užduotys per sunkios. Netgi priešingai, jo galva – visiškai paprastos. Visos iš pamokose eitų temų, todėl jeigu turi nors menkiausią supratimą apie matematiką, be jokio vargo turėtum jas išspręsti. Per egzaminus jis šiek tiek pakeisdavo pamokose spręstas užduotis. Tam, kad bent kiek skirtųsi nuo tų, kurios dažnai pateikiamos vadovėliuose ir pratybų sąsiuviniuose. Todėl mokiniai, tik atmintinai iškalę sprendimus, užstringa.

Tačiau šįkart darė taip, kaip liepė direktorius. Pasinaudojo įprastais uždaviniais iš uždavinynų. Tie, kas nors kiek mokėsi, turėtų juos įveikti.

Morioka plačiai nusižiovavęs dirstelėjo į laikrodį. Jų akys susitiko. Išigamis pamanė, kad mokinys susigės, bet Morioka išraiškingai susiraukė ir abiem rankomis parodė x ženklą. Tikriausiai norėjo pasakyti, kad užduotys ne jo jėgoms.

Išigamis šyptelėjo. Morioka šiek tiek nustebo, taip pat nusišypsojo ir vėl nusisuko į langą.

Išigamis prisiminė neseniai Moriokos iškeltą klausimą: kam iš viso reikalingas diferencialinis ir integralinis skaičiavimas? Anądien jis pateikė lenktynių pavyzdį, bet labai abejoja, ar mokinys ką nors suprato.

Tačiau Morioka, išdrįsęs užduoti tokį klausimą, Išigamio nesupykdė. Savaime suprantama, nuolat kyla klausimų, kodėl reikia mokytis vienų ar kitų dalykų. Kai į tokius klausimus protingai atsakoma, atsiranda noras mokytis. O tai – kelias į matematikos esmę.

Tačiau daugelis mokytojų nesistengia atsakyti į paprastus mokinių klausimus. Ne, pamanė sau Išigamis, jie tikriausiai nesugebėtų atsakyti. Iš tikrųjų matematikos jie nesupranta, moko tik pagal nustatytą programą, o kadangi negalvoja nieko daugiau – tik apie pažymius, tokie klausimai, kokį uždavė Morioka, juos tik suerzina.

Ir ką aš čia veikiu? – paklausė savęs Išigamis. Liepiu laikyti egzaminą, kuris su matematika neturi nieko bendro ir skirtas tik taškams rinkti. Tik tie surinkti taškai ir tai, ar išlaikė mokinys egzaminą, ar ne, neturi jokios prasmės. Čia jokia matematika. Ir, be abejonės, anaiptol ne mokinių gebėjimų ugdymas.

Išigamis atsistojo ir atsidūsėjo.

– Galite baigti. Kiek išsprendėte, tiek užteks, – apžvelgęs klasę pasakė jis. – Per likusį laiką ant kitos lapo pusės parašykite, ką dabar galvojate.

Mokinių veidais perbėgo sumišimo šešėlis. Klasė sušurmuliavo. Ėmė šnabždėtis, kaip suprasti – *ką dabar galvojate*?

– Užrašykit savo mintis apie matematiką. Galite rašyti bet ką, jeigu tik tai susiję su matematika. – Ir dar pridūrė: – Turinys irgi bus vertinamas.

Mokiniai akimirksniu nušvito.

– Duosit taškų? Kiek? – paklausė vienas vaikinas.

– Priklausys nuo to, ką parašysite. Jeigu nepajėgiate išspręsti uždavinių, pasistenkite bent jau čia, – atsakė Išigamis ir vėl atsisėdo ant kėdės.

Visi apvertė testų lapus. Kai kas nieko nelaukęs ėmė kažką skrebenti. Morioka irgi buvo vienas iš tokių.

Išigamis pamanė, kad šitaip jie visi išlaikys. Už tuščią atsakymų lapą taškų neduosi, o jeigu bus nors kas parašyta, galės tą rašliavą atitinkamai įvertinti. Direktoriui gali kilti klausimų, bet jis turėtų likti patenkintas, kad visi mokiniai gaus teigiamus pažymius.

Nuskambėjo skambutis, egzaminas buvo baigtas. Bet vis tiek keletas mokinių prašė dar laiko, todėl Išigamis palaukė dar penkias minutes.

Surinkęs atsakymų lapus išėjo iš klasės. Vos tik uždarius duris pasigirdo balsai. Daugelis mokinių lengviau atsiduso.

Mokytojų kambaryje jo laukė administracijos darbuotojas.

– Mokytojau Išigami, pas jus svečias.

– Svečias? Pas mane?

Administracijos darbuotojas pasilenkė arčiau ir sukuždėjo Išigamiui į ausį:

– Atrodo, policininkas.

– Kas toks?..

– Ką darysite? – klausiamai žiūrėjo darbuotojas.

– Kaip ką darysiu? Juk jis laukia, tiesa?

– Na taip, bet galime ką nors sugalvoti ir jį išprašyti.

Išigamis šyptelėjo.

– Nebūtina. Kur jis?

– Svečių kambaryje.

– Tuoj nueisiu.

Egzaminų lapus sukišęs į krepšį Išigamis išėjo iš mokytojų kambario. Darbus taisyti ketino namie.

Administracijos darbuotojas jau norėjo sekti iš paskos, todėl Išigamis, pasakęs, kad susitvarkys ir be jo, į svečių kambarį nuėjo vienas. Išigamis suprato, ko trokšta administracijos atstovas, – sužinoti, kokiu reikalu apsilankė policininkas. Išvaryti policininką irgi pasisiūlė vildamasis, kad taip pačiam bus paprasčiau ką nors išpešti iš Išigamio.

Svečių kambaryje, kaip ir spėjo, jo laukė detektyvas Kusanagis.

– Atsiprašau, kad trukdau jus mokykloje, – atsistojęs nusilenkė Kusanagis.

– Kaip supratote, kad aš čia? Juk pavasario atostogos.

– Tiesą sakant, namie jūsų neradau, todėl nusprendžiau paskambinti į mokyklą. Ten ir pasakė, kad perlaikomas egzaminas. Nelengva mokytojo duona, ar ne?

– Mokiniams prasčiau. Beje, šiandien ne paprastas perlaikymas, o pakartotinis.

– Oho. Spėju, jūsų užduotys nelengvos.

– Kodėl? – įsistebeilijęs į detektyvą paklausė Išigamis.

– Tiesiog taip pasirodė.

– Nesunkios. Tik pasinaudoju aklosiomis dėmėmis, atsirandančiomis dėl išankstinių nuostatų.

– Aklosiomis dėmėmis?

– Na, pavyzdžiui, pateikiu uždavinį, kuris atrodo kaip geometrijos, nors iš tiesų yra algebros. – Išigamis atsisėdo priešais detektyvą. – Bet tai jums neįdomu. Ir koks šiandien reikalas atginė?

– Nieko svarbaus. – Kusanagis vėl atsisėdęs išsitraukė užrašų knygelę. – Norėčiau dar kartą smulkiai paklausinėti apie tą vakarą.

– Kokį vakarą?

– Kovo dešimtosios, – pasakė Kusanagis. – Tikriausiai prisimenate, kad tai vakaras, kai buvo įvykdyta žmogžudystė.

– Turite galvoj prie Arakavos rastą lavoną?

– Ne prie Arakavos, o prie Senosios Edogavos, – išsyk pataisė Kusanagis. – Aną kartą klausinėjome jūsų apie Jasuko Hanaoką, apie tai, ar tą vakarą nepastebėjote nieko keisto.

– Taip, prisimenu. Jeigu neklystu, tada atsakiau, kad niekas nekrito į akis.

– Jūs teisus, taip sakėte, bet gal galėtumėte smulkiau prisiminti?

– Ką? Kaip prisiminti tai, ko nebuvo? – Išigamis išsišiepė.

– Sutinku, bet net ir tai, kas tuo metu atrodė neverta dėmesio smulkmena, mums galėtų labai praversti. Pa-

gelbėtumėte, jeigu apie tą vakarą papasakotumėte kuo išsamiau. Galite negalvoti apie sąsajas su žmogžudyste.

– Suprantu, bet... – Išigamis pasikasė kaklą.

– Žinau, kad sunkoka, nes ir laiko praėjo. Taigi pamanęs, kad jums turėtų padėti, kai ką atsinešiau.

Kusanagis turėjo Išigamio darbo grafiką, klasių, kuriose jis dėstė, tvarkaraštį ir mokyklos renginių tvarkaraštį. Tikriausiai administracijos darbuotojas parūpino.

– Gal nors kiek palengvins... – maloniai nusišypsojo detektyvas.

Vos pamatęs tas lenteles, Išigamis bemat suprato svečio tikslą. Žodžius Kusanagis painiojo, bet sužinoti norėjo ne apie Jasuko Hanaoką, o patikrinti Išigamio alibi. Kodėl policija savo ietis nukreipė į jį, Išigamis nenumanė. Nors įtarimų turėjo. Žinoma, dėl Manabu Jukavos elgesio.

Bet kokiu atveju, jeigu detektyvo tikslas patikrinti jo alibi, reikia tinkamai ir elgtis. Išigamis įsitaisė patogiau, ištiesė nugarą.

– Tą vakarą namo grįžau po dziudo treniruotės, turėjo būti apie septynias vakaro. Regis, praeitą kartą sakiau.

– Taip. Ar paskui visą laiką buvote namie?

– Taiiip, manau, kad taiiip, – tyčia tęsė žodžius Išigamis, norėdamas pažiūrėti, kaip reaguos Kusanagis.

– Ar niekas nebuvo užėjęs? O gal kas nors skambino?

Išigamis pakreipė galvą.

– Į kieno butą? Turite galvoj – į Hanaokos?

– Ne, ar jums kas neskambino.

– Man?

– Suprantu, skamba keistai, bet tai visiškai nesusiję su žmogžudyste. Mes jūsų neįtariame, tik norime kuo kruopščiau sudėlioti, ką tą vakarą veikė Jasuko Hanaoka.

Silpnokas pasiteisinimas, pamanė Išigamis. Aišku, ir pats detektyvas tikriausiai puikiai supranta, kad jo žodžiai skamba ne itin įtikimai.

– Tą vakarą su niekuo nesusitikau. Skambinti, atrodo, niekas neskambino. Man retai kas skambina.

– Aišku.

– Atleiskite, gaišote laiką ateidamas, o nepasakau nieko doro, kas jums praverstų.

– Nieko tokio, nesijaudinkite. Beje... – Kusanagis į rankas paėmė darbo tvarkaraštį. – Atrodo, vienuoliktos dienos rytą jūs nebuvote pamokose. Į mokyklą atėjote po pietų. Ar kas nors buvo nutikę?

– Tą dieną? Nieko ypatingo. Jaučiausi nekaip, todėl nutariau pailsėti. Pamaniau, trimestras beveik baigiasi, nedidelė bėda, jei mokiniai neprivalgė – neprilaižys.

– Ar lankėtės pas gydytoją?

– Nebuvo taip blogai. Dėl to po pietų ir atėjau į darbą.

– Administracijos darbuotojo ką tik klausiau, man atsakė, kad jūs beveik niekada nepraleidžiate pamokų. Tik kokį rytą maždaug kartą per mėnesį.

– Tiesa, atostogų sąskaita.

– Taip pat sakė, kad jūs atsidėjęs matematikos studijoms ir dažnai dirbate net per naktis. Kaip tik todėl kitą dieną kartais ir neateinate į pamokas.

– Taip pasiaiškinau ir tądien, gerai pamenu.

– Maždaug kartą per mėnesį, ar ne? – Kusanagis dar kartą užmetė akį į darbo tvarkaraštį. – Bet jūs nebuvote pamokose ir dešimtą dieną, tai yra dieną prieš. Tądien administracijos darbuotojas nepamanė nieko keisto, tačiau išgirdęs, kad ir kitą dieną nepasirodysite, šiek tiek nustebo. Nėra buvę, kad dvi dienas iš eilės neateitumėte.

– Gal ir nėra... – Išigamis pridėjo ranką prie kaktos. Reikėjo būti dėmesingam. – Na, svarbios priežasties nebuvo. Kaip ir sakote, dešimtos dienos naktį iki paryčių dirbau, todėl į darbą nuėjau po pietų. Tačiau vakare pakilo karštis, todėl ir kitą dieną iš ryto nusprendžiau pailsėti.

– Nuėjote į darbą tik po pietų?

– Taip, – linktelėjo Išigamis.

– Hm... – Kusanagis nužvelgė jį įtariai.

– Ar kas nors negerai?

– Ne, tik pamaniau, jeigu jau po pietų galėjote eiti į darbą, tai savijauta tikriausiai nebuvo itin bloga. Paprastai esant menkam negalavimui žmonės gal šiek tiek per nevalią, bet vis tiek eina į darbą. Juo labiau jeigu praleidžia dienos prieš tai rytines pamokas, – atvirai įtarimus dėstė Kusanagis.

Tikriausiai buvo nusprendęs, kad Išigamį galima šiek tiek ir paerzinti.

Manai, pasiduosiu tavo provokacijai, ką? – kreivai šyptelėjo Išigamis.

– Gal jūs ir teisus, bet tada jaučiausi prastai ir neatrodė, kad pajėgsiu atsikelti. Bet net pačiam keista – prieš pietus palengvėjo, todėl net ir būdamas ne visai sveikas nusprendžiau pasirodyti mokykloje. Kaip ir sakote, jaučiausi kaltas, kad išvakarėse nebuvau darbe.

Visą laiką, kol Išigamis kalbėjo, Kusanagis nuo jo nenuleido skvarbaus ir įtaraus žvilgsnio; jis tikėjo, kad kai įtariamasis meluoja, jo akyse būtinai pasirodo sumišimas.

– Aišku. Jūs juk užgrūdintas dziudo, todėl kokiai menkai ligelei įveikti užtenka ir pusdienio, tiesa? Ir administracijoje buvo užsiminta, kad mokytojas Išigamis dar nė karto nėra rimčiau sirgęs.

– Na jau. Aš juk irgi peršąlu.

– Tiesiog atsitiktinai sutapo su ta diena.

– Ką reiškia *atsitiktinai*? Man ta diena visiškai nereikšminga.

– Na taip, tiesa. – Kusanagis užvertė užrašų knygelę ir atsistojo. – Atsiprašau, kad sutrukdžiau.

– Aš taip pat apgailestauju – niekuo jums nepagelbėjau.

– Ir to, ką pasakėte, pakanka.

Abu kartu išėjo iš svečių kambario. Išigamis detektyvą palydėjo iki pat durų.

– Ar su Jukava dar buvote susitikęs? – eidamas paklausė Kusanagis.

– Ne, nebuvau, – atsakė Išigamis. – O jūs? Kartkartėmis susitinkate, tiesa?

– Na, aš irgi užsiėmęs, pastaruoju metu nesimatome. O gal kada susitiktume trise? Kaip jums tokia mintis? Jukava užsiminė, kad kartais mėgstate... – Kusanagis pavaizdavo lenkiąs taurelę.

– Galime, bet gal geriau, kai baigsite narplioti žmogžudystę?

– Gal ir geriau būtų, bet mums irgi reikia atsipūsti. Aš paskambinsiu.

– Gerai, lauksiu.

– Būtinai paskambinsiu, – pasakė Kusanagis eidamas pro laukujes duris.

Išigamis grįžo į koridorių ir pro langą lydėjo akimis nueinantį pareigūną. Kusanagis kalbėjosi mobiliuoju. Jo išraiškos nematė.

Išigamis svarstė, kodėl detektyvas atėjo patikrinti jo alibi. Jeigu ėmė jį įtarinėti, turi turėti priežastį. Bet kokią? Kai aną kartą buvo susitikęs su Kusanagiu, neatrodė, kad būtų įtarinėjęs.

Tačiau, sprendė iš šiandienos klausimų, Kusanagis nusikaltimo esmės dar neperpratęs. Įspūdis, kad klaidžioja toli nuo tiesos. Žinoma, dėl to, kad Išigamis neturi alibi, detektyvas galėjo kai ką užčiuopti. Na ir tegul. Tiek dar Išigamis apskaičiavęs.

Bėda ta...

Mintyse šmėkštelėjo Jukavos veidas. Ką buvęs bendramokslis užuodė? Ir kokią tiesą jis siekia atskleisti?

Vakar Jasuko telefonu pasakė keistą dalyką. Regis, Jukava klausinėjo, ką ji mananti apie Išigamį. Negana to, fizikas įžvelgė, kad Išigamis puoselėja šiltus jausmus Jasuko. Išigamis perkratė galvoj pokalbius su Jukava, bet neprisiminė jokio neapdairaus žodžio ar veiksmo, iš kurio būtų galima nuspėti apie jo puoselėjamus jausmus kaimynei. Kaip fizikas perprato?

Išigamis apsisuko ir nuėjo mokytojų kambario link. Koridoriuje prasilenkė su administracijos darbuotoju.

– O... kur policininkas?

– Baigė reikalus ir ką tik išėjo.

– O jūs, mokytojau, dar neinate namo?

– Ne, dar kai ką prisiminiau.

Palikęs darbuotoją taip ir nepatenkinusį smalsumo, ko klausinėjo policininkas, Išigamis skubiai nužingsniavo į mokytojų kambarį.

Priėjęs prie savo stalo pasilenkė. Iš pastalės ištraukė kelis aplankus. Ne pamokų medžiagos. Aplankuose buvo sudėtingo matematikos uždavinio, prie kurio dirbo jau keletą metų, sprendimai. Viską susikrovęs į krepšį išėjo iš mokytojų kambario.

– Kiek dar reikės kartoti? Tirti – tai gerai apmąsčius įžvelgti esmę. Padariau bandymą, gavau rezultatą, kokio tikėjausi, – valio! Paprasčiausias rašinėlis! Juk negali viskas vykti pagal planą. Noriu, kad darydami bandymus patys atrastumėte ką nors nauja. Bet kokiu atveju, prieš ką nors rašant, prašau bent šiek tiek pamąstyti.

Jukava kaip reta buvo susierzinęs. Palingavo galvą ir atkišo referatą tyliai stovinčiam studentui. Studentas nukabinęs nosį išėjo iš laboratorijos.

– O, pasirodo, ir tu kartais supyksti, – nusijuokė Kusanagis.

– Nei aš pykstu, nei ką. Ne itin atsakingai pažiūrėta į darbą, taigi daviau vertingų nurodymų. – Jukava atsistojo ir užsiplikė tirpios kavos. – Na, ar dar ką nors sužinojai?

– Patikrinau Išigamio alibi. Kitaip tariant, susitikau su juo ir paklausiau.

– O, drąsus puolimas. – Laikydamas rankose didžiulį puodelį Jukava atsisuko nuo kriauklės. – Ir kokia buvo jo reakcija?

– Visą tą vakarą sėdėjęs namie.

Jukava susiraukė ir papurtė galvą.

– Aš klausiu apie Išigamio reakciją, kokia buvo jo išraiška. Aš neklausiu, kur jis tą vakarą buvo.

– Išraiška? Nepastebėjau, kad dvejotų. Galbūt buvo nusiteikęs pokalbiui, nes jau žinojo, kad atėjo detektyvas.

– Ar jam nekilo klausimų, kodėl teiraujiesi jo alibi?

– Ne, nesidomėjo. Betgi jo ir neklausiau tiesiai.

– Pažįstu jį, galbūt tikėjosi būsiąs paklaustas dėl alibi, – tarsi pats sau pasakė Jukava ir gurkštelėjo kavos. – Tai sakė tą vakarą visą laiką buvęs namie?

– Negana to, jam esą pakilęs karštis, todėl kitą rytą nenuėjęs į pamokas. – Kusanagis ant stalo padėjo iš mokyklos administracijos gautą Išigamio darbo tvarkaraštį.

Jukava priėjo arčiau ir atsisėdęs jį paėmė.

– Hm... kitos dienos rytą.

– Gal reikėjo paslėpti žmogžudystės pėdsakus, todėl ir nenuėjo į mokyklą?

– O kaip ta moteriškė iš pietų išsineštinai krautuvės?

– Viskas patikrinta! Vienuoliktą dieną Jasuko Hanaoka kaip visada atėjo į darbą. Duktė, beje, jeigu jau apie tai kalbame, irgi nuėjo į mokyklą. Ir nė katra nepavėlavo.

Jukava padėjo darbo tvarkaraštį ant stalo ir sunėrė rankas.

– Žmogžudystės pėdsakai. Įdomu, ką jis turėjo nuveikti?

– Sunaikinti nusikaltimo įrankius.

– Ar tai užtruktų ilgiau nei dešimt valandų?

– O kodėl ilgiau nei dešimt?

– Togašis nužudytas dešimtos dienos vakarą, tiesa? Tai jeigu kitos dienos rytą Išigamis neina į darbą, galima spėti, kad pėdsakams sunaikinti prireikė daugiau nei dešimties valandų.

– Dar reikia ir pamiegoti.

– Žudikai neina parpti nebaigę visko sutvarkyti iki galo. Ir jeigu, tarkim, neliktų laiko pamiegoti, tai ir nemiegotų. Kad ir kaip liptų akys, į darbą nueitų.

– Vadinasi, turėjo būti priežastis, dėl kurios nori nenori reikėjo laisvadienio.

– Šitai ir bandau išsiaiškinti. – Jukava paėmė puodelį.

Kusanagis tvarkingai sulankstė ant stalo darbo tvarkaraštį.

– Knieti tavęs kai ko paklausti. Kodėl ėmei įtarinėti Išigamį? Tu nieko neaiškini, ir man, žinok, sunku toliau dirbti.

– Tikriausiai juokauji. Juk pats savo jėgomis išsiaiškinai, kad jis puoselėja šiltus jausmus Jasuko Hanaokai, tiesa? Ir jeigu jau taip, mano nuomonės klausti lyg ir nėra reikalo.

– Viskas ne taip paprasta. Pagalvok ir apie mane. Negalėjau gi viršininkui pranešti – aklai dūriau pirštu į Išigamį, ir še tau.

– Galėjai pasakyti, kad renkant žinias apie Jasuko Hanaoką išlindo toks matematikos mokytojas Išigamis. Argi to nepakanka?

– Taip ir pranešiau. Todėl ir patikrinau, kokie Jasuko Hanaokos ir Išigamio ryšiai. Ir labai gaila, tačiau bent kol kas neapčiuopėm nieko, kad juos kas nors sietų.

Jukava, nepaleisdamas iš rankų puodelio, net sutirtėjo iš juoko.

– O ko tu tikėjaisi?

– Kaip ko? Ką turi galvoj?

– Nieko. Aš tik sakau, kad tarp jų tikriausiai nieko ir nėra. Nerkis iš kailio, jokio siūlo galo vis tiek neužčiuopsi.

– Ačiū, tu tikras draugas. Mūsų šefas greitai užmirš Išigamį. Ir nebegalėsiu taip laisvai veikti kaip dabar. Todėl ir noriu, kad pasakytum, kodėl nukreipei akis į Išigamį. Nagi, Jukava, juk turėjai už ko nors užkliūti. Kodėl nesakai?

Gal dėl to, kad Kusanagis nuolankiai prašė, Jukava surimtėjo ir padėjo puodelį.

– Nes nėra prasmės sakyti. Tau nepadės.

– Kodėl?

– Priežastis, kodėl pamaniau, kad jis galbūt susijęs su žmogžudyste, ta pati, apie kurią jau kuris laikas čia šneki. Iš menkutės smulkmenos supratau, kad jis neabejingas Jasuko Hanaokai. Todėl kilo noras patikrinti, kokia tikimybė, kad jis gali būti prikišęs nagus prie nusikaltimo. Paklausi, kodėl pamaniau, kad jam Hanaoka patinka? Vadinkime tai nuojauta. Jeigu nė kiek nepažįsti Išigamio, suvokti bus sudėtinga. Juk tu irgi dažnai kalbi apie detektyvo nuojautą. Čia kai kas panašiai.

– Nuojauta? Iš tavęs šito nesitikėjau išgirsti.

– Kartais juk ir aš ją galiu turėti.

– Gerai, tada bent pasakyk, iš ko supratai apie Išigamio jausmus Jasuko.

– Nesakysiu, – nukirto Jukava.

– Nagi...

– Nes tai susiję su jo orumu. Nenorėčiau su pašaliniais to aptarinėti.

Kai Kusanagis atsiduso, pasigirdo beldimas ir įėjo studentas.

– Aš čia, – sušuko Jukava studentui. – Atsiprašau, kad taip staiga iškviečiau. Norėjau pasikalbėti apie vakarykštį pranešimą.

– Ar kas nors negerai? – sustingo akiniuotasis studentas.

– Tavo pranešimas visai neblogai parašytas. Bet yra dalykas, kurį norėčiau pasitikslinti. Pasidarė įdomu, kodėl viską aiškini tik per kietąsias daleles?

Studentas sutriko.

– Nes čia buvo kietųjų dalelių bandymas...

Jukava kreivai šyptelėjo ir papurtė galvą.

– Iš tikrųjų bandymo esmė yra dalelių fizika. Todėl norėjau, kad per jas ir būtų pažvelgta į rezultatus. Bet nereikia manyti, kad jeigu atlieki kietųjų dalelių bandymą, kitos fizikos teorijos nebereikalingos. Šitaip geru mokslininku netapsi. Išankstinės nuostatos – didžiausias priešas. Nes tada nebematai to, kas tau tiesiai po nosimi.

– Supratau, – nuoširdžiai linktelėjo studentas.

– Tu gabus, todėl ir duodu patarimus. Gerai padirbėta, gali eiti.

Padėkojęs studentas išėjo.

Kusanagis spoksojo į Jukavą.

– Kas? Išsitepiau? – paklausė Jukava.

– Ne, tik pamaniau, kad visi mokslininkai sako tą patį.

– Ką?

– Išigamis irgi kažką panašiai šnekėjo. – Kusanagis papasakojo Jukavai, ką Išigamis buvo sakęs apie egzaminų užduotis.

– Hm, aklieji taškai dėl išankstinių nuostatų... Kas daugiau taip pasakys, jei ne Išigamis, – išsiviepė Jukava.

Tačiau jau kitą akimirką fiziko veidas persimainė. Staiga jis pašoko nuo kėdės ir sunėręs plaštakas ant pakaušio nuėjo prie lango. Pažvelgė į dangų.

– Ei, Jukava...

Tačiau Jukava pakėlė ranką, tarsi duotų ženklą netrukdyti. Kusanagis tik žiūrėjo į draugą, neturėdamas kitos išeities.

– Negali būti, – sumurmėjo Jukava. – Negali būti, kad jis būtų išdrįsęs tai padaryti...

– Kas nutiko? – neiškentęs paklausė Kusanagis.

– Parodyk dar tą lapą. Išigamio darbo tvarkaraštį.

Palieptas Jukavos Kusanagis paskubomis iš kišenės ištraukė sulankstytą popieriaus lapą. Jukava jį paėmė, piktai dėbtelėjo ir žemu balsu suurzgė:

– Nejaugi... Negali būti...

– Ei, Jukava, kas negali būti? Pasakyk ir man.

Jukava atkišo tvarkaraštį Kusanagiui.

– Nepyk, bet paprašysiu išeiti.

– Kodėl? Niekur aš neisiu, – priešgyniavo Kusanagis, bet pažvelgęs į Jukavos veidą iškart užsičiaupė.

Draugo veidas buvo iškreiptas liūdesio ir kančios. Tokio Kusanagis jo dar nebuvo matęs.

– Būk geras, išeik, – dar kartą paprašė Jukava. Greičiau sudejavo.

Kusanagis pakilo nuo kėdės. Klausimų buvo visas kalnas, bet suprato, kad vienintelis dalykas, kas jam leidžiama, – dingti iš akių.

15 SKYRIUS

Laikrodis rodė pusę aštuonių ryto. Pasiėmęs krepšį Išigamis išėjo iš namų. Krepšyje buvo tai, ką labiausiai šiame pasaulyje brangino. Segtuvas su matematikos teorema, kurią dabar įrodinėjo. Gal tiksliau ne dabar, o ilgą laiką. Bakalauro darbą irgi rašė iš šios temos. Bet pabaigos dar nematyti.

Jis buvo apskaičiavęs, kad šiai teoremai įrodyti prireiks mažiausiai dvidešimties metų. Galbūt padirbėti teks ir dar ilgiau. Tokio sudėtingumo uždaviniui verta paskirti ir visą gyvenimą. O ir kas daugiau, jei ne jis, sugebėtų išspręsti šį uždavinį?

Kaip būtų nuostabu, jeigu nereikėtų dėl nieko daugiau sukti galvos, jeigu visokie pašaliniai darbai neatimtų jo laiko, jeigu galėtų visa galva pasinerti į šią teoremą – Išigamis dažnai pagaudavo save apie tai svajojant. Kai sunerimdavo, ar vis dėlto pavyks per gyvenimą

baigti šį darbą, pasidarydavo gaila laiko, švaistomo su juo nesusijusiems dalykams.

Kad ir kur eičiau, šito aplanko negalima paleisti iš rankų, pamanė jis. Branginant kiekvieną laisvą minutę reikia nors po žingsnelį irtis toliau. Jam užtenka popieriaus lapo ir pieštuko. Jeigu tik galėtų dirbti prie šios teoremos, daugiau jam nieko nereikėtų.

Mechaniškai žingsniavo įprastu keliu. Perėjęs Šinohašio tiltą, pasuko Sumidos krantine. Dešinėje pusėje rikiavosi mėlynosios lūšnos. Ilgus žilus plaukus susirišęs vyras ant dujinės viryklės užkaitė puodą. Kas puode – Išigamis nežino. Šalimais pririštas rudaplaukis mišrūnas. Uodegą atsukęs šeimininkui tupi nusilakstęs.

Skardininkas ir vėl lamdo skardines. Kažką murma sau po nosim. Netoli jo stovi net du tuščių skardinių prigrūsti plastikiniai maišai.

Šiek tiek atokiau nuo Skardininko stovi suoliukas. Ant jo niekas nesėdi. Išigamis žvilgtelėjo ton pusėn ir vėl nunarino galvą. Žingsnio nepristabdė.

Jautė, kad kažkas ateina iš priekio. Lyg ir metas susitikti su senute ir trimis jos taksiukais, bet iš žingsnių neatrodo, kad čia ji. Išigamis pakėlė galvą.

– Ooo... – išsprūdo jam.

Žmogus net nestabtelėjo. Ką ten, šypsodamasis žengė artyn. Tik priėjęs prie Išigamio pagaliau sustojo.

– Labas, – pasisveikino Manabu Jukava.

Išigamis akimirką neteko amo, paskui apsilaižė lūpas ir paklausė:

– Manęs laukei?

– Tavęs, – vis dar tebesišypsodamas atsakė Jukava. – Na, gal ne visai laukiau. Pasivaikščiodamas atėjau nuo Kijosu tilto. Taip ir maniau, kad tave tikriausiai sutiksiu.

– Kas nors skubaus?

– Skubaus?.. Kažin, – pakreipė galvą Jukava.

– Tai gal ir rėžk nelaukdamas? – Išigamis pažiūrėjo į laikrodį. – Nelabai turiu laiko.

– Užteks dešimties ar penkiolikos minučių.

– Gal tada eidami pasikalbėkime?

– Galim. – Jukava apsižvalgė. – Bet iš pradžių šnektelėkim čia truputėlį. Kokias dvi tris minutes. Prisėskim ant to suoliuko, – pasakė ir nelaukdamas Išigamio atsakymo nuėjo prie suoliuko.

Išigamis atsiduso ir nusekė paskui draugą.

– Pro čia ir aną kartą ėjome, – prisiminė Jukava.

– Ėjome, ir ką?

– Tada, pažiūrėjęs į benamius, sakei, kad jie gyvena tiksliai kaip laikrodis. Atsimeni?

– Atsimenu. O tu atsakei, kad taip jau nutinka, kai žmogui nereikia laikrodžio. Tokie buvo tavo žodžiai.

Jukava patenkintas linktelėjo.

– Mudviem niekada nepavyks atsikratyti laikrodžių. Abu esame laikrodžio, vadinamo visuomene, krumpliaračiai. Nebeliks krumpliaračių – laikrodis suges. Kad ir kaip laisvai vieni patys norėtume judėti, aplinka neleidžia. Vis šioks toks pastovumas, nors kaip tik dėl to ir

nesame laisvi. Girdėjau, kad tarp benamių nemažai tokių, kurie nebenorėtų grįžti į ankstesnį gyvenimą.

– Jeigu pliurpsi tokius niekus, tos dvi trys minutės, žinok, greitai prabėgs, – pažiūrėjo į laikrodį Išigamis. – Minutės jau ir nebėra.

– Norėjau pasakyti, kad šiame pasaulyje nėra nereikalingų krumpliaračių, be to, būdą, kaip būti panaudotam, pasirenka pats krumpliaratis. – Jukava įdėmiai pažvelgė į Išigamį. – Negi meti mokyklą?

Išigamis iš nuostabos išpūtė akis.

– Iš kur tu?..

– Pasirodė, ir tiek. Na, tik pamaniau, kad tu nenori visą gyvenimą būti tas pats krumpliaratis – matematikos mokytojas. – Jukava atsistojo nuo suoliuko. – Eime?

Abu žingsniavo vienas šalia kito Sumidos krantine. Išigamis laukė, kada senasis draugas prabils.

– Kusanagis sakė vėl pas tave buvęs. Tikrinęs alibi.

– Buvo. Regis, praeitą savaitę.

– Jis tave įtaria.

– Atrodo. Nors man pačiam neaišku, kas jam užkliuvo.

Jukava staiga suminkštėjo.

– Tiesą sakant, jis ir pats nėra tikras. Tiesiog pamatė, kad aš tavim susidomėjau, tai ir jis iš paskos. Gal ir netaktiška atskleisti tokius dalykus, bet policija lyg ir neturi dingsties tave įtarinėti.

Išigamis sustojo.

– Kodėl man tai pasakoji?

Jukava irgi sustojo ir atsisuko į Išigamį.

– Nes aš tavo draugas. Jokių kitų priežasčių.

– Pamanei, kad jeigu draugas, reikia perspėti? Kodėl? Aš nesusijęs su tuo nusikaltimu. Man nei šilta, nei šalta, ar policija mane įtaria.

Išigamis išgirdo Jukavos atodūsį. Dar pamatė, kaip jis purto galvą. Liūdnas Jukavos veidas Išigamį erzino.

– Su alibi tai neturi nieko bendro, – tyliai pasakė Jukava.

– Ką?

– Kusanagis ir visi kiti kaip pamišę stengiasi paneigti įtariamųjų alibi. Jie įsitikinę, kad jeigu Jasuko Hanaoka yra tikroji nusikaltėlė ir jos alibi melagingas, vis tiek galų gale prisikas iki tiesos. Ir jeigu tu jos bendrininkas, jie patikrins tavo alibi ir jūsų tvirtovę sugriaus iki pamatų.

– Nė menkiausio supratimo neturiu, kodėl man visa tai pasakoji, – nusistebėjo Išigamis. – Juk čia policininkų darbas, tiesa? Tikrinti alibi. Be to, kaip sakai, tik tuo atveju, jeigu ji tikroji žudikė.

Jukava šyptelėjo.

– Kusanagis papasakojo įdomų dalyką. Apie tai, kaip tu ruoši egzaminų užduotis. Panaudoji akluosius taškus, atsirandančius dėl išankstinių nuostatų. Pavyzdžiui, algebros uždavinius pateiki kaip geometrijos. Visiškai pritariu. Tokie uždaviniai padeda apgauti tuos, kurie matematikos esmės nesupranta ir pratę spręsti pagal vadovėlius. Iš pirmo žvilgsnio atrodo kaip geometrijos uždavinys, todėl žūtbūt stengiasi taikyti jos teoremas.

Bet išspręsti negali. Tik laiką gaišta. Gal ir nesąžininga, bet labai veiksminga atsijojant tuos, kurie tikrai gabūs matematikai.

– Ir kokia išvada?

– Kusanagis ir jo komanda, – Jukava vėl surimtėjo, – nusprendė, kad šįkart jų uždavinys – paneigti alibi. O kaip kitaip, juk svarbiausioji įtariamoji nori įtikinti turinti alibi. Bet tas alibi toks netvirtas, kad, rodos, stuktelėsi ir jis bemat sugrius. Logiška radus siūlo galą į jį įsikibti. Juk taip elgiamės ir mes, kai įsitraukiame į tyrimus. Bet ir mokslo pasaulyje kartais nutinka, kad ne to siūlo galo nusigriebi. Kusanagis ir visa jo komanda irgi pakliuvę į šitokius spąstus. Ne, gal tiksliau sakyti – jie kaip reikiant susipainioję.

– Jeigu turi kokių minčių dėl tyrimo krypties, gal reikėtų patarimus dalyti ne man, o detektyvui Kusanagiui, ką?

– Žinoma. Kada nors vis tiek būsiu priverstas. Bet prieš tai noriu tau tas mintis atskleisti. O priežastį kodėl – tu jau žinai.

– Nes tu mano draugas?

– Dar galėčiau pridurti, nenoriu, kad būtų prarastas toks talentas kaip tavo. Norėčiau, kad pirmiausia būtų išspręsti šitie klausimai, o tada galėtum grįžti prie savo darbo. Nenorėčiau, kad tavo protas būtų taip eikvojamas.

– Ir be tavo pamokslų savo laiko nešvaistau, – pasakė Išigamis ir ėmė eiti, tik ne dėl to, kad bijojo pavėluoti į mokyklą, o todėl, kad šitaip kalbėtis jam buvo sunku.

Jukava nusekė iš paskos.

– Norint išnarplioti šią žmogžudystę, negalima galvoti, kad tai vien alibi uždavinys. Anaiptol. Skirtumas čia didesnis nei tarp geometrijos ir algebros.

– Labai smalsu, koks gi čia uždavinys? – eidamas priekyje paklausė Išigamis.

– Sunku apibendrinti vienu žodžiu, bet, sakyčiau, tai pinklus uždavinys. Netgi gudragalvystė. Policininkus klaidina nusikaltėlių užmestas jaukas. Detektyvai griebiasi kiekvienos nusikaltėlių paliktos užuominos. Ir dėl kiekvienos tokios užuominos, kiekvieno tariamo įkalčio jie įsipainioja žudikų užmestame tinkle.

– Skamba sudėtingai.

– Ir sudėtinga. Bet jeigu pažiūrėsi iš kitos pusės, net nustebsi, koks lengvas tai uždavinys. Kai paprasti mirtingieji stengiasi iškasti kitam gilesnę duobę, patys į ją įkrenta. Tik ne genijai. Šitie pasirenka nesudėtingą būdą, koks paprastam žmogeliui nė nešautų į galvą ir kokio tas niekada nepasirinktų, ir taip uždavinys iš karto tampa sudėtingesnis.

– Jeigu neklystu, jūs, fizikai, nemėgstate abstrakčiai išvedžioti?

– Gerai, gal tada pateikti šiek tiek konkrečių dalykų? Laiko dar turi?

– Turiu.

– Ar liks laiko užsukti į krautuvėlę nusipirkti pietų?

Išigamis dėbtelėjo į Jukavą ir vėl nusisuko.

– Tik nereikia manyti, kad aš kasdien ten perku pietus.

– Ar tikrai? Kiek girdėjau, beveik kasdien.

– Ir dėl to įtari, kad aš kaip nors prisidėjęs prie nusikaltimo?

– Galima sakyti, kad taip, bet ne visai. Jeigu tu kiekvieną dieną toje pačioje krautuvėje pirktum pietus, nieko nepagalvočiau, bet jeigu kiekvieną dieną į ją eini pamatyti moters, praleisti pro akis negaliu.

Išigamis sustojo ir vėl piktai dėbtelėjo į Jukavą.

– Jeigu jau esi senas draugas, tai gali šnekėti, kas ant seilės užeina?

Jukava nenusuko akių. Akyse, žvelgiančiose tiesiai į Išigamį, slypėjo jėga.

– Nejaugi iš tikrųjų supykai? Suprantu, kad širdy neramu, bet vis tiek.

– Nesąmonės. – Išigamis vėl pasisuko eiti. Ėmė lipti laiptais priešais Kijosu tiltą.

– Šiek tiek atokiau nuo lavono buvo rasti, kaip manoma, aukos drabužiai, – eidamas iš paskos aiškino Jukava. – Aštuoniolikos litrų talpos skardinėje ir nebaigę degti. Įtariama, kad čia žudiko rankų darbas. Kai apie drabužius išgirdau pirmą kartą, pamaniau, kodėl nusikaltėlis nepalaukė, kol jie visiškai sudegs. Kusanagio komanda mano, kad žudikas tikriausiai norėjo kuo greičiau iš ten dingti, bet jeigu taip, ar nebuvo galima pasiimti drabužių ir paskui neskubant juos sunaikinti. O gal nusikaltėlis tikėjosi, kad drabužiai daug greičiau sudegs? Štai kokios mintys man nedavė ramybės. Todėl net pats nusprendžiau pamėginti ką nors sudeginti.

Išigamis vėl sustojo.

– Deginai drabužius?

– Aha, tokio pat dydžio skardinėje nuo tepalų. Striukę, megztinį, kelnes, kojines... Ką dar? A, dar apatinius. Pirkau dėvėtų drabužių parduotuvėje, net nesapnavau, kad galėtų tiek kainuoti. Mes, fizikai, priešingai nei matematikai, negalime nurimti, kol nepadarome bandymo.

– Na ir kaip?

– Skleisdami nuodingus dūmus labai gerai sudegė, – pasakė Jukava. – Visiškai. Akimirksniu. Nė penkių minučių nereikėjo.

– Na ir?

– Tai kodėl nusikaltėlis nepalaukė penkių minučių?

– Tikrai, kodėl nepalaukė? – Užlipęs laiptais Išigamis Kijosu Tilto gatvėje pasuko į kairę. Į priešingą pusę nei „Benten-tei".

– Tai pietų nepirksi? – kaip ir reikėjo tikėtis, paklausė Jukava.

– Bet tu ir įkyrus. Juk sakiau, ne kasdien ten užsuku, – susiraukė Išigamis.

– Man kas, tik rūpinuosi, kad neliktum be pietų. – Jukava žingsniavo greta. – Prie lavono buvo rastas ir dviratis. Išsiaiškinta, kad pavogtas prie Šinodzakio stoties. Ant jo buvo rasti, kaip manoma, aukos pirštų atspaudai.

– Na ir?

– Nieko, pasirodo, esama ir tokių bukų nusikaltėlių, kurie sumaitoja lavono veidą, bet pamiršta nuo dviračio

nuvalyti pirštų atspaudus. Bet jeigu paliko tyčia, tada kita šneka. Įdomu, kokį tikslą žudikas turėjo?

– Ir kokį?

– Gal... Gal norėjo, kad dviratis būtų susietas su auka? Žudikui nebūtų buvę paranku, jeigu būtų pagalvota, kad dviratis neturi nieko bendro su nusikaltimu.

– Kodėl?

– Nes jis norėjo priversti detektyvus manyti, kad auka iš Šinodzakio stoties į nusikaltimo vietą atvažiavo dviračiu. Ir paprastas dviratis čia netiko.

– Tai rastas dviratis buvo nepaprastas?

– Dviratis su krepšeliu pirkiniams, tokių visur pilna. Tik buvo naujas.

Išigamis jautė, kaip ima vertis viso kūno prakaito liaukos. Darėsi vis sunkiau kvėpuoti.

Kai išgirdo sveikinantis, nurimo. Su dviračiu juos aplenkė mokinė. Atsisukusi į Išigamį ji vos linktelėjo.

– Labas rytas, – paskubomis atsakė jis.

– Aš sužavėtas. Maniau, jau nebėra mokinių, kurie sveikintųsi su mokytojais, – pajuokavo Jukava.

– Beveik nėra. Ir kas, kad dviratis buvo naujas? Kokia išvada?

– Policijos manymu, jei jau vogti, tai vogti naują. Bet ne taip viskas paprasta. Nusikaltėliui rūpėjo, kiek laiko dviratis prastovėjo prie Šinodzakio stoties.

– Nes...

– Žudikas nenusižiūrėjo dviračio, prie stoties prastovėjusio jau keletą dienų. Jis norėjo, kad ant dviračio

būtų užrašytas savininko vardas. Tam ir buvo reikalingas naujas. Mažai tokių, kurie ką tik nusipirktą dviratį ilgiausiai paliktų be priežiūros, be to, jeigu kas tokį pavogtų, didelė tikimybė, kad praneštų policijai. Tačiau visi šitie dalykai nebuvo būtini nusikaltimui nuslėpti. Tiesiog žudikas pasirinko tokį būdą norėdamas padidinti sėkmės tikimybę.

– Hm...

Išigamis neėmė laidyti pastabų dėl Jukavos spėlionių, tik ėjo žiūrėdamas į kelią. Pagaliau priėjo mokyklą. Pro šalį šaligatviu skubėjo mokiniai.

– Įdomus pasakojimas, norėtųsi pasiklausyti tęsinio, bet... – Jis sustojo ir pasisuko į Jukavą. – Gal užteks? Nenorėčiau, kad nugirstų mokiniai.

– Gal taip ir geriau. Manau, tai, kas svarbiausia, pasakiau.

– Buvo įdomu, – pasakė Išigamis. – Anąkart man uždavei klausimą: kas sunkiau, ar sugalvoti uždavinį, ar jį išspręsti. Prisimeni?

– O kaipgi. Mano atsakymas: sunkiau uždavinį sugalvoti. Nes visi, kas jį sprendžia, mano, kad turi gerbti tą, kuris klausia.

– Tiesa. Gerai, o kaip uždavinys $P = NP$? Kas paprasčiau: pačiam sugalvoti atsakymą ar patikrinti, koks kitų atsakymas – teisingas jis ar ne? – pažvelgė į fiziką draugas.

Jukava įtariai pažiūrėjo. Tikriausiai nesuprato, kodėl Išigamis to klausia.

– Savo atsakymą tu jau pateikei. Dabar eilė išklausyti kito žmogaus atsakymą. – Išigamis bedė pirštu į krūtinę Jukavai.

– Išigami...

– Na, tai iki. – Išigamis atsuko nugarą Jukavai ir nuėjo. Rankose tvirtai suspaudė krepšį.

Negali būti, sukosi mintys jo galvoje, tas fizikas viską permatė...

Net ir desertą valgydama Misato tylėjo. Jasuko sunerimo, nereikėjo jos čia atsivesti.

– Misato, ar jau soti? – paklausė Kudo.

Jis šįvakar tik ir rūpinosi, ar viskas gerai.

Misato, kišdama šaukštelį į burną, linktelėjo ir nė nepažvelgė į jo pusę.

Vakarieniavo kiniškų patiekalų restorane Gindzoje. Kadangi Kudo primygtinai prašė ir dukterį atsivesti kartu, Jasuko atsikalbinėjančią Misato atsitempė vos ne per prievartą. Paauglių tokiomis pagundomis, kaip „gausi ko nors skanaus“, nebesuviliosi. Tik kai Jasuko pasakė, kad jeigu jos bus susikausčiusios, policija jas ims įtarinėti, Misato galiausiai nusileido ir pasidavė.

Bet dabar Jasuko gailėjosi, kad privertė nejaukiai pasijusti Kudo. Per visą vakarienę Kudo ir taip, ir anaip kalbino Misato, bet neišpešė iš jos nė vieno doresnio sakinio.

Suvalgiusi desertą Misato pasisuko į Jasuko.

– Nueisiu į tualetą.

– Eik.

Palaukusi, kada pradings Misato, Jasuko pasisuko į Kudo ir suglaudė delnus.

– Kudo, aš labai atsiprašau.

– Ką? Už ką? – Jis atrodė nustebęs. Nereikia nė sakyti, vaidino.

– Mano mergaitė nedrąsi prie svetimų. Ypač prie vyresnių vyrų.

Kudo nusijuokė.

– Nė į galvą nebuvo šovę, kad mudu iš karto susidraugausime. Jos metų irgi toks buvau. Maniau, šiandien būtų smagu bent jau susitikti.

– Ačiū.

Kudo linktelėjo, išsitraukė pakelį cigarečių ir žiebtuvėlį iš švarko, užmesto ant kėdės atlošo. Kol valgė, kentėjo nerūkęs. Tikriausiai dėl Misato.

– Ar jokių naujienų? – įtraukęs dūmo paklausė Kudo.

– Dėl ko?

– Na, ir dėl žmogžudystės, ir šiaip.

Jasuko nuleido akis, tada vėl pažvelgė į jį.

– Nieko naujo. Viskas po senovei.

– Tada gerai. Detektyvai neįkyri?

– Šiomis dienomis nepasirodė. Krautuvėje irgi. O kaip tu?

– Pas mane irgi nebuvo. Regis, įtarimai nepasitvirtino. – Kudo nukratė pelenus į peleninę. – Man tik vienas dalykas rūpi.

– Koks?

– Hm... – Kudo minutę pamąstė, tada pravėrė burną. – Tiesą sakant, pastaruoju metu dažnai kažkas skambina ir nešneka. Į namų telefoną.

– Kas čia per pokštai? Kaip nemalonu, – susiraukė Jasuko.

– Be to, – lyg dvejodamas iš švarko kišenės jis išsitraukė lapelį, – radau pašto dėžutėje.

Jasuko, pažvelgusi į lapelį, atšoko. Jame pamatė savo vardą. Perskaitė raštelį.

Nemėgink artintis prie Jasuko Hanaokos. Ji niekada nebus laiminga su tokiu vyru kaip tu.

Parašyta kompiuteriu ir atspausdinta. Aišku, siuntėjas nepasirašęs.

– Atsiųsta paštu?

– Ne, kažkas įmetė tiesiai į pašto dėžutę.

– Ar nujauti kas?

– Neturiu nė menkiausio supratimo. Pamaniau, tavęs paklausiu.

– Ir aš nenumanau... – Jasuko pasiėmė rankinę ir išsitraukė nosinaitę. Prakaitavo delnai. – Įmestas tik šitas laiškelis? – paklausė ji.

– Ne, dar nuotrauka.

– Nuotrauka?

– Iš to karto, kai buvome susitikę Šinagavoje. Fotografuota man įvažiavus į požeminę viešbučio aikštelę. Tada nieko nepastebėjau. – Jis pakratė galvą.

Jasuko nejučia apsižvalgė. Bet argi kas galėtų sekti šiame restorane?

Grįžo Misato ir pokalbis nutrūko. Išėjusios iš restorano jos atsisveikino su Kudo ir įsėdo į taksi.

– Buvo skanu, tiesa? – paklausė dukros.

Misato vis dar susiraukusi tylėjo.

– Nemandagu buvo visą vakarą sėdėti nepatenkintai.

– Nereikėjo manęs ten temptis. Juk sakiau, kad nenoriu eiti.

– Taigi tokia proga, kvietė ir tave.

– Jis būtų buvęs laimingesnis, susitikęs vien su tavim. Aš daugiau niekur neisiu.

Jasuko atsiduso. Kudo, matyt, tikisi, kad ateis diena, kai Misato suminkštės, tačiau vargu, pamanė ji.

– Mama, ar tekėsi už to vyro? – staiga paklausė Misato.

Jasuko išsitiesė kaip žvakė.

– Ką čia šneki?

– Aš tik paklausiau. Juk nori ištekėti, tiesa?

– Nesiruošiu už nieko tekėti.

– Tikrai?

– Ir taip aišku. Mes tik šiaip susitinkame.

– Tada gerai. – Misato nusisuko į langą.

– Ką man nori pasakyti?

– Nieko, – atšovė Misato ir lėtai atsigręžė į Jasuko. – Tik pamaniau, kad būtų negražu, jeigu išduotume tą poną.

– Kokį poną?

Misato pažvelgė motinai į akis ir tylėdama mostelėjo smakru. Tikriausiai turėjo galvoje kaimyną. Matyt, nenorėjo, kad taksi vairuotojas išgirstų, todėl garsiai ir neištarė.

– Dėl to tau nerimauti nereikėtų. – Jasuko ir vėl atsirėmė į sėdynės atlošą.

Misato neaiškiai numykė. Neatrodė, kad būtų patikėjusi motina.

Jasuko galvojo apie Išigamį. Ir be Misato pastabos jis nedavė ramybės. Iš galvos neišėjo keistas Kudo pasakojimas.

Tik vienas Jasuko pažįstamas galėtų taip pasielgti. Taip ir mato niūrias Išigamio akis, kai anąkart Kudo buvo parvežta namo.

Matyt, Išigamis dega iš pavydo, kad Jasuko susitikinėja su Kudo. Kaimynas tikrai puoselėja jai šiltus jausmus, todėl padėjo nuslėpti žmogžudystę, o dabar saugo jas nuo policijos.

Ar tikrai nemalonius pokštus Kudo krečia Išigamis? Jeigu jis įmetė raštelį ir nuotrauką į Kudo pašto dėžutę, ką jai ketina daryti? Jasuko buvo sunerimusi. Ar prisidengdamas tuo, kad tapo bendrininku, nori valdyti ir ją, ir jos gyvenimą? Gal net susitikinėti su kitu vyru neleis, ką jau kalbėti apie santuoką?

Išigamiui turėtų padėkoti, kad dėl Togašio žmogžudystės policija nuo jos pamažu atstoja. Ji ir dėkinga. Bet jeigu visą gyvenimą negalės nuo kaimyno pabėgti, kam buvo visas tas vargas? Ir vėl bus persekiojama, kaip

Togašiui gyvam esant. Tik ją persekios nebe Togašis, o Išigamis. Dar rūstesnis vyras, nuo kurio niekaip nebepabėgsi ir kurio niekaip neišduosi.

Taksi privažiavo prie namų. Jos išlipo iš mašinos ir užlipo į antrą aukštą. Išigamio bute degė šviesa.

Įžengusi į butą, Jasuko ketino persirengti. Iš karto išgirdo, kaip trinkteli gretimo buto durys.

– Ar nesakiau? – paklausė Misato. – Kaimynas ir šįvakar laukė.

– Ir pati žinau, – nejučia sugriežtėjo Jasuko tonas.

Po kelių minučių suskambėjo mobilusis.

Jasuko atsiliepė.

– Išigamis, – pasigirdo balsas, kaip ir tikėjosi. – Ar galite šnekėti?

– Galiu.

– Ar ir šiandien nieko naujo?

– Nieko.

– Aišku. Tada gerai, – atsiduso Išigamis. – Tiesą sakant, yra keletas dalykų, kuriuos jums turiu pasakyti. Pirma, į jūsų pašto dėžutę įdėjau tris laiškus. Vėliau pasiimkite.

– Laiškus?.. – Jasuko pažiūrėjo į duris.

– Tie laiškai bus reikalingi vėliau, todėl juos saugokite. Supratote?

– Taip, supratau.

– Kam laiškai skirti, parašiau raštelyje, jį irgi įmečiau. Tikriausiai nereikia sakyti, kad tą raštelį sunaikintumėte. Aišku?

– Aišku. Ar dabar patikrinti?

– Galima ir vėliau. Ir dar vienas svarbus dalykas. – Išigamis nutilo, tarsi dvejotų.

– Koks? – paklausė ji.

– Dėl skambučių, – tarė jis. – Šitas skambutis paskutinis. Daugiau jums nebeskambinsiu. Žinoma, jūs irgi man negalėsite paskambinti. Kad ir kas man nutiktų, tiek jūs, tiek jūsų dukra būkite tik stebėtojos. Tai vienintelis būdas jums išsigelbėti.

Klausydamasi Jasuko jautė, kaip daužosi jos širdis.

– Pone Išigami, kas dedasi?

– Netrukus sužinosite. Viskam savas metas. Tik nieku gyvu nepamirškite, ką sakiau. Ar supratote?

– Palaukite. Ar negalėtumėte dar šiek tiek paaiškinti?

Motinos balse išgirdusi jaudulį priėjo Misato.

– Nėra ką aiškinti. Iki.

– Luktelėkite... – išsižiojo ji, bet telefono ragelis jau buvo padėtas.

Kai suskambo mobilusis, Kusanagis su Kišitaniu važiavo mašina. Kusanagis, sėdėdamas šalia vairuotojo patogiai atloštoje sėdynėje, atsiliepė.

– Kusanagis klauso.

– Čia aš, Mamija, – pasigirdo duslus viršininko balsas. – Greičiau lėk į Edogavos nuovadą.

– Kodėl? Ar ką nors radote?

– Ne. Atėjo toks vyras, sako norįs su tavim pasikalbėti.

– Koks vyras? – akimirką šmėkštelėjo, kad gal Jukava.

– Išigamis. Matematikos mokytojas, Jasuko Hanaokos kaimynas.

– Išigamis? Su manim pasikalbėti? O telefonu negalima?

– Telefonu negalima, – griežtai atkirto Mamija. – Reikalas svarbus.

– O jūs, viršininke, neklausėte koks?

– Sako kalbėsiąs tik su tavim. Todėl važiuok greičiau.

– Važiuoju, – Kusanagis uždengė telefoną ir pliaukštelėjo Kišitaniui per petį. – Liepia skubėti į Edogavos nuovadą.

– Sako, kad jis nužudė, – pasigirdo Mamijos balsas.

– Kas nužudė? Ką?

– Sako, kad jis pasmaugė Togašį. Išigamis atėjo pasiduoti.

– Negali būti! – Kusanagis net pašoko nuo sėdynės.

16 SKYRIUS

Išigamis be jokių jausmų spoksojo į Kusanagį. *O gal tuščiu žvilgsniu tik mano pusėn spokso?* – pamanė detektyvas. – *Jo širdis kažkur kitur, o aš tik atsitiktinai sėdžiu priešais?* Štai tokią bejausmę išraišką buvo nutaisęs Išigamis.

– Tą vyrą pirmą kartą pamačiau kovo dešimtąją, – ramiai ėmė pasakoti jis. – Kai grįžau iš mokyklos, jis trynėsi prie kaimynių buto durų. Gal turėjo reikalų pas Hanaokas, nes kažko graibėsi prie plyšio laiškams duryse.

– Atsiprašau, tas vyras...

– Togašis. Aišku, kuo jis vardu, dar nežinojau. – Išigamis vos šyptelėjo.

Apklausos kambaryje sėdėjo ir Kišitanis. Tyrėjas prie gretimo staliuko rašė parodymus. Išigamis nenorėjo, kad būtų daugiau policininkų. Aiškino, neva jeigu visi

vienas per kitą ims klausinėti, jis nebepajėgs nuosekliai papasakoti.

– Jis man pasirodė įtartinas, todėl jį užkalbinau. Vyras paskubomis atsakė atėjęs pas Jasuko Hanaoką. Prisistatė kaip atskirai gyvenantis jos sutuoktinis. Iš karto supratau, kad melas, bet tam, kad užmigdyčiau jo budrumą, dėjausi patikėjęs.

– Luktelėkit. Kodėl pamanėte, kad jis meluoja? – pertraukė Išigamį Kusanagis.

Išigamis įkvėpė.

– Nes apie Jasuko Hanaoką žinau viską. Ir tai, kad ji išsiskyrusi, ir kad bėgo nuo to vyro, su kuriuo išsiskyrė, – viską žinau.

– Kodėl? Taip, jūs – kaimynai, bet girdėjau, kad beveik niekada nesikalbėdavote, ir esate tik nuolatinis krautuvės, kurioje ji dirba, pirkėjas.

– Tai tik mūsų priedanga.

– Ką reiškia jūsų „priedanga“?

Išigamis ištiesė nugarą, vos atstatė krūtinę.

– Aš – Jasuko Hanaokos asmens sargybinis. Mano pareiga buvo saugoti ją nuo klastingų vyrų. Bet nenorėjome, kad kiti tai žinotų. Šiaip ar taip, aš ir matematikos mokytojas.

– Todėl man, kai buvome pirmą kartą susitikę, sakėte, kad beveik nebendraujate?

Išigamis atsiduso.

– Jūs gi buvote atėjęs apklausti dėl Togašio nužudymo, tiesa? Tai kaip jums galėjau pasakyti, kad aš jos

asmens sargybinis? Jūs iš karto būtumėte mus pradėjęs įtarinėti.

– Tiesa, – linktelėjo Kusanagis. – Vadinasi, jūs esate asmens sargybinis, todėl viską, kas susiję su Jasuko Hanaoka, žinote, ar ne?

– Taip.

– Ar ir prieš žmogžudystę buvote artimi?

– Taip. Bet, kartoju, mudu buvome slapti draugai. Ji turi dukrą, kad mergaitė nesuprastų, mes susisiekdavome itin atsargiai ir išmoningai.

– O konkrečiau?

– Būdų daugybė. Ar norite, kad apie juos papasakočiau? – klausiamai pažvelgė Išigamis.

Kusanagis jautė, kad čia kažkas ne taip. Pirma, buvo visai netikėta, kad su Jasuko Hanaoka jie artimai bendravo, antra, visas tas pasakojimas skambėjo keistokai. Tačiau Kusanagis norėjo žinoti, kas gi iš tikrųjų įvyko.

– Gerai, apie tai vėliau pakalbėsime. Dabar šiek tiek smulkiau papasakokite apie pokalbį su Togašiu. Baigėte tuo, kad pirmiausia apsimetėte tikįs neva jis – Jasuko Hanaokos sutuoktinis.

– Togašis paklausė, gal žinau, kur išvykusi Jasuko Hanaoka. Paaiškinau, kad ji su dukra čia jau nebegyvena, neseniai buvo priversta persikraustyti dėl darbo. Vyras atrodė nustebęs. Tada manęs paklausė, gal žinau, kur dabar jos gyvena. Atsakiau, kad žinau.

– Ir kur sakėte, kad gyvena?

Išigamis išsišiepė.

– Šinodzakyje. Prie pat Senosios Edogavos.

Tai štai kodėl jam prisireikė Šinodzakio, pamanė Kusanagis.

– Bet čia dar ne adresas, tiesa?

– Aišku, Togašis norėjo sužinoti tikslų. Paprašęs palaukti atsirakinau butą ir, paėmęs žemėlapį, užrašiau ant lapelio adresą. Vandenvalos stoties. Kai padaviau lapelį, jis baisiai apsidžiaugė. Sakė, kad pagelbėjau.

– Kodėl tą adresą?

– Aišku kam, kad nuviliočiau jį į nuošalesnę vietą. Tas apylinkes netoliese vandenvalos gerai pažįstu.

– Palaukit. Vadinasi, nuo pat tos akimirkos, kai sutikote Togašį, nutarėte jį nužudyti? – klausdamas Kusanagis įdėmiai žiūrėjo į Išigamį.

Tai, ką šis pasakojo, stebino.

– Žinoma, – nė nemirktelėjęs atsakė Išigamis. – Jau sakiau, kad turiu saugoti Jasuko Hanaoką. Jeigu pasirodo ją persekiojantis ir kankinantis vyriškis, jo kuo greičiau reikia atsikratyti. Tokia mano pareiga.

– Jūs buvote tikras, kad Togašis kankina Hanaoką?

– Puikiausiai žinojau. Jasuko Hanaoka buvo kankinama to vyro. Pabėgusi nuo jo, apsigyveno mūsų name, visai šalia manęs.

– Apie tai sužinojote iš pačios Hanaokos?

– Jau sakau, apie tai man buvo pranešta slapta susisiekus.

Išigamis kalbėjo neužsikirsdamas. Buvo aišku, kad prieš čia atvykdamas jis viską tvarkingai susidėliojo

mintyse. Tačiau jo pasakojime daug abejotinų vietų. Ir anaiptol ne tokį mokytojo įvaizdį buvo susidaręs Kusanagis.

– Padavėte Togašiui lapelį su adresu, ir kas tada? – Detektyvas bet kokiu atveju nusprendė išklausyti iki galo jam riečiamą istoriją.

– Jisai paklausė, ar žinau, kur dirba Jasuko Hanaoka. Atsakiau nežinantis, bet esu girdėjęs, kad kažkokiame restorane. Dar pridūriau, kad darbą baigia vėlai vakare, apie vienuoliktą valandą, dukra irgi po pamokų jos ten laukianti, o tada abi grįžtančios namo. Žinoma, pats tą pasakėlę greitai sukurpiau.

– O kam?

– Kad būtų lengviau nuspėti vyro veiksmus. Vandenvalos stotis nejudri, bet nieko gero, jeigu būtų nuėjęs ten pernelyg anksti. Sužinojęs, kad Jasuko Hanaoka dirba iki vienuoliktos, o iki to laiko namo negrįžta ir dukra, sumečiau mintyse, kad ir jis anksčiau ten nepasirodys, tiesa?

– Atsiprašau. – Kusanagis ištiesė ranką, pertraukdamas jo pasakojimą. – Norite pasakyti, kad visa tai sugalvojote ten pat, laiptų aikštelėje?

– Taip. O kas?

– Nieko... tik žaviuosi gebėjimu per akimirksnį apgalvoti tiek dalykų.

– Nieko čia įspūdingo, – vėl surimtėjo Išigamis. – Jis žūtbūt norėjo susitikti su Jasuko Hanaoka. Todėl man tereikėjo pasinaudoti jo noru. Nesudėtinga.

– Jums gal ir ne. – Kusanagis apsilaižė lūpas. – Na, o paskui?

– Paskui daviau jam savo telefono numerį. Ir pasakiau, kad jeigu neras jų buto, tegul paskambina. Paprastai tokie malonūs nepažįstamieji sukelia šiokį tokį įtarimą, bet tam vyrui buvo nė motais. Visiškas kvailys, tiesa?

– O kas įtartų, kad pirmą kartą sutiktas žmogus gali kurpti planą, kaip tave nužudyti.

– Man būtų sukėlę įtarimą, kad kažkas čia ne taip. Tačiau tas vyras lapelį su netikru adresu kaip didžiausią turtą įsikišo į kišenę ir patenkintas nuėjo. Įsitikinęs, kad jis išmovė pro laukujes duris, grįžau į butą ir ėmiau ruoštis, – pasakė Išigamis ir lėtai ištiesė ranką prie puodelio.

Gardžiuodamasis gurkštelėjo drungnos arbatos.

– Ir kaip ruošėtės? – pasidomėjo Kusanagis.

– Nieko ypatingo. Persirengiau patogesniais drabužiais ir laukiau. Per tą laiką apgalvojau, kaip jį nužudyti. Apsvarstęs daugybę būdų galiausiai nusprendžiau jį pasmaugti. Pamaniau, kad bus patikimiausia. Jei bandysi nudurti ar užmušti, juk negali nuspėti, kiek bus kraujo. Ir nebuvau tikras, ar pavyktų vienu smūgiu jį pribaigti. Be to, smaugimo ir įrankis paprastas. Tereikia tvirto daikto, todėl nutariau panaudoti kotacu laidą.

– Kodėl laidą? Tvirtų virvių juk gali rasti kiek nori.

– Galvojau ir apie kaklaraištį, ir pakuoti skirtą plastikinę virvę. Tačiau jie lengvai slysta rankose. Baiminausi,

kad neišsitemptų. Kotacu laidas man atrodė pats tinkamiausias.

– Pasiėmėte laidą, o tada...

Išigamis linktelėjo.

– Apie dešimtą vakaro išėjau iš namų. Be žudymo įrankio, dar pasiėmiau peilį ir žiebtuvėlį. Pakeliui į stotį šiukšliadėžėje radau mėlyną plastikinę plėvelę, ją sulanksčiau ir pasiėmiau. Metro traukiniu nuvažiavau į Midzujės stotį, iš jos taksi prie Senosios Edogavos.

– Į Midzujės stotį? Ne į Šinodzakio?

– Išlipdamas Šinodzakio stotyje būčiau rizikavęs akis į akį susidurti su tuo vyru, o tai būtų buvę nelabai gerai, tiesa? – atrėžė Išigamis. – Ir iš taksi išlipau kiek atokiau nuo tos vietos, kurią jam buvau nurodęs. Labiausiai reikėjo saugotis, kad jis manęs nepamatytų, kol neateis laikas.

– Gerai, išlipote iš taksi ir...

– Saugodamasis, kad likčiau nepastebėtas, nuėjau ten, kur turėjo pasirodyti jis. Nors saugotis nelabai ir reikėjo, vis tiek ėjau vienas. – Išigamis vėl gurkštelėjo arbatos. – Tik pasiekiau pylimą ir suskambėjo mobilusis. Skambino Togašis. Paklausiau, kur jis. Smulkiai man nusakė. Net nepastebėjo, kad kalbėdamas telefonu artinuosi aš. Paprašęs, kad dar truputėlį palauktų, kol pasitikslinsiu adresą, išjungiau mobilųjį, bet jau žinojau, kur jis. Sėdėjo išsiskėtęs ant pylimo. Tyliai ir lėtai, kad negirdėtų žingsnių, prisiartinau. Jis nepajuto. Išgirdo tik atsistojus už nugaros, bet jau buvau užnėręs laidą jam

ant kaklo. Jis priešinosi, bet, staigiai užspaudus jam gerklę, iš karto suglebo. Buvo nesunku. – Išigamis žvilgtelėjo į tuščią puodelį. – Gal galėtumėte dar įpilti?

Kišitanis atsistojo ir įpylė jam arbatos. Išigamis linktelėjo galvą dėkodamas.

– Auka buvo tvirto sudėjimo, perkopęs keturiasdešimt vyras! Nemanau, kad lengvai tokį pasmaugtum, jeigu iš visų jėgų pasipriešintų, – paprieštaravo Kusanagis.

Išigamis nerodė jokių jausmų, tik primerkė akis.

– Aš – dziudo treneris. Žinau, kad užpuolus iš už nugaros gana paprasta įveikti net ir šiek tiek stambesnį už save vyrą.

Kusanagis linktelėjo ir nukreipė akis į Išigamio ausis. Šios priminė žiedinius kopūstus – skiriamasis dziudo imtynininkų ženklas. Tarp policininkų irgi nemažai turinčių panašias ausis.

– O ką darėte pasmaugęs? – paklausė Kusanagis.

– Reikėjo paslėpti lavoną. Supratau, kad jeigu bus nustatyta asmens tapatybė, įtarimai būtinai kris ant Jasuko Hanaokos. Pirmiausia jį išrengiau. Supjausčiau atsineštu peiliu. Tada suknežinau veidą, – ramiausiai pasakojo Išigamis. – Susiradęs didesnį akmenį, susukau į plastiko gabalą ir keletą kartų trinktelėjau. Kiek, neprisimenu. Galbūt ir dešimt. Tada žiebtuvėliu nudeginau pirštų pagalvėles. Baigęs surinkau drabužius ir dingau iš nusikaltimo vietos. Bet toldamas nuo pylimo aptikau aštuoniolikos litrų skardinę statinaitę ir drabužius nusprendžiau sudeginti joje. Ugnis buvo didesnė, nei tikė-

jausi, tad pabijojęs, kad kas nors gali pamatyti, greitai iš ten sprukau, nors skudurai dar nebuvo sudegę. Nuėjęs iki gatvės, susistabdžiau taksi ir nuvažiavęs į Tokijo stotį persėdau į kitą, taip ir grįžau namo. Kai pasiekiau namus, buvo jau gal po dvyliktos. – Išigamis sunkiai atsiduso. – Viskas. Ir tas elektros laidas, ir peiliukas, ir žiebtuvėlis – viskas mano bute.

Iš šalies žiūrėdamas į paskubomis svarbiausius dalykus užrašantį Kišitanį, Kusanagis įsikišo tarp dantų cigaretę. Prisidegė ir leisdamas dūmus žiūrėjo į Išigamį. Šio akys buvo bejausmės.

Dėl jo pasakojimo klausimų nekilo. Ir lavono išvaizda, ir nusikaltimo vieta, viskas sutapo su policijai žinomais faktais. Dauguma žmogžudystės smulkmenų nebuvo paskelbta viešai, todėl galvoti, kad čia viso labo fantazija, nebuvo priežasties.

– Ar papasakojote Jasuko Hanaokai apie žmogžudystę? – paklausė Kusanagis.

– Aišku, ne, – atsakė Išigamis. – Čia toks dalykas, jeigu kam nors prasitartų, taigi galas. Moterys – prastos paslapčių saugotojos.

– Vadinasi, apie nusikaltimą judu nesikalbėjote?

– Žinoma, ne. Kad neatkreipčiau jūsų, policininkų, dėmesio, stengiausi prie jos nesiartinti ir su ja nebendrauti.

– Prieš tai sakėte, kad su Jasuko Hanaoka susisiekdavote slapčia. Kaip?

– Yra keletas būdų. Vienas iš jų – ji kalba, aš klausausi.

– Tai kur nors susitikdavote?

– Ne, nesusitikdavome. Juk žmonės būtų pamatę? Ji kalba savo bute. O aš klausausi per aparatą.

– Kokį aparatą?

– Mano buto sienoje įtaisytas į jų butą nukreiptas mikrofonas. Jį ir naudojome.

Kišitanis liovėsi rašęs ir pakėlė galvą. Kusanagis suprato, ką jis nori pasakyti.

– Kalbate apie klausymosi aparatą?

Išigamis liūdnai suraukė antakius ir papurtė galvą.

– Niekas nieko slaptai nesiklausė. Ji man guosdavosi ir skųsdavosi.

– Jasuko Hanaoka žinojo apie tą aparatą?

– Apie aparatą gal ir nežinojo. Bet tikrai kalbėdavo atsisukusi į bendrą sieną.

– Ar ji kreipdavosi į jus?

– Taip. Tik ji turi dukrą, todėl atvirai kreiptis į mane negalėdavo. Apsimetusi, kad kalbasi su dukra, iš tikrųjų siųsdavo žinutes man.

Daugiau negu pusė Kusanagio cigaretės tarp pirštų buvo virtusi pelenais. Juos nukratė į peleninę. Susižvelgė su Kišitaniu. Jaunesnysis kolega sutrikęs gūžtelėjo pečiais.

– Ar jums taip sakė pati Jasuko Hanaoka? Kad apsimetusi, jog kalbasi su dukra, iš tikrųjų kreipiasi į jus?

– Ir sakyti nereikia. Apie ją viską žinau, – linktelėjo Išigamis.

– Bet pati jums taip nesakė. Tai gal jūs viską išsigalvojote?

– Ne, neišsigalvojau. – Bejausmis Išigamio veidas paraudo. – Kad buvęs sutuoktinis ją kankina, irgi sužinojau iš jos skundų. Kas būtų pasikeitę, jeigu dėl to ji būtų pasiguodusi dukrai? Taip kalbėdavo norėdama, kad aš išgirsčiau. Prašydavo manęs, kad ką nors daryčiau!

Kusanagis viena ranka jį ramino, kita – užgesino cigaretę.

– Kaip dar susisiekdavote?

– Telefonu. Kiekvieną vakarą jai skambindavau.

– Jai?

– Į jos mobilųjį. Na, bet nebūtinai kalbėdavomės. Aš tik paskambindavau ir iš karto išjungdavau. Jeigu jai kildavo kokių bėdų, atsiliepdavo. Jeigu jų neturėdavo, neatsiliepdavo. Po penkių šaukimo signalų padėdavau ragelį. Taip buvome sutarę.

– Sutarę? Tai ji irgi apie tai žinojo?

– Taip. Buvome sutarę iš anksto.

– Gerai, paklausime Hanaokos.

– Klauskite. Taip galutinai įsitikinsite, – kupinu pasitikėjimo balsu pritarė Išigamis ir išraiškingai mostelėjo smakru.

– Viską, apie ką čia kalbėjomės, prašysime papasakoti dar keletą kartų. Oficialų protokolą irgi netrukus surašysime.

– Gerai, kiek kartų reikės, tiek ir pasakosiu. Neturiu kito pasirinkimo.

– Pabaigoje dar norėčiau paklausti, – Kusanagis ant stalo sunėrė pirštus, – kodėl pasidavėte?

Išigamis giliai įkvėpė.

– Ar būtų buvę geriau nepasiduoti?

– Ne to klausiu. Jei pasidavėte, turėjote tam priežasčių, motyvą, ar ne? Noriu juos žinoti.

Išigamis šnirpštelėjo nosimi.

– Su jūsų darbu tai neturi nieko bendro. Ar neužtenka, kad nusikaltėlis užgraužtas sąžinės atėjo pasiduoti? Negi dar reikia kitų priežasčių?

– Na, pasižiūrėjus į jus neatrodo, kad būtumėte užgraužtas sąžinės.

– Jeigu paklaustumėte, ar jaučiuosi kaltas, būčiau priverstas pasakyti, kad ne visai. Bet aš gailiuosi. Viskas veltui. Jeigu būčiau žinojęs, kad būsiu šitaip išduotas, būčiau nežudęs.

– Išduotas?

– Jasuko Hanaoka... – šiek tiek susijaudinęs kalbėjo Išigamis. – Ji mane išdavė. Ji susitikinėja su kitu, nors ją išgelbėjau nuo buvusio vyro. Jeigu nebūčiau girdėjęs jos skundų, nebūčiau taip pasielgęs. Ji man yra sakiusi, kad tokį vyrą nužudyt per maža! Aš jį nužudžiau, jai nereikėjo nė piršto pakrutinti. Kitaip tariant, mes – bendrininkai. Policija turi ir ją sulaikyti.

Kad įsitikintų, ar Išigamis sako tiesą, buvo nutarta apieškoti jo butą. Kusanagis su Kišitaniu nusprendė išklausyti ir Jasuko Hanaokos pasakojimą. Moteris jau buvo grįžusi. Misato irgi buvo namie, todėl vienas poli-

cininkas ją išsivedė į lauką. Tikrai ne tam, kad negirdėtų žiauraus pasakojimo, o tam, kad ir paauglę apklaustų.

Sužinojusi, kad Išigamis pasidavė, Jasuko išpūtė akis, rodos, net kvapo pritrūko. Negalėjo pratarti nė žodžio.

– Ar jums tai netikėta? – nenuleisdamas nuo jos žvilgsnio paklausė Kusanagis.

Jasuko papurtė galvą, tada galiausiai pratarė:

– Nė į galvą tokia mintis nebuvo šovusi. Kam jam Togašį?..

– Ar nenujaučiate, koks galėjo būti motyvas?

Jasuko keistai sureagavo į Kusanagio klausimą: lyg suabejojo, lyg susvyravo. Tarsi nenorėtų ko sakyti.

– Išigamis tvirtina tai padaręs dėl jūsų. Togašį nužudęs dėl jūsų.

Jasuko skausmingai suraukė kaktą ir garsiai atsiduso.

– Atrodo, kai ką pati numanote.

Ji vos linktelėjo galvą.

– Nuojauta kuždėjo, kad kaimynas man puoselėja kažkokius jausmus. Bet kad žudytų...

– Jis tvirtina su jumis susisiekdavęs.

– Su manim? – sunerimo Jasuko. – Ne, mes nesusisiekdavome.

– Bet jums skambindavo, tiesa? Ir dar kiekvieną vakarą.

Kusanagis papasakojo Jasuko, ką kalbėjo Išigamis. Ji net išsižiojo iš nuostabos.

– Tai man skambindavo kaimynas?

– Nežinojote?

– Buvo dingtelėję, bet nebuvau tikra. Jis neprisistatydavo.

Anot Jasuko, pirmą kartą jai buvo paskambinta maždaug prieš tris mėnesius. Pašnekovas neprisistatė ir iš karto ėmė klausinėti apie Jasuko asmeninį gyvenimą. Kasdien jos nesekdamas, tikrai tokių dalykų nežinotum. Supratusi, kad čia persekiotojas ir priekabiautojas, ji išsigando. Nenujautė, kas jis galėtų būti. Paskui dar keletą kartų skambino, bet ji neatsiliepdavusi. Tačiau vieną kartą užsimiršusi atsiliepė ir vyriškas balsas pasakė: „Suprantu, kodėl neatsiliepiate – esate užsiėmusi. Gerai, tada darykime taip: aš kiekvieną vakarą skambinsiu, jeigu reikės, atsiliepkit. Mažiausiai po penkių signalų."

Jasuko sutikusi. Nuo tada telefonas iš tikrųjų kiekvieną vakarą skambėdavęs. Skambindavo iš taksofono. Į tuos skambučius stengdavosi neatsakinėti.

– Ar iš balso nesupratote, kad jis Išigamio?

– Nesupratau, juk iki tol mudu beveik nepratardavome vienas kitam žodžio. Telefonu irgi kalbėjomės tik tuos du kartus, net negaliu gerai prisiminti, koks tas balsas. Net pagalvoti negalėjau, kad kaimynas užsiimtų tokiais dalykais. Juk jis matematikos mokytojas gimnazijoje!

– Ir mokytojų dabar visokių yra, – įsiterpė Kišitanis šalia Kusanagio ir tarsi atsiprašydamas nuleido akis.

Kusanagis prisiminė, kad jaunasis kolega nuo pat tyrimo pradžios užstodavo Jasuko Hanaoką. Kai Išigamis prisipažino, Kišitaniui tikriausiai atlėgo.

– O be telefono skambučių, ar dar kas nors buvo? – paklausė Kusanagis.

Paprašiusi šiek tiek palaukti, Jasuko atsistojo ir iš spintelės stalčiaus ištraukė laiškus. Tris. Siuntėjo vardo ant vokų nebuvo, tik adresatas užrašytas – Jasuko Hanaokai. Paties adreso irgi nebuvo.

– Kas čia?

– Radau pašto dėžutėje. Buvo ir daugiau, bet visus išmečiau. Kai per televiziją išgirdau, kad įrodymus geriau pasilikti – tuo atveju, jeigu kas nors nutiktų, jie esą praverstų teisme, pasilikau bent jau šituos tris, nors ir buvo neramu.

Jasuko leidžiant Kusanagis atplėšė vokus.

Kiekviename iš jų buvo po lapą. Teksteliai rinkti kompiuteriu. Neilgi.

Pastaruoju metu pradėjote ryškiau dažytis. Drabužiai irgi puošnesni. Ponia, jie ne jums. Kuklesni apdarai jums tinka labiau. Nerimą kelia ir tai, kad vėlai grįžtate. Po darbo iš karto skubėkite namo.

Gal jūs turite rūpesčių? Jeigu taip, prašau nesivaržyti ir atvirai papasakoti man. Todėl ir skambinu jums kas vakarą. Ponia, galėčiau jums daug patarti. Kiti žmonės neverti pasitikėjimo. Jais negalima kliautis. Klausykite tik manęs.

Jaučiu kai ką negero. Ponia, ar tik jūs manęs neapgaudinėjate? Žinau, jūs negalėtumėte taip pasielgti, bet jeigu tai tiesa, jums neatleisiu. Kodėl? Todėl, kad tik aš esu ištikimas jūsų sąjungininkas. Ponia, tik aš vienas galiu jus apsaugoti.

Baigęs skaityti Kusanagis lapus sukišo atgal į vokus.

– Ar galima pasiimti?

– Prašom.

– Daugiau nieko nebeturite?

– Pati daugiau lyg ir nieko... – Jasuko nutilo.

– Ar duktė irgi gavo panašių laiškų?

– Ne, ne ji, Kudo...

– Kuniakis Kudo? Ką jis?

– Kai susitikome praeitą kartą, užsiminė gavęs keistą laišką. Siuntėjas nežinomas. Laiške liepiama nesiartinti prie manęs. Buvo įdėta ir slapčiomis daryta Kudo nuotrauka.

– Sakote, Kuniakiui Kudo, ar ne...

Dėl visų šių įkalčių į galvą atėjo tik viena mintis – siuntėjas yra Išigamis. Kusanagis prisiminė Manabu Jukavą. Šis Išigamį gerbė kaip mokslininką. Kaip jis nustebs sužinojęs, kad jo draugas – persekiotojas.

Pasigirdo beldimas į duris. Kai Jasuko pakvietė, atidaręs duris galvą įkišo jaunasis tyrėjas. Vienas iš apieškojusių Išigamio butą.

– Kusanagi, gali pažiūrėti?

– Einu, – linktelėjo Kusanagis ir atsistojo.

Gretimame bute ant kėdės sėdėjo Mamija ir laukė. Ant stalo stovėjo įjungtas kompiuteris. Jauni policininkai į kartonines dėžes krovė daiktus.

Mamija parodė pirštu į sieną šalia knygų lentynos.

– Pažiūrėk.

– O! – nejučia šūktelėjo Kusanagis.

Apmušalai buvo nuplėšti ir išpjautas maždaug dvidešimties centimetrų kraštinės kvadratas. Iš skylės kyšojo plonas laidas. Laido gale buvo pritvirtintos ausinės.

– Paklausyk.

Palieptas Mamijos, Kusanagis užsidėjo ausines. Akimirksniu išgirdo balsus.

– Jeigu patvirtinsime, ką sako Išigamis, manau, viskas baigsis greitai. Ir rūpesčių jums kelsime mažiau.

Kišitanio balsas. Trukdžių yra, bet nepagalvotum, kad kalbama už sienos.

– ...kiek metų gaus Išigamis?

– Viskas priklausys nuo teismo sprendimo. Čia juk žmogžudystė, jeigu jam ir nebus skirta mirties bausmė, vis tiek lengvai neišsisuks. Bet kokiu atveju, jums, ponia Hanaoka, daugiau jis nebetrukdys.

Galvodamas, kad kaip tyrėjas Kišitanis šneka per daug, Kusanagis nusiėmė ausines.

– Paskui parodysim šitą Jasuko Hanaokai. Išigamis sako, kad jinai turėjo žinoti, kad jos klausomasi, bet aš netikiu, – tarė Mamija.

– Norite pasakyti, kad Jasuko Hanaoka nežinojo, ką daro Išigamis?

– Aš klausiausi tavo ir Jasuko pokalbio. – Mamija, pažiūrėjęs į klausymosi aparatą sienoje, išsišiepė. – Išigamis – tipiškas persekiotojas. Susikūrė pasaką, kad su Jasuko jį sieja ypatingas ryšys, ir stengėsi atbaidyti visus vyrus, kurie ja domėjosi. O buvęs sutuoktinis tikriausiai buvo pats nekenčiamiausias?

– Hm...

– Kas? Ko nepatenkintas? Kas nors negerai? – paklausė Mamija.

– Ne, viskas gerai, tik maniau, kad Išigamį perpratau, bet jo parodymai liudija visai ką kita. Aš sutrikęs.

– Žmonės daugiaveidžiai. Persekiotojai dažniausiai ir būna žmonės, iš kurių to nesitiki.

– Suprantu, bet... Ar, be klausymosi aparato, dar ką nors radote?

Mamija ryžtingai linktelėjo.

– Radome kotacu laidą. Ir kotacu, ir jo laidas buvo įdėti į dėžę. Be to, laidas aptrauktas medžiaga. Sutampa su tuo, kuriuo auka buvo pasmaugta. Jeigu ir ant aukos odos bus rasta nors menkiausias šios medžiagos plaušelis, tada viskas aišku.

– Ir viskas?

– Parodyk jam tą daikčiuką. – Mamija nedrąsiai pajudino kompiuterio pelę. Tikriausiai kas nors čia pat jį buvo pamokęs. – Štai.

Atsidarė teksto kūrimo programa. Ekrane pasirodė tekstas. Kusanagis perskaitė.

Nupaveikslavau tikrąjį vyro, su kuriuo jūs, ponia, taip dažnai susitinkate, veidą. Štai nuotraukos.

Norėčiau ponios paklausti, kokie jūsų santykiai su šiuo vyru?

Jeigu judu vienas kitą mylite, tai didžiausiai išdavystė.

Kaip manote, ką aš dėl jūsų padariau?

Aš turiu teisę jums įsakinėti. Nedelsdama su juo išsiskirkite.

Jeigu ne, savo pyktį nukreipsiu į tą vyrą.

Man būtų vieni niekai jį nusiųsti ten, kur dabar Togašis. Esu tam pasiruošęs, būdą irgi turiu numatęs.

Gal ir kartojuosi, bet jeigu su šiuo vyru esate pora, išdavystės neatleisiu. Atkeršysiu.

17 SKYRIUS

Jukava stovėjo prie lango ir žiūrėjo į tolį. Nors buvo kaip niekad užsisklendęs, nuo jo sklido apgailestavimas ir slegianti vienatvė. Gal patyrė šoką išgirdęs, kad senasis jo draugas žmogžudys? Vis dėlto Kusanagis įtarė, kad kažkas kita neduoda jam ramybės.

– Ir tu patikėjai tuo pasakojimu? – dusliu balsu prabilo Jukava. – Išigamio prisipažinimu?

– Kaip detektyvas, neturiu priežasčių juo netikėti, – pasakė Kusanagis. – Visus jo parodymus kruopščiausiai patikrinome, viskas pasitvirtino. Šiandien buvau paklausinėti prie taksofono netoli nuo Išigamio namų. Jis tikina, kad vos ne kiekvieną vakarą iš jo skambindavęs Jasuko Hanaokai. Šalia taksofono yra parduotuvė, jos savininkas yra matęs žmogų, panašų į Išigamį. Pastaruoju metu juk nedaug kas skambina iš taksofonų, todėl

ir įstrigo į atmintį. Parduotuvės savininkas patvirtino keletą kartų matęs jį skambinant.

Jukava lėtai atsisuko į Kusanagį.

– Kaip detektyvas? Gal galėtum nevartoti tokių dviprasmybių? Aš klausiu, ar tu pats patikėjai, nes į tyrimą man nusispjaut.

Kusanagis linktelėjo ir atsiduso.

– Jeigu atvirai, jaučiu, kad kažkas čia ne taip. Pasakojime prieštaravimų lyg ir nėra. Viskas logiška. Bet vis tiek netikiu – nors tu ką. Negaliu patikėti, kad tas vyras ryžtųsi taip pasielgti. Tačiau viršininkas, kai apie tai užsiminiau, net nesiklausė.

– O kas jam, aukštam pareigūnui? Žudikas sėkmingai sučiuptas, ir tvarka.

– Kad bent kas verstų suabejoti, būtų kita kalba, bet dabar viskas kuo gražiausiai sutampa. Puikiausiai. Pavyzdžiui, paklausus, kodėl nuo dviračio nenuvalė pirštų atspaudų, Išigamis atsakė paprasčiausiai nežinojęs, kad auka atvažiavo dviračiu. Vėlgi nieko keisto. Visi įrodymai byloja, kad Išigamio parodymai tiesa. Kai viskas taip pakrypo, niekas nepuls vėl visko tirti iš pradžių, kad ir ką sakyčiau.

– Ir nors nesi visiškai tikras, plauksi pasroviui ir padarysi išvadą, kad Išigamis yra žmogžudys?

– Gal galėtum su manim taip nešnekėti? O ar pats netvirtini, kad reikia remtis ne jausmais, o įrodymais? Jeigu jie atitinka logikos dėsnius, mokslininkas turi su jais sutikti, nors jausmai tam ir priešintųsi. Pats visą laiką taip aiškini.

Jukava lengvai purtydamas galvą atsisėdo priešais Kusanagį.

– Kai paskutinį kartą buvau susitikęs su Išigamiu, jis man pateikė matematikos uždavinį: *P* = *NP*. Visiems žinomas galvosūkis: kas sunkiau, ar pačiam rasti sprendimą, ar patikrinti kito žmogaus atsakymą.

Kusanagis susiraukė.

– Čia kas, matematikos uždavinys? Man veikiau primena filosofinį.

– Paklausyk. Duodamas parodymus Išigamis jums pateikė vieną galimą atsakymą. Taip pat ir pasiduodamas. Kad ir kaip žiūrėtum, šis atsakymas atrodo teisingas. Jeigu jį priimsite už gryną pinigą, pralaimėsite. Štai ką jūs dabar turėtumėte daryti – sutelkę visas jėgas patikrinti, ar jo atsakymas teisingas, ar melagingas. Jūs esate provokuojami, išbandomi.

– Todėl ir tikriname Išigamio parodymus.

– Jūs viso labo sekate jo įrodymo būdo pėdomis, štai ką jūs darote. O turėtumėte ieškoti, ar nėra kitų atsakymų. Jeigu jų nerasite, jeigu nieko daugiau neįmanoma sugalvoti – tik tada, kai tai įrodysite, galėsite drąsiai tvirtinti, kad jo atsakymas vienintelis.

Iš griežto tono Kusanagis jautė, koks Jukava įpykęs. Šitas fizikas paprastai būna ramut ramutėlis ir labai retai kada rodo savo jausmus.

– Tai sakai, kad Išigamis meluoja? Kad žudikas – ne Išigamis?

Jukava susiraukė ir užsimerkė. Žiūrėdamas į jį Kusanagis kalbėjo toliau:

– Kuo remdamasis gali taip tvirtinti? Jeigu turi kokių minčių, pasakyk ir man. O gal tiesiog nenori patikėti, kad senas tavo draugas žmogžudys?

Jukava atsistojo ir atsuko nugarą Kusanagiui.

– Jukava! – pašaukė Kusanagis.

– Tai, kad nenoriu tuo patikėti, – tiesa, – atsakė Jukava. – Jau esu minėjęs, kad tas vyras vertina logiką. Jausmai jam nesvarbu. Jeigu nutartų, kad kas nors bus veiksminga sprendžiant uždavinį, galėtų padaryti bet ką. Bet žmogžudystė... Be to, nužudyti žmogų, kurio net nepažįsti... Ne, netikiu.

– Vadinasi, buvau teisus, konkrečių įrodymų tu neturi, tiesa?

Jukava atsisuko ir įsmeigė akis į Kusanagį. Jo akys buvo kupinos ne pykčio, o veikiau liūdesio ir skausmo.

– Yra dalykų gyvenime, kuriais patikėti turi, nors ir labai nenori. Puikiai tai suprantu.

– Bet vis tiek manai, kad Išigamis nekaltas?

Jukava susiraukė ir vos vos papurtė galvą.

– Šito aš nesakiau.

– Suprantu, ką nori pasakyti. Iš tikrųjų Togašį nužudė Jasuko Hanaoka, o Išigamis ją tik dengia, tiesa? Tačiau kuo giliau kasamės, tuo mažiau tai atrodo tikėtina. Turime net daiktinių įrodymų, kad Išigamis ją persekiojo. Ir jų tiek daug, kad net ir labai norėdamas ką nors apsaugoti, vargu ar tiek prikurtum. Kiek šioje žemėje žmonių savo noru prisiimtų kaltę – ir dar už žmogžudystę? Jasuko Išigamiui nei giminaitė, nei žmo-

na. Iš tikrųjų ta moteris net ne jo mylimoji. Gerai, tarkim, norėdamas ją pridengti, jis iš tikrųjų prikišo nagus prie žmogžudystės, padėjo ją nuslėpti, bet vis tiek turėjo suabejoti: o kas bus, jeigu paslėpti pėdsakų nepavyks. Juk jis irgi žmogus, ne robotas.

Jukava staiga, tarsi ką suvokęs, išpūtė akis.

– Pamąstyti, kas būtų, jeigu būtų, geba kiekvienas. Sunkiausia – dengti iki pat paskutinės minutės, – žiūrėdamas į tolį sau po nosimi sumurmėjo Jukava. – Išigamis juk irgi toks. Jis tai gerai suprato. Todėl...

– Kas todėl?

– Ne, – papurtė galvą Jukava, – nieko.

– Aš priverstas galvoti, kad Išigamis žudikas. Kol nerasime kokių nors naujų įrodymų, tyrimo eigos kryptis irgi nebus pakeista.

Jukava tylėdamas pasitrynė veidą. Ramiai atsiduso.

– Jis... nejaugi jis pasirinko gyvenimą praleisti kalėjime?

– Jeigu nužudė žmogų, taip ir bus.

– Taigi... – Jukava nuleido galvą ir sėdėjo sustingęs. Galiausiai taip ir nepakėlęs galvos pratarė: – Nepyk, palik mane vieną. Pavargau.

Kad ir ką galvotum, Jukava elgiasi keistai. Kusanagis norėjo dar kai ko paklausti, bet tylėdamas pakilo nuo kėdės. Jukava iš tikrųjų atrodė išsekęs.

Kusanagis, išėjęs iš tryliktos laboratorijos, žingsniavo apytamsiu koridoriumi. Prie pat laiptų vos neatsimušė į jais užlipusį jaunuolį. Kusanagis pažino liesą ir nervin-

gą vaikiną. Magistrantas Tokiva mokosi Jukavos kurse. Jis pats prisistatė Kusanagiui, kai šis prieš keletą dienų ieškojo Jukavos. Tąkart magistrantas spėjo, kad Jukava tikriausiai išvykęs į Šinodzakį.

Tokiva, pamatęs Kusanagį, linktelėjo sveikindamasis ir jau buvo beeinąs toliau.

– Luktelėk, – užkalbino Kusanagis ir nusišypsojo nustebusiam Tokivai. – Norėčiau kai ko paklausti, turi laiko?

Tokiva, žvilgtelėjęs į laikrodį, atsakė šiek tiek turįs.

Abu iš fizikos fakulteto nuėjo į artimiausią fizikų pamėgtą valgyklą. Nusipirkę kavos iš aparato, atsisėdo prie stalo vienas priešais kitą.

– Kur kas geresnė už tirpiąją jūsų laboratorijoje, – gurkštelėjęs iš popierinio puodelio pasakė Kusanagis.

Norėjo, kad magistrantas atsipalaiduotų. Tokiva nusijuokė, bet vis tiek atrodė susikaustęs.

Detektyvas dar ketino šnekteleti apie šį bei tą, bet nusprendęs, kad tik laiką švaistytų, ėjo tiesiai prie reikalo.

– Noriu tavęs paklausti apie Jukavą, – prisipažino Kusanagis. – Ar pastaruoju metu jis neatrodo keistas?

Tokiva suglumo. Gal nelabai tinkamai paklausiau, pamanė Kusanagis.

– Gal jis ką nors tiria, kas nesusiję su universitetu, gal dažnai kur nors išeina?

Tokiva pakreipė galvą. Atrodė susimąstęs.

Kusanagis pasistengė nusišypsoti.

– Tik nesijaudink, jis tikrai neįsipainiojęs į jokį nusikaltimą. Sunku paaiškinti, bet jaučiu, kad Jukava manęs vengia ir kai ką nuo manęs slepia. Ir pats veikiausiai žinai, koks kartais jis užsispyręs.

Kusanagis nebuvo tikras, ar suprantamai paklausė, bet magistrantas pamažu atsipalaidavo. Tikriausiai pritaria, kad dėstytojas užsispyręs.

– Nežinau, ar jis ką tiria, ar ne, bet prieš keletą dienų skambino į biblioteką, – pasakė Tokiva.

– Į biblioteką? Universiteto?

Tokiva linktelėjo.

– Klausė, ar jie turi laikraščių.

– Laikraščių? Argi bibliotekos negauna laikraščių?

– Gauna, bet dėstytojas Jukava norėjo sužinoti, kiek laikomi seni laikraščiai.

– Seni laikraščiai, sakai...

– Bet tai nebuvo baisiai seni laikraščiai. Regis, jis klausė, ar galėtų perskaityti šio mėnesio spaudą.

– Šio mėnesio?.. Ir kaip? Perskaitė?

– Gal ir perskaitė. Nes iš karto išėjo į biblioteką.

Kusanagis linktelėjo, padėkojo Tokivai ir pakilo su artipilniu kavos puodeliu rankose.

Imperatoriškojo universiteto biblioteka – nedidelis trijų aukštų pastatas. Tais laikais, kai dar pats studijavo šiame universitete, Kusanagis gal tik kokius du ar tris kartus teko apsilankyti bibliotekoje. Štai šis priestatas tikriausiai naujas, neprisimena, kad po jį būtų kadaise vaikščiojęs.

Visai arti durų prie lankytojų registracijos stalelio sėdėjo bibliotekininkė, todėl jis iš karto jos paklausė, ar docentas Jukava šiomis dienomis buvo atėjęs perversti laikraščių. Moteris nepatikliai jį perbedė akimis.

Kusanagis išsitraukė detektyvo pažymėjimą.

– Patikėkite, dėstytojas Jukava tikrai niekuo neįtariamas. Tiesiog noriu žinoti, kokius straipsnius jis skaitė. – Gal klausimas ir nevykęs, bet daugiau niekas nešovė į galvą.

– Kiek atsimenu, jį domino kovo mėnesio straipsniai, – atsargiai rinkdama žodžius atsakė moteris.

– Kovo mėnesio? Kokie straipsniai?

– Nesu tikra. – Šiek tiek prasižiojusi ji stengėsi prisiminti. – Lyg ir sakė, kad užtenka tik vietos naujienų puslapių.

– Vietos naujienų? Aišku, o kur jūsų laikraščiai?

– Prašome čia, – atsistojusi parodė į žemų lentynų pusę. Lentynose vienas ant kito gulėjo sukrauti laikraščiai. Ji paaiškino, kad laikraščiai surišti į krūvas po dešimt dienų. – Čia laikoma tik mėnesio senumo spauda. Senesnius laikraščius išmetame. Anksčiau ir juos laikydavome, bet dabar senesnius straipsnius galima susirasti internete.

– Jukava... Dėstytojas Jukava sakė, kad užtenka mėnesio, ar ne?

– Taip. Užtenka tų, kurie po kovo dešimtosios.

– Kovo dešimtosios?

– Taip. Puikiai atsimenu.

– Ar galėčiau pavartyti tuos laikraščius?

– Prašom. Kai baigsite, pašaukite.

Vos tik moteris nusisuko eiti, Kusanagis nieko nelaukęs išsitraukė laikraščių šūsnį ir pasidėjo ant stalo. Pervers vietos naujienų puslapius nuo kovo dešimtosios.

Nereikia ir sakyti, kad kovo dešimtoji Šindžio Togašio nužudymo diena. Kaip ir tikėtasi, Jukava į biblioteką atėjo tam, kad pasiskaitytų apie tą žmogžudystę. Bet ką jis norėjo pasitikrinti laikraščiuose?

Kusanagis ieškojo su nusikaltimu susijusių straipsnių. Pirmasis – kovo vienuoliktosios vakarinis. Tada, kad nustatyta lavono tapatybė, išspausdinta tryliktos dienos rytiniame laikraštyje. Ši žinutė kone ir viskas, žmogžudystės kronikos srautas nutrūksta. Paskutiniame straipsnyje rašoma, kad pasidavė Išigamis.

Į ką šiuose straipsniuose dėmesį kreipė Jukava?

Kusanagis tuos kelis straipsnius perskaitė įdėmiai, po kelis kartus. Trumpi, niekuo neišsiskiriantys. Jis buvo tikras, kad Jukava apie nusikaltimą žinojo daug daugiau, nei aprašyta laikraščiuose. Kodėl tada reikėtų juos skaityti?

Kusanagis, sėdėdamas prie laikraščių, sunėrė rankas.

Kas patikėtų, kad toks žmogus kaip Jukava tirdamas nusikaltimo aplinkybes remtųsi laikraščių straipsniais. Tikrovė tokia, vos ne kasdien įvykdomos žmogžudystės ir jeigu tik tyrimas greitai nepasistumia į priekį, laikraščiai retai kada pateikia to paties nusikaltimo kroniką. Togašio žmogžudystė taip pat nebuvo išskirtinis įvykis. Jukava tikrai tai žino.

Bet jis be tikslo nė piršto nepakrutintų...

Kad ir ką sakė Jukavai, Kusanagis vis dar abejojo, ar Išigamis tikrasis nusikaltėlis. Nedavė ramybės mintis, kad jie pasuko klaidingu keliu. Jautė, kad Jukava žino, kur ir kodėl jie klysta. Kiek kartų šis fizikas yra pagelbėjęs Kusanagio kolegoms! Ar ir dabar jis neturi kokio naudingo patarimo? Jeigu turi, kodėl tiesiai neišdrožia?

Kusanagis sutvarkė laikraščius ir pasakė bibliotekos darbuotojai baigęs.

– Ar nors kiek pravertė? – nedrąsiai paklausė ji.

– Galbūt, – neaiškiai numykė Kusanagis.

Jam ruošiantis išeiti, bibliotekininkė kai ką prisiminė.

– Bet dėstytojas Jukava, atrodo, norėjo ir laikraščių iš kitų prefektūrų.

– Kokių? – atsisuko Kusanagis. – Iš kitų prefektūrų?

– Taip. Klausė, ar neturime Čibos ir Saitamos laikraščių. Atsakiau, kad ne.

– O ko dar klausė?

– Daugiau nieko.

– Čiba ir Saitama...

Kusanagis nepatenkintas išėjo iš bibliotekos. Visiškai nesuprato, kas sukasi Jukavos galvoje. Kam jam reikėjo laikraščių iš kitų prefektūrų? O gal Kusanagiui tik pasirodė, kad Jukava ieško informacijos apie Togašio žmogžudystę, gal draugo tikslas visiškai nesusijęs su tuo nusikaltimu.

Sukdamas galvą Kusanagis grįžo į automobilių aikštelę. Šiandien buvo atvažiavęs mašina.

Ir kai jau atsisėdęs į vairuotojo sėdynę ketino paleisti variklį, kai ką pamatė. Iš universiteto pastato priešais iš-

ėjo Manabu Jukava. Laboratorijos chalatą buvo pakeitęs tamsiai mėlynu švarku. Niūrokas ir nesižvalgydamas, jis ėjo tiesiai prie pagrindinių vartų.

Įsitikinęs, kad Jukava išėjo pro vartus ir pasuko į kairę, Kusanagis paleido variklį. Kai lėtai išvažiavo pro vartus, Jukava kaip tik buvo susistabdęs taksi. Šiam pajudėjus, Kusanagis irgi išsuko į kelią.

Jukava viengungis, todėl didumą dienos praleidžia universitete. Nuolat teisindavosi, kad grįžus namo vis tiek nėra ką veikti, o skaityti ir sportuoti geriau universitete. Yra sakęs, kad čia ir pavalgyti papraščiau.

Kusanagis užmetė akį į laikrodį. Dar nebuvo penkių. Vargu ar tokį ankstyvą metą Jukava važiuotų namo. Sekdamas iš paskos Kusanagis įsiminė taksi firmos pavadinimą ir mašinos numerį. Jeigu kartais pamestų iš akių, vėliau galėtų patikrinti, kur Jukava išlipo.

Taksi važiavo rytų kryptimi. Eismas buvo gana didelis. Tarp taksi ir Kusanagio automobilio įsiterpė kelios mašinos, bet, laimė, nei dėl jų, nei dėl šviesoforų jis neatsiliko.

Pagaliau taksi pravažiavo Nihonbašio tiltą. Sustojo kaip tik ten, kur turėtum pervažiuoti Sumidą. Prieš pat Šinohašio tiltą. Toliau – daugiabutis, kuriame gyvena Išigamis.

Sustojęs kelkraštyje Kusanagis įdėmiai sekė akimis, kas vyksta. Jukava nulipo laiptais šalia Šinohašio tilto. Neatrodė, kad eis į Išigamio namą.

Kusanagis greitomis apsižvalgė – ieškojo vietos, kur pastatyti mašiną. Prie mokėjimo aparato aptiko laisvą vietą. Tada skubiai nusivijo Jukavą.

Draugas lėtai žingsniavo Sumidos krantine. Atrodė, šiaip neturėdamas jokių skubių reikalų vaikštinėja. Kartkartėmis nužvelgdavo benamius. Tačiau niekur nestabtelėjo.

Sustojo ten, kur baigėsi benamių būstai. Jis atsirėmė alkūnėmis į krantinės turėklus ir netikėtai atsisuko Kusanagio pusėn.

Detektyvas šiek tiek nustebo, tik jau ne Jukava. Netgi vos vos šypsojosi. Tikriausiai gana anksti suprato sekamas.

Kusanagis prisiartino dideliais žingsniais.

– Pastebėjai, ar ne?

– Tavo mašinos nepastebėti neįmanoma, – pasakė Jukava. – Retai kur pamatysi tokį seną „Skyline“.

– Supratai, kad seku, todėl čia ir išlipai? Ar iš pat pradžių ketinai čia važiuoti?

– Ir tai, ir tai. Nors ne visai. Iš pradžių mano tikslas buvo kitas. Bet, atpažinęs tavo mašiną, nutariau išlipti čia. Panorau su tavim šnektelėti.

– Ir ką darysi mane čia atsitempęs? – Kusanagis paskubomis apsižvalgė.

– Paskutinį kartą su Išigamiu irgi čia kalbėjausi. Tąkart jam pasakiau: šitame pasaulyje nėra nereikalingų krumpliaračių ir kaip bus panaudotas, gali nuspręsti tik pats krumpliaratis.

– Krumpliaratis?

– Dar mečiau jam keletą užuominų apie nusikaltimą. Jis laikėsi nepriekaištingai, bet kai mudu išsiskyrėme, pateikė savo atsakymą – jums pasidavė.

– Nori pasakyti, kad išgirdęs tavo filosofavimą susiprato ir pasidavė?

– Susiprato?.. Na, tam tikru požiūriu gal ir susiprato, o gal metė paskutinę kortą? Nes tą kozirį iš tikrųjų jau buvo apgalvotai paruošęs.

– Ką tu pasakei Išigamiui?

– Taigi jau sakiau – kalbėjau apie krumpliaračius.

– O paskui dar visko klausinėjai, tiesa? Aš apie tai klausiu.

Jukava liūdnai šyptelėjo ir palingavo galvą.

– Nesvarbu.

– Nesvarbu?

– Svarbu pasakojimas apie krumpliaračius. Apie juos išgirdęs jis ir nusprendė pasiduoti.

Kusanagis atsidūsėjo.

– Universiteto bibliotekoje peržiūrėjai laikraščius. Kam?

– Tokiva išpliurpė? Susidomėjai mano veiksmais?

– Nenorėčiau taip elgtis, bet kad man nieko nesakai.

– Elkis kaip tinkamas, o man tai kas. Toks tavo darbas, gali sekti ką panorėjęs, kad ir mane.

Kusanagis pažvelgė į Jukavą ir nuleido galvą.

– Jukava, būk geras. Gal jau gana šitų mįslių? Juk tu kai ką žinai. Drožk tiesiai. Ne Išigamis tikrasis nusikaltėlis, tiesa? Jeigu taip, prisiimti kaltę buvo kvaila, ar tau taip neatrodo? Juk nenori, kad senas draugas sėstų kaip žmogžudys, tiesa?

– Pažiūrėk į mane.

Jukavai paliepus Kusanagis pažvelgė į jį. Nustebo. Fiziko veidas buvo iškreiptas skausmo. Parėmęs galvą, užsimerkęs.

– Žinoma, nenoriu, kad jis būtų žmogžudys. Tik nėra kitos išeities. Ir kodėl šitaip?..

– Ei, ir dėl ko taip kankiniesi? Kodėl negali man pasakyti? Galų gale ar mudu draugai, ar ne?

Jukava atsimerkė ir griežtai atrėžė:

– Tu draugas, bet kartu ir detektyvas.

Kusanagis nesumojo, ką atsakyti. Pirmą kartą tarp savęs ir seno gero draugo pajuto stūksant sieną. Draugas kaip niekad kankinasi, o jis, būdamas detektyvas, net negali paklausti kodėl.

– Aplankysiu Jasuko Hanaoką, – pasakė Jukava. – Eisi kartu?

– O galima?

– Kaip nori. Bet turėsi nekišti savo trigrašio.

– Supratau...

Jukava apsisuko ir nuėjo. Kusanagis nusekė įkandin. Iš pat pradžių Jukava, matyt, ketino eiti į maisto išsineštinai krautuvėlę „Benten-tei". Kusanagis būtų norėjęs iškvosti, apie ką jis ketina kalbėtis su Jasuko Hanaoka, bet ėjo tylėdamas.

Priešais Kijosu tiltą Jukava užlipo laiptais ir viršuje palaukė Kusanagio.

– Pažiūrėk į šį biurų pastatą, – Jukava pirštu parodė pastatą šalimais. – Ar matai stiklines duris?

Kusanagis įsmeigė akis į stiklines duris, jose atsispindėjo jųdviejų pavidalai.

– Matau, ir kas?

– Kai tąkart iškart po žmogžudystės susitikome su Išigamiu, irgi šitaip abu žiūrėjome į savo atspindžius stikle. Dabar rodau tau, o tada irgi jų nepastebėjau. Pamačiau tik Išigamiui pasakius. Iki pat tos akimirkos net negalvojau, kad jis galėtų būti prisidėjęs prie žmogžudystės. Iš laimės, kad po tokio ilgo laiko vėl susitikau su senu geru pašnekovu, skrajojau padebesiais.

– O pamatęs stikle atsispindinčius pavidalus ėmei jį įtarti?

– Jis pasakė štai ką: tu taip jaunai atrodai, o aš? Plaukai – ir tie... Taip pasakęs jis išsidavė, kad šiek tiek jaudinasi dėl savo plaukų, ir mane nustebino. Kodėl? Nes Išigamis tikrai nebuvo iš tų, kurie jaudintųsi dėl išvaizdos. Dar studijų metais jis laikėsi nuostatos, kad žmogaus vertė ne šitokiais dalykais matuojama, jis pasirinko gyvenimą, kuriame tai nesvarbu. Ir staiga jis jaudinasi dėl išvaizdos. Tikrai, jo plaukai išretėję, bet dūsauk nedūsavęs, vis tiek nieko nebepakeisi. Tada ir supratau, kodėl taip jaučiasi, kai nori nenori imama jaudintis dėl išvaizdos, kitaip tariant, kad jis įsimylėjęs. Gerai, tai kodėl aš staiga prakalbau apie išvaizdą? Ar susirūpinau dėl savosios?

Kusanagis suprato, ką jam pasakys Jukava, todėl paklausė:

– Ar dėl to, kad netrukus susitiksime su moterimi, kuria Išigamis žavisi?

Jukava linktelėjo.

– Tąkart irgi taip pamaniau. Ar tik nebus jo širdį užvaldžiusi moteris, dirbanti maisto krautuvėlėje, jo kaimynė, kurios buvęs sutuoktinis nužudytas. Tačiau iškart man kilo ir kitas svarbus klausimas. Jeigu jam taip patinka kaimynė, jis turėtų ja pasirūpinti, o jis tik stebi viską iš šalies. O gal vis dėlto aš tik prasimanau, kad jis įsimylėjęs? Tada dar kartą susitikau su Išigamiu ir kartu su juo nuėjau į krautuvę. Pamaniau, kad iš jo elgesio ką nors suprasiu. Ir tada krautuvėlėje nelauktai pasirodė naujas veikėjas. Jasuko Hanaokos pažįstamas.

– Kudo, – įsiterpė Kusanagis. – Su kuriuo dabar susitikinėja Jasuko.

– Veikiausiai tas pats. Išigamio išraiška, kai žiūrėjo į tą Kudo, besikalbantį su ja... – Jukava susiraukė ir papurtė galvą. – Iš karto supratau, kad Išigamis dėl jos pametęs galvą. Jo veide mačiau pavydą.

– Tada iškyla dar vienas klausimas.

– Taip. Buvo vienintelis paaiškinimas, kodėl jis vaidina tik stebėtoją.

– Išigamis įsipainiojęs į nusikaltimą... Štai kodėl ėmei jį įtarinėti. – Kusanagis dar kartą pažiūrėjo į stiklines duris. – Kartais aš tavęs bijau. Tas menkas pavydas pakeitė Išigamio likimą.

– Jis išskirtinė asmenybė, todėl net po daugelio metų vis dar buvo ryškus mano atsiminimuose. Jeigu ne tai, net ir aš būčiau nieko nepastebėjęs.

– Bet kokiu atveju, laimė, atrodo, nuo jo bus nusisukusi, – padarė išvadą Kusanagis ir pasuko prie gatvės. Tačiau pajutęs, kad Jukava neseka iš paskos, sustojo. – Tai neinam į „Benten-tei"?

Jukava nuleidęs galvą priėjo prie Kusanagio.

– Norėčiau tavęs kai ko paprašyti, ko dar niekada nesu prašęs. Ar galiu?

Kusanagis šyptelėjo.

– Priklausys nuo to, kas per prašymas.

– Ar galėtum mane išklausyti kaip draugas? Ar gali trumpam pamiršti, kad esi detektyvas?

– Ne visai suprantu...

– Noriu tau kai ką pasakyti. Bet kaip draugui, o ne kaip detektyvui. Todėl norėčiau, kad to, ką išgirsi, nieku gyvu neišplepėtum. Nei savo viršininkui, nei kolegoms, nei šeimai. Ar gali pažadėti? – Už akinių stiklų Kusanagį mygo akys.

Turėjo susiprasti, kad Jukava priverstas padaryti lemiamą sprendimą, nors dar nėra jam pasiruošęs.

Kusanagis norėjo atsakyti, kad priklausys nuo turinio, tačiau šiuos žodžius nurijo. Pamanė, jeigu juos ištars, daugiau šitas vyras nelaikys jo draugu.

– Supratau, – pasakė Kusanagis. – Pažadu.

18 SKYRIUS

Išlydėjusi akimis keptos vištienos rinkiniu nešiną pirkėją, Jasuko pažiūrėjo į laikrodį. Be kelių minučių šešios vakaro. Ji atsiduso, nusiėmė baltą kepuraitę.

Kudo buvo prašęs po darbo susitikti. Per pietus paskambino į mobilųjį. „Švęsime“, – pasakė jis. Balsas tryško energija.

Paklausus ką, jis atsakė, kad ir taip aišku.

– Taigi sulaikytas nusikaltėlis! Dabar būsi laisva ir man nebereikės jaudintis. Policininkai nekibs prie tavęs vėl norėdami apklausti ir niekas paskui tave nesekios. Kodėl ta proga nepakėlus taurių?

Kudo balsas skambėjo pernelyg nerūpestingai ir linksmai. Juk jis nežino žmogžudystės aplinkybių, bet Jasuko nekilo noras prie jo derintis.

Ji atsakė neturinti nuotaikos.

– Kodėl? – paklausė Kudo. Jasuko tylint tarsi ką supratęs numykė: – Na taip. Nors ir buvote išsiskyrę, vis tiek judu siejo glaudūs ryšiai. Tikrai nemandagu buvo siūlyti švęsti. Atsiprašau.

Ir vėl šovė pro šalį, todėl Jasuko tylėjo. Kudo neatstojo.

– Na, ir be to, dar turiu pasakyti kai ką svarbaus. Būtinai noriu šįvakar susitikti. Gerai?

Gal atsisakyti? Juk nuotaika tikrai ne ta. Ir Išigamio atžvilgiu būtų nedovanotina, jis vietoj jos pasidavė policijai. Tačiau atsisakyti nepajėgė. Ką gi tokio svarbaus nori pasakyti Kudo?..

Galiausiai buvo nuspręsta, kad pusę septynių jis užvažiuos jos pasiimti. Kudo šnekėjo taip, tarsi norėtų, kad ir Misato važiuotų kartu, bet Jasuko, nors ir maloniai, pasakė ne. Ji negalėjo leisti, kad Misato, pastarosiomis dienomis tokia sudirgusi, susitiktų su Kudo.

Namų telefono atsakiklyje Jasuko paliko žinutę, kad šįvakar grįš trupučiuką vėliau. Įsivaizdavus, ką išgirdusi jos žinutę pagalvos Misato, sugniaužė krūtinę.

Atėjus šeštai valandai Jasuko nusirišo prijuostę ir užsuko virtuvėn.

– Oho, jau šešios! – nusistebėjo Sajoko dirstelėjusi į laikrodį, ji valgė ankstyvą vakarienę. – Iki. Visus kitus darbus palik man.

– Iki, – atsisveikino Jasuko lankstydama prijuostę.

– Ar eini susitikti su Kudo? – tyliai paklausė Sajoko.

– Ką?

– Argi ne jis skambino per pietus? Mieloji, juk čia pasimatymas!

Jasuko sutrikusi tylėjo, o Sajoko, klaidingai supratusi, draugiškai mirktelėjo.

– Džiaugiuosi dėl tavęs. Žmogžudystės byla išnarpliota, gali susitikinėti su tokiu geru žmogumi kaip Kudo – pagaliau ir tave aplankė laimė.

– Kaži...

– O kaipgi. Šitiek privargusi nusipelnei būti laiminga. Misato taip pat.

Draugės žodžiai draskė Jasuko krūtinę. Sajoko jai nuoširdžiai linkėjo laimės. Ir net jausti nenujautė, kad jos draugė – žmogžudė.

Atsisveikinusi iki rytojaus, Jasuko išėjo iš virtuvės. Ji nedrįso Sajoko pažiūrėti tiesiai į akis.

Iš „Benten-tei“ ji pasuko priešinga kryptimi nei kasdien grįždama namo. Su Kudo susitarė susitikti restoranėlyje ant kampo prie sankryžos. Tiesą sakant, ji nenorėjo į jį eiti, nes ir su Togašiu jame buvo susitikusi. Tačiau Kudo pasakė, kad ten bus patogiausia, o ji nesugalvojo jokios priežasties, kodėl norėtų eiti kitur.

Virš galvos – greitkelis. Perėjusi pro apačią, už nugaros išgirdo šaukiant savo vardą. Vyriškas balsas.

Kai sustojusi atsisuko, pamatė besiartinančius du pažįstamus. Vienas jų – Jukava, senas Išigamio draugas, o kitas – detektyvas Kusanagis. Kodėl jie dviese, Jasuko nesuprato.

– Ar prisimenate mane? – paklausė Jukava.

Jasuko šnairuodama tai į vieną, tai į kitą linktelėjo.

– Kur nors skubate?

– Na taip... – ji žvilgtelėjo į laikrodėlį. Bet taip drebėjo, kad valandų nematė. – Einu susitikti su vienu žmogumi.

– Mat kaip. Norėtume bent pusvalandį su jumis pasikalbėti. Tai svarbu.

– Aš... ne... – papurtė galvą Jasuko.

– Tada nors penkiolika minučių. Gal ir dešimties užtektų. Ant to suoliuko, – pasakė Jukava, rodydamas į skverelį šalimais, po greitkeliu.

Jo tonas skambėjo švelniai, bet laikysena buvo rimta ir įsakmi. Jasuko pajuto, kad jis ketina pasakyti kai ką svarbaus. Šitas vyras, anąkart prisistatęs kaip dėstytojas, ir praeitą kartą su ja kalbėjo nerūpestingai, bet iš tikrųjų kėlė jai didžiulę įtampą.

Norėčiau pabėgti – toks buvo jos noras. Bet rūpėjo ir ką jie ketina pasakyti. Be abejo, bus kalbama apie kaimyną – Išigamį.

– Na gerai, dešimt minučių.

– Dėkoju, – nusišypsojo Jukava ir pirmasis žengė į skverelį.

Jasuko dvejojant Kusanagis tarsi ragindamas mostelėjo ton pusėn ranka. Ji linktelėjo ir nusekė paskui Jukavą. Jautėsi nejaukiai, nes detektyvas tylėjo.

Jukava prisėdo ant suoliuko. Šalia paliko vietos Jasuko.

– O tu lauk ten, – Kusanagiui paliepė Jukava. – Kalbėsimės dviese.

Kusanagis nutaisė nepatenkintą išraišką, bet įtraukė smakrą ir grįžęs prie skverelio vartelių užsirūkė.

Jasuko tebešnairuodama į Kusanagį atsisėdo šalia Jukavos.

– Jis juk detektyvas? Ar gerai taip?

– Nekreipkim į jį dėmesio. Šiaip vienas ketinau ateiti. Be to, man jis pirmiausia draugas ir tik paskui policininkas.

– Draugas?

– Dar nuo universiteto laikų, – pasakė Jukava ir išsišiepė, rodydamas baltus dantis. – Taigi jis tų pačių metų laidos kaip Išigamis. Nors juodu iki pat šio nusikaltimo vienas apie kitą nieko nežinojo.

Jasuko pagaliau suprato, kokie keliai Jukavą atvedė pas Išigamį. Ji vis pagalvodavo, kodėl šitas dėstytojas pas Išigamį apsilankė kaip tik po žmogžudystės.

Išigamis nieko nesakė, bet Jasuko nujautė, kad jo planai sugriuvo tada, kai pasirodė Jukava. To, kad bylos detektyvas baigęs tą patį universitetą ir dar abu turi bendrų pažįstamų, kaimynas niekaip negalėjo numatyti.

Ir ką gi šitas dėstytojas ketina pasakyti?..

– Tikrai labai gaila Išigamio, na, dėl to, ką prisipažino padaręs, – Jukava ėjo tiesiai prie reikalo. – Kaip mokslininkui man tikrai apmaudu, kad šitokių gabumų vyras supus kalėjime ir nebepanaudos savo proto. Labai gaila.

Jasuko tylėjo, tik kietai gniaužė ant kelių rankas.

– Bet vis tiek niekaip negaliu patikėti, kad jis tai padarė. Dėl jūsų.

Jasuko pajuto, kaip Jukava atsisuka į ją. Kūnas sustingo.

– Niekaip netelpa į galvą, kad dėl jūsų taip niekingai pasielgė. Ne, žodžiai „netelpa į galvą" čia netinka. Gal geriau sakyti „netikiu"? Jis... Išigamis meluoja. Kodėl meluoja? Susitepė žmogžudyste, tikriausiai nėra prasmės įtarinėti, kad meluoja. Bet juk vis tiek meluoja. Ir priežastis peršasi tik viena. Tas melas – melas ne dėl savęs. Tačiau kodėl jis slepia tiesą?

Jasuko nurijo seiles. Iš visų jėgų stengėsi kvėpuoti kuo ramiau.

Šitas vyras apgraibomis užčiuopė tiesą. Jis sako, kad Išigamis kažką užstoja, o tikrasis žmogžudys vis dar laisvėje. Todėl stengiasi kaip nors išgelbėti Išigamį. Ką jis galėtų padaryti? Pats greičiausias būdas – priversti pasiduoti tikrąjį nusikaltėlį. Priversti atskleisti tiesą.

Jasuko bailiai pažvelgė Jukavos pusėn. Nesitikėjo, bet jis šypsojosi.

– Jūs tikriausiai manote, kad atėjau jūsų įkalbinėti, ar ne?

– Ne, tikrai ne... – Jasuko papurtė galvą. – Įkalbinėti? Kodėl jūs mane galėtumėte įkalbinėti?

– Ak, taip. Leptelėjau nesąmonę. Atleiskite, – atsiprašydamas jis nulenkė galvą. – Aš tik norėjau, kad žinotumėte. Todėl ir esu čia.

– Ką žinočiau?

– Kad... – prieš sakydamas Jukava patylėjo. – Kad jūs nežinote tikrosios tiesos.

Jasuko iš nuostabos išpūtė akis. Jukava jau nebesišypsojo.

– Jūsų alibi, galimas daiktas, tikras, – kalbėjo jis toliau. – Jūs iš tikrųjų lankėtės kino teatre. Abi su dukra. Antraip mergaitė tikrai nebūtų atlaikiusi įkyrių policininkų klausimų. Jūs nemeluojate.

– Taip, tiesa. Mes nemeluojame. O kas?

– Bet ar jums ne keista? Ar nepagalvojote, kodėl meluoti nereikia? Kodėl policijos tyrimas toks paviršutiniškas? Jis, Išigamis, viską sudėliojo taip, kad į detektyvų klausimus jums reikėtų atsakyti tik tiesą. Jis pasistengė, kad policija neprisikastų iki jūsų, kad ir kaip giliai raustųsi. Kokie jų būdai, jūs tikriausiai nežinote. Manote, kad Išigamis sugalvojo kokį nors išradingą triuką, o kas po visu tuo slepiasi, nė neįsivaizduojate. Ar aš klystu?

– Visiškai nesuprantu, apie ką jūs kalbate. – Jasuko pamėgino nusišypsoti, bet veidas buvo kaip medinis.

– Tam, kad jus apsaugotų, jis sumokėjo didžiulę kainą. Tokią, kokios paprasti žmonės, tokie kaip mudu, negalime nė įsivaizduoti. Tikriausiai dar nuo to vakaro, kai viskas įvyko, buvo nusiteikęs blogiausiam – prisiimti jūsų kaltę. Visas planas ir buvo sugalvotas su ta sąlyga. Kitaip tariant, tik tos sąlygos nieku gyvu nebuvo galima sugriauti. Bet juk ta sąlyga pernelyg žiauri. Bet kas palūžtų. Tai suprato ir Išigamis. Todėl pats sudegino visus tiltus atgal. O šis žingsnis mane labiausiai ir stebina.

Klausydamasi Jukavos Jasuko sutriko. Visiškai nebesuprato, apie ką jis kalba, todėl jautė, kad laukia netikėtas smūgis.

Iš tiesų viskas yra taip, kaip kalba šitas vyras. Kokių veiksmų ėmėsi Išigamis, Jasuko nenutuokė. Buvo keista, kodėl policija jos nepuolė taip įnirtingai, kaip ji baiminosi. Kaskart ji netgi sutrikdavo, kad detektyvai užduoda gana keistus klausimus.

Jukava tą paslaptį žino...

Jis dirstelėjo į laikrodį. Tikriausiai rūpinasi, kiek dar turi laiko.

– Be galo skaudu pasakoti jums tokius dalykus. – Jo veidas buvo iškreiptas skausmo. – Nes Išigamis to visai nenori. Neabejoju, kad ir kas nutiktų, tik jums vienai jis nenori atskleisti tiesos. Ir ne dėl savęs, o dėl jūsų. Jeigu sužinotumėte tiesą, jums reikėtų gyventi su dar didesniu skausmu. Ir vis tiek negaliu jums neatskleisti tiesos. Nes, manau, bus pernelyg nesąžininga, jeigu nepasakysiu, kaip stipriai jis jus mylėjo ir kad dėl jūsų visą savo gyvenimą pastatė ant kortos. Gal tai ir prieštarauja jo valiai, bet kankinčiausi, jei taip ir liktumėte nieko nežinanti.

Jasuko pajuto, kaip smarkiai daužosi širdis. Kvėpavo sunkiai, atrodė – tuoj tuoj praras sąmonę. Nenutuokė, ką ruošiasi pasakyti Jukava. Tačiau ir iš jo balso nujautė, kad tai toli pranoks jos vaizduotę.

– Ir ką aš turėčiau žinoti? Jeigu turite ką pasakyti, prašau greičiau kalbėti, – mėgino reikalauti, bet balsas buvo silpnas ir drebėjo.

– Apie tą nusikaltimą... žmogžudystę prie Senosios Edogavos... – giliai įkvėpė Jukava. – Ją įvykdė jis. Išigamis. Ne judvi su dukra. Išigamis. Jis pasidavė, nes iš tikrųjų yra kaltas. Jis žudikas.

Nieko nesuprasdama Jasuko sėdėjo net išsižiojusi.

– Bet tas lavonas, – kalbėjo toliau Jukava, – ne Šindžio Togašio. Ne buvusio jūsų vyro. Taip tik pėdos sumėtytos, iš tikrųjų ant pylimo pasmaugtas kitas žmogus.

Jasuko suraukė kaktą. Ji vis dar nesuprato, ką kalba Jukava. Tačiau pažvelgus į liūdnai už akinių stiklų mirksinčias akis, staiga jai viskas paaiškėjo. Jasuko giliai įkvėpė ir užsiėmė ranka burną. Iš nuostabos, atrodė, suriks. Kūnu persirito karščio banga.

– Regis, pagaliau supratote, apie ką aš kalbu, – pasakė Jukava. – Štai taip. Norėdamas jus apsaugoti, Išigamis įvykdė dar vieną žmogžudystę. Kovo dešimtąją. Kitą dieną, kai buvo nužudytas Šindžis Togašis.

Jasuko svaigo galva. Nepajėgė net sėdėti. Rankos kojos atšalo, kūnas pašiurpo.

Pamatęs, kaip atrodo Jasuko Hanaoka, Kusanagis nusprendė, kad Jukava pagaliau bus pasakęs tiesą. Iš toli matė, koks išbalęs jos veidas. Nieko nuostabaus, pamanė Kusanagis. Kiekvienas nustebtų, išgirdęs tokią istoriją. Juo labiau kad ji susijusi tiesiogiai.

Ir pats Kusanagis vis dar negalėjo patikėti. Kai išgirdo iš Jukavos, pamanė, kad taip nebūna. Tokiu rimtu veidu

jis negalėjo juokauti, bet pasakojimas vis tiek skambėjo pernelyg netikroviškai.

– Neįtikima, – pasakė Kusanagis. – Tam, kad nuslėptų Jasuko Hanaokos nusikaltimą, jis padarė dar vieną žmogžudystę? Argi taip būna? Jeigu taip, ką jis tada nužudė?

Paklaustas Jukava nutaisė liūdną veidą ir papurtė galvą.

– Vardo aš nežinau. Bet žinau, iš kur ta auka.

– Ką turi galvoj?

– Šiame pasaulyje, žinok, yra žmonių, kurių, net jeigu, tarkim, jie staiga pradingtų, niekas neieškotų, niekas dėl jų nesijaudintų. Labai tikėtina, kad net policijai nepraneštų apie pradingėlį. Nes tokie žmonės, labai gali būti, gyvena nutraukę ryšius su šeimomis, – pasakė Jukava ir parodė į kelią palei upę, kuriuo jie ką tik atėjo. – Juk čia tu irgi matei tokių vargšų.

Iš pradžių jis nesuvokė, ką jam sako Jukava. Tačiau žiūrėdamas ton pusėn, kur buvo parodyta pirštu, pagaliau suprato. Kusanagis sulaikė kvapą.

– Benamių?

Jukava nepalinksėjo, tik pasakė štai ką:

– Ar pastebėjai senį, renkantį tuščias skardines? Jis žino viską apie čia gyvenančius benamius. Kai jo paklausiau, pasakė, kad prieš kokį mėnesį prie jų prisidėjo dar vienas vyrukas. Ne draugas, tiesiog vyrukas, jis apsistojo šiame lūšnyne. Pats dar neturėjo susirentęs lūšnos, buvo matyti, kad guoliui ieškodamas kartoninių dėžių jautėsi nelaimingas. Tuščias skardines renkantis

senis mane patikino, kad iš pradžių visiems taip. Žmogui, anot jo, sunku atsikratyti išdidumo, bet čia tik laiko klausimas. Tačiau vieną dieną tas vyras staiga pradingo. Nieko neperspėjęs. Senis buvo susirūpinęs, kas galėjo jam nutikti, bet tik tiek. Kiti benamiai irgi turėjo pastebėti, bet niekas apie tai nekalbėjo. Jų pasaulyje, kai vieną dieną kas nors staiga ima ir pradingsta, įprasta. – Atrodo, – kalbėjo Jukava, – tas vyras dingo apie kovo dešimtąją. Metų jam buvo apie penkiasdešimt. Su pilvuku, tipiška tokio amžiaus vyro išvaizda.

Prie Senosios Edogavos lavonas buvo aptiktas kovo vienuoliktą dieną.

– Nežinau, iš kur Išigamis sužinojo, kad Jasuko Hanaoka nužudė buvusį vyrą, tačiau jis nusprendė pagelbėti tą nusikaltimą nuslėpti. Jis sumąstė, kad neužtenka vien išgabenti lavoną. Jeigu bus nustatyta lavono tapatybė, policija būtinai pas Hanaokas apsilankys. O tada jau neaišku, ar ilgai jiedvi su dukra pajėgs dėtis nieko nežinančios. Taip jis sumanė pasmaugti dar vieną žmogų ir priversti policiją galvoti, kad jis – Šindžis Togašis. Policija pamažu ištirs, kada, kur ir kaip auka buvo nužudyta. Ir vis labiau tyrimui stumiantis į priekį, įtarimai Jasuko Hanaokai silpnės. Savaime suprantama, nes tas lavonas – ne Hanaokų rankų darbas. Nes tas nusikaltimas – ne Šindžio Togašio žmogžudystė. Juk jūs tyrėte visai kitą.

Kusanagis negalėjo patikėti, kad viskas, ką Jukava taip nerūpestingai pasakoja, yra tiesa. Jis nepaliovė lingavęs galvos.

– Ir tokį sveiku protu nesuvokiamą planą Išigamis sugalvojo todėl, kad kasdien vaikščiodavo šita krantine. Kiekvieną dieną stebėdamas benamius, jis tikriausiai klausė savęs, dėl ko jie iš viso gyvena, juk šitaip jie telaukia dienos, kada numirs; ir net jeigu jie numirtų, niekas to nepastebėtų, niekas dėl jų neliūdėtų... Na, čia jau aš taip įsivaizduoju.

– Todėl Išigamis pamanė, kad galima vieną jų ir nužudyti? – pasitikslino Kusanagis.

– Tikriausiai nemanė, kad galima ir nužudyti. Bet, mano galva, nepaneigsi, kad kurdamas planą Išigamis benamius galvoj turėjo. Jau esu tau sakęs. Tas vyras, jeigu tik logika reikalauja, gali padaryti net ir žiauriausią dalyką.

– Tai žmogžudystė logiška?

– Jam reikėjo dar vieno lavono. Tam, kad būtų baigta jo dėlionė, tas kibukas buvo būtinas.

Pasakojimas buvo neįtikimas. Jukava, dėstantis jį tokiu tonu, tarsi skaitytų paskaitą universitete, Kusanagiui pasirodė netgi šiek tiek pamišęs.

– Kitos dienos, kai Jasuko Hanaoka nužudė Šindžį Togašį, rytą, Išigamis priėjo prie vieno iš benamių. Nežinau, apie ką jie kalbėjosi, bet veikiausiai vargšui buvo pasiūlytas laikinas darbas. Pirmiausia reikėjo nueiti į svečių namus, į kambarį, kuriame buvo apsistojęs Šindžis Togašis, ir prastumti laiką iki vakaro. Iš to kambario Išigamis dar naktį turėjo pašalinti Šindžio Togašio pėdsakus. Kambaryje turėjo likti tik benamio pirštų at-

spaudų ir plaukų. Atėjus vakarui, apsirengęs iš Išigamio gautais drabužiais, benamis nukako į nurodytą vietą.

– Į Šinodzakio stotį?

Jukava papurtė galvą.

– Klysti. Labiausiai tikėtina, kad į stotį prieš ją – į Midzuję.

– Midzuję?

– Išigamis Šinodzakio stotyje pavogė dviratį ir susitiko su tuo vyru Midzujės stotyje. Per tą laiką Išigamis greičiausiai įsitaisė dar vieną dviratį. Kai abu nusigavo iki Senosios Edogavos pylimo, Išigamis benamį nužudė. Aišku, veidą sumaitojo, kad paslėptų, jog tai ne Šindžis Togašis. Iš tikrųjų pirštų nudeginti nebuvo reikalo. Kadangi išsinuomotame kambaryje jau buvo palikta nužudytojo pirštų atspaudų, policija lavono tapatybę būtų patvirtinusi klaidingai, esą tai Šindžis Togašis. Bet jeigu sumaitotas veidas, būtų buvę neprotinga nenudeginti ir pirštų pagalvėlių. Todėl Išigamis jas ir nusvilino. Bet tada kilo grėsmė, kad policija, norėdama patvirtinti tapatybę, labai stengsis. Štai todėl ant dviračio pirštų atspaudus paliko. Drabužių irgi nesudegino dėl tos pačios priežasties.

– Bet jeigu taip, dviratis galėjo būti ir senas.

– Naują dviratį vogė tam, kad apsidraustų.

– Apsidraustų?

– Išigamiui buvo svarbiausia, kad policija nustatytų tikslų žmogžudystės laiką. Jis žinojo, kad mirties laikas skrodžiant auką nustatomas gana tiksliai, bet ramybės

jam nedavė mintis, kad lavoną aptikus vėliau tas laiko tarpsnis nebūtų toks tikslus. Ir jeigu galimas mirties laikas apimtų ir išvakares, tai yra kovo devintosios vakarą, būtų visai riesta, nes kaip tik tą vakarą Hanaokos nužudė Togašį, o alibi jos neturėjo. Taigi kad to išvengtų, jam reikėjo įrodymo, kad dviratis pavogtas kovo dešimtąją. Toks, kuris negalėjo būti paliktas ilgiau nei dieną, kurio dingimo datą, jeigu kartais kas pavogtų, savininkas žinotų, – štai kam reikėjo naujo dviračio.

– Vadinasi, tas dviratis buvo labai svarbus, – pliaukštelėjo sau į kaktą Kusanagis.

– Sakei, kad kai jį radote, abi jo padangos buvo susprogdintos, ar ne? Tai irgi tyčia padaryta, toks planas. Kad niekas, jį radęs pamestą prie pylimo, juo nenuvažiuotų. Dėl to esu tikras. Norėdamas patvirtinti Hanaokų alibi, Išigamis atkreipė dėmesį net į menkiausias smulkmenas.

– Ir vis tiek jų alibi silpnokas. Dar ir dabar neįrodyta, kad jos tikrai lankėsi kino teatre.

– Bet lygiai taip pat neįrodyta, kad nesilankė. – Jukava bedė pirštu į Kusanagį. – Klibantis, bet niekaip nepaneigiamas alibi. Tai ir buvo Išigamio spąstai. Jeigu būtų sumanęs netvirtą alibi, policija būtų ėmusi įtarinėti, kad kažkas juos mausto. Gal kai kam netgi būtų kilusi mintis, kad tas lavonas ne Togašio. Išigamis to bijojo. Jis sukūrė schemą: auka – Šindžis Togašis, įtariamoji – Jasuko Hanaoka, ir viską darė taip, kad policija nuo šios schemos per daug nenutoltų.

Kusanagis suurzgė. Taip ir buvo. Nustačius, kad lavonas Šindžio Togašio, jų akys bematant nukrypo į Jasuko Hanaoką. Nes jos alibi atrodė netvirtas. Policija ją ir toliau įtarė. Bet užtat policininkai nė akimirką nesuabejojo, kad galbūt rastas ne Šindžio Togašio lavonas.

– Jis žiaurus, – sumurmėjo Kusanagis.

Jukava jam pritarė.

– O šitą siaubingą mįslę išnarplioti man padėjo pokalbis su tavim.

– Pokalbis su manim?

– Atsimeni? Pasakojai, kaip Išigamis ruošia matematikos egzaminų užduotis? Apie akląsias dėmes, atsirandančias dėl išankstinių mokinių nuostatų? Na, apie tuos algebros uždavinius, kurie atrodo kaip geometrijos?

– Atsimenu. Ir ką?

– Taigi čia tas pats. Tikroji apgaulė – asmens tapatybė, nors visiems atrodė, kad reikia tikrinti alibi.

Kusanagis net žioptelėjo.

– O dar prisimink Išigamio darbo tvarkaraštį, jį man irgi parodei. Išigamis kovo dešimtosios rytą mokykloje nepasirodė. Pamanęs, kad su nusikaltimu tai nesusiję, neatkreipei dėmesio, bet aš iš karto supratau, kad nusikaltimas, kurį labiausiai nori nuslėpti Išigamis, buvo įvykdytas dešimtos dienos išvakarėse.

Tas nusikaltimas – Šindžio Togašio žmogžudystė, įvykdyta Jasuko Hanaokos.

Jukavos pasakojimas nuo pat pradžios iki pabaigos buvo logiškas. Ir dviračio vagystė, kuriai Jukava teikė

tiek daug dėmesio, ir nesudegę drabužiai – viskas vedė tiesos link. Kusanagis turėjo pripažinti, kad jie, policininkai, klaidžiojo Išigamio sukurtame labirinte.

Tačiau vis tiek viskas atrodė netikroviška. Ir kas galėtų taip sumąstyti: vieną žmogžudystę paslėpti kita? Kita vertus, čia ir esmė. Kad niekam nė nedingtelėtų.

– Bet yra ir kita medalio pusė, – tarsi perskaitęs Kusanagio mintis pasakė Jukava. – Reikėjo, kad Išigamio sprendimas pasiduoti, jeigu netikėtai būtų atskleista tikroji tiesa, nekeltų įtarimo. Visada lieka grėsmė, kad atėjus metui pasiryžimas prisiimti kito kaltę gali išgaruoti. Tikėtina ir tai, kad, neatlaikęs įkyrių policininkų klausimų, imsi ir išklosi tiesą. Bet dabar tai pavojaus nebekėlė, tiesa? Kad ir kas, kad ir kaip jį spaustų, jo valia nesudrebės. Jis ir toliau tvirtins, kad žudikas – jis. Ir savaime suprantama. Juk aišku, kad žmogų, kurio lavonas rastas Senojoje Edogavoje, nužudė jis. Išigamis viską sutvarkė taip, kad taptų žudiku ir būtų įkalintas. O atlygis – gudriai apsaugota iš visos širdies mylima moteris.

– Ar Išigamis nujautė, kad jo gudrybė bus taip greitai perprasta?

– Aš jam užsiminiau. Žinoma, tik jam vienam suprantamu būdu. Sakiau ir tau. Kad šiame pasaulyje nėra nereikalingų krumpliaračių ir kąd tik pats krumpliaratis gali nuspręsti, kaip bus panaudotas... Ką turėjau galvoj sakydamas „krumpliaratis“, dabar ir tu turėtum suprasti.

– Ar kalbi apie bevardį benamį, kurį Išigamis nužudė, kad turėtų paskutinį kibuką savo dėlionei?

– Tai, ką padarė Išigamis, neatleistina. Jis turėjo pasiduoti. Ir apie krumpliaračius aš kalbėjau tam, kad jį pastūmėčiau šiam žingsniui. Tik man nė į galvą neatėjo, kad jis pasiduos taip. Kad dengs ją, suvaidindamas įkyrų persekiotoją... Kai tai sužinojau, įminiau dar vieną jo plano mįslę.

– Na, o kur Šindžio Togašio palaikai.

– Šito aš nežinau. Išigamis turėjo juos gerai paslėpti. Galbūt kurios nors prefektūros policija juos ir rado, o gal ir ne.

– Kokios nors prefektūros? Ne mūsų?

– Jis turėjo vengti Tokijo, nenorėdamas, kad rastas lavonas būtų susietas su Šindžio Togašio žmogžudyste.

– Štai kodėl bibliotekoje ieškojai laikraščių. Tikrinai, gal kur rastas lavonas, kurio tapatybė nenustatyta.

– Ir nieko tinkamo neaptikau. Bet vis tiek kada nors kas nors jį ras. Kažin ar Išigamis turėjo laiko gerai jį paslėpti. Jeigu kartais kas rastų, užsimerkęs galėčiau tvirtinti, kad tai Šindžio Togašio lavonas.

Kusanagis pažadėjo nieko nelaukdamas paskelbti paiešką. Jukava papurtė galvą. Norėjo priminti neseniai išgautą pažadą.

– Ar aš neperspėjau? Pasakoju tau kaip draugui, o ne kaip detektyvui. Jeigu dėl šio pokalbio tu toliau tirsi bylą, pamiršk mūsų draugystę.

Jukavos akys buvo rimtos. Prieštarauti negalėjai.

– Pasistengsiu estafetę perduoti jai, – mostelėjo į „Benten-tei“ pusę Jukava. – Tiesos ji tikriausiai nežino.

Nė nenutuokia, kiek dėl jos paaukojo Išigamis. Jai viską papasakosiu. Ir norėčiau, kad ji pati padarytų išvadas. Juk Išigamis nori, kad ji nieko nežinotų ir gyventų gražiai ir laimingai. Bet aš taip negaliu. Ji turi išgirsti tiesą.

– Nori pasakyti, kad tave išklausiusi ji nueis į policiją ir pasiduos?

– Nežinau. Net nesu tikras, ar ji turėtų pasiduoti. Kai pagalvoju apie Išigamį, kyla noras bent ją išgelbėti.

– Jeigu Jasuko Hanaoka taip niekada ir nepasiduotų, neturėčiau kitos išeities, tik pradėti tyrimą. Net jeigu dėl jo reikėtų paaukoti mūsų draugystę.

– Galbūt, – linktelėjo Jukava.

Stebėdamas su Jasuko Hanaoka kalbantį draugą, Kusanagis vieną po kitos traukė cigaretes. Jasuko kaip nuleido galvą, taip ir prasėdėjo visą laiką ją nukorusi. Jukavos išraiška irgi nesikeitė, krutėjo tik lūpos. Bet įtampa, tvyrojusi tarp jųdviejų, pasiekė ir Kusanagį.

Jukava atsistojo. Linktelėjęs Jasuko, jis grįžo prie Kusanagio. Jasuko sėdėjo kaip sėdėjusi. Atrodė, nepajėgia nė krustelėti.

– Užtrukau, – tepasakė Jukava.

– Ar viską pasakei?

– Aha, viską.

– Ir ką ji?

– Nežinau. Aš tik papasakojau. Neklausiau, ką ji ketina daryti, ir nesiūliau, kaip turėtų elgtis. Tegul sprendžia pati.

– Bet aš jau sakiau, jeigu ji nepasiduos...

– Žinau, – tarsi norėdamas jį užčiaupti Jukava ištiesė ranką ir pasisuko eiti. – Gali daugiau nekartoti. Be to, noriu tavęs kai ko paprašyti.

– Nori susitikti su Išigamiu?

Išgirdęs Kusanagio žodžius Jukava išpūtė akis.

– Iš kur žinai?

– Kur čia nežinosi. Kiek laiko, tavo manymu, mudu pažįstami?

– Mudu senokai pažįstami, – liūdnai šyptelėjo Jukava. – Nuo neatmenamų laikų.

19 SKYRIUS

Jasuko sėdėjo sustingusi. Fiziko žodžiai užgulė visu sunkumu. Užvis labiausiai slėgė ir šokiravo pats pasakojimas. Nuo tos naštos plyšo širdis.

Kaip jis galėjo peržengti ribą?.. Nepaliovė galvojusi apie kaimyną, matematikos mokytoją.

Kur padėjo Togašio lavoną, Išigamis jai nepasakė. Tik liepė nesukti dėl jo galvos. Jasuko prisiminė, kaip kaimynas nerūpestingu tonu telefonu kalbėjo: „Viską sutvarkiau, galite būti rami."

Jai visą laiką buvo keista, kodėl policininkai nuolat jos klausinėja kitos dienos po žmogžudystės alibi? Dar prieš jiems apsilankant Išigamis irgi buvo davęs nurodymus dėl kovo dešimtosios vakaro. Kino teatras, ramenų kavinukė, karaokės baras, naktinis draugės skambutis. Ji laikėsi visų Išigamio nurodymų, bet nesuprato, kodėl taip reikia. Kai policininkai paklausdavo alibi, jai pasa-

kojant viską taip, kaip ir buvo, vis knietėdavo jų perklausti: o kodėl jiems rūpi kovo dešimtoji?..

Dabar viskas paaiškėjo. Keistas policijos tyrimas buvo Išigamio jiems primestas. Tik jo planas pernelyg žiaurus. Ir Jukava patvirtino, ir pati puikiai suprato, kad kitaip nieko nepaaiškinsi, bet vis dar negalėjo patikėti. Ne, *nenorėjo* patikėti. Nenorėjo net pagalvoti, kad Išigamis galėjo nueiti taip toli. Stūmė įkyrias mintis, kad dėl tokios nieko vertos, paprastos, net ne jaunos ar žavios moters visą savo gyvenimą jis paleido vėjais. Jasuko atrodė, kad jos širdis neatlaikys.

Ji užsidengė veidą rankomis. Nenorėjo apie nieką galvoti. Jukava sakė policijai nieko nepasakosiąs. Kad viskas tik spėjimas, kad įrodymų nėra, todėl ji pati galinti pasirinkti, kaip jai elgtis. Buvo apmaudu, bet artinosi lemiamo apsisprendimo valanda.

Taip besėdint susirietus, neturint jėgų nė atsistoti, svarstant, ką daryti toliau, kažkas patapšnojo per petį. Ji krūptelėjo ir pakėlė galvą.

Šalimais kažkas stovėjo. Pakėlusi akis pamatė susirūpinusį Kudo žvilgsnį.

– Kas nutiko?

Iš karto nesuprato, kodėl Kudo čia. Paskui žiūrėdama į jį prisiminė, kad buvo susitarę pasimatyti. Ji nepasirodė sutartoje vietoje, todėl tikriausiai susirūpinęs atėjo ieškoti.

– Atsiprašau. Truputį pavargau... – geresnio pasiteisinimo nesugalvojo.

Ir iš tikrųjų jautė begalinį nuovargį. Ne kūno, žinoma, – sielos.

– Blogai jautiesi? – švelniai kalbino Kudo.

Tačiau šią akimirką švelnus jo tonas Jasuko nuskambėjo juokingai. Ką tik gavo pamoką, kad nežinoti tiesos kartais irgi nusikaltimas. Prieš keletą akimirkų ir ji nieko nenutuokė.

Pasakiusi, kad viskas gerai, Jasuko jau stojosi. Kudo ištiesė ranką padėdamas. Ji padėkojo.

– Ar kas nutiko? Tu pablyškusi.

Jasuko papurtė galvą. Ne tas žmogus, kuriam galėtų viską paaiškinti. Tokio žmogaus šioje žemėje nėra.

– Nieko nenutiko. Pasijutau blogai ir prisėdau pailsėti, tik tiek. Jau viskas gerai, – stengėsi kalbėti kuo žvaliau, bet neturėjo tam jėgų.

– Aš čia visai netoliese pastatęs mašiną. Kai šiek tiek atsigausi, važiuosim?

Išgirdusi Kudo klausimą, Jasuko pažvelgė į jį.

– Kur važiuosim?

– Užsakiau staliuką restorane. Pasakiau, kad atvyksim septintą, bet nieko neatsitiks, jeigu kokį pusvalandį pavėluosime.

– A...

Žodis „restoranas“ irgi skambėjo kaip iš kitos tikrovės. Negi jis nori pasakyti, kad dabar abu važiuos vakarieniauti? Nori pasakyti, kad būdama tokios nuotaikos turės dirbtinai šypsotis ir grakščiai darbuotis šakute ir peiliu? Aišku, Kudo čia niekuo dėtas.

– Atleisk, – sušnibždėjo Jasuko. – Neturiu jėgų. Gal pavakarieniausime kitą kartą, kai geriau jausiuosi? Šiandien aš nelabai...

– Neatsiprašinėk, – tarsi tildydamas kilstelėjo ranką Kudo. – Man irgi atrodo, kad taip bus geriau. Tiek visko įvyko, nieko keisto, kad pavargai. Šiandien pagaliau pailsėsi. Kai pagalvoji, per ilgai truko tos įtemptos dienos. Turėjau leisti tau nors kiek atsikvėpti. Atleisk, nesusiprotėjau.

Pamačiusi nuoširdžiai atsiprašantį Kudo, Jasuko dar kartą pamanė, kad ir šitas vyras labai geras. Kad iš tikrųjų ją brangina. Buvo skaudu: aplinkui ją tiek daug mylinčių žmonių, tai kodėl ji negali būti laiminga?

Jasuko ėjo iš nugaros švelniai prilaikoma Kudo. Jo mašina stovėjo kelkraštyje už keliolikos metrų. Jis pasakė parvešiąs ją namo. Gal ir turėtų atsisakyti, bet leidosi palepinama. Kelias iki namų atrodė be galo tolimas.

– Ar tikrai viskas gerai? Jeigu kas nutiko, norėčiau, kad neslėptum ir man pasakytum, – įlipus į mašiną dar kartą paklausė Kudo.

Negi ji atrodo taip prastai, kad kelia jam rūpestį?

– Nesijaudink. Būk geras, nepyk, – nusišypsojo Jasuko.

Sukaupusi paskutines jėgas ji stengėsi susiimti.

Priežasčių jį atsiprašyti buvo daug. Tik dabar ji prisiminė, kodėl Kudo šiandien ją pakvietė susitikti.

– Kudo, sakei, kad turi pasakyti man kai ką svarbaus.

– A, taip. – Jis nuleido akis. – Bet gal tą reikalą atidėkime.

– Tikrai?

– Taip bus geriau. – Jis paleido variklį.

Sūpuojama Kudo vairuojamo automobilio, Jasuko nieko nematančiomis akimis žvelgė pro langą. Saulė jau nusileidusi, miestą apgaubė naktis. Kaip palengvėtų, jeigu viskas užtemtų ir pasaulis pražūtų, pamanė ji.

Prie Jasuko namų jis sustojo.

– Išsimiegok. Paskambinsiu.

Jasuko linktelėjo ir jau tiesė ranką prie durelių. Tada Kudo pasakė:

– Luktelėk.

Kai Jasuko atsisuko, jis apsilaižė lūpas ir pirštais pabarbeno per vairą. Tada įkišo ranką į švarko kišenę.

– Vis dėlto dabar pasakysiu.

– Ką?

Kudo iš kišenės ištraukė nedidelę dėžutę. Jasuko viską suprato iš pirmo žvilgsnio.

– Per visokias muilo operas dažnai rodo tokias scenas, todėl man nejauku, bet čia tik toks paprotys, – pasakė jis ir atidarė dėžutę.

Žiedas. Didelis deimantas žaižaravo.

– Kudo... – apstulbusi Jasuko stebeilijo į draugą.

– Nebūtina iš karto atsakyti, – pertraukė jis. – Reikia pagalvoti ir apie Misato, kaip ji jausis. Aišku, svarbiausia tavo pačios jausmai. Bet noriu, kad žinotum – mano ketinimai rimti. Aš pasistengsiu jus abi padaryti laimingas. – Jis paėmė Jasuko delną ir ant jo padėjo dėžutę. – Priimk jį kaip paprastą dovaną, nenoriu, kad žiedas tau

taptų našta. Bet jeigu apsispręsi nuo šiol gyventi kartu su manim, šitas žiedas įgaus prasmę. Pažadėk pagalvoti.

Jasuko ant delno jautė dėžutės svorį ir nežinojo, ką daryti. Buvo taip nustebusi, kad pusės Kudo žodžių negirdėjo. Bet jo siekį suprato. Ir dėl to dar labiau sumišo.

– Atleisk. Tikriausiai buvo per daug netikėta. – Kudo nedrąsiai šyptelėjo. – Neprašau atsakyti tuojau pat. Gali ir su Misato pasitarti. – Jis uždarė dėžutę ant Jasuko delno. – Prašau.

Jasuko į galvą neatėjo jokie žodžiai. Visokiausios mintys sukosi galvoje. Ir Išigamis... Kone visos mintys buvo apie jį.

– Aš... pagalvosiu, – prireikė jėgų, kad atsakytų.

Kudo patenkintas linktelėjo. Jasuko nusišypsojo ir išlipo iš mašinos.

Akimis nulydėjusi Kudo mašiną, parėjo namo. Darydama duris, nukreipė akis į kaimyno butą. Laiškai į pašto dėžutę nebetilpo, bet laikraščių nebuvo. Tikriausiai prieš pasiduodamas policijai, Išigamis atsisakė prenumeratos. Pasirūpinti tuo jam vieni niekai.

Misato dar nebuvo grįžusi. Atsisėdusi Jasuko gailiai atsiduso. Tada, lyg ką prisiminusi, atitraukė stalčių. Iš pačios gilumos ištraukė dėžutę nuo saldainių ir atidarė. Joje buvo seni laiškai, iš apačios ištraukė voką. Ant jo – jokio adreso. Voke vienas lapas. Visas prirašytas.

Laiškai, kuriuos Išigamis įmetė į Jasuko pašto dėžutę prieš paskambindamas paskutinį kartą. Be šio, buvo dar

trys. Visi jie rodė, kad Išigamis – slaptas Jasuko gerbėjas. Dabar tie trys laiškai policijoje.

Šiame laiške buvo smulkiai surašyta, ką daryti su anais laiškais, ką sakyti pas ją ateisiantiems policininkams, o jie tikrai prisistatysią. Buvo išdėstyti nurodymai ne tik Jasuko, bet ir jos dukrai. Laiške buvo išsamiai paaiškinta, kaip elgtis visais atvejais, ką į visus klausimus atsakyti, kad neišsiduotų. Tik dėl šių nurodymų tiek Jasuko, tiek Misato nesutriko ir oriai atsilaikė pasirodžius policijai. Jasuko nepaliovė galvojusi, kad jeigu per apklausą pasirodys nevykusiai ir jų melas bus atskleistas, visas Išigamio vargas nueis perniek. Misato irgi tikriausiai jautėsi taip pat.

Pačioje pabaigoje, po visais nurodymais buvo prierašas:

Mano manymu, p. Kuniakis Kudo yra rimtas, pasitikėjimo vertas žmogus. Santuoka su juo padidintų tikimybę, kad judvi su Misato tapsite laimingos. Mane visiškai pamirškite. Nesijauskite dėl nieko kalta. Nes jeigu jūs nebūsite laimingos, visi mano veiksmai taps beprasmiai.

Perskaitė dar kartą ir vėl ištryško ašaros.

Tokios stiprios meilės ji dar nebuvo patyrusi ar mačiusi. Ką ten mačiusi, net neįsivaizdavo, kad tokia meilė šiame pasaulyje gali egzistuoti. Po ta bejausmio vyro kauke slypėjo neregėta meilė.

Kai Išigamis pasidavė, ji pamanė, kad prisiėmė jų kaltę. Tačiau dabar, kai išklausė Jukavos pasakojimą, šitame laiške sudėtos Išigamio mintys dar skaudžiau dūrė krūtinę.

O jeigu nuėjus į policiją ir prisipažinus? Bet Išigamio ji vis tiek neišgelbėtų. Nes ir jis žmogžudys.

Už akių užkliuvo iš Kudo dovanų gauta dėžutė. Atidarė dangtelį ir žiūrėjo į spindintį žiedą.

Jeigu jau viskas šitaip pasisuko, gal išpildant Išigamio pageidavimą telieka galvoti, kaip būti laimingoms. Jis ir pats rašo, kad jei dabar palūžčiau, visas jo vargas nueitų perniek.

Slėpti tiesą sunku. Juk ją slėpdama tikrosios laimės, matyt, vis tiek nepatirtų? Visą gyvenimą reikėtų nugyventi su kaltės našta ir širdis niekada neatlėgtų. Štai ta kančia ir būtų jai bausmė – kartu jos atgaila.

Užsimovė žiedą. Deimantas gražus. Kokia būtų laimė, jeigu į Kudo glėbį galėtų pulti be jokių šešėlių širdyje. Neįgyvendinama svajonė. Jos širdis nebeišsigiedrys. Jos sąžinė niekada nebus rami.

Kai žiedą padėjo atgal į dėžutę, suskambėjo mobilusis. Jasuko pažiūrėjo į ekranėlį. Rodė nežinomą numerį.

Ji atsiliepė.

– Labas vakaras, ar jūs Misato Hanaokos motina? – paklausė vyriškas balsas. Neprisiminė, kad būtų anksčiau jį girdėjusi.

– Taip, aš. – Ją persmelkė bloga nuojauta.

– Aš Sakanas, Misato mokytojas. Atsiprašau, bet turiu jus patrukdyti.

Skambino iš dukros mokyklos.

– Ar kas nutiko Misato?

– Tiesą sakant, ką tik radome ją už sporto salės. Ji kažkokiu aštriu daiktu, gal peiliu, susipjaustė rankas.

– Ką?! – Širdis daužėsi, užėmė kvapą.

– Stipriai plūdo kraujas, todėl iš karto nuvežėme į ligoninę. Gyvybei pavojus negresia, nusiraminkite. Manome, bandė nusižudyti, todėl norėtume, kad žinotumėte...

Jis kalbėjo, kalbėjo, bet Jasuko nieko nebegirdėjo.

Siena priešais Išigamį buvo išmarginta nesuskaičiuojama galybe dėmelių. Iš jų atsitiktinai išsirinkęs keletą, sujungdavo tiesiomis linijomis. Taip gaudavo trikampius, keturkampius, šešiakampius. Toliau figūras reikėdavo nuspalvinti keturiomis skirtingomis spalvomis. Taip, kad gretimų figūrų spalvos nesutaptų. Žinoma, visas darbas vykdavo mintyse.

Užduotį Išigamis įveikdavo per minutę. Tada figūras iš galvos ištrindavo ir braižydavo naujas, tik pasirinkęs kitus taškus. Paprasta, bet kad ir kiek kartotų, nenusibosdavo. Kai pavargs nuo keturių spalvų uždavinio, žiūrėdamas į dėmeles ant sienų, galės susigalvoti matematinės analizės uždavinių. Vien visoms koordinatėms apskaičiuoti prireiks nemažai laiko.

Ir kas, kad kūnas suvaržytas. Jeigu tik turi popieriaus lapą ir pieštuką, gali įsitraukti į matematikos pasaulį. Jeigu, tarkim, surištų rankas ir kojas, tą patį galėtum daryti mintyse. Net jeigu atimtų regą ir klausą, į jo smegenis pasikėsinti vis tiek niekas negalėtų. Ten ir buvo beribis jo rojus. Snaudė klodai, vadinami matematika, ir jiems visiems iškasti neužtektų viso gyvenimo.

Juk nesvarbu, pripažins jį kas ar ne. Kadaise troško paskelbti straipsnį ir būti įvertintas, bet ne tai matematikos esmė. Galbūt ir svarbu, kas pirmasis užkops į kalną, bet pakaks ir to, kad pats žinos jį įveikęs.

Tam, kad pasiektų tokią būseną, net ir Išigamiui prireikė laiko. Visai neseniai jis buvo praradęs gyvenimo prasmę. Netgi manė, kad jeigu vienintelis jo tikslas ir prasmė – matematika, bet negali eiti tuo keliu, jo buvimas šioje žemėje bevertis. Kiekvieną dieną galvodavo apie mirtį. Galvodavo, kad net jeigu ir numirtų, niekas dėl jo neliūdėtų, niekam širdies neskaudėtų, ką jau ten... gal net nepastebėtų, kad jis išnyko.

Jis atsimena tą dieną vos prieš metus. Išigamis net buvo susiradęs virvę. Ieškojo, kur galėtų ją užkabinti. Keista, bet savo bute nerado tinkamos vietos. Galiausiai į siją įkalė storą vinį. Ant jos užkabino virvės kilpą ir patikrino, ar atlaikys jo svorį. Sija sugirgždėjo, bet vinis nenulinko, virvė irgi nenutrūko.

Gailėtis nebuvo ko. Mirti priežasčių neturėjo, bet ir gyventi jų nematė.

Kai užlipo ant stalo ir jau ruošėsi kišti galvą į kilpą, pasigirdo durų skambutis.

Gyvybę išgelbėjęs skambutis.

Ranka nenumojo tik todėl, kad nenorėjo niekam pridaryti rūpesčių. Gal už durų stovintis svečias apsilankė turėdamas kokių neatidėliotinų reikalų?

Kai atidarė duris, už jų pamatė dvi moteris. Atrodė kaip motina su dukra.

Vyresnioji, tikriausiai motina, pasisveikino, pasakė, kad nuo šiol gyvens kaimynystėje. Šalia stovinti dukra irgi mandagiai nulenkė galvą. Jas pamatęs Išigamis suvirpėjo, visu kūnu perbėgo šiurpuliukas.

Pamanė, kad tų moterų akys nepaprastai gražios. Jis dar niekada nebuvo susižavėjęs kuo nors gražiu, jokio grožio sujaudintas. Nesuprato ir meno. Bet tą akimirką jam atsivėrė akys. Jis suprato, kad matematikos uždavinių sprendimo grožis iš esmės toks pat.

Ką tada jos kalbėjo, Išigamis gerai neprisiminė. Tačiau net ir dabar atmintyje įstrigusios jų akys, plazdančios blakstienos.

Susitikus su Hanaokomis, Išigamio gyvenimas apsivertė aukštyn kojomis. Noras nusižudyti išgaravo, jis pajuto gyvenimo džiaugsmą. Buvo smagu jau vien įsivaizduoti, kur jos ir ką abi veikia. Koordinačių pasaulyje dabar jau egzistavo ir du nauji taškai – Jasuko ir Misato. Jam tai buvo nelyginant stebuklas.

Sekmadieniai būdavo patys laimingiausi. Jeigu atsidarydavo langą, girdėdavo jų balsus. Apie ką jos kalbė-

davosi, Išigamis negirdėdavo. Tačiau su vėjeliu į kambarį įsigaunantys tylūs balsai Išigamiui buvo pati nuostabiausia muzika.

Kaip nors su jomis suartėti jis nesiekė, nė užmegzti įprastos tarp kaimynų pažinties. Čia buvo visai kaip matematika. Laimė jau vien prisiliesti prie taurių dalykų. Šlovės siekis įžeistų orumą.

Pagelbėti motinai su dukra Išigamiui buvo savaime suprantamas dalykas. Juk jeigu ne jos, ir jo dabar nebebūtų. Tai nebuvo auka. Buvo padėka. Jos tikriausiai nė neįtarė, kad tąkart jį išgelbėjo. Na ir tegul. Kartais žmogus vien savo buvimu kam nors tampa išsigelbėjimu.

Išvydęs Togašio lavoną, Išigamis jau žinojo, ką darys.

Lengvai atsikratyti lavono nepavyks. Kad ir kaip meistriškai viską padarytum, tikimybė, kad aukos tapatybė nebus nustatyta, nesumažės iki nulio. O jeigu kartais pasisektų ir sėkmingai ją paslėptų, Hanaokų širdys vis tiek neatlėgtų. Joms reikėtų gyventi nuolat baiminantis, kad kada nors lavonas bus rastas. Negalėjo tverti žinodamas, kaip joms būtų sunku.

Suteikti ramybę Jasuko ir jos dukrai būdas buvo tik vienas. Reikėjo viską taip sudėlioti, kad iš pirmo žvilgsnio atrodytų tarsi ir susijusios su auka, bet iš tikrųjų su žmogžudyste neturi nieko bendro.

Tada ir nusprendė, kaip jam pravers Inžinierius.

Inžinierius – vyras, tik pradėjęs benamio gyvenimą netoliese Šinohašio tilto.

Ankstyvą kovo dešimtosios rytą Išigamis priėjo prie Inžinieriaus. Šis kaip visada sėdėjo šiek tiek atokiau nuo kitų likimo bendrų. „Norėčiau paprašyti paslaugos, – kreipėsi Išigamis. – Gal galėtum keletą dienų prižiūrėti statybos darbus?"

Jis suprato, kad Inžinierius bus dirbęs statybose.

„O kodėl manęs prisireikė?" – paklausė nepatiklus Inžinierius. „Taip jau susiklostė, – atsakė Išigamis, – kad už darbų priežiūrą atsakingas brigadininkas dėl nelaimingo atsitikimo susižeidė, o be prižiūrėtojo mums nebus leista toliau dirbti, todėl laikinai reikia pamainos..."

Kai davė penkiasdešimties tūkstančių jenų avansą, Inžinierius sutiko. Išigamis kartu su juo nuėjo į svečių namus, į kambarį, kurį prieš tai nuomojosi Togašis. Ten liepė persirengti Togašio drabužiais ir ramiai laukti iki vakaro.

Vakare Inžinierių jis išsikvietė į Midzujės stotį. Prieš tai Šinodzakio stotyje Išigamis pavogė dviratį. Rinkosi kuo naujesnį, kad savininkas jo pasigestų ir sukeltų triukšmą.

Iš tikrųjų turėjo ir dar vieną dviratį. Seną, net neprirakintą pavogė kitoje stotyje.

Ant naujojo dviračio užsodino Inžinierių ir abu numynė į Senosios Edogavos krantinę, o čia pat ir pylimas, kur viskas įvyko.

Kai tik prisimena, kas ten nutiko, akyse aptemsta. Inžinierius tikriausiai taip ir nesuprato, kodėl turi mirti.

Apie antrąją žmogžudystę niekas neturėjo sužinoti. Juolab kad ką suprastų Hanaokos. Dėl to žudymo įrankį pasiėmė tą patį – laidą, kuriuo buvo pasmaugtas Togašis. Šio lavoną vonioje supjaustė į šešias dalis, visas jas, parišęs po akmenį, nuskandino Sumidoje. Trijose skirtingose vietose. Darbavosi naktimis. Sugaišo tris vakarus. Gal kada nors kas nors tuos gabalus ir suras, bet argi svarbu? Lavono tapatybės policija vis tiek nenustatys. Jos duomenimis, Togašio lavonas rastas. Tas pats žmogus du kartus nežūsta.

Šitą apgavystę pastebėjo tik Jukava. Todėl Išigamiui liko vienintelis kelias – eiti į policiją ir pasiduoti. Nuo pat pradžių nujautė, kad teks, ir tam ruošėsi.

Jukava tikrai papasakos Kusanagiui. Kusanagis perduos savo viršininkui. Tačiau policija bus bejėgė. Negalės įrodyti, kad aukos tapatybė nustatyta klaidingai. Išigamis spėjo, kad kaltinimai bus pateikti jau netrukus. Niekas jau nesustabdys jo paleistų suktis krumpliaračių. Kad ir koks taiklus būtų protingojo fiziko spėjimas, kas jo žodžiai, jeigu pats žudikas prisipažino.

Aš laimėjau, guodėsi Išigamis.

Pasigirdo skambutis. Ženklas, kad atėjo lankytojas. Prižiūrėtojas atsistojo ir jį apieškojo. Prie grotų kažkas laukė. Kusanagis. Patikrintas Išigamis bus perduotas šio globai.

Tik išėjus iš vienutės Kusanagis atsisuko į Išigamį.

– Kaip jūsų savijauta?

Šitas detektyvas vis dar kalba mandagiai. Išigamis nesuprato, ar tai ką nors reiškia, ar jis visada toks.

– Tiesą sakant, šiek tiek pavargau. Kuo greičiau norėčiau būti nugabentas į bausmės atlikimo vietą.

– Na, tada tebūnie šitas patikrinimas paskutinis. Vienas žmogus norėtų su jumis susitikti.

Išigamis susiraukė. Kas jį galėtų aplankyti? Kad tik ne Jasuko.

Kusanagis atidarė apklausos kambario duris. Jame sėdėjo Manabu Jukava. Nusiminęs nenuleido akių nuo Išigamio.

Paskutinė kliūtis... Išigamis sukaupė jėgas.

Du talentai kurį laiką tylėjo prie stalo. Kusanagis atsirėmė į sieną ir žiūrėjo į juos.

– Atrodai šiek tiek sublogęs, – pirmasis prakalbo Jukava.

– Nejaugi? Čia neblogai maitina.

– Džiaugiuosi. Bet, – Jukava apsilaižė lūpas, – ar ne apmaudu, kad tau priklijavo persekiotojo etiketę?

– Aš ne persekiotojas! – paprieštaravo Išigamis. – Aš saugojau Jasuko Hanaoką per atstumą. Kiek dar reikės kartoti?

– Žinau. Kaip ir tai, kad ir dabar ją gini.

Išigamis nutaisė nepatenkinto išraišką ir pakėlė akis į Kusanagį.

– Nemanau, kad šis pokalbis praverstų tyrimui.

Kusanagis tylėjo.

– Aš jam persakiau savo spėjimą, – pasakė Jukava. – Ką iš tikrųjų padarei, ką nužudei.

– Esi laisvas, gali pasakoti kas tik į galvą šaus.

– Ir jai pasakiau. Jasuko Hanaokai.

Išgirdus šiuos žodžius, Išigamis įsitempė. Tačiau įtampą greitai pakeitė šypsenėlė.

– Ar ta moteris nors kiek gailėjosi? Ar man dėkojo? Ar neaiškina, kad nors jos vyras buvo niekšas, ji su jo žmogžudyste niekaip nesusijusi?

Kusanagiui širdis plyšo žvelgiant į tą suvaidinto pykčio perkreiptą veidą. Kaip žmogus gali taip mylėti ir dėl kito taip aukotis?

– Tu manai, kad kol pats nepasakysi tiesos, tol ji ir nepaaiškės, bet tu klysti, – tarė Jukava. – Kovo dešimtą dieną pradingo benamis. Niekuo dėtas žmogus. Nustačius jo tapatybę ir radus jo šeimą bus įmanoma atlikti ir DNR tyrimus. Sulyginus su tariamais Šindžio Togašio palaikų tyrimo rezultatais bus atskleista visa tiesa.

– Nesupratu, ką čia šneki. – Išigamis išsišiepė. – O gal tas vyras neturi šeimos? Net jeigu, tarkim, ir yra koks būdas nustatyti lavono tapatybei, prireiks milžiniškų pastangų ir laiko. Mano teismas jau bus pasibaigęs. Žinoma, kad ir koks būtų nuosprendis, apeliacijos aš neteiksiu. Po galutinio nuosprendžio viskas bus baigta. Šindžio Togašio žmogžudystės byla bus baigta. Policija nebegalės prikišti nagų. Arba, – jis pašnairavo į Kusanagį, – gal išklausiusi Jukavą policija pakeis požiūrį? Net

paleis mane? O motyvas? Kad aš ne nusikaltėlis? Betgi nusikaltėlis. Kaip ji elgsis tada?

Kusanagis nudelbė akis. Išigamis teisus. Kol negalės įrodyti, kad matematiko parodymai melagingi, įvykių tėkmės jis nesustabdys. Tokia policijos sistema.

– Tau pasakysiu tik viena, – tarė Jukava.

Išigamis žvelgė į jį tarsi ragindamas kalbėti.

– Labai gaila, kad tą protą... tą nuostabų protą turėjai panaudoti tokiam niekingam dalykui. Ir labai liūdna. Aš amžinai praradau draugą ir varžovą – antro tokio šiame pasaulyje nėra.

Išigamis kietai suspaudė lūpas, užsimerkė. Matyt, reikėjo nusiraminti.

Susitvardęs pakėlė akis į Kusanagį.

– Atrodo, jis baigė. Gal jau galima eiti?

Kusanagis pažiūrėjo į Jukavą. Šis tylėdamas linktelėjo.

Detektyvas atidarė duris. Pirmiausia išėjo Išigamis, iš paskos išsekė Jukava.

Kai atsisveikinęs su Jukava Kusanagis ruošėsi Išigamį nuvesti atgal į kamerą, koridoriaus gale pasirodė Kišitanis. Jam iš paskos sekė moteris. Jasuko Hanaoka.

– Kas nutiko? – paklausė kolegos Kusanagis.

– Ji paskambino... ir reikalavo ją išklausyti, aš ką tik išgirdau... neįtikimą pasakojimą...

– Ar vienas klauseisi?

– Ne, ir viršininkas buvo kartu.

Kusanagis pažiūrėjo į Išigamį. Jo veidas atrodė papilkėjęs. Pasruvusias krauju akis buvo įsmeigęs į Jasuko.

– Na kodėl? Kodėl jūs čia? – sušnibždėjo jis.

Jasuko stovėjo kaip įbesta. Bet staiga neišlaikė. Pasruvo ašaros. Pripuolusi prie Išigamio ji suklupo ir ėmė lankstytis.

– Atleiskite. Būkit geras, atleiskit man. Dėl mūsų... dėl manęs... – jos pečiai virpėjo.

– Ką čia kalbate? Kokius čia... kokius niekus... kokius niekus, – lyg užkeikimą kartojo Išigamis.

– Mes negalėsime būti laimingos... neįmanoma... Aš užmokėsiu už tai, ką padariau. Aš prisiimu kaltę. Aš prisiimu kaltę kartu su jumis, pone Išigami. Tik tiek tegaliu. Tik tiek. Atleiskit man. Meldžiu atleisti, – dejavo Jasuko parkritusi ant grindų.

Išigamis purtydamas galvą žengtelėjo atgal. Jo veidas buvo persikreipęs iš skausmo.

Paskui jis apsisuko ir kumščiais suspaudė smilkinius.

Ir sustaugė žvėries balsu. Pralaimėjimo ir nevilties klyksmas. Klyksmas, nuo kurio visiems plyšo širdis.

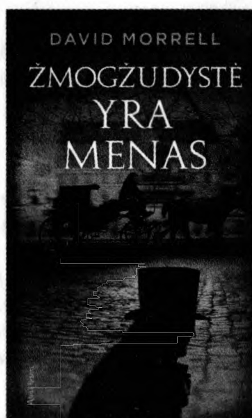
Pribėgę sargybiniai norėjo nelaimėlį nutildyti.

– Palikit jį ramybėje! – sušuko prišokęs Jukava. – Leiskit jam nors išsiverkti...

Jukava uždėjo Išigamiui ant pečių rankas.

Išigamis ir toliau klykė. Kusanagiui pasidingojo, kad šis vyras išleidžia dvasią.

DAVID MORRELL
ŽMOGŽUDYSTĖ YRA MENAS

Šiame talentingai parašytame istoriniame detektyviniame trileryje Davidas Morrellas prikelia karalienės Viktorijos ir Šerloko Holmso laikų Londoną. Už aklinai nuleistų užuolaidų knibžda padorių miestiečių paslaptys ir gerai maskuojami geiduliai, o gatves gaubiančiame rūke slepiasi visiems siaubą keliantis paslaptingas žudikas. Didžioji dalis knygoje aprašytų įvykių – tikri, o dauguma knygos veikėjų iš tikrųjų gyveno tuometiniame Londone.

1854-ieji. Šiurpiai nužudoma paprastų miestelėnų šeima. Skotland Jardo detektyvai imasi tyrimo, bet žudiko pėdsakų aptikti nepavyksta. Aišku tik viena – šis nusikaltimas stebėtinai panašus į tą, kuris prieš keturis dešimtmečius buvo įvykdytas Ratklifo plente ir buvo aprašytas garsaus rašytojo ir dar garsesnio opijaus mėgėjo Tomo de Kvinsio knygoje. Greitai paaiškėja, kad pats de Kvinsis atvyko į Londoną likus vos keletui dienų iki paniką pasėjusių žudynių. Visų akys nukrypsta į jį – rašytojas tampa pagrindiniu įtariamuoju.

Tačiau nuo opijaus apsvaigęs literatas neigia savo kaltę. Šia versija abejoja ir jo dukra Emilė, ir du ryžtingi Skotland Jardo detektyvai. Kartu jie imasi tyrimo. Tik laiko turi labai nedaug – žudikas laisvėje ir kita jo auka gali tapti bet kuris miesto gyventojas. O kas, jei žudikas iš tiesų de Kvinsis?

Dujinių žibintų apšviestame ir nesisklaidančiose ūkanose skendinčiame Londone prasideda netikėtų posūkių kupinas tyrimas ir žūtbūtinės lenktynės su laiku...

„Žmogžudystė yra menas“ yra šedevras. Šį žodį vartoju gerai suvokdamas jo reikšmę. Tai puikus istorinis trileris, gražiai parašytas, su painiu siužetu ir neužmirštamais veikėjais. Jis įstabiai atkuria Londoną su dujinių žibintų apšviestomis gatvėmis, rūkais, dviratėmis karietomis ir Skotland Jardu. Buvau pakerėtas nuo pirmo iki paskutinio puslapio.“

Rašytojas Douglas Prestonas

Higashino, Keigo

Hi28 Įtariamojo X pasiaukojimas : romanas / Keigo Higashino ; iš japonų kalbos vertė Jurgita Polonskaitė. – Vilnius : Alma littera, 2014. – 352 p.

ISBN 978-609-01-1519-0

Psichologinis detektyvas, parašytas bene populiariausio šiuolaikinio Japonijos detektyvų rašytojo Keigo Higashino (Keigo Higašino), stebina tikslumu, geležine logika, itin įtaigiais psichologiniais veikėjų paveikslais ir verčia permąstyti pasitikėjimo ir pasiaukojimo sąvokas. Knyga Japonijoje sulaukė didelio skaitytojų ir kritikų pripažinimo, buvo apdovanota visomis svarbiausiomis Japonijos premijomis, skiriamomis už detektyvinę literatūrą.

Žūtbūtinėje kovoje susiremia du genialūs protai. Ar pavyks detektyvui įminti paslaptingojo priešininko užmintas mįsles?

„Įtariamojo X pasiaukojimas" ne tik plėtoja įtraukiančią ir geriausiems klasikiniams detektyvams būdingą intrigą – mįslė mįslėje, už posūkio vėl posūkis, bet pasižymi ir šiuolaikiškumu. Tai nuostabus, naujas požiūris į klasikiniuose detektyvuose vaizduojamą kovą tarp vienas kito vertų intelektualių priešininkų, tinkama dozė įtampos, greičio, psichologinių scenų ir nuoširdumo.

Jan Burke, rašytoja

Keigo Higashino (Keigo Higašino) – vienas populiariausių ir dažniausiai verčiamų šiuolaikinių Japonijos rašytojų. Jis apdovanotas visomis svarbiausiomis Japonijos premijomis, skiriamomis už detektyvinę literatūrą. Rašytojas gimė Osakoje, šiuo metu gyvena Tokijuje.

UDK 821.521-31

Keigo Higashino

ĮTARIAMOJO X PASIAUKOJIMAS

Romanas

Iš japonų kalbos vertė *Jurgita Polonskaitė*

Redaktorė *Danutė Gadeikienė*
Korektorė *Marijona Treigienė*
Viršelio dailininkas *Agnius Tarabilda*
Maketavo *Zita Pikturnienė*

Tiražas 1800 egz.
Išleido leidykla „Alma littera", Ulonų g. 2, LT-08245 Vilnius
Interneto svetainė: www.almalittera.lt
Spaudė UAB BALTO print, Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius
Interneto svetainė: www.baltoprint.lt

Šiuolaikinio Tokijo džiunglės ir genialaus matematiko iššūkis geriausiam Tokijo tyrėjui. Japoniškas detektyvas, priversiantis kaip reikiant padirbėti pilkąsias ląsteles ir suintriguosiantis pažvelgti į Tokijo užkaborius ir ne itin pažįstamą japonų kasdienybę.

Pakeitusi darbą ir persikrausčiusi į naują butą, Jasuko džiaugiasi ramiu gyvenimu: darbas priešpiečių parduotuvėje einasi sklandžiai, santykiai su paaugle dukra Misuko nekelia bėdų, o ilgą laiką persekiojęs buvęs vyras, atrodo, bus palikęs jas ramybėje. Tačiau kai ji patiki jį dingus visiems laikams, buvęs vyras vėl išdygsta prie namų durų. Jasuko gyvenimo ramybė subyra į šipulius.

Išsiaiškinti šiurpios dienos įvykius patikima geriausiam Tokijo tyrėjui Kusanagiui. Logika jam diktuoja įtikimą įvykių grandinę. Bet visi įtariamieji pateikia tvirtus alibi ir versijos viena po kitos atkrinta. Kusanagiui tenka pripažinti, kad šįkart susidūrė su painiausia ir paslaptingiausia byla, kokią tik jam kada nors teko tirti. Jis nujaučia, kad lemtingos dienos mįsles užminė paslaptingas genijus ir jas įminti įstengs tik toks pat genialus protas.

Prasideda nuožmi dviejų genijų kova.

Detektyviniame romane **„Įtariamojo X pasiaukojimas"** *Keigo Higashino neria intelektualaus žaidimo tinklą, kuriame tariama tiesa, regis, tėra priemonė, klystkeliais nuvedanti ir bylos tyrėjus, ir knygos skaitytojus. Atomazga tokia netikėta ir išradinga, kad vargu ar kas nors ją galėtų nuspėti. Sumanūs, labai sumanūs veikėjai.*

Rašytoja JAQUELINE WINSPEAR

www.almalittera.lt